

RIM / JULIJA NAS ČAKA DODATNA DAVČNA ZAUŠNICA

13.000 milijard je le prvi korak k uravnovešenju proračuna

Podražitev naftnih derivatov, vključno z bencinom in metanom - Finančni zakon 1994 bo predvideval manever v višini 50.000 milijard lir

VOJIMIR TAVCAR

RIM - »Ukrepi niso prijetni, ker zahtevajo od vsakogar odpovedi, ne pa prehudih zrtov.« Novi premier Carlo Azeglio Ciampi je že z uvodnimi besedami skusil omiliti odmev, ki ga bodo imeli ukrepi za uravnovešanje proračuna. Ukrepi so bili potrebni, je pojasnil Ciampi, ker so se predvidevanja finančnega zakona izkazala kot preoptimistična. K posegu zavezujejo Italijo mednarodne obveznosti (pogoji, ki jih je postavila Evropska skupnost za posojilo), obenem pa tudi napor za sanacijo državne blagajne.

Slednji ukrep, ki ima skupni obseg okoli 13.000 milijard lir, je uvod v finančni zakon za leto 1994, ki naj bi ga vlada pripravila do julija in ki bo zahteval dodatne posege za uravnovešanje proračuna (govori se o manevru za okoli 50.000 milijard lir). Sele tedaj bo jasnejša vladna gospodarska politika, medtem ko so včerajšnji ukrepi, kot je odkrito priznal tudi Ciampi, bolj fragmentarni, nekateri pa, je dodal, imajo strukturni značaj, ker bodo vplivali tudi na denarni priliv v državne blagajne tudi v prihodnjem letu.

Poseg sestoji iz vdeh, finančno približno enakih delov: visanje prihodkov in klesanje izdatkov. Kar zadeva izdatke, je Ciampi večji denarni priliv, ki ga vlada dvignila na 88

odstotkov predjem davka na dodatno vrednost Iva, ki ga je treba izplačati decembra meseca. Od 4 do 9 odstotkov je dvignila količnik Iva za nakup druge hiše, podražila je za 50

odstotkov registrske pristojbine za nakup avtomobilov, prav tako je dvignila za 50 odstotkov pristojbine za katastrske registracije in hipoteke. Ob tem pa je podražila bencin in ostale naftne derivate. Tako bo plinsko olje dražje za 60 lir na liter, bencin 55, neosvinčeni bencin 50, utekocinjeni plin za kurjavo 50, metan 45, utekocinjeni plin za prevoz 30 lir. »Podražitve smo določili v logiki evropske direktive "carbon tax", ki v višji meri odobavčuje bolj onesnažujoča goriva,« je pojasnil finančni minister Franco Gallo.

Kar zadeva klesanje izdatkov pa je vlada omejila prenos sredstev kajevnim ustanovam, omejila posebne sklade za ustanove, ki imajo pravico do avtonomnih izdatkov, ustavila obveze za izdatke in uvedla obvezni depozit v višini 15 odstotkov za skrbstvene ustanove.

K temu treba dodati še, da ne bodo nadomestili solskega osebja, ki odhaja v pokoj. Zakladni minister Piero Barucci je poudaril, da je vlada pri načrtovanju ukrepov poskrbela za to, da ne bi bila prizadev

Predsednik vlade Carlo Azeglio Ciampi po sprejetju gospodarskih ukrepov (AP)

deta obubožana območja kot je Jug in da ne bi bili prizadeti obubožani družbeni sloji.

V pojasnjevanju kriterijev, ki so vodili vlado, je Ciampi poudaril, da je vlada upoštevala gospodarsko konjunkturo in se odločila za posege, ki ne bodo vpliva-

li na inflacijo. Obenem pa je skusil posladiti grizljaj s trditvijo, da si Italija spet pridobiva verodostojnost na trgih, kar naj bi dokazoval ugodnejši tečaj lir in višja kotacija državnih zadolžnic. K temu so prispevali uspehi v boju proti kriminalu in tudi podpora sodstvu v

razkrivanju podkupinske afere.

Precej kritični so bili do vladnih ukrepov sindikati, ki se bojijo, da bi podražitev naftnih derivatov vplivala na inflacijo, ostali ukrepi bodo s finančnim zakonom za leto '94 jasnejše smernice vladne gospodarske politike.

INFLACIJA / PODATKI ISTAT

Z obrestno mero navzdol tudi inflacijska stopnja

Po podatkih iz vzorčnih mest znaša letna stopnja komaj 4%

RIM - Včerajšnji ekonomski petek je Italiji prinesel dvojno zadovoljstvo: ob dobrem obnasanju lire je začela veljati nova uradna obrestna mera v višini 10,5 odstotka, kar je v zadnjih letih rekordno nizka stopnja, državni statistični zavod Istat pa je objavil projekcije o majski inflaciji, po katerih naj bi njena tendenca stopnja ne presešla 4 odstotkov in se tako vrnila na raven iz daljnjege leta 1969. Po podatkih za osem vzorčnih mest so se namreč življenjski stroški maja glede na april povprečno za 0,4 odstotka in se ustavili pri okroglih 4 odstotkih glede na lanski maj, ko je tendenčna inflacijska stopnja znašala 5,7 odstotka.

Mesečne variacije se v vzorčnih mestih v povprečju gibljejo okrog +0,3%, kar je hkrati vrednost, ki so jo zabeležili v Neaplju, medtem ko so ostala mesta razpeta med najnižjo vrednostjo, +0,1% v Turinu, in najvišjo, 0,5% v Bologni. Genova, Palermo in Trst so pri +0,2%, Milan in Benteke pa pri 0,4%. V šestih od osmih vzorčnih mest se tendenčna letna inflacijska stopnja znižuje, zavarovanje pa je najbolj očitno v Turinu (od lanskega 5,6 na 4,5%) in Trstu (od 5,2 na 4,4%); nekoliko nižji, a še vedno pomemben je padec inflacijske krivulje v Palermu (od 4,7 na 4,2%) in Milanu (od 3,9 na 3,6%), precej blažji pa v Benetkah (od

4,7 na 4,5%) in Genovi (od 4,1 na 4,0%). Samo Bologna (z letno stopnjo 3,7%) in Neapelj (4,0%) ohranjata v maju enak inflacijski ritem kot v aprilu, čeprav je za Bologno treba poudariti, da se v zameno lahko pohvali z drugo najnižjo letno tendenčno stopnjo inflacije, kjer jo prekaša samo Milan s 3,6 odstotka.

V polovici vzorčnih mest so izdatki za prehrano v glavnem mirovali, se zlasti v Trstu in Palermu, medtem ko so se v Benetkah celo znižali. Največ prihranka je bilo povsod pri svežem sadju, zelo rahle pa so bile podražitve v oblačilnem sektorju, kjer jih Genova in Trst na primer sploh nista doživela. Ustavljeni ali celo nižji so bili tudi izdatki za električno energijo in goriva (ocenila sta se plin v jeklenkah in gorilno olje), medtem ko so se stroški za stanovanje zaradi revizije tarif za pitno vodo povečali samo v Turinu. Nekoliko več so na rast življenjskih stroškov vplivali le izdatki za trajne gospodinjanske dobrine (ki jih Istat zbira vsake tri mesece), v manjši meri pa tudi stroški za prevoze in komunikacije.

Odmevi na znižanje uradne obrestne mere in inflacijske stopnje so seveda pozitivni, pa čeprav ne gre prezreti precejšnje previdnosti, ki izhaja iz bojazni, da je glavni razlog za vztrajno ohlajevanje inflacije se naprej ekonomska stagnacija.

BLED / KONFERENCA O MANJŠINAH

Največ pozornosti vojni v Bosni in Hercegovini

Pravice manjšin so izziv za novo nastajajočo Evropo

BLED - V organizaciji ameriskega Inštituta za proučevanje odnosov Vzhod-Zahod iz New Yorka se je začela tridnevna konferenca Pravice manjšin in odgovornosti: izzivi za novo Evropo. Sodeluje sto strokovnjakov, diplomatov in novinarjev, med njimi tudi madžarski zunanji minister Geza Jeszenszky, generalni direktor urada OZN v Zenevi dr. Vladimir Petrovski in predsednica Bundestaga Rita Süsmuth in nekdanji italijanski minister De Michelis.

Na konferenci bodo skusali odgovoriti na številna vprašanja, ki so povezana z manjšinami v novo nastajajoči Evropi, gotovo pa ne bodo mogli mimo vojne v BiH, o kateri bodo tudi največ govorili. Predsednik Slovenije Milan Kučan je v uvodnem govoru poudaril, da procesi temeljitih sprememb v srednji in vzhodni Evropi po desetletjih navidezne stabilnosti bistveno vplivajo na celotno politično ureditev, gospodarske odnose in življenje ljudi. Jana Petkovsek (foto: A.P./TRIO)

SLOVENIJA IN HRVAŠKA / MEJA

Nihče ne prihaja na meddržavna pogajanja z odprtimi kartami

Vročja seja mednarodnega odbora državnega zbora

LJUBLJANA - Z nasprotujočimi si argumenti in polemikami so se člani odbora državnega zbora za mednarodne odnose odločali, ali bo včerajšnja seja javna ali zaprta. Prevladali so argumenti, da gre za tako pomembne reči, da ne kaže odpreti vseh kart pri pogajanjih, zato so sejo za javnost zaprli. Vlada je tokrat pripravila natančno gradivo o dosedanjem poteku strokovnega ugotavljanja meje med Slovenijo in Hrvaško, priložili pa so tudi ustrezne grafične prikaze. Gradivo so poslanci prejeli z oznako strogo zaupno, vseeno pa je že prišlo v javnost, zato bi bila po mnenju Petra Tosa, koordinatorja za odnose s Hrvaško, potrebna parlamentarna preiskava.

Kot smo izvedeli, je bila razprava ves čas polemična, posebej se med predstavniki zunanje ministristva in poslanecem Zmagom Jelincem, ki je očital, da sedanja slovenska politika pomeni razprodajo slovenske zemlje. Jelinc je zato zahteval, naj odgovorni povejo, po katerih kriterijih so dolo-

cali člane strokovnih komisij in kdo so sploh njihovi člani, saj člani mednarodnega odbora menda tega se zdaj ne vedo. Strokovnjaki so sicer pripravili gradivo, ki je izrazito nepolitično, saj to prepuščajo državnemu zboru in vladi, v njem pa natančno nastevajo mejne točke, okrog katerih se se niso mogli dogovoriti. Teh je osem, in sicer meja ob Muri in Dravi, ob sotočju Sotle in Save, Trdinov vrh, katastrska občina Sekulci, sporna parcela v snežinskih gozdovih in morska meja v Piranskem zalivu.

Ali so člani odbora v nadaljevanju seje dosegli minimalno soglasje glede nadaljnjih pogajalskih izhodišč, se nam ni posrečilo zvedeti, nasi viri pa poročajo, da niso dorekli nobenih konkretnih sklepov glede obmejne problematike. V zvezi z odnosi s Hrvaško pa je zgovorna tudi neuradna informacija, da je zunanji minister Lojze Peterle v Ljubljano na »posvet« po-
vabil slovenskega veleposlanika v Zagrebu dr. Matija Malesica. (B. L.)

DANES V PRIMORSKEM DNEVNIKU

Bitka na nož v socialistični stranki

V socialistični stranki se napoveduje bitka na nož med Craxijevo nomenklaturo in pristaši Gorgia Benvenuto oziroma korenite prenovle PSI. Ob obstreljevanju med obema taboroma pa so tudi v teku posvetovanja za imenovanje novega tajnika.

stran 2

Tudi v Trstu napeti odnosi med socialisti

Odstop vsedržavnega tajnika Benvenuto je samo še zaostril notranje soočanje v PSI tudi na krajevni ravni, kjer se vse več članov stranke opredeljuje proti imenovanju zagovornika sodelovanja z Listo za Trst sen. Agnelija za odgovornega za tržaško federacijo.

stran 3

Danes v Gorici občni zbor ZSKD

V dvorani goriškega pokrajinskega sveta se bo danes ob 15. uri pričel 29. redni občni zbor Zveze slovenskih kulturnih društev v Italiji. Kot običajno bodo pred poročilom predsednika Aceta Mermolje podelili priznanja za posebne zasluge in pozitivnost na področju ljubiteljske kulture društvom in posameznikom, ki so se še posebej izkazali v obdobju med prejšnjim in tem občnim zborom.

stran 3

Prepričljiva preventiva proti narkomaniji

Dijaki slovenskega zavoda Jozef Stefan so včeraj v gledališču Miela v Domu pristaniških delavcev v Trstu predstavili svojimi italijanskim in slovenskim sovrstnikom res prepričljivo podbudo proti širjenju mamil.

stran 4

SSG zastavilo novo sezono

Na zadnji seji upravnega sveta Slovenskega stalnega gledališča so sprejeli repertoar za sezono '93-'94, v kateri naj bi ansambel izvedel štiri dela. Z Goldonijevo Kavarno v postavitvi skupine Teatro di Roma pa se zaključuje letošnja sezona Stalnega gledališča FJK. Na strani Kulturnih dogodkov tokrat poročamo tudi o uspehih gojencev GM na raznih tekmovanjih.

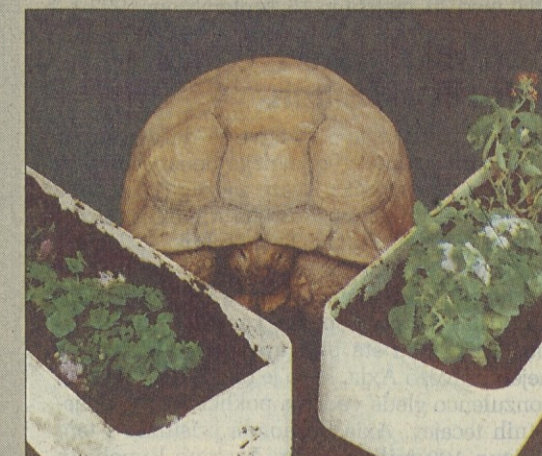
stran 6

Krasovka Katja Milič državna prvakinja

Iz Ternija, kjer se odvija mladinsko namiznoteniško državno prvenstvo, smo spet prejeli razveseljivo novico. Med naraščajnicami je namreč krasovka Katja Milič osvojila državni naslov, Vanja Milič pa je bila v kategoriji deklic druga.

stran 20

Razstava živali na Tržaškem velesejmu

Včeraj so na tržaškem gospodarskem razstavišču odprli razstavo živali, na kateri si je mogoče ogledati nekaj res zanimivih primerkov, od »mavričnega« pitona do mehiškega legvana. Razstava bo na ogled samo še danes in jutri, odprta pa bo nepretrgoma od 10 do 24 ure.

stran 24

Ugodnosti za kupce iz Slovenij

*Tudi na Goriškem bodo na meji dobili
povrnjen davek na kupljeno blago*

MARKO WALTRITSCH

slisati glas članstva in njegovo zahtevo po prevetritvi, so poudarili Benvenuto, Spini in Manca, bo mogoče obnoviti in resiti socialistično stranko. In ji nakazati tudi jasen cilj, ki je bil zastavljen z javnim apelom: oblikovanje naprednega pola z združevanjem zgodovinske levice, naravo-

Giorgio Benvenuto. Valdo Spini in Enzo Mattina med tiskovno konferenco (AP)

pelu in se zaenkrat ne namerava vrniti v politično arenó, ker pripravlja temeljite svoji formaciji Eta Beta (stranki z veliko glavo, sibirskim trupom in s pripravljenim odgovorom na vsako vprašanje). Rusevina sedanjega PSI pa niso primerna odskočna deska za »rec«, ki se rojeva z ambicijo, da bi bila eden od protagonistov politične scene v drugi republiki. In v tej perspektivi je Amato hotel ohaniti korektno

Povsem drugačno pot je ubrala nasprotna skupina. Za prihodnji terek je napovedana seja direktcije, kjer naj bi izvolili novega tajnika (ali kolektivno telo, ki naj vrši tajniske posle, če ne bo mogoče doseči soglasja o enem samem tajniku), junija naj bi imeli

V teh dneh je bil iz vrst Craxijeve nomenklature in tudi iz »demokratskega zavezništva«¹ stirdesetletnikov naslovnjen marsikateri apel bivšemu predsedniku vlade Giulianu Amatu, naj bi v tem težavnem trenutku prevzel krmilo. Toda Amato ni prislulnil temu

trupom in s pripravljenim odgovorom na vsako vprašanje). Rusevine sedanjega PSI pa niso primerna odskočna deska za »rec«, ki se rojeva z ambicijo, da bi bila eden od protagonistov politične scene v drugi republiki. In v tej perspektivi je Amato hotel ohaniti korektno

Ob dveih konjih, ki tako silovito vlečeta vsak v svojo smer, bo PSI se zdržal, ali pa se bo tudi formalno (dejanjsko je že) razcepil v dve skupini, od katerih bo vsa vsaka svojo pot, vsaka s svojim simbolom in imenom? Florentinski župan Giorgio Morales, ki je podprl Benvenuto in Gnagnini, da »bom lahko še socialist skupno s številnimi drugimi pravimi socialisti in če bodo odstranjeni politiki, ki so razrušili politično in moralno podobo PSI.« Predaja pa, da ni predvidljiva, kaj se lahko zgodi sedaj, kljub temu da »Italija se kako poteguje demokratični in reformistični socialistem«.

Znano je, da uji kupci niso dolžni plačati davka na dodatno vrednost IVA, ki je za posamezne artiklice različen, v največ primerih 19-odstoten. Vendar mora biti vrednost kupljenega blaga nad 300.000 obdavčljivih lir, kar pomeni približno 360.000 lir. Takrat, ko se blago iznosi iz države in carinski uradnik to potrdi, kupec lahko dobi nazaj denar davka IVA. Dolej je kupcu ta denar vrnil trgovec ze v trgovini, kjer je bilo blago kupljeno. Nekateri trgovci so povezani z mednarodno finančno družbo Taxfree, ki je sklenila pogodbo s slo-

Predsednik Hranilnice Tripani je izkoristil priložnost, da je novinarjem povedal, da se Goriska hranilnica zanaša za vstop v eno slovenskih bank in da je od nje dobil tovrstno vabilo. Ceprav naziva

banke izrecno ni ome-
nil, vemo, da gre za
Komercialno banko -
Ljubljansko banko v
Novi Gorici, ki je v s
nacijskem postopku.
Sodelovanje bi omo-
gocilo razvoj krajev na
obeh straneh italijan-
sko-slovenske meje na
Goriškem, je povedal
dr. Tripiani, ki je tudi
deljal, da bo v Goriško
hranilnico kmalu kot
delničar pristopila po-
membna banka iz
osrednje Italije, ter da
bo Hranilnica sirila
svoy delokrog. V Trstu
njena podružnica po-
služe zelo dobro, zaradi
tega nameravajo tam
odpreti še eno podruž-
nico.

KLENJE (Speter) -
Vodstvo moskega zbor-
a Matajur, ki ga vodi
Antonio Qualizza, je
na obcnem zboru oce-
nil dosedanj dejav-
nost in si zacrtal pro-
gram dela za na-
daljnje obdobje.
Skupscino spetsrskih
pevcev so sklenili z iz-
volitvijo odbora, ki mu
bo tudi vnaprej pred-
sedoval Giordano
Sdraulig. (R.P.)

RIM / KOORDINACIJA MED ZBORNICAMA

Nova volilna pravila s prihodnjim tednom spet v središču razprave

RIM - Ministrski svet je odobril včeraj zakonski odlok, ki predvideva posebno denarno podporo kmetovalcem zaradi škode po slaviniki in parkljevki. Prizadeti bodo prejeli tako posebne prispevke kakor tudi bančna posojila po znižani obrestni meri. Govedorejcem bodo poravnali do 80 odstotkov uradno ugotovljene vrednosti mleka, ki je bilo okuženo, a živinorejci, ki so utrpeli več kot 35 odstotkov škode, bodo deležni desetletnega finansiranja po nižji obresti. Predvideni so tudi petletni krediti za živinorejske zadruge in podobne združbe, dalje enkratni finančni prispevki zaradi pasniških izgub ter odprava strogih rokov za prijavo škode po izrednih ujemah v obdobju med 30. majem in 15. septembrom 1992.

ANCONA - Tukajšnje sodstvo je dalo aretirati pod obozbo poneverbe javnega denarja bivšega delaznega predsednika Zveze zadrug (Legga delle Cooperative) v Markah Rossana Rimellija, 45 let in člana DSL, ter Franca Tiraboschia, 55 let, socialista in nekdanjega podtajnika organizacije CNA ter starejšega brata poslanca PSI in predsednika poslanske proračunske komisije Angela Tiraboschia. Oba sta bila upravitelja družbe z omejeno zavezo Axia, ki se je bavila med drugim s konzulenco glede vodenja poklicno-usposobljenosti tecačev. Axia bi morala prislužiti s tem približno 100 milijonov lir, Rossano Rimelli in Franco Tiraboschi pa naj bi od tega spravila 70 milijonov v lastne zepe. Sodni ukrep zoper obtožena gre pripisati možnosti, da bi utegnila - ko bi ostala na prostosti - zavesti dokazno gradivo oziroma ponovno zapasti v omenjene prekrške. Rimelli, ki so mu nadeli lisice v Fanu (Pesaro), se je rodil v Loretu, bil vpisan v KPI in kasneje v DSL ter član CGIL v svojstvu prislednega glavnega tajnika.

Tak so sklenili včeraj na srečanju, ki so se ga s predsednikom senata in poslanske zbornice Giovannijem Spadolijem in Giorgiom Napolitanom udeležili predsednika obeh ustavnih komisij Lorenzo Acquarone in Adriano Ciaraffi ter poročevalca novih zakonskih predlogov Cesare Salvi (DSL) in Sergio Mattarella (KD).

Toda ali bo strankam uspelo najti skupen jezik? Bo mogoče premostiti seštevke tolikih egoizmov? Predsednik senata Spadolini je z nasmeškom ugotovil, da je uvedba vecinske-

ga sistema tako radikalna sprememba, da bi "bili najprej blokirani za jutri, če bi upoštevali vse sebičnosti. Toda parlamentarci se zavdajo izida referendum, kar zavezuje zlasti senatorje, a tudi poslance". Tudi zaradi tega ni bil preveč pesimist glede možnosti pravosnega sprejemanja novih pravil.

Na sestanku niso govorili o vsebini teh pravil. Toda izid referenda je v precejšnji meri zavezujoč za senat, kjer bo najbrž sprejel večinski zakon v enem krogu s proporcno korekturo in vse kaze, da se tudi za zbornico poročealec Sergio Mattarella nagiba k slični resitvi. (VT)

VATIKAN / KOMEMORACIJA SV. CIRILA IN METODA

RIM - Potreben je skupen napor katoliške in pravoslavne cerkve, da se premostijo »napetosti, ki razdvajajo evropske narode« in se spodbudi težnja k enotnosti, ki jo »vsa evropska družba čuti kot potrebno«. Papež Janez Pavel II. je izkoristil včerajšnji komemoraciji sv. Cirila in Metoda, da je naslovil apel katolikom in pravoslavcem za preseganje vzajemnega nezaupanja in za iskanje skupne poti.

cije solunske pravoslavne cerkve v Vatikanu. V cetrtek sta ob prisotnosti vernikov iz Soluna skupaj molila na Cirilovem grobu v baziliki sv. Klementa metropolit pravoslavcev v Italiji Spiridon in predsednik vatikanskega sveta za enotnost kristjanov msgr. Willebrands, včeraj pa je papež, ki je proglasil sv. Cirila in Metoda za patrona Evrope skupaj s sv. Benediktom, v delu solunskih svetih bratov videl pot, ki bi lahko omogočila preseganje nasprotij in ekumenski

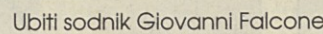
dialog med katoliki in pravoslavci. Njihov vzor naj bi pomagal zlasti v premagovanju težav na Balkanu.

Sv. Ciril in Metod sta spoštovala verske in tudi človeške vrednote, je poudaril Karol Wytolita, in sta »nam zato zapustila pomembno duhovno zapuščino, ki je verska in obenem tudi kulturna«. Prav zaradi tega je ob napetostih, ki zadevajo Evropo, vzor dveh svetnikov najboljša pot za zblizanje in iskanje »novih poti skupnega pričevanja«. (V.T.)

FALCONE / OBLETNICA ATENTATA PRI CAPACIJU

Leto kot stoletje

*Na Falconejev naslov še vedno prihaja na tisoče pisem,
drevo pred njegovim domom pa je cilj romanj*

Tri »crome« se odaljilo z letališča s hitrostjo 110/120 km na uro in se napotijo proti Parmu. Na vzpetini nad vosestvenim odcepom apaci jih čaka zaseda: čiler, ki kadi plave met, drži prst na stikalu radijske upravljalca in zapuže asfaltni trak pod bojbo. Ob 17.58, devet minut po pristanku letala, peklenska eksplozija raztresci tri »crome« in dva pasova avtoeste tik o odcep Capaci.

Zračni pritisek dvignje prvo vozilo do višine 50 metrov in jo trešči 80 metrov globoko v smeri proti morju. Vsi trije agenti so pri prici mrtvi. Drugo vozilo ostane v ravnotežju na robu kraterja, brez sprednje šipe. Kasneje se je izkazalo, da sta Falcone in njegova žena umrli, ker nista bila privezana, medtem ko je na zadnjem sedezu sedecedi agent ostal prizivljenju z lažnimi poskodbami. Tretja »prometa« se je ustavila tri metre za drugo, njen trije potniki pa so jo odnesli le z nekaj vprašanji. V atentat je vpletenih še nekaj mimovozcehih avtomobilov, njihovih potniki pa so utrpeli lažje poškodbe odzdravljive v največ 30 dneh.

Leto po atentatu pri Capaciju je samotna in zvita magnolija na pločniku Ulice Notarbartolo, pred hišo, v kateri stanovala zakonca Falcone, se vedno tarča neprestanega romanja. Nekateri pustijo cvet, drugi listek, tretji risbo v spomin na »dobrega sodnika«, kakor ga je na sporočilcu z negotovo pisavo imenovala deklacija šestih let. Drevo Falcone je tako v kolektivni zavesti postalo simbol boja proti mafiji. Se danes prihaja na Falconejev naslov na tisoče pism z vseh koncev Italije in iz sveta, največkrat s preprostim naslovom »Drevo Falcone« ali »A Giovanni Falconeja«. Zbirko najznanilnejših sporočil je bil objavil sklad, ki nosi

sodnikovo ime, njegovi
sestri Maria in Anna pa
razmišljata o novi izdaji
knjige.

Leto po tragediji je prišlo do se enega pozitivnega dejanja: stiri sodniki okrozne protimafijske direkcije pri palermskem javnem toilstvu so prekinili molk in analizirali dozezene rezultate, spremembe v antimafijski strategiji in nove perspektive boja proti mafiji. Govorijo o njenih »zunanjih odnosih«, o razmerju s politiko in institucijami, opisujejo obnovenjo enotnost v svojem uradu. Njihov zakljucek je apel na vso drzavo: »Pot je pravilna, sedaj je treba preprečiti pozabo. Za porazenje kulture delegriranja je potrebna največja podpora javnega mneneja. Od tistega 23. maja lani je minilo komaj leto, toda zdí se, kot da bi se obrnilo stoletje in to dokazuje, da smo prej izgubili desetletja.«

Na obletnico Falco-
nejeve smrti bodo Pa-
lermčani ob avtocesti,
kjer je prišlo do atentata
zasadili simbolično
rožicevo drevo. Pobuda
sicilijanske deželne
uprave se uokvirja v
obeleževanje »dneva
drevesa in okolja«, ko
bodo na vseh vejah tr-
deli Palermo brezplačno
delili sadike rožicevca.
Izbira tega drevesa je
simbolna: gre za tipič-
no sredozemsko rastli-
no, skromno, zimzeleno
in dolgoživno, ki ozna-
čuje krajino in živ-
ljenje Sicilijancev.

KULTURA KOT TEMELJ IDENTITETE

ZSKD: danes v Gorici občni zbor

GORICA - V dvorani goriske pokrajinske uprave (Korzo Italija 55) bo danes popoldne 29. redni občni zbor Zveze slovenskih kulturnih društev. Skupščina, ki bo potekala pod geslom »Kultura: temelj identitete, moč dialoga«, se bodo udeležili predstavniki včlanjenih društev in skupin s Trzaskoga, Goriskega in iz Beneške Slovenije. Občni zbor bo priložnost za obracun opravljenega dela in predvsem za načrtovanje novih programov in pobud. Seveda bo tudi priložnost za kritične ocene in za splošno kritično sooceno in na sedanjem položaju nase kulture.

Občni zbor se bo začel ob 15. uri z glasbenim uvodom sovođenjskih deklet, po uradni otvoritvi občnega zbora bo udeležence pozdravil predsednik goriske pokrajinske uprave Gino Sacca-vini. Sledila bo podelitev priznanj za služenje kulturnim delavcem in društvom, ki jih ZSKD podeljuje na svojih rednih občnih zborih. Predsedniško poročilo bo podal predsednik Ace Mermolja, sledili bodo pozdravi gostov. O kulturnem delovanju na Goriskem in v videdemski pokrajini bo sta nato poročala Rudi Pavišič in Jole Namor, o delu na Trzaskem pa Nives Kosuta. Sledili bodo debata, razrešnica staremu odboru in izvolitev novega glavnega odbora Zveze.

Vodstvo ZSKD poziva vsa včlanjena društva iz vseh treh pokrajin Furlanije - Julijske krajine, kjer živijo Slovenci, da se zanesljivo udeležijo goriskega občnega zbora. Prav društva in skupine so namreč bistveni element obstoja in delovanja ZSKD, hkrati so tudi povezovalni člen zveze, ki združuje približno 5.000 članov. To predstavlja veliko bogastvo, ki ga gre skrbno gojiti in ustvarjalno ovrednotiti.

Na današnji občni zbor so vabljeni tudi naši kulturni delavci, ki jim ni vseeno krizna situacija, s katero se v tem času sooča naša kulturna stvarnost.

TRST / PO BENVENUTOVEM ODPSTOPU

Tržaški socialisti v popolni zmedi

Medtem ko se članstvo vztrajno redči, se množijo skupine nasprotnikov »uradne PSI«

TRST - Trzaskim socialistom je odstop vsedržavnega tajnika Gior-gia Benvenuta zadal - ce je bilo kaj takega sploh se potrebno - se zadnji, morda celo usodni udarec. Vsedržavni polom je tako zbehal se tiste krajevne članke stranke, ki so z zadnjimi rezervami dobre volje verjeli (ali bolje upali), da bo kljub popolnemu razsulu trzasko federacije stranko rdečega nageljna se mogoče rešiti. Dan po Benvenutovem odstopu pa se vrste tistih, ki Agnellijeve komisarske uprave ne sprejemajo več in zahtevajo radikalno prekinitev z dose-danjo politiko in nomenklaturno trzasko PSI, naglo večajo.

Stranka se je medtem dobesedno razkosala, kdo ve koliko članov jo je neopazno zapustilo, večje ali manjše skupine pa ubirajo različne poti. Po odločitvi skupine Rinnovamento socialista (socialistična prenova), da se vključi v Zavezništvo za Trst, so se bolj ali manj odkrite defekcije vrstile kot po tekočem traku: v torek se je za avtosuspensijo odlocila slovenska kompo-nenta trzasko federacije, včeraj pa se je z odprtim pismom trzaski PSI ogla-sila skupina bivših ali sedanjih članov vodstvenih organov federacije,

ki se opredeljuje kot »area socialista« (socialistični krog). Skupina je verjela v Benvenutijev poskus, da bi stranko prenovil, čeprav jo je razočarala rimska odločitev, da komisarsko upravo trzasko federacije poveri Agnelliju. Govori se - je receno v pismu - da so na izbiro vplivali krajevni pritiski, ki niso prihajali samo iz stranke, ampak tudi iz krogov zunaj nje. Podpisniki dokumenta nato odklanjajo povezovanje PSI z listarskimi, nacionalističnimi in desničarskimi krogi in se zavzemajo za odprt Trst, usmerjen v integracijo z zaledem: mesto nove PSI je v procesu odpiranja in razvoja, ne pa v ozkosti volilnega oportunitizma in mizerne perspektive stranke, ki bi neizbežno postala rezervno kolo nacionalističnega in izolacionističnega bloka. Toda za sklepanje progresističnih zavezništva je prepozno - ugotavljajo podpisniki - zato ne preostaja drugega, kot delati za hitri preobrat, ki naj prekine zavezništvo z LpT in socialiste že pri teh volitvah postavi na stran, ki jim je naravna. V pismu sicer ta »naravna stran« ni opredeljena, vendar je v zaključku podčrtana nujnost, da se trzaska PSI takoj odloči (če noče popolnoma iz-

gubiti svoje vloge), na cigavo stran se bo postavila pri balotazi za predsednika Pokrajine.

Drugi glas je včeraj prišel od tajnika trzaskoga sindikata CGIL Antongiulia Bue, ki je na socialiste naslovil poziv k takojšnjemu in drastičnemu ukrepanju, ker je rok za prekinitev z bližnjo preteklostjo, ki je socialistom odvzela dostojanstvo, zapadel. Bua se pri tem sklicuje na tradicionalne vrednote socializma in sindikalizma, po katerih je politika zamisljena kot služba, ki najavlja - vsaj tako trdno upamo - pozitivno preobrazbo cele države.

Ob tem so pa bližnje volitve težka preizkusnja za nas Slovence, ker tudi spremembe v volilnem sistemu ogrožajo nase predstavništvo v vseh izvoljenih svetih. V tej prehodni fazi bo prislo do sponovanja novih dokončnih volilnih pravil, v katerih bo nujno prišel do izraza tudi nas specifični položaj.

DSL caka po volitvah - v naših krajih, kot v vsedržavnem merilu - izredno važna naloga. Med starimi, preživljenimi in skorumpiranimi strankami na eni strani in konfuznimi, za vladanje se nesposobnimi novimi strankami, ima DSL osrednjo vlogo, da zagotovi učinkovito vladno in vseh nivojih in konstrukti-

VOLITVE / DEŽELNI SVET

Široka podpora kandidaturi Miloša Budina

Poziv slovenskih javnih in kulturnih delavcev, ki niso člani DSL

TRST - Stevilni slovenski javni in kulturni delavci ter družbeno angazirani ljudje, ki niso člani DSL, so podpisali izjavo v podporo kandidaturi Miloša Budina za volitve v deželni svet. Izjava, ki jo je pripravil Pavel Fonda, se glasi:

»Doživljamo pretres, ki globoko spreminja italijansko družbo, v kateri nasa skupnost živi. Poraja se povsem nova politična pozornica, ki najavlja - vsaj tako trdno upamo - pozitivno preobrazbo cele države.

Ob tem so pa bližnje volitve težka preizkusnja za nas Slovence, ker tudi spremembe v volilnem sistemu ogrožajo nase predstavništvo v vseh izvoljenih svetih. V tej prehodni fazi bo prislo do sponovanja novih dokončnih volilnih pravil, v katerih bo nujno prišel do izraza tudi nas specifični položaj.

Tudi zato je bistveno, da nam v tem delikatnem prehodu uspe, da izvolimo v deželni svet kvalificirano slovensko predstavništvo.

DSL caka po volitvah - v naših krajih, kot v vsedržavnem merilu - izredno važna naloga. Med starimi, preživljenimi in skorumpiranimi strankami na eni strani in konfuznimi, za vladanje se nesposobnimi novimi strankami, ima DSL osrednjo vlogo, da zagotovi učinkovito vladno in vseh nivojih in konstrukti-

ven prehod v novo obdobje.

Racunati moramo stvarno.

DSL in se posebej njeni slovenski komponenti je treba priznati, da ni nikoli slepomisla s stevilkami: ko je predložila kandidate s »stvarno« možnostjo izvolitve, so bili ti doslej res izvoljeni.

Milos Budin je slovenski kandidat z najbolj stvarnimi možnostmi izvolitve v deželni svet. V prejšnji mandatni dobi kot deželni svetovalec in tudi kot dolgoletni zgoniški zupan je dokazal izkušnost, upravo sposobnost, odprto za dialog in globoko zavzetost za splošno korist manjšine, ki gre tudi preko strankinih okvirov.

Podpisniki predlagamo, da Slovenci množično podpremo izvolitev MILOŠA BUDINA na listi DSL v deželni svet!»

Izjavo, pod katero se zbirajo podpise, so med drugimi podpisali Ivo Sirca, Damjana Ota, Miran Kosuta, Stanka Hrovatin, Marta Verginella, Ivan Verč, Edko in Neva Jogan, Norina Bogatec, Lojze Spacal, Peter Filipčić, Ksenija Majovski, Joze Koren, Deziderij Svara, Aljosa Race, Vojmir Tavcar, Rado Starrec, Igor Jogan, Bogomila Kravos, Aleksander Sirk, Vitjan Sancin, Suzi Pertot, Jurij Zerjal, Crt Sisković, Mojca Sisković in Iztok Kodrič.

VOLITVE

Slovenska skupnost bo sprožila ljudsko peticijo za zajamčeno zastopstvo

TRST - Slovenska skupnost bo imela danes ob 10. uri na svojem sedežu v Trstu, ul. Machiaveli 22, tiskovno konferenco za predstavitev ljudske peticije predsednikoma obeh vej parlamenta v podporo zahteve po zajamčenem zastopstvu slovenske manjšine v izvoljenih telesih.

V četrtek zvečer pa je v prostorih občinskega vrta v Sempolaju potekalo prvo srečanje s kandidatom, to je prvo izmed srečanj, ki jih bo Slovenska skupnost posvetila posameznim vidnejšim kandidatom. Tokrat je bil na vrsti gledališki igralec Anton Petje, za javnost pa ga je intervjuvala Maja Lapornik. V svojih odgovorih je Petje številnim prisotnim nazorno obrazložil vzroke, ki so ga pripeljali k temu, da se je tokrat odločil, da aktivno poseže v politično življenje in sprejme kandidaturu na listi Slovenske skupnosti. Predvsem gre, kot je sam povedal, za nek upor proti razpadajočemu stanju italijanske skorumpirane politike, proti krivičnim normam, ki so v politiki prizadejale sibiškeje, pa tudi proti vsem ekstremističnim ideologijam, ki so našim ljudem toliko časa branile, da bi složno in enotno nastopili v bran za svoje pravice. S svojo kandidaturo zeli Petje podpreti edinstvenost vseh Slovencev v Italiji, ki je, po njegovem, edina porok za dejansko uveljavitev manjšinskih pravic in interesov. »Zanašajmo se na svoje moči, nihče nam ne bo nič dal«, je bil Petjetov poziv prisotnim, ki je ob koncu večera tudi sprožil živahno diskusijo.

V ponedeljek pa bodo predstavniki SSK imeli tiskovno konferenco tudi v Kopru (v hotelu Triglay ob 11. uri), da bi tudi tamkajšnja javnost seznanili z nevarnostjo, da bi bila slovenska manjšina ob svoje politično zastopstvo.

Notranji minister Mancino na shodu KD v Trstu

TRST - Notranji minister Nicola Mancino bo danes v Trstu v okviru volilne kampanje Krščanske demokracije za bližnje deželne in pokrajinske volitve. Minister se bo udeležil javnega shoda, ki bo ob 19. uri v dvorani Saturnia Pomorske postaje in ki mu bo predsedoval trzaski pokrajinski tajnik KD Silvano Magnelli.

Debatno srečanje DSL o instrumentih za razvoj Trsta

TRST - Instrumenti za razvoj Trsta je naslov debatnega srečanja na pobudo DSL, ki bo v ponedeljek v kongresnem centru Pomorske postaje z začetkom ob 16. uri. Pod predsedstvom Stelia Spadara bo uvodne misli podal Roberto Treu, medtem ko bo zaključke razprave, ki bo odprta se posebno predstavnikom gospodarskih kategorij, povzel član vsedržavnega vodstva DSL Umberto Minopoli.

Nives Košuta (DSL) o aferi s predsedniškim kandidatom Severne lige

TRST - Kandidatinja DSL za bližnje pokrajinske volitve Nives Kosuta je v krajši izjavi za tisk komentirala afero, ko je Severna liga javno odrekla svojo podporo kandidatu za predsednika na Pokrajini zaradi problemov, ki jih je Braidia imel pred leti s pravico. Liga - pravi Kosutova - je nedvomno želela dokazati svojo drugačnost tudi z vidika politične metode, prav zaradi tega pa bi bilo zaželeno, da bi do konca, dosledno, zasledila to nacelo: ne more namreč Severna liga istocasno odreci podporo lastnemu kandidatu za Predsednika in hkrati pozivati lastne volilce naj zaupajo svoj glas simbolu in kandidatom za pokrajinske svetovalce. Vsi namreč dobro vemo, da je po novem volilnem zakonu glas, ki je zaupen le simbolu, istocasno veljaven glas tudi za kandidata za Predsednika. Če Severna liga ne misli goljufati svojih volilcev, si mora, po tem spodrsrljaju, resno in odgovorno postaviti vprašanje, kako usmeriti glasove svojih volilcev.

SKP začela nabirko za stroške volilne kampanje

TRST - Za kritje stroškov volilne kampanje, ki so kljub novim pravilom ogromni, je Stranka komunistične prenovne začela med svojimi člani in simpatizerji začela nabirko. Člani strankinih vodstvenih organov so v enem samem večeru zbrali 2 milijona in 300 tisoč lir, toda »to je samo primer«, beremo v tiskovni noti stranke, »kaj je treba storiti, da bo SKP, ki ji je tuja vsakršna oblika podkupnin, kos konkurenci drugih strank.

DOLINA / NIZ KOPRSKE TELEVIZIJE

Ljubiteljska kultura z znaki utrujenosti?

Druga oddaja niza Kam vodijo naše stezice

Udeleženci druge oddaje niza Kam vodijo naše stezice (Foto Krizmančič/KROMA)

DOLINA (Trst) - Kul-turi s posebnim pou-darkom na ljubiteljski kulturi je namenjena druga oddaja iz niza Kam vodijo naše stezice, ki je na sporedu vsako nedeljo ob 18. uri po koprski televiziji. Debatne oddaje, v katerih naj bi Slovenci v Furlaniji-Ju-lijski krajini sebi in drugim predstavili svojo stvarnost, vodi Marij Kuk. Za temo druge oddaje, ki so jo snemali v četrtek zvečer na dolinskem zupanstvu in ki jo bodo predvajali to nedeljo, so izbrali kulturno dejavnost med Slovenci v Italiji, ker je po splošni oceni - kot je uvodoma dejal Marij Kuk - razpeta in pestra, istocasno pa ute-meljuje slovensko na-rodno skupnost pred drugimi. Vendar temu ni več prav tako, je svojim tokratnim sogovornikom

zazel zastavljati prvo vprašanje voditelj, ker se tako »na terenu« kot tu-di na ravni profesional-nih ustanov kaže ne-kakšna utrujenost, ki je lahko tudi odraz splosne krize.

Na to vprašanje so pred zelo malostevilno publiko, kar je Kuk pose-bej obzaloval, odgovarja-li Damjan Paulin za Slo-vensko katoliško prosveto iz Gorice, Marij Maver za Slovensko prosveto iz Trsta, Ace Mermolja in Rudi Pavišič za Zvezo slovenskih kulturnih društev (prvi na deželni, drugi pa predvsem na gorški ravni). Ze pri tem vprašanju so prišle do izraza razlike pri oceni trenutnega položaja, saj sta npr. Paulin in Maver trdila, da kriza ni pov-sod zelo opazna, med-tem ko sta Mermolja in Pavišič menila, da »tudi

v kulturi opažamo čas, v katerem živimo« in v tem času je utrujenost je postala naša stalna spremljevalka. Zato po-gledi niso mogli izveneti kot popolno sozvočje ni-ti glede primarnih nalog, ki bi se jih morala lotiti v tem trenutku sloven-ska ljubiteljska kultura v FJK. Nedvomno pa so vsi soglasali, da vsako kulturno delovanje - od ljubiteljskega do profe-sionalnega - ob zavzetih ljudeh nujno potrebuje dovolj sredstev. In teh Slovenci v Italiji nimajo in tudi izgledi za bodo-čnost niso najboljshi.

Vsekakor pa oddaja Kam vodijo naše stezice, ki na spemanje ni priva-bila veliko ljudi, zasluži ogled, čeprav morda pozno nedeljsko popold-ne ni najprimernejši čas za daljši postanek pred televizijskim ekranom.

SOLSTVO / OPČINE, NABREŽINA, PROSEK, KRIŽ, REPENTABOR

»Reprezentanca iz Slovenije« včeraj podelila bralne značke

Pavček, Bitenc, Kos in zakonca Schmidth gostje naših šol

MARIAN KEMPERLE

OPCINE - »Ekspedi-cija iz Slovenije«, tako je Ivan Longyka, predsed-nik Sveta bralnih značk, predstavil skupino petih slovenskih ustvarjalcev, ki so prišli včeraj na obisk v zamejstvo, da bi našim učencem in di-jakom razdelili bralne značke, tradicionalno majsko nagrado za bralno vneemo solarjev med solskim letom. V pretek-lih letih smo bili vajeni bolj množičnega obiska: nekaj mavej pred le-tošnjim je obiskalo nase sole več kot dvajset slo-venskih pesnikov, pisat-eljev, glasbenikov in likovnih ustvarjalcev. Kriza, ki je zajela sloven-sko kulturo v matici, je pljusknila tudi v svet bralnih značk; z zmanj-sanjem sredstev se je us-trežno zmanjšala tudi prisotnost ustvarjalcev iz Slovenije na zamejskem dnevu bralnih značk. Nase sole so se v nastale-m položaju se dobro odrezale: nekatere so se odločile za tradicionalni obisk gostov iz matične domovine, na drugih bo-do podelili bralne zna-cke zamejski književniki, in to večinoma ob za-ključnih solskih priredit-vah.

Kljub okrnjeni »slo-venski književniški re-prezentanci«, pa je bilo na solah, ki so jih us-tvarjalci obiskali, prazni-ko kot v prejšnjih letih. Sprejem priseljstev in likovnikov je bil tudi le-to na Opčinah. Učenci tamkajšnje osnovne šole Franceta Bevka so poz-dravili goste z glasbo in

Učenci openske osnovne šole Franceta Bevka zbrano poslušajo svojega gosta, ilustratorja Boža Kosa (foto Ferrari)

pesmijo, predstavnica Združenja staršev je opo-zorila na velike težave, ki jo obvladaju sloven-skega jezika povzročajo življenje v pretežno ita-lijansko govorečem okolju, tuja sredstva jav-nega obveščanja, predvsem tista govoreca skatla, ki ji pravimo televizija.

Po krajši okrepčitvi so gostje iz Slovenije ze pokukali v razrede posameznega doma, kjer so dijaki pripravili gostu (seveda, skupaj s profesorji) prijetno prese-necenje: pravcato akademijske slovenske rimane besede, pesmi in glasbe, h kateri so nekateri dijaki pridali tudi nekaj lastnih verzov.

Pesnik je bil vidno ganjen ob takem sprejemu. Oddolžil se mu je s celo vrsto anekdot in do-godivscin iz svojega otroškega in mladost-

nanjen, da bo obiskal nizjo srednjo solo Srečka Kosovel na Opčinah. Ko je izvedel, da ga pričakujejo fantje in dekleta od 12. do 14. leta starosti, je kar zazarel: »Kako lepa mladost: doba, ko si se nebojlen, ko se ne veš, kaj si in kaj bi...«.

Mentorica Olga Lupinc ga ni popeljala v solske prostore, pač pa kar v dvorano openskega Prosvetnega doma, kjer so dijaki pripravili gostu (seveda, skupaj s profesorji) prijetno prese-necenje: pravcato akademijske slovenske rimane besede, pesmi in glasbe, h kateri so nekateri dijaki pridali tudi nekaj lastnih verzov.

Pesnik je bil vidno ganjen ob takem sprejemu. Oddolžil se mu je s celo vrsto anekdot in do-godivscin iz svojega otroškega in mladost-

niskega življenja, požlahtnil jih je s serijo pesmi za otroke in odrasle, s svojo komunikativno-stjo je omrežil pozornost mladih poslušalcev in slovesnost spremenil v poučno učno urico, v kateri je imelo branje - glavno besedo. »Ce ne bomo brali, nas bo po-bralo,« je eden od iz-rekov, ki se jih često spominja ob podobnih pi-loznostih). Pesnik iz Sentjurja je nato odgovoril na številna vprašanja radovednih dijakov, za-tem pa je srečanje sklenil z najbolj pričakovanim delom openskega do-poldneva: podelitvijo bralnih značk najbolj vnetim ljubiteljem slo-venske pisane besede, ti-sti, ki so prejeli bralno značko vse od prvega razreda osnovne šole, pa so dobili se posebno priznanje.

Primorski dnevnik

Lastnik: ZIT d.d. Založništvo trzaskoga tiska - Trst
Izdajatelj: DZP - P.R.A.E. d.d. - Družba za založniško pobudo
Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-779669 - fax 040-773715

Fotostavek: ZIT, Trst
Tisk: VITA, Videm

Odgovorni urednik: BOJAN BREZIGAR

Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418

Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533382, fax 0481-532958

Dopisništva: Cezad, Ul. Riston 28, tel. 0432-731190, fax 0432-730462

Ljubljana, NIA, Slovenska 54, tel. 061-113121, fax 061-322468

Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463-318510, fax 0463-318506

Prodajno naročniška služba

Italija: Trst, Ul. Montecchi 6, tel. 040-7796600, fax 040-772418

Gorica, Drevored 24. maja 1, tel. 0481-533723, fax 0481-532958

Ekonomski propagand: Trst in Gorica: Publist

tel. 040-7796611, fax 040-778697

Italija: podružnice SPI

Slovenija: Studio Vista - Ljubljana

tel. 061-153244 int. 38, fax 061-224943

Cene oglasov

Italija: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, visina 42 mm) 80.000 LIT,

financi in legalni 120.000 LIT, ob prazniških povskeh 20%; mali oglas

850 LIT beseda; osmrtnice, zahvale in sozvočje po formatu, IVA 19%

Cena: 1.200 LIT - 45 SIT

Naročnina za Italijo: letna 315.000 LIT

za Slovenijo: mesečna 1.300 SIT, plačljiva preko DISTRIEST,

Partizanska 75, Sezana, tel. 067-73373

Registriran na sodišču v Trstu st. 14 z dne 6. 12. 1948

Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG

NOVICE

Natečaj zgoniške občine

Zgoniška občinska uprava je razpisala javno selekcijo za dodelitev poklicnega naloga za pomoč in oskrbo na domu. Interesenti, ki so dopolnili 18. leto starosti in obvladajo slovenscino, lahko predstavijo prošnjo na navadnem papirju na občinsko tajništvo do 12. ure, dne 31. maja. Podrobnejša pojasnila so na razpolago na občinskem tajnistvu.

Sporočilo Dolinske občine

Uprava Občine Dolina sporoča, da bo danes od 8. do 20. ure lahko prišlo do prekinitev pri dobavi vode za Domjo, Pulje, Log, Lakotisce in Krmenko zaradi protipozarnih vezbanj na območju hranilnikov družbe SIOT.

Ladja Amerigo Vespucci ob Pomorski postaji

Od četrta je privezana ob pomolu trzasko Pomorske postaje »kraljica« italijanske vojne mornarice - solska jadmica Amerigo Vespucci (foto Ferrari/KROMA). Trijamborna ladja, dolga 70 metrov s kar 3.000 kvadratnih metrov površine jader, služi vojni mornarici za učenje mornariških castnikov. Na njej pluje 18 castnikov in 228 podcastnikov in kadetov.

Včeraj popoldne so na ladji priredili seminar o zasciti morja, ki jo je priredilo združenje Mare Vivo. Danes popoldne si bodo lahko Trzascani ladjo ogledali od 14.30 do 18.30, ogled pa bo mogoc tudi jutri od 14.30 do 19. ure. Amerigo Vespucci bo zapustila trzasko pristanisce v ponedeljek zjutraj.

Francoska letalonosilka v pristaniscu

Včeraj je priplula v trzasko vode francoska letalonosilka Clemenceau, ki sodeluje pri mednarodni operaciji embarga proti Srbiji v Jadranskem morju, bo zasidrana v zalivu nekaj dni. Na ladji je vkrcanil vec kot tisoč clanov posadke. Dolga je 266 in široka 52 metrov, na krovu pa ima okrog trideset letal.

KRIZA / POBUDA PIZZINATA

Škedenjska železarna še čaka na denar

Gre za celih 38 milijard lir

Bivši vsedrjavni vodja CGIL in nacelnik skupine DSL v poslanski komisiji za delo Antonio Pizzinato je zadnje dni veckrat posegel pri pristojnih ministrstvih, da bi sprostili dovoljenje za jamstvo bančnega posojila v znesku 38 milijard lir škedenjski železarni (Altiforni Ferriere di Servola), ki je še vedno zamrznjeno na zakladnem ministrstvu. To je sporočil deželni svetovalec Demokracije stranke levice Ugo Poli, ki je s Pizzinatoom vsak dan v stiku, da bi pac končno razresili ta zgoci problem. Pizzinato si je vzel vsa zadeva k srcu pred letom dni, ko se je sesel s tovarniškim svetom železarn, sedaj pa je predložil tudi interpelacijo, s katero zahteva pojasnilo, zakaj vlada se zmeraj ni odobrila ministrskega dekreta iz dne 16. februarja letos, ki predvideva omenjeni kredit, oziroma, zakaj računski dvor tega odloka se ni registriral, s cimer bi omogoci gotovo casovno finansiranje škedenjskega obrata, da ne bi na mah propadel. Kakor pise v Pizzinotovi interpelaciji ministrom za industrijo, delo in socialno skrbstvo, ki so jo podpisali se Rebecchi, Larizza, Innocenti in Trabacchini, je ministrstvo za industrijo ze 16.

aprila posredovalo zakladnemu resorju vse dodatne podatke, ki jih je zahteval računski dvor, a ministrstvo za delo je 26. aprila izreklo o tem povoljno mnenje. Ne samo, to je storila tudi pristojna komisija Evropske skupnosti ze 30. novembra 1990, a dezelna vlada FJK se je obvezala za resitev obrata z njegovo prodajo privatnikom.

Stiki Trst-Budimpešta na zavidljivi ravni

Vez med Trstom in Madzarsko se nikoli - vsaj v zadnjih 50 letih - ni bila tako trdna, ce jo ocenjujemo z vidika sodelovanja med trzasko Trgovinsko zbornico in odgovarjajocim organizmom v Budimpešti. Tako je zagotovil predsednik osrednje posebene letalske zveze Trst-Budimpešta in odprtje raznih stalnih predstavništev. Trenutno poteka sodelovanje predvsem na ravni dogovarjanja med podjetniki, odlicno priloznost bo v tej smeri nudila sejemska prireditve »4 T«, ki jo bodo na trzaskem staviscu organizirali 11. novembra. Predsednik Toth se je včeraj pogovarjal se s predstavnikih pomembnejših gospodarskih in raziskovalnih ustanov.

TRST / SEJA OBČINSKEGA SVETA

Protest komisije za razvidnost

Polemike v zvezi s projektom za Staro mesto

Trzaski občinski svet se je sinoci sestel z osrednjo točko dnevnega reda, ki je zadevala koljivo vprašanje svetovalske komisije za razvidnost. Po uvodnem delu, ki je bil posvečen vrsti vprašanj in interpelanc, je zupan Staffieri sporočil odstop občinskega odbornika za kulturo, socialista Alessandra Perellija, ki ga je sprožila njegova aretacija v okviru milanske

preiskave o podkupnihah.

Do sinocnje seje občinskega sveta je vsekakor prišlo na zahtevo svetovalskih skupin, sicer bi se zupanu kaj podobnega najbrž ne zdelo potrebno... Pac pa se mu je zdelo zelo primerno pozvati svetovalce, naj se vzdržijo volilno obarvanih nastopov, nakar so le-ti odgovorili tudi z glasnimi protesti.

Preden je skupščina presla k prvi točki dnevnega reda, v kateri je predsednik komisije za razvidnost Paolo Gherisina (ki je medtem odstopil) podal svoje izredno kritično poročilo (»komisija za razvidnost preprosto nima pogojev za delovanje«), so svetovalci z minuto molka počastili spomin na pred letom ubitega sodnika Giovannija Falconeja.

Mimo občinske seje pa se nadaljuje polemika v zvezi z obnavljanjem oziroma preurejanjem zgodovinskega jedra v Trstu po četrtkovem zasedanju na temo »izkop in restavriranje«, ki zadeva v prvi vrsti ulico Capitelli - tod nameravajo namrec uresniti podzemno parkiršce, zoper katerega pa so se postavile tako univerzitetne osebnosti kakor branitelji okolja in se predvsem glasniki spomeniškega varstva v izvoljenih telesih, tako kot

arheoloske dragocenosti. Za kaj pravzaprav gre? Melonarski zupan Giulio Staffieri se je obregnil ob omenjene in se druge nasprotnike omenjenega nacra, ces da nimajo kaj opraviti z vso zadevo, nakar so kulturniki seveda vzrojili, a »prvi občan« je včeraj reagiral rekoč, da ni hotel uzaliti znanstvenikov, temvec jih samo spodbuditi k tvornemu sodelovanju.

Napeti vse sile za zajamčeno zastopstvo

Na srečanju med predstavniki trzaskega pokrajinskega odbora SKGZ in pokrajinskega vodstva Slovenske skupnosti je bil govor o nekaterih, za manjšino ta trenutke se posebej pomembnih vprašanjih.

V ospredju razgovora so bile junijske volitve, ki predstavljajo z novo volilno zakonodajo velik problem za naso skupnost, poleg tega pa obstaja resna nevarnost, da se na trzaskih pokrajinskih volitvah uveljavi desnica. Izvolitev slovenskih predstavnikov ni nemogoča, vendar je zaprek bistveno vec kot v preteklosti. Na sestanku je bilo zato podčrtano, da je v perspektivi treba napeti vse sile, da pride do zajamčenega zastopstva Slovencev v izvoljenih telesih, tako kot

ŠOLA GM »MARIJ KOGOJ«

Zaključni nastopi po tečajih predšolske glasbene vzgoje

Otroci bodo nastopili v sredo v openskem Prosvetnem domu

JOZE KOREN

V sredo, 26. t.m., bo v Prosvetnem domu na Opcinah zaključni nastop otrok, ki so obiskovali tečaj predšolske glasbene vzgoje v organizaciji glasbene sole Glasbene matice »Marij Kogoj« iz Trsta. Tečaj je vodila prof. Mirjam Gvozdenac. Poleg otrok, ki

bodo pokazali pridobljeno znanje s petjem, igranjem in plesom, bosta na nastopu sodelovala se solski orkester sole Glasbene matice »Marij Kogoj«, ki ga vodi prof. Peter Filipčić, in pa Kvartet kljunastih flavt, ki ga vodi prof. Erika Slama.

Sola Glasbene matice »Marij Kogoj« je tak tečaj letos organizirala prvič samo na Opcinah, namerava pa ga prirediti tudi drugo leto in celo razširiti se na druge kraje, kjer bo zadostno stevilo otrok iz zadnjega leta obiskovanja solskega vrtca in iz prvega leta osnovne sole.

Tovrstni tečaji za predšolsko glasbeno vzgojo so v pedagoškem oziru zelo pomembni iz vec razlogov: prvič ker vzpostavljajo prvi stik otroka z glasbo kot naravno spremljevalko njegovega zivljenja, drugič pa zato, ker ga ze v zgodnji otroški dobi navajajo k glasbenemu solanju, kar mu potem odpira nova obzorja sprejemanja lepega in plemenitega in sprošca prirojene glasbene nagibe v njem.

ZANIMIV PROJEKT ZAVODA JOŽEF STEFAN

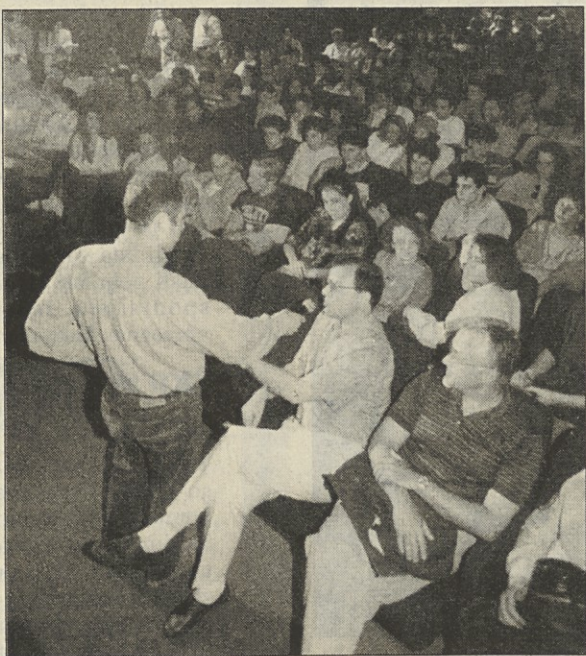
Uspešna preventiva proti narkomaniji

Projekt predstavili včeraj sovrstnikom

V gledaliscu Miela v Domu pristaniskih delavcev smo bili včeraj priča res prepričljivemu primeru preventive proti sirjenju narkomanije. Protagonisti so bili dijaki Stokovnega zavoda s slovenskim ucnim jezikom Jožef Stefan, ki so izvedli zanimiv projekt pod naslovom »Non inciampare nel buco che ti frega« (kar bi se po nase lahko glasilo »Izogibaj se zahrbtni luknje«) in ga včeraj v gledaliscu predstavili svojim sovrstnikom iz vseh ostalih slovenskih in italijanskih visjih srednjih sol v Trstu. Izraz »luknja« kajpak namiguje na brizganje mamil v organizem.

Projekt je obsegal izdelavo vec radijskih propagandnih vlozkov in videokasete. Priznati je treba, da so avtorji, se pravi dijaki drugih in tretjih razredov zavoda Stefan, v njih pokazali veliko iznajdljivost. Na prepričljiv način jim je namrec uspelo prikazali, kako kratkotrajna in predvsem zahrbtna je uteha, ki jo lahko nudijo mamila. Projekt so uresnicili v zadnjih treh mesecih ob tehnicni pomoči Sluzbe za toksikomane KZE in Radia Fragole ter seveda ob sodelovanju s svojimi profesorji, v prvi vrsti s profesoricama Zorko Danieli in Nelido Umkar.

Ob predstavitvi projekta so včeraj številne zbrane v skorajda pretsem gledaliscu Miela uvodoma nagovorili solska skrbnika Andreasi in Campo, predstavnica KZE Maria Grazia Co-

V razpravo je posegel tudi prof. Artač (f. Ferrari)

gliatti Dezza, predvsem pa ravnatelj zavoda Stefan prof. Pino Rudez, ki je podčrtal, kako so se dijaki pozitivno odzvali na predlog o realizaciji taksnega projekta in se zanj v številnih primerih prav navdušili. Sicer pa je bil srz pobude prav v tem, da mladim ne pride »solit glavo« o škodljivosti mamil tak ali drugačen strokovnjak, ampak da se o tej resnici tako rekoč sami prepričajo.

In tako ni nič cudnega, da je daleč zanimivejši bil na včerajšnjem dopoldanskem srečanju v gledaliscu Miela prav tisti del, v katerem so neposredno nastopali sami dijaki, pa naj so bili to avtorji vlozkov in drugih prispevkov ali pa razpravljalci, ki so sodelovali v dolgi razpravi po predstavitvi projekta v ojem smislu. V disku-

siji so prišla do izraza skorajda vsa ključna vprašanja, ki zadevajo pojav narkomanije, vključno npr. vprašanje, ali bi bilo prav legalizirati oziroma celo liberalizirati mamila. Nekdo od italijanskih diskutantov se je obregnil ob dejstvo, da so v videokaseti kot tudi na sami predstavitvi nekaj spregovorili tudi po slovensko, toda poseg mlajšega profesorja in predvsem omikano in prijazno vedenje dijakov zavoda Stefan so takšno pomisleke utislali.

Ob koncu srečanja so dijaki zavoda Stefan darovali vsem navzočim sovrstnikom majice s tiskanim pozivom v angleščini k sodelovanju, zvečer pa je bil v gledaliscu Miela v okviru iste pobude se koncert skupine »Isola Posse All Star - Sanguie Misto«.

JUBILEJ ŠOLE LEVSTIK

Slavnostna akademija ob dveh desetletjih celodnevne pouka

Bivši in zdajšnji dijaki bodo nastopili v Kulturnem domu Prosek-Kontovel

Po tolikih pripravah, vajah, sestankih je končno napočil »veliki dan« prosekške nizje srednje sole Frana Levstika. Sola bo nocoj v Kulturnem domu Prosek-Kontovel s slavnostno akademijo proslavila 20-letnico celodnevne pouka in 200-letnico odkar so vsačani zahtevali solo v domačem kraju.

Slavnost se bo začela ze v popoldanskih urah, ko bo po Proseku in Kontovelu stekel stafetni tek, odigrali pa bodo tudi košarkarsko in odbojarkarsko srečanje.

Zvečer bodo na akademiji sodelovali

bivši in zdajšnji dijaki, da bi tako res skupno in povezano poslali jubilej sole. Na odru se bodo zvrstili glasbeniki in recitatorji, osrednja točka večera pa bo gotovo Utrinek iz zivljenja Ivana Nabergerja, velikega Prosecana, ki ga je napisala Bruna Pertot, za oder pa priredila Rudica Pozar. Slovesnost bo sklenil težko pričakovani nastop pevskega zbora bivših dijakov, ki ga je, tako kot pred leti v soli, tudi tokrat pripravil ravnatelj Humbert Mamolo.

Slavnostna akademija se bo začela ob 20.30.

Zasedanja o rajonskih svetih (f. Križmančič/KROMA)

DSL / ZA MESTO PO MERI ČLOVEKA

Rajonskim svetom je treba zagotoviti večje pristojnosti

Zanimiv posvet deželne svetovalske skupine DSL - Občinska uprava želi še zmanjšati vlogo teh decentraliziranih teles na teritoriju

»Partecipacija in decentralizacija za mesto po človekovi meri: rajonski sveti naj ponovno zazivijo«: Demokratična stranka levice je v sodelovanju s koordinacijskim odborom rajonskih svetovalec DSL včeraj popoldne priredila zanimivo zasedanje, na katerem je bilo odločno poudarjeno, da je treba rajonskim svetom omogociti, da bodo izvajali vlogo, za katero so bili ustanovljeni. Sedanja občinska uprava jih namrec zanemarlja, ce ze ne bojkotira, tako da je njihovo delovanje in prizadevanje svetovalec, ki jih je izvolilo prebivalstvo, skoraj izniceno. Na zasedanju so spregovorili občinska svetovalka Anamarija Kalc, deželni svetovalec Ugo Poli in Fran-

cesca Bruni, ki vodi odborništvo za institucionalna vprašanja v bolonjski občinski upravi. Slednja je razčlenjeno prikazala model decentralizacije, ki ga je uresnicila občinska uprava mesta Bologne in s tem mimo vsake birokracije resnično stopila na stran prebivalca. Vse drugace pa je na primer v trzaski občini: tako sta podčrtala Ugo Poli in Anamarija Kalc: slednja je tudi podčrtala, da bi morali rajonski sveti imeti vazno vlogo pri promociji politike sozitia, medtem ko občinska uprava v vseh teh zadnjih letih ni v tem smislu naredila nicesar. Ob vsem tem je se podčrtala, da na Obcini še sploh niso ustanovili komisije za decentralizacijo.

MALA ČRNA KRONIKA / KRAJE IN ROPI

Poletni čas je očitno najboljši čas za prisvajanje tujega premoženja

Kradel je v baru

Agenti letkega oddelka trzasko kvesture so zalotili včeraj trinastidesetletnega Roberta Funkhouserja, ki stanuje v ulici San Michele 2, ko je kradel v baru znotraj pokrite trznice v ulici Ottaviana Augusta. Bar je bil tisti čas zaprt, zlikovec pa naj bi vdrl vanj tako, da je z železno palico razbil okensko sipo; zatem naj bi ukradel iz blagajne približno 100.000 lir v gotovini. Policaji so nasli ukradeni denar v torbi na Funkhouserjevem motornem kolesu, o katrem so

potem izvedeli, da je bil ukraden.

Stara znanca na delu

Devinsko-nabrežinski policisti so prijavili sodnim oblastem dve osebi pod obtožbo tatvine z obtežilnimi okoliscinami. To sta Gennaro Uccello, rojen leta 1946 v Neaplju, in Pasquale Esposito, prav tako rojen v Neaplju, vendar leta 1970. Gennaro in Pasquale sta vdrla v avtomobil Marina Covellija, ki je bil parkiran pred devinskim Bowlingom, in iz njega odnesla radioapar. To je povedal agentom okradeni, policisti pa radia niso

nasli, ker sta ga zlikovca dobro skрила. O njiju ne navajajo, da sta v teh krajih se marsikaj nakradla.

Ropar za zapahi

Agenti trzasko železniske policije so nadeli včeraj lisice Alcideju Fontanotu, rojenemu v Trstu leta 1950, zoper katerega je tukajšnje sodstvo izdalo nalog o preventivnem priporu zaradi domnevnega sodelovanja pri ropu. Tega naj bi izvedel s pomočjo Sergia De Mattia, ki so ga aretirali ze pred dvema dnevnoma in ki da je s Fontanotom izropal kaksnih 100.000 lir skupnemu jima znanicu.

SALEŽ / V SODELOVANJU S KINOATELJEJEM

Umetniške stvaritve domačih avtorjev na filmskem večeru v KD Rdeča zvezda

V občinski knjižnici v Salezu je bil v četrtek prvi od dveh filmskih večerov o zadnjih umetniških stvaritvah domačih avtorjev, ki ju prireja domače KD Rdeča zvezda in goriski Kinoatelj. Danijel Jarc (na sliki - f. Ferrari) je ne prav številnemu občinstvu predstavil svoj film z naslovom Sejem pripadnosti, zavrteli pa so se Zamejce Andreja Makarja.

Na prihodnjem večeru, ki bo 27. maja, bodo predvajali se tri uspešnice iz bogate filmske zbirke nase goriske specializirane ustanove.

ZGODOVINA / PREDAVANJE PROF. PIRJEVCA V SKK

Nazorno o vzponu in padcu nacizma

Danes bo predaval prof. Alojz Rebula

BREDI SUSIC

V soboto, 15. maja, so mladi, ki zahajajo v Slovenski kulturni klub, priredili zanimivo predavanje z naslovom Nacizem - od prevzema oblasti l. 1933 do ponovnega obujanja ideologije. Predavatelj je bil znani univerzitetni profesor Joze Pirjevec.

Prof. Pirjevec je pravzaprav začel svoje podajanje že z letom 1919, to se pravi z mirovnimi pogajanjmi, ki so Nemčijo, poraženo v prvi svetovni vojni, popolnoma ponizala. Med drugim so ji zavezniki naložili hude reparacije, odvzeli do ozemlja, predvsem na vzhodu, kjer je spet zrasla država Poljska, ter ji prepovedali imeti lastno vojsko.

Vse to je povzročilo ne samo hudo ekonomsko krizo, kateri vlada v Weimarju ni bila kos, ampak tudi revanistične in revizionistične ideje, iz katerih je potem Hitler črpal moč za svojo totalitaristično ideologijo. Totalitaristiko zato, ker je ljudskim masam (ki se ravno v tem stoletju začel pojavljati v politično in socialno osveščeni) obljubljala popolnoma nov svet.

Prof. Pirjevec je podrobno a sintetično orisal ne samo pogoje, ki so

Prof. J. Pirjevec v Slovenskem kulturnem klubu (f. KROMA)

omogočili vzpon nacizma, ampak tudi Hitlerjev lik, in poudaril korenine nacistične ideologije. Zelo spretno je podal tudi zgodovinski okvir mednarodnih odnosov v tistem obdobju. Zaustavil se je npr. pri odnosu Mussolinija in Stalina do Hitlerja in na pojavu nemškega komunističnega gibanja, ki se ni znalo s povezovanjem s socialisti zoperstaviti naraščajočemu Hitlerjevemu vplivu in preprediti njegovega vzpona na oblast.

Drugi del predavanja je prof. Pirjevec posvetil obdobju od leta 1933, ko je Hitler po legalni in demokratični poti prišel

na oblast, do konca druge svetovne vojne. Z zanimivimi podrobnostmi in anekdotami je popestril opis priključitve Avstrije, razkosanja Českoslovaske (ob kateri je bila reakcija mednarodne skupnosti precej podobna sedanji ob agresiji na BiH - »It is a small, far away country, of which we know very little«, je izjavil Chamberlain, da bi opravičil svojo popustljivost na pogajanjih v Münchnu), pakta Molotov-Ribentrop, zavzetja severne in zahodne Evrope, planov Marita (proti jugoslaviji) in Barbarossa (proti Sovjetski zvezi) ter končno opis porazov nemške vojske v Afriki in Sovjetski zvezi do dokončnega Hitlerjevega padca.

Celotno izvajanje je predavatelj osmislił z opozarjanjem na podrobnosti in vzporedja z današnjim časom.

Uspeh sobotnega večera bodo mladi skušali ponoviti danes zvečer (ob 18.30), ko bo v Peterlinovi dvorani, v ulici Donizetti 3, predaval pisatelj Alojz Rebula.

Razmišljal bo o možnostih pisateljskega ustvarjanja v današnjem času in tem prostoru, gotovo bo pa tudi zelo rad odgovarjal na najrazličnejša vprašanja mladih, predvsem tistih, ki se pripravljajo na maturitetni izpit. Za vse bo na razpolago tudi knjižica Večer z Alojzom Rebulo, ki jo je pred kakim letom izdal prav Slovenski kulturni klub in ki vsebuje zelo koristno in pregledno razpravo prof. Diomire Fabjan Bajc o življenju in delu pisatelja Rebule ter intervju s pisateljem, v katerem razkriva svoje poglede na literarno ustvarjanje, na vero, ideje, odnose do italijanske večine in drugo.

GLASBA

Mednarodna šola komorne glasbe razpisala nov natečaj

Medtem ko se izteka četrto leto Mednarodne sole komorne glasbe, ki jo prireja "Trio di Trieste" in ki je povezana z Zavodom združenega sveta, se v vseh konservatorijih, akademijah in prodajalnih glasbenih artiklov (tudi v tujini, posebno se v deželah članicah delovne skupnosti Alpe Jadrana) razdeljuje razpisnatečaja za sodelovanje na natečaju za prihodnjo solsko sezono, ki se bo začela 11. septembra. Selekcije instrumentalnih skupin, ki se bodo odvijale pod strokovnim nadzorstvom

Tria di Trieste, bodo na sporedu 4. in 5. septembra, medtem ko bo rok za predložitve prošelj zapadel 10. avgusta.

Studijsko leto se je zaključilo z javnim nastopom v avditoriju muzeja Revoltella. Mladi glasbeniki so nastopili tudi na minifestivalu v Mariboru, meseca oktobra pa bodo nastopili tudi v Ljubljani.

Vse informacije o pravnih natečajih za strokovnim nadzorstvom

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

BALETNI VEČER

Produkcija učencev baletne sole in nastop solistov Opere in Baleta SNG iz Ljubljane.

Danes, 22. maja ob 20. uri Vstop prost

ZVEZA SLOVENSKIH KULTURNIH DRUŠTEV

Kultura: temelj identitete moč dialoga

29. REDNI OBČNI ZBOR (prvi sklic ob 14.30)

GORICA, 22. maja, 1993 ob 15. uri.

Sejna dvorana pokrajinskega sveta (Korzo Italija 55).

RAVNATELJSTVO NIZJE SREDNJE SOLE FRANA LEVSTIKA S PROSEKA

vljudno vabi na prireditve ob

20 - LETNICI

CELODNEVNEGA POUKA

ki bo danes, 22. maja 1993, ob 20. uri v Kulturnem domu na Proseku.

Nastopajo bivši in zdajšnji dijaki.

KD Primorsko - Mackolje vabi na

Spominsko svečanost

ob 50-letnici požiga vasi

Jutri, 23. t. m., v Mackoljah

Zbirališče ob 15.30 pred Kulturnim domom. Sodelujejo: pihalni orkester Breg, mladi člani KD Primorsko, MePZ Primorsko, koncert TPPZ P. Tomazic in priložnostni govornik sen. Stojan Spetic

Cerkvica v Slivnem nabita je že

In poročni par zdaj pred altar gre

Radost objema ženina in neveste

In veselje spremlja se vso družbo zvesto.

Ljubezni zmagi je edina, to se ve,

In življenja srce edini smisel je.

Naj torej se mi vzdignemo čase svoje

In Cirila, Nikolu zbor tud' naj zapoje,

Ko z roko v roki stopata v življenje

Odeta le se v srečo in hrepenenje.

Tisoc in še tisoc takih nebeskih dni,

Usodno združena, vam nabrežinska

družba zeli

Sokolovci

in Grudnovci

KINO

ARISTON - 17.30, 19.15, 21.00 »Magnificat«, i. Pupi Avati, i. Luigi Diberti, Arnaldo Ninchi, Dalia Lahav.

EXCELSIOR - 20.15, 22.15 »Un giorno di ordinaria follia«, i. Michael Douglas. Ponovitev jutri ob 16.15, 18.15, 20.15, 22.15.

EXCELSIOR AZZURRA - 17.45, 19.50, 22.00 »Lezioni di piano«, r. Jane Campion, i. Holly Hunter.

NAZIONALE 1 - 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Massima copertura«.

NAZIONALE 2 - 17.30, 19.45, 22.00 »Madadajo«, r. Akira Kurosawa.

NAZIONALE 3 - 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »Wind - Più forte del vento«, r. F. F. Coppola, i. Matthew Modine, Jennifer Grey.

NAZIONALE 4 - 16.00, 18.00, 20.00, 22.15 »Mister sabato sera«.

GRATTACIELO - 17.45, 19.50, 22.00 »Proposta indecente«, i. Robert Redford, Demi Moore, prepovedan mladini pod 14. letom.

MIGNON - 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »La scorta«, r. Ricky Tognazzi, i. Claudio Amendola, Enrico Lo Verso, Leo Gullotta.

EDEN - 15.30, 22.10 »Eccitanti passioni anali«, r. Robert Redford, Demi Moore, prepovedan mladini pod 14. letom.

CAPITOL - 16.30, 17.55, 19.20, 20.45, 22.10 »Gli Aristogatti«, Walt Disney.

LUMIERE - 18.00, 20.00, 22.15 »La moglie del soldato«, r. Neil Jordan, i. Stephen Rea, Miranda Richardson, Forest Whitacker.

ALCIONE - 18.30, 20.15, 22.00 »Il grande comero«, r. Francesca Archibugi, i. Sergio Castellani

Danes se v Slivnem vzameta

Cirila in Niko

Sportnikoma in aktivnima članoma našega občestva zeli SSK - Sekcija Devin-Nabrežina obilo sreče in zadovoljstva na poti, ki sta si jo sama izbrala.

Danes steje nas

Ladi Kocjan

6x10 let

Dobro stetje in kar tako naprej,

Claudia, Miran,

Adelina in Mauro

to, Anna Galiena.

RADIO - 15.30, 21.30

»Caldi e bagnati - Moment of love«, porn., prepovedan mladini pod 18. letom.

VČERAJ-DANES

Danes, SOBOTA,

22. maja 1993

RENATA

Sonce vzide ob 5.26 in zatone ob 20.37 - Dolžina dneva 15.11 - Luna vzide ob 5.53 in zatone ob 21.43.

Jutri, NEDELJA,

23. maja 1993

VNEBOHOD

VREME VČERAJ: temperatura zraka 23 stopinj, zračni tlak 1015,8 mb rahlo narasča, veter jugozahodnik 10 km na uro, vlaga 75-odstotna, nebo rahlo pooblačeno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 19,8 stopinj.

ROJSTVA, SMRTI IN OKLICI

RODILI SO SE: France Viler, Tommaso Tiberio, Elisa carnevale, Andrea Novak, Luca Trebbi in Flavio Ciceroni.

UMRLI SO: 93-letna Elena Lasic, 87-letna Maria Del Ben, 86-letna Giuseppina Bertuzzi, 86-letna Giuseppina Bertuzzi, 57-letni Carlo Zanetti, 69-letna Francesca Trost, 86-letna Luigia Martin.

OKLICI: uradnik-tehnik Alessandro Sarti in uradnica Monica Ghirardi, podjetnik Luciano Damiani in gospodinja Beisa Kalkat, bencinar Fabrizio Mascietto in uradnica Paola Barale, kuhar Marco Succi in točakja Daniela Brandolini, uradnik Roberto Fachin in uradnica Tiziana Badini, uradnik Giovanni

DRUŠTVO SLOVENCEV MILJSKE OBČINE

vabi danes,

22. t. m., ob 20.30

v Slovenski center v Milje na

VEČER ZBORA JADRAN

Sodelujejo gojenci sole GM M. Kogoj iz Trsta

Maria Coloni in trgovski agent Raffaela Marcuzzi, odontotehnik Virgilio Santorelli in uradnica Arianna Sbrizzi, pek Andrea Furlani in otroška vzgojiteljica Monica Toscan, delavec Maurizio Canderlic in uradnica Nicoletta Miot, delavec David Starc in trg. pomočnica Fulvia Donati, trgovec Michele Linari in frizerka Laura Ceri, trgovski agent Massimo Skerl in frizerka Lucia Zanin, učitelj Piero Tassinari in učiteljica Sabina Sorrentino, elektromehanik Nicola Signorino in asistentka Annalisa Carciotti, pomorski Silvio Abate in uradnica Franca Bosco, brivec Sergio Solari in uradnica Rossana Margalotti, pristančnik Silvio Businelli in gospodinja Nadia Cattellani, strugar Ugo Perin in trg. pomočnica Antonella Mongiello, uradnik Fabio Gava in učiteljica Chiara Guglielmo, optik Stefano Facco in študentka Elsa Vesnaver, teženčardano Morgan in otroška vzgojiteljica Elisabetta Berger, elektricist Pietro Lavovich in študentka Lella Ravagli, upravitelj Livio Marchetti in uradnica Lorena Nauta, trgovec Bruno Klobas in študentka Erika Grilanc, geolog Antonello Vettoretti in uradnica Nicoletta Gregoni, prazilek Giorgio Duchich in uradnica Gabriella Beorchia.

OBVESTILA

KRUT obvešča člane in interese, da ima na razpolago se nekaj mest za prevoz v zdravilišče Šmarjske toplice ob 6. do 20.6. Informacije in prijave na sedežu Kruta v Ul. Cicerone 8 od 9. do 17. ure, tel. st. 360072 ali 360324.

ZDRUŽENJE AKTIVISTOV IN INVALIDOV NOB sporoča članstvu, da prireja prevoz v zdravilišče Šmarjske toplice ob 6. do 20.6. Interese in se lahko javijo na sedežu organizacije v Ul. Cicerone 8/b, tel. st. 360324.

OB 3. FESTIVALU SLOVENSKE POPEVKE, ki bo predvidoma v prvi polovici decembra 93 razpisuje SKD BARKOVJE NATEČAJ ZA IZVRILNO SLOVENSKO POPEVKO. Za vse informacije tel. na st. 363452 ali 415797 v poslovnih urah.

SK BRDINA sporoča, da se pričnejo prvi treningi. Zbirališče v torek, 25. t. m., ob 17.30 na trgu Brdina na Opcinah. Vabljeni vsi tekmovalci in drugi.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

ki bo v trgu Donatori del sangue v Ronkah ob 9. uri. Slavnost pa bo v občinskem stadionu.

SKD TABOR obvešča, da nedeljski koncert iz pomladanskega ciklusa OPENSkih GLASBENIH SRECANJ odpade zaradi bolezni.

GLASBENA MATICA TRST - Sola Marij Kogoj prireja v sredo, 26., petek, 28. maja ter sredo, 2. junija, ob 18. uri ZAKLJUČNE AKADEMIJE svojih gojencev v Muzeju Revoltella, Ul. Cadorna 26 v Trstu. Lepo vabljeni!

TABORNI OGENJ s kulturnim in zabavnim sporedom; Taborniki Rodu modrega vala organizirajo v petek, 28. t. m., ob 21. uri Taborni ogenj v Zelenem centru na Tomazu pri Vrhpoljah (Kozina). Informacije dobite v Dijskem domu, tel. 573141.

OB 115-LETNICI ustanovitve KD VALENTIN VODNIK vabi na PESEM OB SUDENCU. Koncert MePZ Primorec - Tabor pod vodstvom Matjazja Ščeka, ob besedi Marija Cuka in slovenski poeziji v petek, 28. t. m., ob 21. uri na "Koluzi" v Dolini.

TRZASKA KNJIGARNA vabi v petek, 28. t. m., ob 17.30 na predstavitev knjige prof. dr. Borisa Peterjuna »Razpote slovenske proze«. O delu bo spregovorila pisateljica Ivanka Hergold. Vabljeni!

OBVESTILA

KRUT obvešča člane in interese, da ima na razpolago se nekaj mest za prevoz v zdravilišče Šmarjske toplice ob 6. do 20.6. Informacije in prijave na sedežu Kruta v Ul. Cicerone 8 od 9. do 17. ure, tel. st. 360072 ali 360324.

ZDRUŽENJE AKTIVISTOV IN INVALIDOV NOB sporoča članstvu, da prireja prevoz v zdravilišče Šmarjske toplice ob 6. do 20.6. Interese in se lahko javijo na sedežu organizacije v Ul. Cicerone 8/b, tel. st. 360324.

SK BRDINA sporoča, da se pričnejo prvi treningi. Zbirališče v torek, 25. t. m., ob 17.30 na trgu Brdina na Opcinah. Vabljeni vsi tekmovalci in drugi.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

PEVCI, ki se zanimajo za običajni poletni seminar, ki ga vsako leto prireja Zveza cerkvenih pevskih zborov v Trstu se nemudoma oglašite pri odborih organizacij.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Program za novo sezono

Konec in obracun vsake gledališke sezone sta tesno povezana s postavljanjem temeljev prihodnje. To je bila tudi vsebina dnevnega reda upravnega sveta SSG, ki se je v sredo sestal za sprejem novega repertoarja.

Sejo je predsednik dr. Rafko Dolhar zadel s poročilom o obnovitvenih delih v Kulturnem domu v Trstu, ki končno lahko stečejo. Del namreč ni bilo mogoče zaceti, je pojasnil dr. Dolhar, dokler si SSG ni zagotovilo kritja lastnega prispevka. Ta namreč znaša 25% vrednosti celotne investicije. Pred kratkim pa je Sklad za Trst odobril v ta namen 200 milijonov lir in s tem omogočil zacetek del. Upravni svet izraza globoko zahvalo vsem, ki so za to zaslužni. Ravnatelj Miroslav Košuta je v oceni sezone dejal: »Glede na splošno stanje, tako v širši italijanski kot slovenski družbi in seveda v sami manjšini, ki mu mogoče lahko rečemo nenaklonjenost do kulture in nje zapisanih ustanov, organizacij, društev in posameznikov, glede na pravčasno nezagotovljene in v obrestih zmeraj bolj obremenjene prihodke, obenem pa zmeraj bolj pra-

zen žep državljanov ene in druge republike, v kateri sodimo, smemo ugotoviti, da je bila iztekajoča se sezona nadvse uspešna. Po navedbi podrobnih podatkov pa je obzvaloval crtanje poletne predstave ter pohvalno ocenil razpis natečaja in njegove rezultate.

Sledila je daljša razprava, po kateri je bil sprejet repertoar za sezono 1993/94. V izvedbi ansambla SSG bodo v abonmaju sledela dela:

Ronald Harwood: Garderobier, Alojz Rebula: Operacija Timava, krstna uprizoritev; Miroslav Krleža: V agoniji, ob stoletnici avtorjevega rojstva; Helmut Peschina: Bos ze videla, monodrama in glasbena komedija Sugar (Nekateri so za vroče).

O dodatnih predlogih za večje upostevanje okoliskih odrov in predstavah za najhmlajše se bo upravni svet izrekel, ko bo s proračunom za prihodnjo sezono imel natančnejšo finančno sliko in določeno sestavo igralskega jedra.

Na sliki (foto Krizmančič) zbor iz Našega mesta - sezona '92-'93.

GLEDALIŠČE / ZAKLJUČEK SEZONE STALNEGA GLEDALIŠČA FJK

Temačna in moreča Goldonijeva Kavarna

Za gledališče Teatro di Roma jo je režiral M. Missiroli

Avtorji srednjesolskih knjig o zgodovini književnosti pri priljubljenem italijanskem komediografu Carlu Goldoniju vedno poudarjajo živahnost in nepriljubljenost njegovih dialogov, ki se v izvirniku zlivajo v harmonično glasbo, dobrohotnost in prizanesljivost, ki omiljujeta lahko satirčnost, s katero obravnava svoje junake, tipične predstavnike tedanjega časa, in predvsem njegov nedopustljiv optimizem, ki vedno vodi razplet njegovih komedij k srečnemu koncu, pa čeprav je včasih nekoliko za lase privlečen. Na vse to in na se druge dodatne okrasne priveske, ki so se s časom spremenili v interpretacijske kliseje, so nas navadile tudi številne »klasične« postavitve njegovih komedij. Režiser Mario Missiroli je svojo postavitev Goldonijeve La bottega del caffè (Kavarna) za rimsko gledališče Teatro di Roma, s katero se zaključuje letosnja sezona Stalnega gledališča Furlanije-Juljske krajine, vse to izbrisal, tako da skoraj ni več sledu o lahkotni Goldonijevi komediji, ki v nasprotju med likom razumnega in diskretnega kavarnarja Ridolfa ter neozdravljivega obrekljivca dona Marzia poveljuje spostovanje družbenih konvencij, temveč se v gledalcevo zavest vsili Fassbinderjeva priredba istega

dela, ki smo jo letos videli tudi v Vidmu v postavitvi skupine Teatro dell'Elfo.

Namesto sončnega beneskega trga z lepimi fasadami, prijetne kavarnice z udobnimi stoli in muzikami ter morda kanala z gondolami v ozdaju je scenograf in kostumograf Sergio d'Osmo na odru prikazal sivo, rahlo razpadajočo procelje visokega poslopja z redkimi, golimi okni, preprosto in reвно železno ograjo, ki obdaja ozki in dolgi

balkon v prvem nadstropju, ter vrsto nizkih praznih vrat v pritličju, ki vodijo v kavarno, brivnico, gostišče, v igalnico, kjer mladi trgovec Eugenio zapravlja svoj čas in imetje, ter v stanovanje plesalke Lisaure, ljubice Eugeniovega soigralca laznega grofa Leandra. Prostor spominja obenem na notranje dvorišče zapora in na degradirane lumpenproletariatske sosseke.

Pred kavarno se srečujejo številni protago-

sti: upravitelj igralnice, sumljivi Pandolfo, lahkomiselni Eugenio in njegova obupana, a se vedno ljubca zena Vittoria, lazni grof Leandro, ki je v Turinu zapustil zeno Placido, ta pa je kot romarka prisla za njim v Benetke. Odnose med različnimi osebami zapleta don Marzio s svojim zlobnim in izmišljenim, pa čeprav verjetnim obrekovanjem, medtem ko skuša Ridolfo zgladiti nesoglasja. Na koncu se zakonska para ponovno združita, Pandolfo odvedejo birici, ki ga zahvaljujoč se don Marziovemu neprevidezemu čekanju zalotijo pri skrivanju zaznamovanih kart, don Marzio pa ostane na odru sam, kot da bi bila največja krivda, da izdaja skrite družbene grehe.

Kljub zanimivi in zlasti neobčajni režiserjevi zamisli, ali morda prav zaradi nje, delo ni navdušilo trzaskega občinstva, čeprav so bili vsi igralci zelo dobri. Omenimo naj le razsodnega, umirjenega in dobro srčnega kavarnarja Ridolfa Arnolda Foaja, lahkomiselnega in neodgovornega Eugenia Massima De Francovicha, skrivnostnega pustolovca in laznega grofa Leandra Stefana Santospaga (na slikli), na vase zaverovanega don Marzia Nella Mascie in tudi na prostodusnega Ridolfovega sluga Trappole Roberta Milanija.

LAHKA GLASBA / POBUDA SKD BARKOVLJE

Popevka ponovno aktualna

Ob 30-letnici prvega festivala trzasko popevke bi zelo kulturno društvo iz Barkovelj ponovno organiziralo festival, ki bi nosil zaporedno številko tri. Tokratna izvedba naj bi prešla trzasko okvire - ime naj bi se po vsej verjetnosti ohranilo, saj so k sodelovanju vabljeni vsi, ki se v deželi ukvarjajo z lahkimi glasbo. Prvi dve izvedbi, ki sta zazilevi v letih '63 in '64, sta doživeli velik uspeh, kasneje so posneli tudi kaseto z

najbolj znanimi melodijami, nekatere izmed njih pa si se marsikdo zapoje. Na tokratnem festivalu naj bi nastopilo 16 popevk, ki jih bodo izbrali od poslanih na razpis, nagradili pa bodo tri. Tretji festival naj bi bil decembra, in sicer v Kulturnem domu, že sedaj pa lahko vsako razmislija o morebitnem sodelovanju. Na posnetku (foto Mario Magajna) je utrinek s prvega, ki je bil 16. junija 1963 v trzaskem Avditoriju.

GLASBA / TEKMOVANJE MLADIH PIANISTOV

Priznanje za šolo GM

TATJANA GREGORIC

V dvorani Glasbene sole Nova Gorica je v sredo, 19. maja potekalo 2. regijsko tekmovanje mladih pianistov Primorske, srečanje, ki je pred leti nastalo na pobudo novogoriških glasbenih pedagogov, letos pa je prvič k organizaciji pristopilo tudi Društvo glasbenih pedagogov Primorske. Enodnevnega preizkusa so se udeležili mladi mojstri crnobelih tipk iz Ajdovscine, Idrije, Tolmina, Sezane, Postojne, Nove Gorice, Ilirske Bistrice, Pirana, Izole, Kopra, njim pa so se pridružili tudi mladi pianisti Glasbene matice Trst (Irina Sancin iz razreda Vesne Zuppin, Goran Obad iz razreda Claudie Sedmak, Aleksandra Pavlovič iz razreda Xenje Brass) in Centra za glasbeno vzgojo Emil Komel iz Gorice (Erika Sirk iz razreda Tanje Kustrin). V starih starostnih kategorijah je tekmovalo 37 kandidatov. Strokovna žirija, ki ji je predsedovala glasbena pedagoginja in pianistka Ingrid Silic (v komisiji je bila tudi profesorica GM Mojca Sisković), je med 22 gojenci v najnižji kategoriji najvišje ocenila nastopa Ane Gortnar in Ivana Skrata, učenca Glasbene sole Nova Gorica.

V I. B kategoriji (stari 14 let in mlajši) je edino, tretjo nagrado, prejel Goran Obad, gojenec GM Trst sole GM "Marij Kogoj", v II. kategoriji (stari 16 let in mlajši) pa so blesteli učenci Centra za

glasbeno vzgojo Koper: Mirjam Brozina - 2. nagrada, Mihaela Sirk - 3. nagrada. V najnižji kategoriji se je preizkusila le ena kandidatka, Aleksandra Pavlovič, gojenka sole "Marij Kogoj" Glasbene matice Trst in za svoj nastop prejela najvišje število točk na celotnem tekmovanju (94, 54) in s tem drugo nagrado.

Ker so organizatorji želeli, da se tekmovanja udeležijo tudi mladih pianistov, je ocenjevalna komisija nekoliko znižala starostno mejo posameznih kategorij v primerjavi z normativi Slovenije, slednje pa je do sledno upoštevala tako pri izbiri programa kot pri točkovanju.

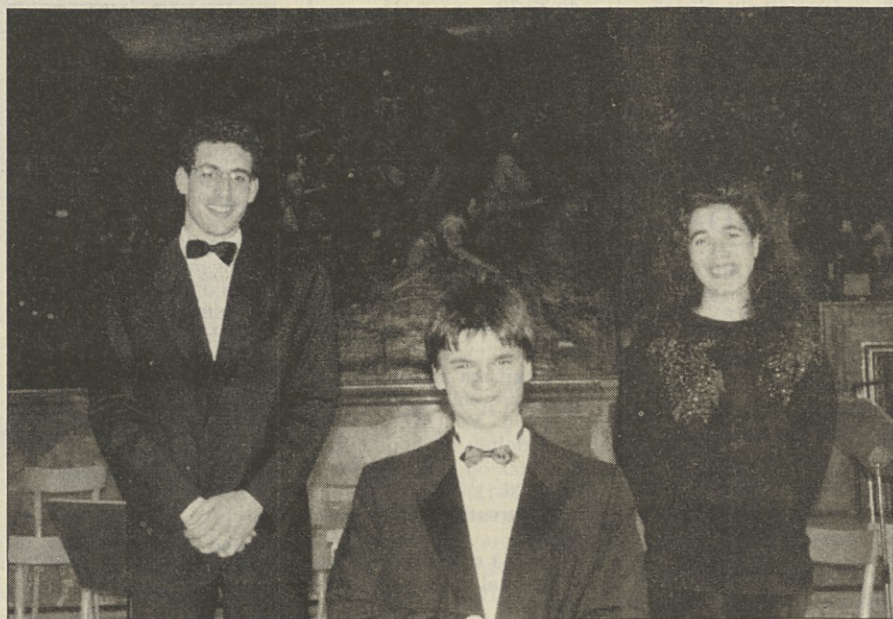
Ob zaključku srečanja so najuspešnejši mladi primorski pianisti pripravili tudi koncert v dvorani Glasbene sole Nova Gorica, predsednica komisije Ingrid Silic pa je vtise z letosnjega tekmovanja strnila takole: »Celoten vtis tekmovanja ni slab, čeprav ne moremo govoriti o zelo izstopajočih posameznikih-talenti. Srečanje je pokazalo, da bomo morali glasbeni pedagogi klavirja v prihodnje bolj razvijati tehnične spretnosti, večji poudarek bi morali dajati ton-skemu oblikovanju in razvijati individualnost. Zato je morebiti tudi bilo največ konkurentov v najnižji kategoriji, kjer kriteriji lažji, v vseh ostalih pa je bil osip zelo očiten.«

GLASBA / 11. GORIŠKI MEDDEŽELNI NATEČAJ

Zablestela sta Rita in Franco Muscau

Sestra in brat sta gojenca goriške GM

ELIZABETA TOMSIC

Sredi meseca aprila se je v avditoriju L. Fogar v Gorici odvijal 11. Meddeželni natečaj za mlade violiniste in violonceliste, ki so ga organizirali Kulturno društvo »Musica senza frontiere« iz Gorice, goriška Pokrajina, dežela FJK in Delovna skupnost Alpe-Jadran. Pobudi so se odzvali gojenci glasbenih sol iz FJK, Veneta, Tridentinske - Gornjega Poadizja, Koroske, Stajerske, Salzburske, Slovenije in Hrvaske, umetniški vodja manifestacije pa je bil prof. Alfredo Marcosig.

Tekmovanje se je zaključilo 18. aprila z nagrajevanjem in nastopom najboljših, v soloističnih točkah ali ob spremljavi orkestra, ki so ga sestavljali člani Glasbene akademije zagrebške univerze, skupine "Concertus Musicus Patavinus"

univerze iz Padove in violoncelist in violinistka goriške Glasbene matice, Franco in Rita Muscau.

Goriškemu natečaju je sledila turneja orkestra, ki je s klasičnim in preizkusnim repertoarjem nastopil v glavnih sredstvih Alpe-Jadrana. Mladi glasbeniki so se tako lahko izkazali na najboljših prestižnih odrih, kot na primer v Veliki dvorani Mozarteuma v Salzburgu.

Brata Muscau (na sliki z dirigentom orkestra) studirata pri GM ze vrsto let in srčno upata, da bi bila ta izkusnja samo preljudi njune glasbene prihodnosti. Sodelovanje in primerjanje z vrstniki iz Avstrije, Nemčije, Hrvaske in Madžarske je v vzpodbudilo, navdušilo in jima dalo novih moči ob blizajočem se zaključnem izpitu. Ko sta tako

potovala ob spremljavi Franco in dvajsetletna Rita sta začela svojo glasbeno vzgojo ze doma, kjer ju je mama, kot diplomirana pianistka uvedla v magični svet not in jima uspešno svetovala pri izbiri glasbila. V tem trenutku »slave« pa nista hotela pozabiti na kolega, Simona Baisa iz Gorice in Mateja Santija iz Trsta, ki sta sodelovala na natečaju za GM in se tam tudi izkazala.

LJUDSKO IZROČILO

Repen: po tečaju o izdelovanju noš so odprli še posvetovalnico Razgovor z vodjo Marto Košuta

NEVA LUKES

V vaseh repentabske občine ze potekajo v običajnem slavnostnem vzdušju priprave na letošnjo Krasko ohcet, ki bo - kot narekuje navada zadnjih let - konec avgusta. Gre za največjo in najpomembnejšo folklorno in z ljudskimi navadami in obicaji, povezano prireditvev na našem območju.

V okvir priprave na to pomembno prireditvev lahko vključimo tudi razstavo »Karpunov - starih in novih«, ki so jo uradno odprli 23. aprila v prostorih Kraske galerije v Repnu in ki bo na ogled do 30. t.m., kot tudi Posvetovalnico za ljudske nose, ki je začela s svojim delom v ponedeljek zvečer v Bubičevih hiši v Repnu.

Dusa obeh pobud, pa tudi mentorica tečaja, ki je potekal ze nekaj mesecev v Repnu in bil namenjen vsem, ki so se želele posebej spoznavati z naslo ljudsko noso in doumeti njen pomen za spoznavanje nase kulture - nase bitnosti na tem območju je Marta Kosuta. Udeležence so se same lotile, seveda pod njenim vodstvom z izdelavo »karpunov«, ki jih lahko občudujemo obiskovalci razstave, pa tudi s spoznavanjem ostalih delov ljudske nose in s pravilno uporabo posameznih delov oblačila - torej z vsem, kar je sestavni del nase ljudske nose.

Marto Kosuta, sicer učiteljica na osnovni soli pri Sv. Ivanu, zagreto raziskovalko vsega, kar je povezano z našimi obicaji, navadami, predvsem pa z naslo ljudsko noso, voditeljico tečaja za pravilno vrednotenje in izdelavo posameznih delov nose - tokrat »karpunov«, sedaj pa tudi posvetovalnice za pravilno spoznavanje slovenske nose v Repnu, smo »ulovili« na razgovor nekaj ur prej, preden je v ponedeljek z delom začela ze omenjena posvetovalnica.

»Lahko recem, da gre za dve

pomembni pobudi. Razstava v Kraske galeriji prikazuje devet »karpunov«, po katerih so tečajnice izdelale enako število novih karpunov, to je naramnih salov, ki so s svojo bogato vzorčino, obrobjeno s cipkami, prav gotovo najpomembnejši del nase ljudske nose. Druga pobuda je nadaljevanje velikega zanimanja naših zen za ta del oblačila, ki je v Repnu potekal ze stiri leta in ga nas ostoj, kar ohranjanje nase zgodovine, naših obicajev in z njimi povezanih prireditvev.

Posvetovalnica je komaj začela s svojim delom ter bomo lahko o njej kaj več poročali, ko bo poteklo ze nekaj časa. Lahko pa ze pisemo o uspehu tečaja, ki je v Repnu potekal ze stiri leta in ga je vodila Marta Kosuta ter se ga je udeleževalo od 10 do 15 zen iz Repna, pa tudi okoliskih vasi.

»Moram reci, da so bile moje tečajnice enkratne učenke, enkratne zenske in dekleta, ki so razumela, da nam mora biti nasa nosa v ponos, da jo lahko nosijo nase. Da je to predvsem muzejska obleka, ki ne dopušta potvorb in nepravilnosti, tako v izbiri blaga, kot tudi v izdelavi, temveč zahteva, da se v vsem naslanja le na to, kar so nam želele nase prednice povedati in nam preko nje vcepiti v dušo; predvsem ljubezen, in pa vsa druga custva, ki so jih navdajala pri izdelavi nose.«

Marta je živila na Kontovelu, v družini, ki je bila močno navezana na slovenstvo, torej tudi na njegove prvine, med katere spada tudi ljudska nosa. »Od mame sem podedovala ljubezen do narodne nose. Zato sem se posvetila vsemu, kar je z njo povezano. Veliko sem prepotovala, veliko sem prebrala knjig, ki govorijo o ljudskem izročilu, predvsem o nosah, veliko sem pri tem spoz-

nala noš drugih, močno oddaljenih narodov, pri katerih pa so zenske, ob prazničnih dneh, nosile na svojih nosah tudi karpune. Dobila sem tudi ljudi, ki so me pri mojem raziskovalnem delu razumeli, ki mi pomagajo pri iskanju primernih materialov za izdelavo nase nose in prav njim gre zahvala, da si lahko tudi v našem času omislimo, seveda s primerno strokovno pomočjo, noso, ki bo v glavnem v vseh svojih sestavnih delih odgovarjala stari noši.«

Pri tem najinem razgovoru je imela Marta se posebno željo. »Želela bi se se posebej spomniti Nadje Krišćak, novinarka, pa tudi nase sodelavke, velike poznavalke nase folklorne in zagovornice vsega pristnega, nepokvarjenega v podajanju starih obicajev in navad in torej tudi velike nasprotnice vsega, kar je to pristnost pokvarjalo, kar ni imelo pove-zave z naslo ljudsko noso, ki nam mora biti tudi danes samo v ponos. Prav v tem času, ko se pripravljamo na letošnjo Krasko ohcet, jo se posebej pogrešamo. Pogrešamo njeno delo na področju folklorne, pogrešamo njene članke, ki so nam bili pri našem delu v vzpodbudo, ki pa so ostro bicali vse, kar je hotelo nasa ljudska izročila pokvariti, kar se je močno oddaljevalo od naših resničnih ljudskih nos, v sirsem od naših izročil.«

»Bilo mi je 14 let, ko so mi starši nabavili narodno noso, "belo kiklo" smo jo imenovali. Takšno noso smo nosila mlada dekleta. In ze tedaj se je v meni vzbudila ljubezen do nose, ki sem jo skušala vcepiti svojim tečajnicam. In moram reci, da so bile to izredne učenke, na katere pomoč lahko računam tudi sedaj pri vodenju posvetovalnice, ki bo lahko nudila nasvete in napotke vsem, ki žele imeti resnično naso ljudsko noso.«

RIM / ZDRUŽITEV UČITELJIŠČA IN LICEJA

Šolsko ministrstvo zamrznilo odlok

Vest je iz Rima sporočil senator Bratina, ki je včeraj obiskal ministrico R.R. Jervolino

Ministrstvo za Solstvo je zacasno umaknilo odlok s katerim je odredilo združenje učiteljskega - pedagoškega liceja S. Gregorčič s klasičnim licejem P. Trubar v Gorici. Vest nam je včeraj iz Rima posredoval senator Darko Bratina, ki je združenje bil na Ministrstvu za Solstvo ter se srečal tudi z Ministrico R.R. Jervolino. Pokazali so mu že podpisani odlok, s katerim se zacasno odloga izvajanje določil prejšnjega odloka, ki je predvideval združenje zgoraj omenjenih dveh zavodov. V istem odloku pa je znova poudarjena potreba, da periferni organi ministrstva ponovno

preučijo vprašanje racionalizacije sol s slovenskim učnim jezikom. Tako usmeritev je bila sicer izražena že ob različnih priložnostih. Senator Bratina se je po srečanju z Ministrico dalj časa zadržal v pogovoru s sefom kabineta dr. Antoniom La Venu. Bratina ga je opozoril na vrsto neresenih vprašanj, ki zadevajo slovenske sole, zlasti pa na prošnjo za osamosvojitve slovenske sekcije zavoda ITI v Gorici. Dr. La Venuta je glede tega specifičnega vprašanja dejal, da ga se vedno preučujejo in da se niso uspeli premestiti nekih zadržkov.

Povedati velja se, da je pri razreševanju "primera učiteljske - licej" senatorju Bratini priškolil na pomoč senator Piccoli. V prizadevanjih za ohranitev naše sole in pridobljenih pravic smo zabeležili točko v naslovo korist. Najbrž bi take rešitve (ceprav nevarnost se ni povsem izginila) ne dosegli, če ne bi bilo takojšnjih in odločnih protestov raznih predstavnikov naše narodnostne skupnosti, ustanov in združenj. Tako akcijsko enotnost bi kazalo ohraniti in krepiti, saj jo bomo, kot kaže, tudi v prihodnje, se kako potrebovali.

V četrtek je Demokratska stranka levice predstavila svoje kandidata za Doberdobu. Uvodoma je tajnik doberdobske sekcije DSL Nordio Gergolet orisal novosti, ki v politiki in stranki spreminjajo odnose in gledanje na vlogo volilcev pri izbiri svojih predstavnikov. Podčrtal je pomen alternative pri upravljanju države in novosti volilnega zakona. Glede na dogajanje v vrhu stranke, je Gergolet povedal, da je velika škoda, da je Pietro Ingrao zapustil stranko. O razlogih razpadanja dosedanjega političnega sistema in o potrebi, da se Politiki vrni dobro ime, je govoril dr. Mario Lavrenčič, kandidat DSL za deželni svet. Lavrenčič je mnenja, da se ljudje oddaljujejo od politike, ker se cutijo izdani od tistih, ki so v zadnjih letih, na nedostojen način upravljali državo. Zato je nujen preobrat v katerem morata biti poštenost in prosojnost v politiki na prvem mestu. Velikega pomena je tudi volilna reforma, ki bo omogočala, da bodo volilci izbirali kandidate, ki jih bodo predstavljali. DSL se predstavlja tudi kot močna vladna stranka in predstavnik levice na splošno. Kajti ni mogoče več se samo

VOLITVE / V ČETRTEK V DOBERDOBU

Pogovor s slovenskimi kandidati Demokratične stranke levice za Deželo in pokrajinski svet

Dr. Lavrenčič opozarja na odgovorno glasovanje

Gergolet, Lavrenčič in Salomoni na predstavitvi - S.R.

sklicevati na radikalna gesla in prijeme, ki realno nič ne pomagajo najbolj izpostavljenim slojem. Glede predstavnosti slovenske manjšine, meni Lavrenčič sta se KPI prej in DSL sedaj, vedno potegovali za slovenske predstavnike v vseh izvoljenih telesih. To bo storila DSL tudi sedaj na Goriskem in Tržaškem. Slovenski kandidati pa ne sme biti samo zavzet za manjšinsko problematiko, ker je treba reševati tudi druge probleme, ki so povezani z vsakdanjostjo, kot npr. zdravstvo, delo, brezposelnost itd. Treba je tudi vzeti resno v postev

možnost, da se Slovenecem zagotovi predstavnost v vseh izvoljenih telesih. Lavrenčič meni, da se SSK godi krivica, ker ne bo utegnili izvoliti svojih predstavnikov v deželni svet, kakor se je to zgodilo s prejšnjim volilnim zakonom. Zave-dati pa se je treba, da preti nevarnost razpršitve glasov, predvsem na Goriskem. V tem smislu je treba globoko razmisliti in odgovorno ukrepati, da se slovenski ne bodo izgubili. Z novim volilnim zakonom bodo v prvi vrsti osebe in ne stranke jamstvo za uspešno politiko Slovencev v Italiji, zato je treba pristopiti k

volitvam z novo miselnostjo.

Večer je sklenil kandidat za predsednika goriske pokrajine Maurizio Salomoni. Posej je začel v slovensčini iz spoštovanja do slovenskih volilcev, vendar tudi zaradi tega, ker je bila njegova mama Slovenka. Potrdil je, da bodo izvoljeni predstavniki morali upoštevati vse posebnosti na Goriskem, v prvi vrsti prisotnost slovenske narodnostne skupnosti. Pokrajina bo morala se naprej krepiti sožitje in mir. V tem smislu in glede na dramatične dogodke na Balkanu bo PDS-DSL kmalu organizirala zanimivo zborovanje evropske levice za mir.

Izhodišča na točka za večjo sintezo sil na levi bi bila dobra uveljavitev v prvem krogu volitev in seveda vstop v balotazo. Dalje je Salomoni razložil bistvo vseh se odprtih vprašanj, začeni s Osimom.

Glede solske problematike, zlasti slovenskih sol, je Salomoni podčrtal dejstvo, da mora avtonomija slovenskih sol ostati neokrnjena in da je treba mrežo sol se izpolniti. Treba je tudi gledati na nov koncept politike, ki bo imel svoje jedro na levi, upati je vsej levi.

NOVICE

Pevski večer v Doberdobu

Trije pevski zbori bodo nastopili drevi, ob 20.30 v občinski telovadnici v Doberdobu na koncertu, ki ga prireja KD Jezero in moski pevski zbor Jezero. V goste prihaja pevski zbor KD Svoboda s Ptuja, skupaj z njim pa bodo nastopili domači pevci, člani moskega pevskega zbora Jezero in dekliskega pevskega zbora Jezero. Vabljeni!

Koncert jazz glasbe

Danes ob 17.30 bo na trgu sv. Antona v Gorici koncert jazz glasbe, ki ga bo izvajala godba na pihala iz Krmina "Città di Cormons" pod vodstvom dirigenta Sergia Spessota in glasbena skupina "Gone with the Swing", ki že več časa sodeluje s krminsko godbo na pihala. Izvajali bodo jazzovske skladbe ameriških skladateljev Millerja, Garlanda, Johnsona, Browna, Raya in drugih.

Poletna zaposlitev za animatorje

Zadruga za socialne dejavnosti "La Cisile" bo v mesecu juliju in avgustu zaposlila nekaj animatorjev in pomožnega osebja v poletni koloniji za mladoletne, ki jo upravlja zveza ACLI v Gradezu. Interesenti dobijo obrazce za prošnje in informacije na sedežih ACLI v Gorici (Drev. 24. maja 5) in Trzinu (Ul. S. Ambrogio) ter na sedežu zadruge v kraju San Vito al Torre, Ul. Redipuglia 10) ob delavnikih med 9. in 12. uro.

Škopiti proti peronospori

Opazovalnica za rastlinske bolezni priporoča vinogradnikom na Goriskem, da danes poskropijo vinograde proti peronospori in oidiju. Proti peronospori priporočajo uporabo preparatov iz skupine t.m. di-tiokarbamatov (Mancozeb, Metiram, Propineb), proti oidiju pa cveploje in v vodi topljive preparate. V primeru skode, ki bi jo povzročila toča pa naj v naslednjih 24 urah poskropijo nasade s preparati iz skupine "Diclofluanide" ali "Folpet".

Zeleni predstavijo kandidate

Med zadnjimi, ki bodo predstavili svoje kandidate in program za bližnje volitve, bodo Zeleni - golobice. "Srečanje" z javnostjo bo danes, ob 14. uri, pri ljudskem vrtnu.

Stebri dima na goriskem nebu

Bralka iz Standreza nas je včeraj poklicala po telefonu in nas obvestila o po njenem dokaj čudnem pojavu v četrtek ponoci. Na nebu so bili v smeri jugozahod - severovzhod opazni podolgovati oblaki rdečaste barve. Pojav naj bi, nekaj pred prvo uro jutraj, opazile tudi nekatere druge osebe. Poznamo mali smo se pri pristojnih službah, vendar brez uspeha. Morda je šlo za takomenovani optični efekt, ali pa za puščanje v ozračje plinov iz katere od goriskih tovarn.

OB DANAŠNJEM OBČNEM ZBORU ZSKD

Ob prisotnosti ministra za kulturo republike Slovenije Pelhana, sekretarja za Slovence po svetu, Vencija, predstavnikov državnega vodstva ARCI ter senatorja Darka Bratine, bo danes s pričetkom ob 15. uri, v sejni dvorani pokrajinskega sveta v Gorici 29. deželni občni zbor Zveze slovenskih kulturnih društev. Občnega zbora se bo predvidoma udeležilo dvesto delegatov, ki bodo zastopali nad sedemdeset v Zvezo včlanjenih društev, ki delujejo na celotnem prostoru, kjer je prisotna slovenska narodnostna skupnost v Italiji.

Kultura je eden od temeljev narodne biti. Posebej velja to za malostevilne narode, kakor je slovenski. Se posebej velja to za manjšinske narodnostne skupnosti, kakor je naša, ki svojo moč samoohranjanja crpa prav na področju kulture, v pretežni meri ljubiteljske. Kako spodbuditi in osvežiti vlogo kulture, da bo na njej in iz nje crpala moč celotna narodnostna skupnost? V času hitrih sprememb in novih potreb in hotenj, je to se kako potrebno! Tudi o tem bo tekla beseda na današnji skupščini, kjer bodo podelili tudi priznanja zaslužnim kulturnim delavcem.

Uvodno poročilo bo prebral predsednik ZSKD Ace Mermolja, poročila za dejavnost članic zveze pa Jole Namor za Videmsko pokrajino, Rudi Pavšic za Gorisko ter Nives Kosuta za Tržaško. Občni zbor se bo zaključil z volitvami novega odbora, ki bo v kratkem iz svojih vrst imenoval deželno vodstvo.

Prosta cona

Nakaznice za gorivo prevzeti od 24. t.m.

V ponedeljek, 24. t.m. bodo v uradih avtomobilskega kluba v Gorici, Krmini, Gradiscu in Gradezu ter v pisarnah Pro loco Ronkah, Starancanu in Trzinu začeli razdeljevati nakaznice za gorivo proste cone, za drugo letošnje sestese. Upravicenci, lastniki avtomobilov do 11 fiskalnih konjskih moci, bodo prejeli nakaznice za 230, oziroma 210 litrov goriva, lastniki večjih avtomobilov pa nakaznice za 390, oziroma 370 litrov goriva po nižani ceni. Kontingent drželskega goriva znaša 390, oziroma 370 litrov. Visja kvota je za avtomobiliste s stalnim bivaliscem na območju obcin Gorica in Sovodnje.

GORICA / ŠE ZMERAJ MIKAVNO TIHOTAPLJENJE OROŽJA

V golfu hrvaške registracije zasegli orožje in strelivo

Šest pušk kalašnikov, pištola skorpion in 286 nabojev

Z včerajšnje tiskovne konference na poveljstvu finančne straže - foto S.R.

Na mednarodnem mejnem prehodu pri Standrezu so v ponedeljek, v golfu hrvaške registracije, odkrili pravcato skladišče vojnega

orožja in streliva. Na raznih mestih v avtomobilu so finančni strazniki in uslužbenci carine našli šest avtomatskih pušk znamke kalaš-

nikov z enajstimi dvorednimi sarzerji, avtomatsko pištolo znamke skorpion z dvema sarzerjema. Zaplenili so tudi 286 kosov municije

7, 62 x 39 za kalašnikov. Na včerajšnji tiskovni konferenci, na poveljstvu finančne straže, na mejnem prehodu pri Standrezu, je kapetan De Franchis pojasnil pomen uspešne akcije mejnih organov. Toliksne količine orožja na Goriskem doslej se niso zaplenili.

Sicer pa sta kap. De Franchis in načelnik carinskega okrožja dr. Campolo posebej naglasila pomen usklajenega dela raznih mejnih služb, kar je v zadnjih mesecih obrodilo vidne uspehe. Med drugim so pred kratkim zaplenili, prav tako na mejnem prehodu pri Standrezu, večjo količino mamila.

Zal podrobnosti o uspešni operaciji, o istovetnosti osebe, ki je v priporu in o morebitnih povezavah, nismo uspeli dobiti, kajti preiskava se ni zaključila. Domnevati pa je mogoče, da je bilo orožje namenjeno italijanskemu podzemlju, ki je, kot dokazujejo prav pogostne zaplembe tovrstnega materiala, se zmeraj zelo zainteresiran odjemalec. Priti do orožja na območju Hrvaške, Bosne in tudi se bolj južnih dežel, danes ne zahteva posebnih prizadevanj.

veliko depresivno krizo je v Feliceju Colauttiju najbrz sprožilo dejstvo, da je bil njegov brat Luigi, s katerim živi, pred kratkim obsojen na dve leti zapora, ker je v samoobrambi nameril vanj pištolo. Dogodek se je pripetil pred nekaj leti. Sicer pa je Felice tudi drugace dokazal, da je družbi nevaren. Po prigorvarjanju ožjih sorodnikov, predvsem sestre, je namreč Colautti, morda tudi utrjen od neprespane noči, le popustil in se pustil odpeljati na zdravljenje v primer-no ustanovo.

NAKUPI/HRANILNICA - ASCOM

Podpis pogodbe za povračilo davka IVA tujim kupcem

Ugodnost za kupce iz Slovenije

Dr. Antonio Tripiani in Sergio Rovis sta včeraj dopoldne, v svojstvu predsednika Goriske hranilnice in predsednika Združenja trgovcev ASCOM podpisala konvencijo, ki zanjima predvsem tiste ljudi iz tujine, ki v goriskih trgovinah kupijo blago, ki ga potem izvozijo v države, ki ne sodijo v EGS. V Gorici prihajajo predvsem v postev državljani Republike Slovenije.

Tudi nadrobno v Italiji kupljeno blago in potem izvozeno uživa carinsko-financne ugodnosti. Ce blago izvozis ne placas davka na dodatno vrednost IVA. Ker je v največ primerih ta davek 19-odstoten je prihranek kar precejšen. Vendar pa mora vrednost kupljenega blaga biti najmanj obdavčljivi 300 tisoč lir, kar pomeni, da mora blago stati najmanj 357 tisoč, seveda v isti trgovini. Trgovcu kupcu izstavi fakturo, ta jo potem pokaže carinskemu uradniku na meji, ta potrdi, da je blago slo iz države. Tuji kupec bo plačani davek dobil povrnjen pri trgovcu kjer je blago kupil, ali pa, to je bil predmet včeraj podpisane konvencije, v agenciji Goriske hranilnice na mednarodnem mejnem

prehodu Vrtojba-Standrež. To bo koristilo predvsem kupcem iz bolj oddaljenih slovenskih krajev, ki ne prihajajo v Gorico tako pogosto.

Predsednik ASCOM Rovis je povedal tudi, da so sedaj za izdajo potrdil pooblašteni le carinski uradniki, italijanska carina pa je v Gorici odprta ves dan. Podružnica Hranilnice na mejnem prehodu je prav tako neprekinjeno odprta ves dan, ob sobotah pa v dopoldanskem casu. Skoro gotovo je, da bodo v kratkem omenjena potrdila lahko izdajali tudi finančni strazniki, kar bo omogočilo prenos blaga tudi cez mednarodna mejna prehoda pri Rdeci hiši in v Brdih. Ko bo to izvedeno bodo trgovci sklepali podobne pogodbe tudi z drugimi bankami, ki jih bo stvar zanimala.

Na včerajšnji slovesnosti sta združenje ASCOM zastopala tudi odbornika Walter Blasig in Gianni Bisesi, Hranilnico pa podpredsednik Sergio Medeto in generalni direktor dr. Franco Podda. Ze prihodnji teden bodo na vrata trgovin, ki se bodo posluževale te službe, dali nalepke z napisi v več jezikih, tudi v slovenskem.

POGREBI

Danes, ob 8. uri Arcadio De Comelli iz bolnišnice Janeza od Boga na glavno pokopališče, ob 9.30, Bruna Bucarelli vdova Brumatti iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev in na pokopališče v Standrež, ob 11. uri, Adelma Gobatto vdova Oleotto iz bolnišnice Janeza od Boga v cerkev in na pokopališče v Ločnik, ob 12. uri, Giordano Olivo iz Vidma v cerkev sv. Ignacija in na glavno pokopališče ter ob 13. uri Aldo Muchiut iz splosne bolnišnice na glavno pokopališče.

BENCIN

Danes popoldne in jutri bodo obratovala naslednje bencinske crpalke

GORICA
IP - Ul. Lungo Isonzo
ESSO - Ul. Brass
ESSO - Korzo Italija
ERG - Ul. Brigata Re
AGIP - Ul. Duca d'Aosta

TRZIC
MONTESHELL - Ul. Cosulich
AGIP - Ul. Duca d'Aosta
ESSO - Ul. Boito
KRMIN
API - Revored Venezia Giulia.
DOBERDOB
Crpalka na Palkiscu v Dolu.

ČESTITKE

Danes se vzameta **MARTINA IN STEFAN**. Vso srečo na novi življenjski poti jima želijo prijatelji iz OK Val.

KINO

GORICA
VITTORIA 20.00-22.00-24.00»In mezzo score il fiume«. Rež. Robert Redford.
CORSO 18.00-20.00-22.15»Proposta indecente«. Prepovedan mladini pod 14. letom.
VERDI 18.00-20.00-22.00»Una giornata d'ordinaria follia«.

TRZIC
EXCELSIOR 17.30-22.00»Amore per sempre«.

LEKARNE

DEZURNA LEKARNA V GORICI
MARZINI, Korzo Italija 89, tel. 531443
DEZURNA LEKARNA V TRZICU
CENTRALE, Trg Republike 26, tel. 410341
LEKARNA V DOBERDOBU
FARMACIA AL LAGO /LEKARNA PRI JEZERU - Vrtna ul. 2 - via Giardino 2 - tel. 78300.

PRISPEVKI

Ob 3. memorialu "Kri-stjan Donda" je družina Donda darovala 300 tisoč lir za društvo Kras Dol-Poljane.

Martina in Štefan

Iskrene cestitke in najboljše želje! Igralci in odbor S.Z. Soca

SLOVENSKA SKUPNOST GORICA prireja

Predvolilni praznik

v Rupi jutri 23. maja ob 19. Vabljeni v kar večjem številu. Spregovorila bosta: Damijan Terpin in Ivo Jevnikar. Za glasbo, jedajo in pijačo preskrbljeno. Tajništvo Slovenske skupnosti Gorica

ZVEZA SLOVENSkih KULTURNIH DRUŠTEV

Kultura: temelj identitete moč dialoga

29. REDNI OBČNI ZBOR (prvi sklic ob 14.30)

GORICA, 22. maja, 1993 ob 15. uri.

Sejna dvorana pokrajinskega sveta (Korzo Italija 55).

NOVICE

**Lasnik radijske postaje
v zapor zaradi objave
posnetkov o prisluškovanju**

ATENE - Atensko sodišče je včeraj obsodilo lastnika radijske postaje Skai Janisa Alafouzosa na deset mesecev zapora. Njegova radijska postaja je namreč objavila dele posnetih pogovorov med voditelji opozicijskih strank v letih 1989 in 1990. Prisluškovalna afera močno bremenila tudi sedanjega premiera Konstantina Mitsotakisa. Nekdanji uslužbenec državne telefonske družbe Kristos Mavrikis je namreč pred sodiščem izjavil, da so mu voditelji konservativne Nove demokracije, med njimi tudi Mitsotakis, ukazali naj snema pogovore med voditelji socialistične stranke PASOK. Alafouzos je ob tem izjavil, da je naloga medijev nadzorovati delo oblasti, da pa si nekateri v Grčiji tega ne želijo. (Reuter)

**Začetek volilne kampanje
v Španiji**

MADRID - Včeraj se je v Španiji uradno začela volilna kampanja za parlamentarne volitve, ki bodo potekale 6. junija. Takrat bo 30 milijonov volilnih upravičencev izbralo 350 poslancev in 208 od skupaj 254 senatorjev. Vladajoči socialisti (PSOE) in najmočnejša opozicijska ljudska stranka (PP) sta po rezultatih zadnjih anket, ki jih je v petek objavil madridski časnik Dario 16, se vedno tesno skupaj. Po teh rezultatih vladajočo Socialistično stranko podpira 35 odstotkov, desničarsko ljudsko stranko pa namerava voliti 33 odstotkov anketiranih. (STA, Reuter)

**Jelcin sklical
ustavodajno skupščino**

MOSKVA - Ruski predsednik Boris Jelcin je včeraj s posebnim predsedniškim dekretom za 5. junij sklical ustavodajno skupščino, je sporočil tiskovni predstavnik predsednika Rusije Vjačeslav Kostikov. Zasedanja ustavodajne skupščine naj bi se udeležili tudi predstavniki avtonomnih republik v okviru Ruske federacije ter predstavniki izvršne in sodne veje oblasti. (Reuter)

**Rabin se zavzema
za referendum**

JERUZALEM - Izraelski ministrski predsednik Jicak Rabin je pripravljen desničarskim ultrareligioznim strankam, s katerimi se pogaja o njihovem vstopu v vladno koalicijo, ponuditi tudi možnost splošnega referenduma o podpisu mirovnega sporazuma z Arabci, je izjavil njegov tiskovni predstavnik Ben-Ari. Namestnik zunanjega ministra Beilin pa je izjavil, da sodelovanje verskih strank v vladi ne pride v poštev, saj je Rabinova vlada trdno odločena nadaljevati mirovna pogajanja, verske stranke pa jih skušajo pretrgati. (Reuter)

MADŽARSKA / SPORI S SOSEDAMI

**Budimpešta zahteva
pravico za svoje manjšine**

Romunija, Ukrajina, Srbija in Slovaška se za to ne zmenijo

PAOLA JUVENAL / AFP

dzarski predstavniki, noče dati takšnih zagotovil za 2, 5 milijona Madžarov, ki živijo v glavnem v Transilvaniji, ki je pod budimpeštansko oblastjo že od leta 1918.

»Pogajanja z Romunijo doslej niso napredovala niti za korak,« je izjavil. Kodolanyi, državni sekretar za zunanje zadeve premiera Antalla, potem ko sta se neuradno srečala lani marca velesila na tem področju, ki šteje 55 milijonov prebivalcev, je vključila v sporazum med Madžarsko in Ukrajino, ki prvič prizna nedotakljivost meja med obema državama, Madžarska tega noče storiti v pogajanjih za podoben sporazum z Romunijo. Ukrajina, jedrska velesila na tem področju, ki šteje 55 milijonov prebivalcev, je vključila v sporazum vsa dolocila, ki varujejo pravice približno 200.000 njenih prebivalcev madžarskega porekla, živčih v podkarpatski Ukrajini. V nasprotju z Ukrajino pa Bukaresta, kot zatrjujejo ma-

Romunija je zavrnila, da bi v Cluju (Transilvanija) odprli madžarski konzulat in madžarsko univerzo, hkrati pa so odnosi krajevnih oblasti s prebivalci madžarske manjšine se vedno zelo napeti. Predstavniki Madžarske so skeptični v zvezi z možnostjo, da bi se ti odnosi lahko kmalu izboljšali, vsaj ne pod sedanjo romunsko vlado: »Predsednik Ilescu vlada z zelo sibirsko večino, zato lahko zares vlada zgolj s podporo skrajnih nacionalistov, ki so protimadžarsko nastrojeni,« meni Kodolanyi.

Prav tako ni mogoče govoriti o napredku v pogajanjih s Slovaško, potem ko se je ta razdružila s Česko. Premier Vladimir Meciar je javno zavrnil idejo o priznanju avtonomije za 600.000 Madžarov, ki živijo

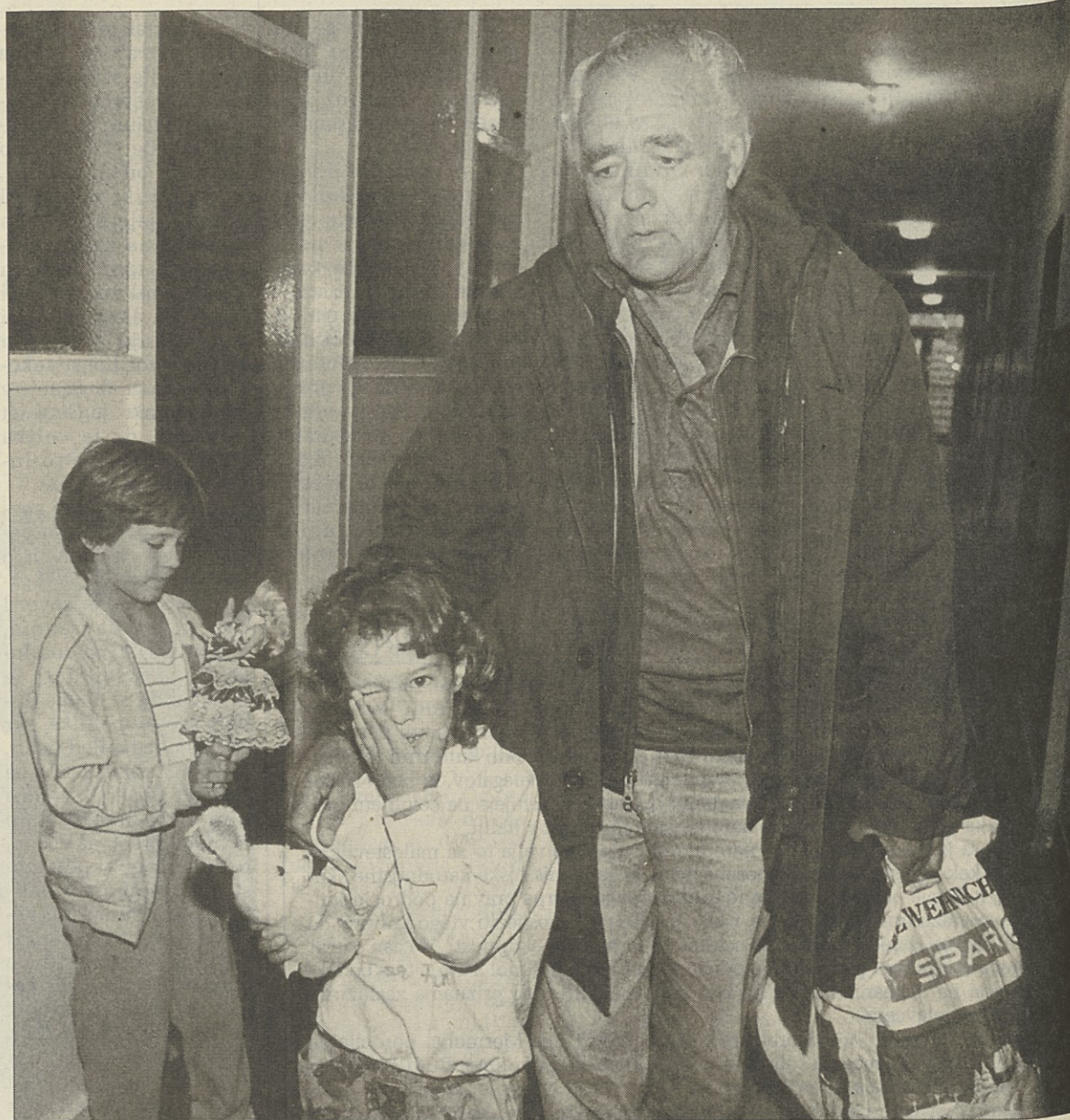
ga zaradi stalice Srbije ni zmogla reševati z uveljavljanjem nacela nacionalne enakopravnosti... To je posledica katastrofalnega stališa, da ta narod zaradi svoje posebne zgodovinske vloge nikjer ne more biti v položaju manjšine, da se zato meja njegove države do tja, do koder živijo Srbi, da drugačnih meja ne morejo priznati in jih je Srbija zato upravičena uveljavljati tudi z vojaško silo in agresijo.

Zaradi vrste napak, ki so dovolile in omogočile, da se je z vojno in etničnim čiščenjem bistveno spremenila nacionalna sestava posameznih delov ozemlja BiH, je postala vprašljiva tudi realnost sicer nacelega in zal tudi edinega Vance-Ownovega načrta. V taksem položaju se seveda samo po sebi postavlja vprašanje, ali je svet odločen ohraniti BiH kot suvereno in samostojno državo in kateri so tisti pogoji, ki so nujni, da bi bila takšna odločitev realna. Vsekakor je to predvsem zavarovanje Muslimanov v obstoječih enklavah z mirovnimi silami OZN, da bi le-ti kot fizični in politično organiziran faktor sploh se mogli vplivati na prihodnost svoje države. To je pogoj, da je sploh se smiselno organizirati pogovore o prihodnji ureditvi BiH kot skupne države Srbov, Hrvatov in Muslimanov, ki ne glede na možni federativni ali

konfederativni značaj ureditve svoje države more obstati le, če je utemeljena na nacelu popolne nacionalne enakopravnosti. O tem se morajo pogajati in sporazumeti le predstavniki bosanskih Muslimanov, Hrvatov in Srbov, nikakor ne Beograd in Zagreb. To je notranja stvar državljanov BiH.

Z definiranjem te vojne kot državljanske vojne in izključno notranjega problema BiH, in ne kot agresije, je bila zagrešena usodna napaka. Temu napakemu koraku in oceni so sledili in mu se zmeraj sledijo novi.

Z vidika teme, o kateri bo govor na letosnjem srečanju Instituta, to seveda pomeni tudi povsem novo perspektivo za reševanje nacionalnega vprašanja, seveda tudi za male narode in posebej tudi za manjšine, ki jim tradicionalna nacionalna država ni priznavala mesta v svojem okviru, v katerega so bili ponavadi umesčeni proti svoji volji, nasilno ali pa se je znotraj njih z nasiljem spremenil njihov značaj. Manjšine in mali narodi, slednji tudi z možnostjo, da formirajo svojo državo kot odprto in na sodelovanje napoteno državo, v tej perspektivi ne bodo več moteč dejavnik, vir konfliktov, pač pa bistveni konstitutivni del vse evropske skupnosti narodov. »

Begunci - Ko en narod začne uveljavljati svoje pravice na škodo drugih (Foto: TRIO)

Donava, Pešta, brezmejne madžarske ravnice v preozkih mejah (Foto: Tone Hočevar)

na jugu Slovaške ob madžarski meji. Kar zadeva odnose s Beogradom, »je njihova normalizacija v celoti odvisna od tega, kako bodo ravnali z madžarsko manjšino v Vojvodini,« meni Kodolanyi. Zdej je približno 400.000 Madžarov, ki živijo v Vojvodini, podvrženih hudim »psihološkim pritiskom, ki ga izvajajo srbski skrajneži. Ti bi jih radi

prisilili, da zapustijo svoje domove, da bi se polastili njihovega premoženja. Madžarski si želi, da bi meje v srednji Evropi postale »transparentne«, saj bi le takšne lahko omogočile vse oblike »regionalnih sodelovanj in krajevnih samouprav« na tistih območjih, kjer živijo pomembne narodnostne manjšine. Čeprav so prepricani, da je takšno

ravnanje z njihovimi sorojaki onstran meje globoko krivično, na Madžarskem nihče, razen peščice nacionalističnih skrajnežev, noče postaviti pod vprašaj obstoj teh meja, ki izhajajo iz Trianskega (1920) in Pariskega sporazuma (1947), s katerima je Madžarska izgubila dve tretjini ozemlja, ki jim je vladala v času Avstro-Ogrske (1867-1914).

VENEZUELA

Konec obdobja Carlosa A. Pereza

LUIS ANTONIO ANDRADE

CARACAS - Venezuelskega predsednika Carlosa Andresa Pereza ni sta odnesla s prestola dva poskusa vojaškega udara, iz palače, kjer je predsedoval ze osvoboditelj Latinske Amerike Simon Bolivar, pa se je moral včeraj umakniti zaradi obtožb, ki ga bremenijo korupcije, endemične bolezni vse Latinske Amerike.

Vrhovno sodišče v Caracasu je v četrtek zvečer sklenilo zaceti sodni proces zaradi domnevnih predsedniških malverzacij z državnimi skladi. Gre za 17 milio-

nov dolarjev, ki naj bi jih Perez »preusmeril« marca leta 1989.

Funkcije prvega v državi je prevzel predsednik kongresa Octavio Lepage, ki mora v mesecu dni poskrbeti za imenovanje novega predsednika, do februarja prihodnje leto, ko naj nastopi dolžnosti novi predsednik, izvoljen na volitvah sestrge decembra letos.

Socialdemokrat Perez, ki mu Venezuelci pravijo kar Cap, se je povzpел na

politični vrh v eni izmed najbogatejših latinskoameriških držav ze v sedemdesetih letih. Ker je bil predsednik nafte velesile, je veljal tudi za udarno moč Socialistične internacionale na začetni polobli. Relativno blagostanje je gradil na dohodkih od nafte (naftne vrelce so v njegovem prvem predsedniškem obdobju nacionalizirali), vsa preostala proizvodnja, tudi kmetijska, pa je takrat zamrla. V predsedniško palaco se je se

enkrat vrnil konec osemdesetih let, ko nafta ni več pomenila toliko kot desetletje prej. Zadnja tri leta se je Perez podredil receptom Mednarodnega denarnega sklada in Svetovne banke. Pohvali se lahko z uspešno ekonomsko bilanco - več kot osem odstotno letno rastjo, občutno manjšo brezposelnostjo in najvišjim bruto proizvodom na prebivalca v Latinski Ameriki (2.650 dolarjev).

Poskus prehoda iz revnega juga k razvitemu

in bogatemu severu je bil vendarle prehitel. Perezova priljubljenost je padala pri revežih (predmestja Caracasa, imenovana »ranchos«, so sinonim za skrajno revščino), pri vojski, ki ne more pozabiti, da je nekoč vladala, in pri političnih strankarskih elitah, ki s krepitvijo menedžerskih struktur izgubljajo staro moč in slavo.

Da Perez ni cepljen proti korupciji, razen njega samega v Venezueli ne trdi nihče, vendar te bolezni tudi z njegovim odhodom ne bodo pozdravili.

**Tudi Rusi se
enkrat poslovijo**

HAVANA - Kot price davnih časov so v noci so ta teden zapustili Kubo vojaki sovjetske vojske, ki so bivali v Havani od leta 1963. Z otoka so odšli tik pred prihodom ruske delegacije, ki je prispela v Havano na pogajanja o načinu »prilaganja dvostranskih odnosov novi stvarnosti«, nastali po razpadu Sovjetske zveze. Nekaj sto vojakov, ki so se skupaj s svojimi družinami vkrcali na ladjo Kozmonavt Jurij Gagarin, je ena zadnjih skupin državljanov nekdanje Sovjetske zveze, ki zapu- sčata otok v skladu s kubansko-ruskim sporazumom, podpisanim lanskega 16. septembra v Havani. Sporazum predvideva, da se bo ruska brigada, ki je prišel ze nekaj dni pred uradno delegacijo, je v ponedeljek začel pogovore s kubanskimi oblastmi se pred obiskom jedrske elektrarne v Jaragui in rafinerije Cienfuegos, ki je bila prav tako zgrajena s sovjetsko pomočjo, vendar zaprta zaradi energetske krize, ki je prizadela otok.

Ruska delegacija, ki je pripotovala v Havano pod vodstvom podpredsednika ministrskega sveta Vladimirja Sumejke, je zagotovo najpomembnejša po koncu leta 1991. Kot menijo kubanske oblasti, je njen namen »proučiti celotno odnos med obema državama«, po dveh letih tipanj in negotovosti v mesebojnem sodelovanju. Vladimir Sumejko je podčrtal željo Moskve in Havane po vzpostavitvi »medsebojnih odnosov in obojestranske korist«. Poudaril je, da je namen njihovega obiska, zagotoviti delovanje tistih industrijskih obratov na Kubi, ki so bili zgrajeni s sovjetsko pomočjo, kar naj bi bilo »v

ANTONIO RALUY / AFP

dobrobit kubanskega in ruskega gospodarstva«.

Omenil je kubansko petrokemično in naftno industrijo, ni pa spregovoril o jedrski centrali v Jaragui, ki so jo ze začeli graditi v provinci Cienfuegos (300 kilometrov vzhodno od Havane), a so dela ustavili na ukaz kubanskega predsednika.

Ko so septembra dela pri gradnji zamrzili, je Fidel Castro pojasnil, da Kuba nima dovolj sredstev za nove finančne pogoje, ki jih je aprila 1992 postavila Rusija. Predsednik državnega komiteja za petrokemično industrijo ruske federacije Viktor Ivanov, ki je prišel ze nekaj dni pred uradno delegacijo, je v ponedeljek začel pogovore s kubanskimi oblastmi se pred obiskom jedrske elektrarne v Jaragui in rafinerije Cienfuegos, ki je bila prav tako zgrajena s sovjetsko pomočjo, vendar zaprta zaradi energetske krize, ki je prizadela otok.

Obisk ruske delegacije je posledica vrste pogovorov, ki so potekali v Moskvi od začetka novembra 1992 in katerih posledica je podpis številnih sporazumov, ki izražajo skupno voljo obeh držav za razvoj njune trgovinske menjave. Ti sporazumi se nanašajo predvsem na ustanovitev mesane komisije za gospodarsko, znanstveno in tehnično sodelovanje ter sodelovanje pri morskem prometu, kakor tudi pri vzdrževanju ruskega prisluškovalnega centra v Lourde-

su pri Havani. Sporočilo, ki so ga objavili po koncu pogovorov, v ničemer ne omenja jedrske centrale Juragua, vendar kot piše ruski dnevnik Izvestija, so se Rusi in Kubanci v natečaju dogovorili za nadaljevanje gradnje, ceprav s pomočjo »nujnega tretjega partnerja«.

Kubanski dolg do Moskve je narasel na več kot 20 milijard dolarjev, ki pomenijo ozadje trgovinske menjave sladkorja za nafto, se kako nujno za Kubo, ki ji nenehno grozi energetski zlom. V letu 1993 lahko Kuba v celoti racuna na »dve do tri milijone ton« ruske nafte, kot je pred kratkim izjavil Jesus Perez Othon, prvi kubanski podpredsednik vlade in minister za bazično industrijo. Perez Othon je potrdil, da so pogajanja o naftnem sporazumu med Kubo, Rusijo in Venezuelo ze v sklepni fazi.

V letu 1992 je imela Kuba na voljo komaj šest milijonov ton nafte, kar je manj kot polovico od 13 milijonov ton, kolikor jih je dobivala se leta 1989. Pogovori, ki bodo trajali do sobote, naj bi prinesli novo spodbudo v trgovinske odnose med Havano in Moskvo, ki so se v zadnjih treh letih precej ohladili. Po uradnih kubanskih napovedih se je trgovina med Kubo in nekdanjo ZSSR ter njenimi vzhodnoevropskimi zavezniki ze povzpela na približno 830 milijonov dolarjev v letu 1992, kar pa je le sedem odstotkov njenega obsega iz konca 80. let. Kubanski izvoz sladkorja v Rusijo znasa kar polovico te vsote.

Carlos Andres Perez

PRESENETLJIVO ODKRITJE ČASNIKA NEW YORK TIMES

Srbi bodo obdržali zasedena ozemlja

ZDA in Rusija si prizadevata predvsem ustaviti ubijanje

WASHINGTON - Združene države Amerike in Rusija sta se dogovorili, da bosta s svojimi zavezniki izoblikovali skupno strategijo, katere cilj je se naprej »brzdati in stabilizirati« polozaj v Bosni in Hercegovini, kot je v petek sporočil New York Times, ki navaja nekega visokega ameriškega predstavnika. Po istem viru naj bi ta strategija pomenila opustitev zemljevida razkosanih regij v Bosni, kakršno predvideva Vance-Owennov mirovni načrt, katerega uveljavitev bi pomenila, da morajo bosanski Srbi zapustiti skoraj polovico osvojenih ozemelj, ki so jih zavzeli v štirinajstih mesecih vojne. Cilj nove strategije naj bi bil, »obdržati in stabilizirati polozaj ter prepreči

ti nadaljnje pomore,« je izjavil omenjeni visoki predstavnik. Na vprašanje, ali ta strategija ne pomeni nagrade za »etnično čiščenje«, ki ga izvajajo bosanski Srbi, je omenjeni predstavnik odgovoril: »Najpomembnejše so prioritete.«

O tem načrtu sta v torek v Washingtonu razpravljala tudi ameriški državni sekretar Warren Christopher in ruski minister za zunanje zadeve Andrej Kozirjev. Po koncu pogovorov nista hotela izdati nobenih podrobnosti, dokler ne bosta o tem obvestila se Velike Britanije in Francije: Warren Christopher naj bi se srečal z britanskim zunanjim ministrom Douglasom Hurdonom v petek v Washingtonu, kjer naj bi

pozneje govoril tudi s francoskim ministrom za zunanje zadeve Alainom Juppéjem. V petek naj bi se Kozirjev srečal s predsednikom Clintonom.

Ameriški predstavniki so v New York Timesu tudi pojasnili, da Clintonov načrt o odpravi embarga na uvoz orožja bosanskim Muslimanom ni več aktualen zaradi nasprotovanja Rusije in zahodnoevropskih držav.

Kot poročajo omenjeni viri, je Clinton zdaj naklonjen francoskemu predlogu, po katerem naj bi mednarodne sile zavarovale »varnostna območja« muslimanskih enklav. Washington sprejema to zamisel v okviru širših prizadevanj za stabiliziranje položaja, pri čemer gre za »zacasen ukrep, ki ne po-

meni, da bi ZDA stopile na stran kogarkoli«, kot je izjavil omenjeni predstavnik za New York Times. ZDA ne nameravajo neposredno varovati omenjenih območij, lahko pa bi z uporabo njihovega letalstva varovali vojsake ZN, ki izvajajo zaščito na tem območju, kot je izjavil omenjeni ameriški predstavnik. Načrt naj bi vključeval vzpostavitev varnostnih con, razmestitev oboroženih sil ZN vzdolž meje med Srbijo in Bosno, ki bi nadzorovale, ali Beograd zares spoštuje embargo zoper bosanske Srbe; okrepitev pripadnikov ZN, ki so se navzoci v sosednji Makedoniji, z morebitno udeležbo ameriških čet, s katero bi preprečili razširitev spopada v to nekdanjo jugoslovansko republiko, kakor tudi povečanje stela opazovalcev, ki so že na Kosovu, kjer je večinsko prebivalstvo albansko. Trenutno je tam osem opazovalcev, ki jih je poslala Kevs, en predstavnik Visokega komisarata ZN za begunce ter en predstavnik Rdečega križa. New York Times tudi piše, da bo VS ZN v naslednjem tednu izglasoval tri nove resolucije o »varnih območjih«, o ustanovitvi sodišča, ki bo sodilo za vojne zločine ter o razmestitvi opazovalcev vzdolž bosansko-srbske meje.

AFP

BIH / KAJ JE NAREDILA VOJNA

Sovraštvo bo ostalo

Če se starša ločita, se bodo morali opredeliti tudi otroci

HUGH NEVILL / AFP

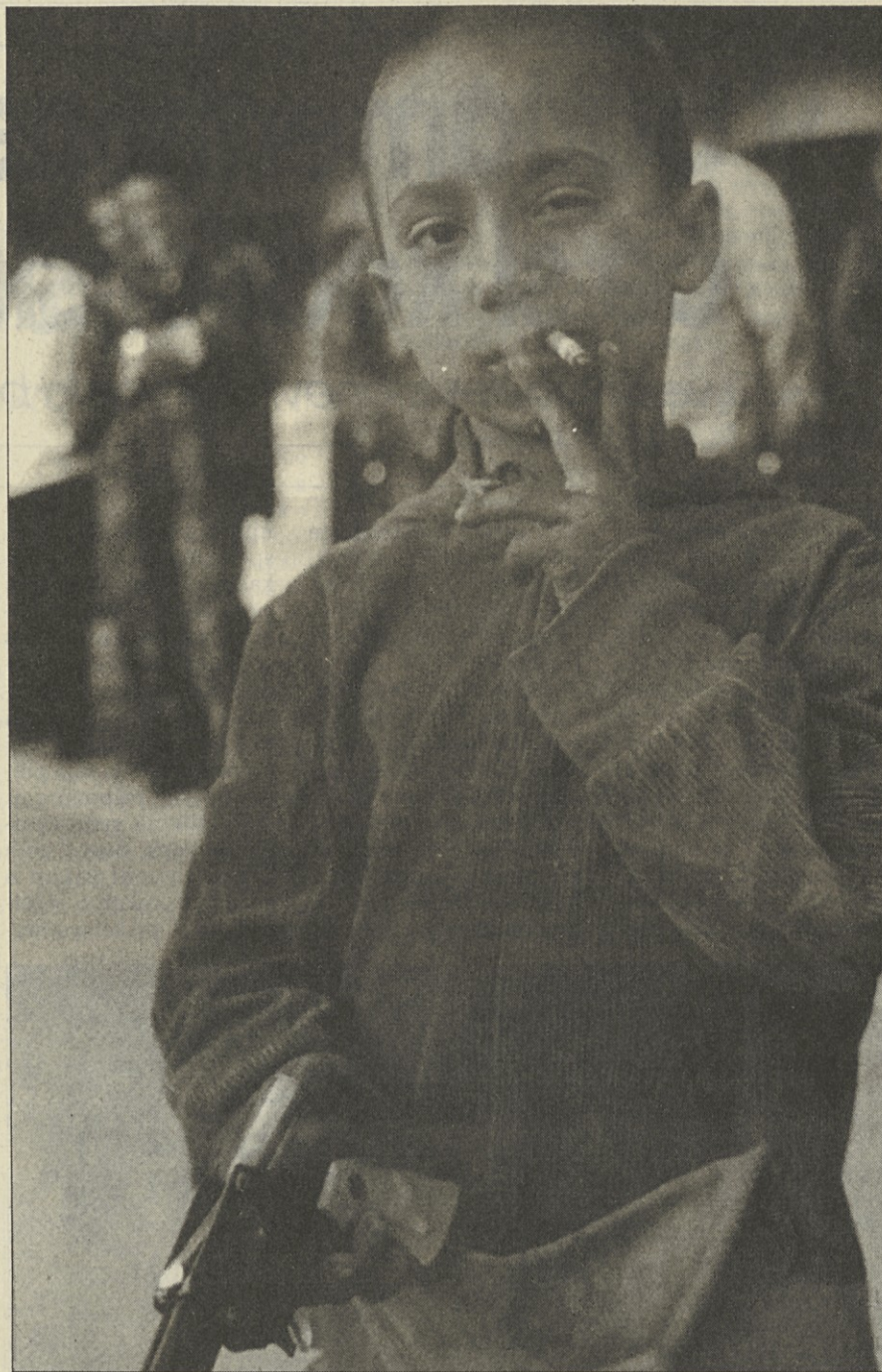
SARAJEVO - Momir Kapor je Srb, ki se bojuje v bosanski vojski, kjer so Muslimani v večini. Strelja na oborožene srbske sile, ki zasedajo gricevce okrog Sarajeva. Njegova žena Envera je Muslimanka. Imata 11-letnega Vedrana in 9-letno Vedrano. »Jaz sem Bosanec,« v nasmehu zatrjuje Vedran. »Jaz tudi,« doda njegova sestra v se siršem nasmehu. V BiH, kjer je 27 odstotkov mesanih zakonov, njihova družina predstavlja pravi mikrokosmos tistega ideala, za katerega se bojujejo Bosanci, ki morajo dan za dnem zapustiti ozemlje v spopadu s premočnimi bosanskimi Srbi in Hrvatji, ki jih podpirata njuni močni sosedji. Če bodo zahodna letala bombardirala položaje bosanskih Srbov, bo prestolnica eden najpomembnejših ciljev in 40-letni Momir, ki je bil pred vojno televizijski tehnik, utegne zlahka postati ena od naključnih žrtev. Vseeno je prepričan: »Podpiram takšno intervencijo.«

»Prej sem se zmeraj imel za Jugoslavana, sploh ne za Srba,« pojasnjuje. A zdaj, po letu dni vojne, se nekateri Sarajevčani bojijo tudi samih sebe, ker so začeli sovražiti. Pred vojno, pred »etničnim čiščenjem« in valovi

beguncev je bila mešanica Muslimanov (44 odstotkov), Srbov (31 odstotkov) in Hrvatov (17 odstotkov) tako gosta, da je bil zemljevid prebivalstva (ki je takrat stelo 4, 5 milijona) prava sestavljenka, v kateri o manjšinah sploh ni bilo govora. A posledice sovraštva bodo v letih, ki prihajajo, mogoče prislile otroke, kot sta Vedran in Vedrana, da se bodo morali odločiti med očetom in materjo, in mogoče si bo vsak od njih izbral svojo stran.

Nekateri mesani zakoni so se že odločili za ločitev. Niso osamljeni primeri, ko se mož in žena znajdeti vsak na svoji strani fronte, od koder streljata na svojega sovražnika.

Mednarodni mirovni načrt za BiH so zadržki sprejeli v Sarajevu kot edini oprijemljivi načrt, ki lahko konca vojno. Momir in Endera pa podpirata zamisel, da bi iz BiH naredili protektorat ZN ali ES, vsaj za nekaj časa. V bosanski vojski, v kateri služi Momir, je 10 odstotkov od 230.000 mošt Srbov, med 10 in 12 odstotki je Hrvatov. »To, da si Srb v bosanski vojski, ni problematično,« zatrjuje in dodaja, da je v njegovi četi vsak peti vojak srbske narodnosti. Kako strelja na nekdanje prijatelje, tovari-

Bodo otroci, ki so preživeli najhujše grozote, znali odpustiti, ko odrastejo?

se ali znanec? »O tem na fronti ne razmišljamo veliko,« pravi.

Envera, ki je imela svojo trgovino in je zdaj brezposelna, se je z Mominom spoznala v nekem bifeju. Oba sta ateista in verira ni bila nikakršna ovira za njuno poroko. »Toda moja mama je zelo verna.

Ni bila preveč zadovoljna,« pojasnjuje. Vseeno pa so stari obeh zakoncev kasneje postali prijatelji.

Mala Vedrana pravi, da svojo babico in teto pogreša bolj kot cokolado, sladole in bolj kot vse druge radosti otroškega življenja, ki so otrokom iz Sarajeva odvzete.

Vedran pripoveduje, da je bilo veliko njegovih prijateljev ranjenih. Včasih v kaksni hiši v Sarajevu sicer organizirajo pouk, a vseeno Vedran večino svojega časa prebije v igri s prijatelji ali ob poslušanju glasbe. Mogoče preveč: »Včasih bi sel rajši v solo,« se doda.

SRBIJA / VSE VEČ MEDSEBOJNIH OBTOŽEVANJ

Četniški vojvoda proti generalu Paniću

Vuk Drašković pa bo tožil urednika televizije

BEOGRAD - V Srbiji je napočil čas sodnih procesov. V naslednjem mesecu naj bi se pred sodiščem pojavile številne znane figure iz političnega življenja. Prvi naj bi na zatožni klopi sedel Seselj. Toži ga general in poveljnik Vojske Jugoslavije Zivota Panić - zaradi zaličve. Ker pa Seslja zaenkrat se varuje poslanska imuniteta, se ni jasno, kako bo Panić vojvodo spravil na sodišče. Prvic se je tudi Vuk Drašković odločil, da bo napisal tožbo. Ne eno, ampak kar dve. Eno za direktorja televizije, drugo za direktorja Tanjuga.

Očitno se je vodja Srbskega gibanja obnove nasitil lazi državne televizije. Zanj se je glasila, da njegovo stranko financira sedanji ameriški ambasador v Zagrebu. Novico o tem je razposlal Tanjug, vendar po kanalih, ki niso namenjeni javnosti, ampak informiranju politikov. Na TV Beograd so si ob tej novici obilnili vse prste in jo objavili v udarnem terminu.

»Zdaj bodo morali tudi plačati za svoje lazi. Dovolj imam njihovih zaličev. Nobenemu od njih ne bom nič odpustil. Ta nesramna laž je zrasla v kabinetu direktorja Tanjuga. Zdaj bo moral na sodišču povedati, kdo mu je to laž naročil,« je izjavil Drašković.

A veliko večjo pozornost javnosti zbujata spor med vojvodo Sesljem in prvim v vojski Zivoto Panićem. Seselj ga je javno označil kot vojnega dobičkarja. Sam je celo sestavil obtožnico zanj v 12 točkah. Najprej ga obtožuje,

ŽARKO RAJKOVIĆ / BEOGRAD

da je brez potrebe porušil Vukovar (kaksna ironija, da to počne prav Seselj) in potem, da je prek zasebnega podjetja svojega sina Gorana oskrboval svojo vojsko in trgoval ter tihotapil po Bosni in Hrvaški. Po nekaj dneh molka se je general vendarle oglasil, a njegov demantij je bil tako šibek, da mu komaj kdo se lahko verjame. V generalovem demantiju je posebej zanimiv stavek, da je napad nanj pravzaprav na celotno Vojsko ter da spodbujala temelje njene stabilnosti.

Seslja Panićeva tožba ne skrbi preveč, videti pa je, da tudi ni zaskrbljen

sprico grožnje z Mednarodnim sodiščem za vojne zločine. Na konferenci za novinarje je izjavil:

»Pa si pogledajmo to zadevo. Sodišče je ustanovljeno in zahteva moje izročitve. Tisti, ki se bo tukaj odločil, da me bo izročil, bi moral najprej prekršiti ustavo. Dobro, recimo, da je tukaj takšna praksa. Vendar pa bi to imelo za ta režim negativne posledice. Moja politična popularnost bi bila se večja. Celotno ce bi se znašel pred tem sodiščem, bi iz sojenja naredil velik cirkus. Nihče, ki je normalen, si menda ne predstavlja, da bi proti meni lahko predložil en sam dokaz. Dikazov seveda ni, brez njih pa tudi ni sojenja...«

BEOGRAD - »Moje grožnje o bombardiranju civilnih ciljev v Italiji so realne. Če bo prišlo do napada z italijanskega ozemlja, imamo pravico do povračila,« je izjavil Vojislav Seselj v intervjuju za beograjski tednik Nin. Na novinarjevo pripombo, da je italijanski obrambni minister zavrnil njegove trditve, da imajo Srbi rakete, je Seselj odgovoril. »Italijanski obrambni minister dobro ve, katere rakete imajo Srbi. Gre za rakete SS-22, ki lahko nosijo tudi jedrske konice. So zelo nevarne in jih ni mogoče tako zlahka sestreliti. Kakor koli že, če bo prišlo do tujega vojaškega posega, bom bombardiral tudi Zagreb in druga hrvaška mesta,« je zatrdil Vojislav Seselj. Beograjska Borba pa komentira nedavni izjavi poveljnika srbskih sil v BiH generala Mladica in voditelja bosanskih Srbov Karadžića. Mladic je zagrozil, da bo ob morebitnem vojaškem posegu bombardiral London, takoj zatem pa se je oglasil Karadžić, ki je Mladicevo izjavo označil za »idiotsko«. Komentator Ivan Torov pa v Borbi piše: »Mladic po svoje, Karadžić po svoje, potem pa gresta skupaj v gostilno in ponosno ugotovita, kako sta preplasila ves svet.« Karadžić je namreč po oceni Borbe prišel do sklepa, da je prišel čas za samostojno vodenje igre. On in njegova ekipa sta ocenila, da zmedena Srbija nima toliko moči, da bi ga zlomila ali pa nadzorovala. Enako velja za mednarodno skupnost, ki na vsakdanje izzive s Pal in iz Beograda še vedno nima pravega odgovora.

(STA)

MOSTAR MED VOJNO IN MIROM

Najmočnejše orožje - ceste

»Nedolžno prebivalstvo trpi zaradi izzivanja Alija Izetbegovića« - Vode primanjkuje samo v muslimanskih delih mesta - Pri etničnem čiščenju sodeluje tudi španski bataljon mirovnih sil

ERVIN HLADNIK-MILHARCIC / MOSTAR

V enote HVO, ki se bojujejo v Mostarju, vse bolj vstopajo tudi ženske (Telofoto: AP)

MOSTAR - Muslimani v Mostarju so ujeti v past. »Polozaj v mestu je normalen,« je v petek zjutraj povedal oficir bataljona zaščitnih enot Unproforja major Alvarez. »Strelja se samo iz lahkega pehotnega orožja.« V petek je Hrvaški obrambni zbor (HVO) potrdil, da je izpusil vse zajete civiliste in domnevne pripadnike Vojske BiH, z druge strani reke pa so sporocili, da bodo na prostost izpusili 28 ujetih pripadnikov hrvaških enot. Premirje med sovražnima vojskama je bolj ali manj stabilno, Mostar pa med

njima živi svoje čudno življenje med mirom in vojno. Panorama mesta se ni zaradi zadnjih spopadov nič kaj preveč spremenila, ker je vsemesecno srbsko topniško obstreljevanje mesta poškodovalo prav vse zgradbe. Le muslimanske hiše, ki jih je od znotraj raznesel dinamit, kažejo na sistematičnost postopkov HVO. Ob ulici Matija Gubca stojita dve obnovljeni zgradbi, na prostoru med njima pa muslimanska hiša, ki se je sedela sama vase. »Strokovno opravljeno delo,« je komentiral eden od hrvaških soses-

dov, ki se mu je zdelo, da je Izetbegović zadnje case res malo preveč izžival, »zaradi njegove politike pa plačujejo tudi nedolžni.«

Vladne enote Vojske BiH nadzorujejo mestne četrti na levi obali Neretve in ozek pas na desni, vendar imajo hrvaške enote v svojih rokah ključ, ki odpira in zapira tako vrata Mostarja kot vrata BiH. »Česta je naše najmočnejše orožje,« se postavlja pri v HVO, kjer so uradno pripravljeni govoriti le o tem, da na vso moč izvajajo Vance-Owennov mirovni načrt. V srednjo Bosno vodi sa-

mo se makadamska pot, ki pelje od Tomislavgrada v Prozor. Od tam naprej je potem mogoče mimo Gornjega Vakufa in Viteza v Zenico. Cetudi ceste vzdržujejo inženirski britanskega bataljona ZN, pa pot vojsko nadzorujejo sile HVO, ki so Muslimanom prepovedale njeno uporabo in otežujejo prehod tudi konvojem človekoljubne pomoči. Neodvisni konvoji s človekoljubno pomočjo so popolnoma prenehali voziti, na pot se podajajo samo se konvoji Unchr, ki jih ščitijo pripadniki ZN. Pot ob Neretvi med Mostarjem in Konjicem je že več tednov zaprta zaradi spopadov, porušen pa je tudi most pri Jeli. V Mostar je prišel posebni poslanec visoke komisarke za begunce Peter Kessler, ki je po enem mesecu prvi jablanici poslal prvi konvoj s sto tonami hrane. »Upam, da bo nekaj hrane prišlo tudi v hrvaške vasi, ki jih je obkolila vladna vojska BiH,« je povedal pred odhodom konvoja. Pri Jablanici so imele enote, ki so zveste Aliju Izetbegoviću, precejšnje uspehe in so v svojih rokah zadržale vse ozemlje, ki so ga poskusale zavzeti hrvaške enote, svoja vplivna območja pa so razširili proti jugu in zahodu. Predstavnik HVO Veso Veger trdi, da v »Jablanici ni več niti enega Hrvata, ker so jih Muslimani vse pregnali proti Posušju.«

HVO zdaj vztrajno po-

skuša vse mostarske Muslimane preseliti na levo stran obale. Ob začetku spopadov je tja prebežalo 3000 ljudi, po podatkih Petra Kesslerja pa se je se 970 Muslimanov, ki so bili zaprti v začasnem taborišču na Heliostro, po izpustitvi zateklo v naselje Donjo Mahalo na desni strani Neretve, ki je se pod nadzorom Vojske BiH.

Leva stran obale je že tri tedne brez vode. Muslimani trdijo, da so vodo odklopili Hrvatje, Hrvatje pa pravijo, da je granata poškodovala vodovod, ki ga zaradi spopadov ne morejo popraviti. Vendar argument ni prepričljiv, ker so brez vode samo tisti deli mesta, kjer je večinsko prebivalstvo muslimansko. Ljudje hodijo po vodo na tri ali štiri vrtnice pipe, ki so priključene na bagevkateri cevovod. Vodo zajemajo tudi iz reke, ki pa je močno oporečna in možnost, da v hudi poletni vročini pride do izbruhov epidemij, je vse večja. Brez vode in elektrike je tudi bolnišnica na levi strani reke. Manjši konvoj Rdečega križa je v petek tja odpeljal kisik in drugo medicinsko opremo. Peter Kessler se boji, da bo v Mostarju prišlo do dokončne etnične razdelitve mesta. Nehote pri tej operaciji sodeluje tudi španski bataljon, ki je v petek začel z odstranjevanjem ovir na Titovem mostu. Okrog mostu, ki je bil porušen se v času vojne s Srbi, pa pozneje

popravljen, so se pred dvema tednoma začeli spopadi, potem pa ga je zasula močna eksplozija, ki je raznesla poslopje blizu banke in vse ruševine zvrnila na most. Major Alvarez je povedal, da bo takoj, ko bo most očiščen, njegov bataljon zavaroval avtobusni promet med levim in desnim bregom reke. Petru Kesslerju se zdi, da je organiziranje takega prometa preuranjeno, ker bi utegnilo spodbuditi množično preseljevanje prebivalstva. Neki drugi funkcionar človekoljubne organizacije pa je rekel, da Španci ne vedo, kaj delajo, ker bodo s svojimi dejanji pomagali etnično čistiti Mostar.

Muslimani, ki so se ostali v mestu, se prestrašeno skrivajo v svojih stanovanjih, mnogi spijo pri svojih hrvaških sosedih, ki so jih zavarovali in jim ponudili zaščito. V mestu ni samo sovraštvo, vendar preostalo muslimansko prebivalstvo ne zaupa močnim enotam hrvaške vojske policije, ki nadzoruje vse zgradbe in sistematično izseljuje ljudi, ki nimajo urejenih dokumentov. Mnogi med njimi so begunci iz srednje Bosne, ki so zasedli izpraznjena srbska stanovanja in so zdaj pregnani že drugič. Ko pa pade mrak, se zberejo pri oklopnih transportnih španskega bataljona, ki so razporejeni ob razmejitveni črti, in noč prespijo na prostem.

DRŽAVNI ZBOR / PRED NADALJEVANJEM ZASEDANJA

V parlamentu ne pomagajo, če si koalicijski partner

O večini zadev z dnevnega reda bodo morali še odločiti

LJUBLJANA - Po treh dneh majskega zasedanja državnega zbora lahko zapišemo predvsem to, da je bila tudi tokratna razprava močno obremenjena z aktualnimi političnimi dogodki in aferami, kar je bilo mogoče tudi pričakovati. Zato so poslanci že ob sprejemanju maratonskega dnevnega reda, ki vsebuje skoraj 50 točk, vgradili »varovalko«. Ze uvodoma so se namreč dogovorili, da bodo nadaljevali delo prihodnji tork, da bodo delali tu-

di v sredo in četrtek, če pa se to ne bo dovolj, bodo vztrajali tako dolgo, dokler ne bodo dnevnega reda spravili pod streho.

Tako so v minulih treh dneh obdelali skupno 29 točk dnevnega reda. Različne sporazume so dokaj hitro ratificirali, nekoliko dlje so se pomudili le ob sporazumu med Slovenijo in Rusijo o trgovskem in gospodarskem sodelova-

nju. Z izjemo slednjega sporazuma so torej ratifikacije sprejemali sproti, sicer pa so poslanci dokončno opravili le s spremembo zakona o industrijski lastnini. Matičnim delovnim telesom in vladi so naložili, naj do nadaljevanja seje pretrasejo vse pripombe in dopolnila na vrsto aktualnih zadev, med katere zagotovo sodi zakon o gozdovih, zakon o zasciti domače pridelave hra-

ne, predvsem pa strategija razvoja kmetijstva v Sloveniji. Slednja je dokument, ki so ga pripravljali kar nekaj let in ga marsikdo pričakuje z veliko nestrpnostjo. In to niso le kmetje.

Poslanci državnega zbora so »imeli cast« razpravljati se o enem izjemno pomembnem dokumentu, o katerem se je doslej le veliko govorilo, precej sepetalo, poslanec pa ga je končno predstavil obrambni minister Janez Jansa. To je predlog resolucije o izhodiščih zasnove nacionalne varnosti naše države, ki jo je v četrtkovni poslanski razpravi vzel v obrambo le Jansev strankarski kolega Jože Pucnik, ki je za resolucijski predlog menil, da mu je sicer mogoče marsikaj očitati, a da je to razumljivo, saj gre za sodoben pristop k vprašanju nacionalne varnosti. Drugi so bili precej manj prizanesljivi, saj jim ni prišla »do živega« niti Janseva uvodna pripomba, da gre za doktrinarni dokument, s katerim se v Evropi doslej ponasata le dve državi... Iz vseh izrečenih pripomb na račun te resolucije je pravzaprav mogoče sklepati, da sprejem tega dokumenta nikakor ne bo lah-

ka naloga, in da v prid sprejetju resolucije ni mogoče šteti niti dejstva, da jo predlaga koalicijski partner, ki ima po logiki že vnaprej potrebno večino tudi v parlamentu. Janseve resolucije so se namreč se posebej ostro lotili siceršnji koalicijski partnerji, poslanci ZL in LDS, čeprav jih je na vladno partnerstvo (kljub vsemu ali pa prav zaradi tega) ob koncu spomnil sam Jansa.

Poslanec državnega zbora caka tudi glasovanje o spremembah zakona o državljanstvu, zakona o denacionalizaciji in zakona o lastninskem preoblikovanju podjetij, med točkami, o katerih morajo se razpravljati, pa je treba nujno napovedati tudi volitve in imenovanja. Med drugim bodo govorili tudi o manjkajočih sodnih ustavnega sodišča, opravičiti pa morajo tudi »dolgom« iz preteklih sej, ki se mu rece odvzem ali vztrajanje pri mandatu nekaterih poslanskih kolegov, za katere so pristojna tožilstva in sodišča zaprosila za nadaljevanje ali uvedbo kazenskih postopkov. Ko se je začela zgodba o poslanski imuniteti, je bil aktualen le Zmago Jelenc. Zdaj sta se mu pridružila še Jože Protner in Janez Kocjanc.

Poslanci so napovedali, da bodo prihodnji teden »obdelali« celoten dnevni red (Foto: T. L. /TRIO)

NOVICE

Še več vpletenih v afero Hit

LJUBLJANA - Kriminalistična služba ministrstva za notranje zadeve je zaradi suma kaznivih dejanj zlorabe položaja oziroma pravic odgovorne osebe podala še tri kazenske ovadbe zoper odgovorne osebe mešanega podjetja Hit, d. o. o., in zasebnih podjetij Hit Consulting, d. o. o., in Daimond, d. o. o. Osumljeni so na različne načine financirali in dokapitalizirali obe zasebni podjetji. Protipravna premoženjska korist pri teh dejanjih znaša več kot 350 milijonov tolarjev. (A. Z.)

Prevelik prepad med DS in DZ

LJUBLJANA - Predsednik državnega sveta dr. Ivan Kristan je na pogovorih s predsednikom Zveze nemških sindikatov Bavarske Fritzen Schösserjem poudaril, da ima DS premalo vpliva na sprejemanje zakonov državnega zbora. Na voljo ima le dve skrajni možnosti, odločiti veto in razpis referendum. Po slednjem se tudi razlikuje od modela bavarskega senata. Za boljše sodelovanje med DS in DZ je dr. Kristan predlagal, da naj bi ustanovili skupni usklajevalni odbor ali pa bi bil DZ ob morebitnem odločilnem vetu DS dolzan ponovno razpravljati, in ne le glasovati o zavrnjenem zakonu. Schlöser je menil, da ima DS pri nas dvojno vlogo. To naj bi razresili s stalnim poslovnikom, ki naj bi ga kmalu sprejeli. (STA)

Za ohranitev močvirja

LJUBLJANA - Slovensko ekološko gibanje (SEG) se zavzema za ohranitev brakičnega močvirja Skočjanski zatok pri Kopru, saj je to zelo pomembno favniščno in floristično območje. Pred nekaj leti so tu opazili kar 180 vrst ptic, med njimi tudi takšne, ki jih Mednarodni svet za ohranitev ptic uvršča med ogrožene vrste v Evropi. Zaradi uničevanja Skočjanskega zatoka (zasipavanje, izsuševanje, onesnaževanje) število vrst ptic in njihova številčnost drastično upada. Zato SEG zahteva takojšnjo ustavitve zasipavanja vodnih površin Skočjanskega zatoka, zakonsko zavarovanje območja z ustreznim naravovarstvenim režimom in sanacijo območja zaradi doslej izvedenih napačnih posegov. SEG tudi opozarja, da je Slovenija podpisnica konvencije o močvirjih in gradeske deklaracije o mediteranskih mokriščih. S tem se je zavezala, da bo preprečevala ogrožanje in izginjanje močvirij. (A. Z.)

Dan slovenskih odvetnikov

BLEED - Odvetniška zbornica Slovenije je z Dnevom slovenskih odvetnikov praznovala 125. obletnico svojega obstoja. Gosť slovenskih odvetnikov Milan Kučan je v govoru poudaril, da odvetniki s svojim delom prispevajo velik delež k utrjevanju človekovih pravic in pravne varnosti ter k razumevanju Slovenije kot pravne države. V nadaljevanju Dneva odvetnikov so udeleženci sodelovali v strokovni razpravi na temo: »Kodeks odvetniške poklicne etike in njegova posodobitev«. Program se bo nadaljeval tudi jutri, ko bodo odvetniki imeli piknik v Ribnem. (STA)

KRŠČANSKI DEMOKRATI / PESTRA DEJAVNOST STRANKE

Pripravljenost za reševanje spornih vprašanj

Ocena srečanja SKD s Tuđmanovo stranko - Odprava davkov za večje družine

ANTISA KORLIJAN

LJUBLJANA - Predstavnik Slovenskih krščanskih demokratov so tako kot vsak petek tudi včeraj organizirali novinarsko konferenco, na kateri so javnost seznanili s preteklimi in prihodnjimi dejavnostmi stranke. Generalni tajnik stranke Edvard Stanic je med srečanja, ki so jih imeli na strankarski ravni prejšnji teden, posebej izpostavil srečanje delegacij SKD in hrvaške HDZ, na katerem so obravnavali teme, aktualne za obe državi; meje na morju in na kopnem, vprašanje gospodarskega sodelovanja, kot je dejal Stanic, pa so se povzpeli tudi na Trdinov vrh in si od blizu ogledali to sporno področje. V zvezi s pogovori je poudaril, da je bilo opaziti veliko obojestransko pri-

pravljenost za reševanje spornih vprašanj in ob tem izrazil prepričanje, da jih je mogoče rešiti optimizirano za obe strani, s tem, da bi bilo treba stremeti k temu, da nobena od strani ne bi bila prizadeta. Dr. Marko Kremžar, predstavnik v Argentini delujoče Slovenske ljudske stranke, ki se je lani pridružila slovenski krščanski demokraciji, je orisal pot te emigrantske politične organizacije od ustanovitve pa vse do lanske združitve s SKD. Poudaril je, da so v dobi elektronskih komunikacij slovenski izseljenci vitalen del slovenskega nacionalnega telesa in da jih je treba kot take tudi obravnavati, saj lahko tudi

oni s svojim delom bistveno pripomorejo k afirmaciji Slovenije na svetovnem prizorišču. Podpredsednik državnega zbora Miroslov Mozetic pa je poudaril, da je prihodnje na zadnji seji parlamenta. Omenil je predlog za spremembo zakona o dohodnini, po katerem naj bi bistveno zmanjšali davčne obveznosti za družine z vzdrževanimi družinskimi člani, s čimer bi pomagali mladim družinam in družinam z več otroki. Predlagali so tudi podaljšanje roka za vloganje zahtevkov za denacionalizacijo in zakonsko prepoved trgovanja s tistimi premicninami in nepremicninami, ki so v procesu denacionalizacije. Glede dela parlamentarne preiskovalne komisije

KONFEDERACIJA SINDIKATOV 90 / PROTI PREDLOŽENEMU SPORAZUMU

Vztrajajo pri zahtevah

LJUBLJANA - Na novinarski konferenci Konfederacije sindikatov 90 Slovenije so sindikalisti včeraj govorili predvsem o svojih načrtih in ciljih. Boris Mazalin, predsednik sindikata in Obalne sindikalne organizacije, je povedal, da sindikat ne namerava podpisati taksnega socialnega pakta, kot ga je predlagala vlada, saj se zadeve se vedno niso spremenile v korist sindikatov. Če bi sindikati podpisali pakt, s tem ne bi prispevali k vzdrževanju socialnega miru, vlada pa bi imela politično kritje. Cilj soci-

alnega pakta bi vendarle moral biti socialni mir. V zvezi z družinskimi proračunom se pojavljajo težave, saj je vse več stroškov za strostvo, zdravstvo, hrano. Kljub temu da si sindikat prizadeva znižati obratovalne stroške, TV naročnino in cene komunalnih storitev, se vlada izogiba tem vprašanjem. Sindikat se zavzema tudi za podpis kolektivnih pogodb za gospodarstvo in za negospodarstvo. Sindikalisti so predlagali, naj bi za približno enako delo zagotovili enak osebni dohodek in

naj bi izenačili plače v gospodarstvu in negospodarstvu. Sindikat zahteva tudi spremembo izhodiščne plače in znižanje bruto, ne pa neto plače. V zvezi z napovedano stavko samostojnega sindikata delavcev kontrole letenja ni novosti, kar pomeni, da je stavka se vedno v pripravi. Ministrstvo za pravosodje je na stavkovne zahteve ob opozorilni splošni stavki, ki je bila 13. maja na Obali (organizirala jo je obalna sindikalna organizacija, članica KS 90), odgovorilo, da je

Poslanci obsojajo vojne zločine

LJUBLJANA - Skupina šestdesetih poslancev državnega zbora je sprožila pobudo za ustanovitev mednarodnega sodišča, ki bi sodilo osebam, osumljenim hudih kršitev mednarodnega humanitarnega prava na Kosovu, v Bosni in Hercegovini in na Hrvaškem, saj se je kljub vsemu se vedno nadaljujejo. Od vlade Republike Slovenije zahtevajo, da pri Varnostnem svetu OZN sprozi ustrezne postopke, s katerimi bodo sodišče sestavili in ga institucionalizirali, zločince pa identificirali. (A. K.)

ZDRUŽEVANJE NA LEVICI

Stranke Združene liste podpisale sporazum

Na kongresu se bo trem strankam priključilo tudi nekaj socialistov - Procesu povezovanja šele na začetku

TANJA STARIC

LJUBLJANA - Tri stranke Združene liste (SDP, Socialdemokratska unija in Delavska stranka) so včeraj podpisale sporazum o oblikovanju nove stranke. Tako so tudi na simbolični ravni sklenile dogovor o združitvi, ki se bo zgodila na kongresu prihodnje soboto. Nova stranka (najbolj resen predlog imena je Združena lista socialdemokracije) bo seveda skušala postati najmočnejša socialdemokratska oziroma leva sila na slovenskem političnem prizorišču. Pogovore s socialdemokrati, socialisti in krščanskimi demokrati bodo zato nadaljevali, čeprav priznavajo, da so »procesi povezovanja šele na zač-

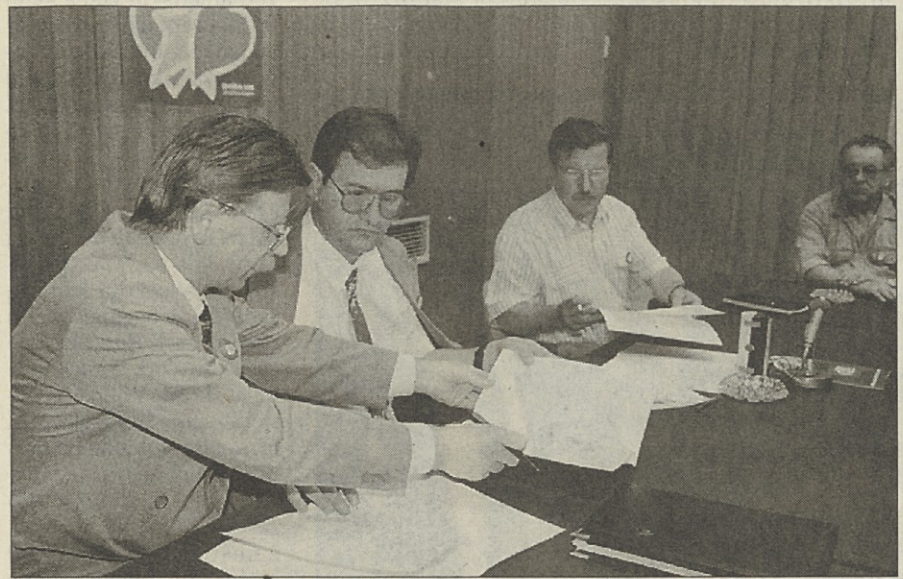
tku«. Stranka ne bo izključni politični dedec nobene stranke, njeni predstavniki pa upajo, da se bodo kmalu končale »brezpredmetne obtožbe« na račun preteklosti. Združena lista bo »notranjo demokracijo« (in verjetno tudi občutljivo ravnotežje med trojico strank) skušala vzpostaviti s tem, da bo imel svet stranke možnost odloziti nega veta na odločitve predsedstva. Predsedstvo bo sicer nenavadno »množičen« organ, verjetno tudi zato, da so lahko resili zapleteno kadrovsko kombinacijo med tremi strankami. Predsednik stranke

bo prenovitelj Janez Kocjanc, druga vodilna mesta pa so razdeljena »proporcionalno« med članicami Združene liste.

Zanimivo je, da se bo v novo stranko vključila tudi skupina socialistov: v Združeno listo prihajajo na primer Jože Smole, Milan Balazic in Dusan Semolič (predsednik Zveze svobodnih sindikatov, ki pa je tudi član Delavske stranke in njen kandidat za člana predsedstva), pa tudi osem občinskih odborov iz Primorske. Upokojska stranka, ki ima sicer v klubu ZL svojega poslanca Iva Sisinge-

rja, si je nedavno premislila in se ne namerava združiti s preostalo trojico - to bo storila samo »skupina seniorjev«.

Po podpisu sporazuma je torej že jasno, da se je sicer začelo neizogibno združevanje na levi (enako kot na desnici), da pa bo pri tem zelo veliko težav, morda celo več, kot je kazalo po volitvah. Socialdemokrati po izvolitvi Janeza Janse za predsednika zagotovo ne bodo resno razmislili o kakršnikoli povezavi z Združeno listo. Socialisti, ki so kot zunajparlamentarna stranka v najslabšem položaju, se bodo očitno razdelili: del bo vstopil v Združeno listo, del k socialdemokraciji, večina, ki se ne more sprijazniti z novim predsednikom SDSS, pa k liberalnim demokratom. Do prihodnjih volitev, na katerih bosta očitno »nastopili« najmanj dve levi stranki, bo torej trajalo teknovanje za čim boljše izhodiščne položaje. Tudi dejstvo, da so se prav zdaj tesneje povezali desni nacionalisti, verjetno za zdaj ne bo bistveno vplivalo na hitrost zbliževanja na drugih političnih polih. Resnejše dogovore, predvsem med majhnimi strankami, lahko pričakujemo šele, ko se bodo približale lokalne volitve, torej prihodnje pomlad.

Prihodnji teden tudi formalna združitev treh strank (foto: Aleks Stražar /TRIO)

LIBERALNI NACIONALNO - SOCIALNI BLOK

Namesto razkroja odločitev za združevanje

Zaščita in krepitev slovenske narodne zavesti - Politično zaveznitvo vidijo pri SLS in socialdemokrati

TADEJA KUCHAR

LJUBLJANA - V prostori Liberalne stranke so včeraj predstavili Slovenski nacionalno-socialni blok, ki pomeni začetek koalicijskega povezovanja desnih političnih strank. Blok sestavljajo Slovenska nacionalna stranka, Liberalna stranka in novo nastala Narodna stranka Slovenije. Te so združene v že omenjeno koalicijo desnih strank, Združeno desnico Slovenije.

Predstavnik Liberalne stranke Danijel Malensek je povedal, da je prišlo do oblikovanja bloka, ker se niti ena izmed predvolilnih obljub vladajoče koalicije se ni pričela uresničevati. Blok ni zaprt sistem: pomeni temelj za nadaljnjo politično dejavnost. Vse tri stranke nameravajo pripraviti skupen projekt, v kat-

rem vidijo političnega zaveznika tudi pri Slovenski ljudski stranki in Socialdemokratski stranki Slovenije. Program bloka je reševanje nacionalnih vprašanj, uresničevanje gospodarskih projektov in reševanje drugih vprašanj.

Predstavnik Slovenske ljudske stranke Janez Podobnik je povedal, da je ustanovitev bloka v interesu njegove stranke. Oblikovanje bloka je dober odgovor na neuspešno združevanje predhodnih strank. To je povzročilo, da se stranke niso združevale, ampak so se začele razkrivati. Franc Zagozen (SLS) je dodal, da slovenski prostor potrebuje trdno programsko koalicijo, ki bo

imela uspeh na lokalnih, kasneje pa tudi na prihodnjih državnih volitvah.

Brane Prešern, predstavnik Narodne stranke Slovenije, stranke, ki je nastala iz dela Narodno demokratske stranke, je poleg sodelovanja z blokom predstavil tudi delovanje stranke. Zavzemajo se za zascito in krepitev slovenske narodne samozavesti. Prešern se je zavzel tudi za izkazovanje večje pozornosti Slovincem po svetu. Njegov strankarski kolega Janez Stanek pa je glede sodelovanja z blokom dejal, da so njihovi cilji uresničljivi samo na desnici, zato so vstopili v blok. Marjan Stanic, predstavnik Slovenske nacionalne stranke, je povedal, da so vstopili v blok predvsem zaradi skupnih ciljev in obljub.

Za skupne cilje, uresničljive le na desnici

MARIBOR / 25.—27. MAJ

Simpozij o Slovencih na Štajerskem

Izredno zanimanje

GRADEC/MARIBOR — Od 25. do 27. maja, torej že prihodnji teden bo v Mariboru dogodek, ki bi ga se pred nekaj leti označevali kot nekaj nemogočnega: v mestu ob Dravi se bo vršilo avstrijsko-slovensko znanstveno srečanje na temo »Slovenska manjšina na avstrijskem Štajerskem«.

Simpozij je v prvi vrsti rezultat delovanja posebnega odbora za manjšine pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti v Ljubljani, ki ga vodi akademik prof. dr. Anton Vratusa in je naslednik tovrstnega odbora, ki je včasih deloval o okviru akademij v bivših jugoslovanskih republikah.

Poleg Akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani so soorganizatorji simpozija še Univerza v Mariboru, ljubljanski Institut za narodnostna vprašanja in Avstrijski institut za vzhodno in jugovzhodno Evropo na Dunaju, izpostava Ljubljana, ki ga vodi dr. Feliks Bister.

Udeležili se ga bodo najvidnejši znanstveniki in strokovnjaki na manjšinskem področju iz Slovenije in Avstrije. Med sloven-

skimi znanstveniki bodo sodelovali prof. dr. Bogo Grafenauer, prof. dr. Janko Pleterski, prof. dr. Vladimir Klemencic, prof. Janez Stergar, prof. dr. Mirko Krizman; med avstrijskimi pa dr. Arnold Suppan, dr. Peter Gsetzner, dr. Andrej Moritsch, dr. Avgustin Malle, dvorni svetnik dr. Ralf Unkart in drugi.

S svojimi referati bodo prisotni tudi predstavniki slovenske manjšine. Poleg referatov in diskusije so organizatorji pripravili tudi zanimiv dopolnilni dokumentarni program (posebno razstavo, ogled filma, diaprojekcije).

Za simpozij vlada izredno zanimanje strokovne in druge javnosti, saj je z njim napovedana odprava se ene tabu teme vsaj na strokovnem področju, slovenska manjšina na avstrijskem Štajerskem pa lahko pričakuje, da bo doživela vsaj s strani strokovnjakov potrditev svojemu obstoju in napoved začetka uresničitve pravic, zapisanih v členu sedem avstrijske državne pogodbe iz leta 1955, ki prej ko slej velja tudi za slovensko manjšino na Štajerskem.

KOROŠKA / NARODNOSTNA POLITIKA

Samostojno zastopstvo ali integracijski model?

EL in NSKS za narodno stranko - ZSO in socialdemokrati proti

IVAN LUKAN

na listi socialdemokratov.

Sturm je na novinarski konferenci napovedal, da njegova organizacija ne več podpira kandidature Enotne liste na deželni ravni, glede podpore samostojnim slovenskim listam na občinski ravni pa je dejal, da je to vprašanje povezano s stopnjo oz. napredovanjem integracijskega procesa. V nekaterih občinah bo ZSO samostojne slovenske liste podprla, v občinah, kjer je proces integracije dosegel določeno stopnjo, pa bo podpora ZSO veljala integracijskemu modelu, je dejal Sturm in poudaril,

da je Zveza slovenskih organizacij nadstrankarska narodnostna organizacija.

Po mnenju Sturma udeležba manjšine v boju za politično oblast Koroskem - »in nič drugega je kandidatura EL« - ni le brezupna, marveč prispeva tudi k nadaljnji polarizaciji med manjšino in večino. Uspešna integracija v večinske stranke bi po mnenju predsednika ZSO v bodočnosti tudi prepredila volilni boj na hrbtu slovenske manjšine na Koroskem. Sturm zato tudi predlaga, naj se koroskim Slovincem - poleg socialdemokratske stranke in Zelenih - od-

ri, da ima kot koroska Slovenka pravico, se vključiti v večinsko stranko oz. večinske politične strukture. »Dejstvo, da sem koroska Slovenka, samo zase ne more biti politični svetovni nazor, marveč je neko kulturno stanje«, je dejala kandidatka na listi koroskih socialdemokratov.

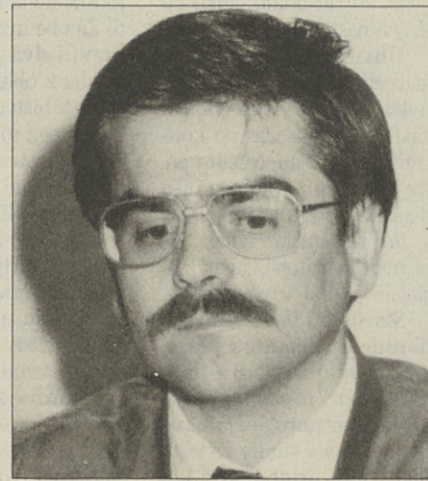
Ocitke iz določenih vrst koroskih Slovincov, da njena kandidatura na listi SPÖ oz. integracijski model pospešujeta asimilacijo, pa je Blatnikova označila kot neupravičene in žaljive izjave.

Poudarila je, da ni boljša in tudi ne slabša pripadnica slovenske narodnostne skupnosti kot vsaka kandidatka oz. kandidat na Enotni listi. Razlika je v tem, da je osebo prepričana, da je pot integracije manjšine perspektivnejša za doseg boljšega sožitja med večino in manjšino.

Nasprotnega mnenja bodo delegati danasnega kongresa EL. »Deželno zborovanje naj bo manifestacija naše volje za nadaljevanje samostojne narodnostne politike ter jasn poziv večinskim strankam, da sklenejo manjšinsko zastopstvo v deželnem zboru«, je dejal predsednik in glavni kandidat Andej Wakounig.

Kandidatka SPÖ Ani Blatnik (levo) zagovarja integracijo manjšine v večinske strukture, predsednik EL Andrej Wakounig (desno) pa samostojno zastopstvo.

KOROŠKA

Trgovska akademija model za Brazilijo

CELOVEC - Delegacija pedagogov iz Brazilije je ob svojem nedavnem obisku v Avstriji spoznavala poklicno solstvo. V spremstvu uradnikov zveznega ministrstva za solstvo je obiskala tudi Dvojčično trgovsko akademijo v Celovcu, ki jo vodi ravnateljica Maja Amrusch-Hoja.

Brazilija je dežela bogatih naravnih zakladov, rud, industrije in trgovine, zato ima velike možnosti v razvoju gospodarstva. V tem smislu ta država navezuje tudi tesne stike z Avstrijo, predvsem na področju političnega in gospodarskega izobraževanja.

Na tej osnovi je nastalo tudi partnerstvo med leta 1990 ustanovljeno Dvojčično trgovsko akademijo in med gospodarsko solo v Braziliji, ki jo želijo ustanoviti prav po »celovškem modelu«.

V načrtu je skupen projekt v gospodarskih predmetih in z delovnimi materiali, ki odgovarjajo mednarodnim standardom. Kar odlično funkcionira v dveh jezikih, pa nameravajo razširiti se na portugalsko in angleščino.

Se v tem solskem letu se bo sekcijski vodja v zveznem ministrstvu za solstvo, Heuritsch, dogovoril o konkretnem načinu kooperacije in o izmenjavi dijakov in učiteljev.

Paralelno k navezovanju stikov med dijaki obeh sol potekajo tudi pogovori o tesnejšem gospodarskem povezovanju med obema državama, Avstrijo in Brazilijo.

DUNAJ / ŠOLA KOMENSKEGA

Negotova bodočnost edine izobraževalne ustanove dunajskih Čehov

IGOR SCHELLANDER

DUNAJ. Za časa avstro-ogrske monarhije so bili najbolj močno zastopana nemška populacija v cesarski prestolnici. Ze v prvi republiki so v mestnem senatu imeli svoje lastne izvoljene predstavnike. Sele z letom 1977 pa so bili z Zakonom o narodnostnih skupnostih uradno priznani kot manjšina - dunajski Čehi.

Kot manjšina v mestni okolici so kajpada izpostavljeni posebej težkim okoliščinam. Nevarnost in možnosti asimilacije so neprimerljivo večje kot pa na primer pri gradiscanskih Hrvatih ali koroskih Slovincih. Zato je poglavitni temelj za preživetje dunajskih Čehov - poleg pestre društvene dejavnosti - bila sola v materinem českem jeziku. Pomembnosti vzgoje in sole so se (v veliki meri socialdemokratske organizirani) dunajski Čehi ze zelo zgodaj zavedali. Leta 1872 so ustanovili 'Šolsko društvo Komenského' (pomenovano po znanem českem učitelju in pedagogu), ki je sledilo 'Čehoslovanskemu delavskemu društvu'.

Svojo prvo solo je društvo Komenského na Dunaju odprlo v letu 1883. Stala je v 10. mestnem okraju, na začetku je imela tri osnovne razrede in je bila hitro razširjena. Takrat je na Dunaju zivel o okoli 400.000 Čehov. Kmalu nato je bila otvorena ze druga česka sola, a zlato obdobje je česko solstvo na Dunaju doživelo po zlomu habsburskega cesarstva (1918) - v prvi avstrijski republiki.

Sredi tridesetih let so dunajski Čehi (oz. društvo Komenského) imeli 17 otroških vrtcev, šest ljudskih (osnovnih) in šest glavnih sol, eno trgovsko solo, eno strokovno poklicno solo in eno gimnazijo. 1933. leta je bilo zgrajeno tudi osrednje solsko poslopje na Sebastianplatzu v tretjem dunajskem mestnem okraju, v katerem se se danes nahajajo vrtec, osnovna in glavna sola. Razcvet českega solstva je bil kajpada v prvi vrsti mogoc na osnovi močne materialne podpore iz Prage.

Za časa nacionalsocializma so bile česke sole zaprte. Po 1945. letu so bile spet otvorene, od 1966. leta dalje pa so ostanki českega solstva osredotočeni v soli Komenského v tretjem okraju - železna zavesa in asimilacijsko pogojeno nazadovanje narodne skupnosti sta imela svoje negativne posledice tudi za dunajske Čehi in njihove zasebne sole. Danes okoli 80 českih otrok obiskuje osnovno solo, 76 jih je v glavni soli, otroški vrtec pa obiskuje 30 otrok. Po podatkih ljudskega steta v 1991. letu na Dunaju živi okoli 7.000 avstrijskih državljanov s českim pogovornim jezikom.

Privatna sola Komenského danes deluje na osnovi javnopravnega statuta, kar pomeni, da ima pravico javnosti. Učitelji plačuje mesto Dunaj, za vzdrževanje poslopja in solsko opremo pa mora skrbeti vzdrževalec - društvo Komenského. Pouk je dvojezičen in poteka po smernicah avstrijskih učnih načrtov, kajpada s posebnim poudarkom na česko zgodovino in kulturo, poudarja direktorica sole, gospa Zdenka Sidlbauerova. Poleg tretje ali ze četrte generacije na Dunaju zivečih Čehov v njeno solo prihajajo tudi otroci českich emigrantov iz 1968. leta in v zadnjih letih vse bolj tudi otroci začasnich českich delavcev na

Dunaju. Eden izmed danes prominentnih učencev česke sole je bil tako se spominja direktorica, danasnji finančni minister Lacina.

Za solsko društvo Komenského je danes vse težje vzdrževati to solo. Miroslav Brozak, podpredsednik društva, in Petr Pastrnak, predsednik združenja staršev na soli, izpostavljata, da je njihova sola (s 300 silingi solnine in 100 silingi za prehrano na mesec) najbolj poceni zasebna sola v Avstriji, vendar nikakor ne bi bilo smotno preveliti visoke stroške vzdrževanja na starše.

Brez izrednih podpor Urada zveznega kanclerja, ministrstva za solstvo in mesta Dunaj sola Komenského ze dolgo ne bi mogla vec delovati. Iz Prage trenutno - kljub političnemu preobratu - zaradi gospodarskih težav Česke ni mogoče pričakovati izredno velike pomoči. Tako dunajski Čehi in zlasti odgovorni ljudje pri društvu Komenského nestrno cakajo na politični sporazum med različnimi in dostikrat sprtni društvi in političnimi organizacijami dunajskih Čehov, ki bi navezadnje po 17 letih cakanja le omogočil ustanovitev narodnostnega sosveta za dunajske Čehi. Kajti potem bi manjšina bila deležna zdravne manjšinske podpore, kar bi navezadnje lahko bila garancija za nadaljnji obstoj českega solstva v avstrijski prestolnici.

Ravnateljica Zdenka Sidlbauer ter drugi člani društva (Brozak in Pastrnak) so pred kratkim na predavanju v Hrvaškem akademskem klubu (HAK) gradiscanskih Hrvatov na Dunaju obširno informirali o stanju in trenutnih težavah českega solstva. Za številno navzoce poslušalce - na Dunaju ziveče gradiscanske Hrvatve - sta bila predavanja in razprava s českimi solniki se posebej zanimiva: saj tudi oni razmišljajo o tem, kako bi za svoje na Dunaju dorasčajoce otroke ustanovili in uredili ustrezno možnost solanja v materinem hrvaškem jeziku.

NOVICE

Klestil obiskal Liechtenstein

VADUZ/DUNAJ - Avstrijski zvezni predsednik Thoma Klestil se je včeraj mudil na prvem uradnem obisku v kneževini Liechtenstein. Glavne točke pogovorov med avstrijskim predsednikom in gostiteljem knezom Hans Adamom II. so bili bilateralni odnosi ter vprašanje evropske integracije. Kneževina Liechtenstein je obisk Klestila vzela tudi za povod, da odlikuje avstrijskega zveznega predsednika z najvišjim redom.

Medstrankarska pogajanja za položaj deželnega glavarja

ST. PÖLTEN - V Nizji Avstriji so se po nedeljskih volitvah, pri katerih je ljudska stranka izgubila svojo absolutno večino v deželnem zboru, začela medstrankarska pogajanja za položaj novega deželnega glavarja. Prvi razgovor je stekel med ljudsko stranko deželnega glavarja Ervina Prölla in svobodnjaki, za ponedeljek pa je načrtovan razgovor med ÖVP in Liberalnim forumom. Prihodnji tork pa naj bi se sesli delegaciji ljudske stranke in socialdemokratov. Glavni kandidat SPÖ Ernst Höger se še ni odpovedal kandidaturi za deželnega glavarja, njegove možnosti so se celo povečale, odkar je Liberalni forum izjavil, da si lahko predstavlja tudi Högerja na stolčku nizjeavstrijskega deželnega glavarja.

Zadržanje Bank Austria zaostri odnose v koaliciji

DUNAJ - Zadržanje največje avstrijske banke Bank Austria, ki ze nekaj dni preperejuje Zvezni racunski kontrolni revizijo banke, je povzročilo nove napetosti v vladni koaliciji socialdemokratov in ljudske stranke. Generalni sekretar ÖVP Maier je s tem v zvezi napovedal, da bo njegova stranka v avstrijskemu parlamentu vložila iniciativni predlog, v katerem zahteva izvedbo revizije banke s strani Zvezne racunske kontrole. Generalni tajnik SPÖ Cap napoved koalicijskega partnerja ni dramatičiral in dejal, da bosta SPÖ in ÖVP o predlogu se vodila razpravo. Hkrati je dejal, da ima razumevanje za zadržanje Bank Austria in menil, da je revizija strani Zveze avstrijskih hranilnic »zadosti seriozna«.

Priprave na zrelostni izpit

SENTJAKOB - 15 gojenk četrtega razreda Visje sole za gospodarske poklice v Sentpetru pri Sentjakobu v Rožu so v preteklih dneh obpravile predhodne izpite za maturo, katero bodo položile prihodnje leto. V praksi so morale dokazati svoje znanje v kuhanju in streebi, pto pa pomeni ze hkrati tudi kvalifikacijo za ta dva poklica. O kakovosti izobrazbe na soli, katero vodi ravnatelj Janko Zerzer, se ni samo prepričala izpitna komisija, marveč tudi častni gostje, med njimi strokovni nadzornik za slovensčini pri Deželnem solskem svetu Anton Feinig, ravnatelj Zvezne gimnazije in Zvezne realne gimnazije za Slovence v Celovcu Reginald Vospernik, in drugi. Visja sola za gospodarske poklice v Sentpetru je zgledno dvojezična, skoraj polovica gojenk pa je iz Slovenije.

Deželni kongres koroske SPÖ

CELOVEC - Zvezni kancler in predsednik avstrijskih socialdemokratov Franz Vranitzky bo glavni referent na rednem 26. deželnem kongresu koroskih socialdemokratov danes, soboto, 22. maja, z začetkom ob 9.30 uri v hiši sindikatov v Celovcu. Prvic v zgodovini strankinih kongresov ima redno delegatsko mesto tudi Delovna skupnost slovenskih socialdemokratov. Delovno skupnost bo zastopala kandidatka za deželni zbor, 35-letna učiteljica Ani Blatnik iz Bilcovsa. Letosnji deželni kongres koroskih socialdemokratov bo potekal v znamenju prihodnjih deželnozbornih volitev. Edini kandidat za predsedniško mesto je dosedanjí predsednik Peter Ambrozj, hkrati tudi namestnik deželnega glavarja. O njegovi ponovni izvolitvi za predsednika stranke in glavnega kandidata za položaj koroskega deželnega glavarja ni dvoma.

Seminar o medkulturni vzgoji

SKOFICE - Slovenska prosvetna zveza in Slovenko kulturno društvo »Edinost« prireja v okviru akcije Zveznega ministrstva za pouk in umetnost pod geslom »Avstrija - Evropa. Stari predsodki - nove strukture« dvodnevni mednarodni seminar o medkulturni vzgoji v vrtcih in prostoru Alpe-Jadrana. Prireditve se začne danes v soboto, 22. maja (od 15. ure dalje) in se nadaljuje v nedeljo, 23. maja (z začetkom ob 14. uri). Predavanja bodo v društveni sobi Posojilnice v Skoficah, med predavatelji pa so Irena Verdel, Simona Rovšek, Martha Stelzer, Franci Kukovica (vsi iz Koroske), Ziva Gruden (Italija) in Jana Kolaric (Slovenija). V nedeljo je v ljuski soli na sporedu otroški popoldan z otroci iz dvojezičnih vrtcev iz Italije, Slovenije in Koroske.

PRIREDITVE

Sobota, 22.5.1993	SENT LENART
DOBRLA VAS	Farna cerkev, 19.00 - »Shalom - Mir - Friede« - koncert duhovnih pesmi, ob 10-letnici Mladinske skupine iz Ledinec; PLIBERK
Farna cerkev, 20.00 - »Reke mojega življenja - Vecernica v cast skofu Antonu Martinu Slomsku«, nastopajo: MePZ SPD »Srce«, MePZ »Jakob Petelin-Gallus«, solisti: Waltraud Mucher, Gabriel Lipus, Mario Podrečnik, orkestra iz Ljubljane in Celovca, dirigent Joze Ropitz; PLIBERK	Farna dvorana, 20.00 - Jean Jacques Bricaire »Laznivka«, premiera komedije; RADISE
Farna dvorana, 20.00 - Premiera Odra 73«, predstava gledališke igre »Laznivka«, režija: Antita Hudl;	Na Zgornjih Rutah, 19.30 - »Koncert Marijnih pesmi«, nastopajo: Radiski fantje; CEPICE
BOROVLJE	Gostilna Juena, 13.00 - Slovensko planinsko društvo vabi na »Ogled snežnih jam na Loki/Raduhec«; SVECE
Pri Cingelnu na Trati, 14.30 - »Deželno zborovanje Enotne liste (EL)«; Mestna hiša, 20.30 - »100 let Mestni zbor Borovlje«;	Pri Vrbniku »Galerija Gorse« v Svecah, 18.00 - »Srečanje v maju«, sodeluje: MoPZ Kocna;

POPULARNA GLASBA / KONCERT EINSTÜRZENDE NEUBAUTEN

Močno!

Ostajajo isti, a so drugačni. Morda je to vsa »skrivnost« dvojice ende - neu v njihovem imenu. Sredina vrhunska predstava Einstürzende Neubauten, ki je v Krizankah privabila kakšnih 1500 radovednežev in fantov, je potrdila renome kulneberlinske skupine, ki kot prenovljena kljub trinajstim letom skupnega igranja in snemanja plošč z nezmernim silovitostjo med publiko trosi nemir, negotovost in neznosna vprašanja, ki se zastavljajo neobglednemu posamezniku v vsej urbani go-dolji, ki ga obkroža, a je ne zmore racionalizirati. Kje je tisto novo v nastopu Einstürzende Neubauten? Latentno prisotna teatralnost je vse bolj v ospredju. »rockovski« kontekst, koncert v stilu popularno-glasbene skupine, je potisnjen v ozadje. Repertoar je podrejen naraciji performancea, ki je se vedno tipično »neubauten«. Izpadle so vse »razvpite« skladbe, ki so jih izvajali vsa ta leta. Ostala je presunljiva Armenija, Hiša lazi, vprašujoča Ich bin's in predvsem Tabula Rasa. Če je obsežna svetovna turneja skupine predvsem namenjena promociji novega albuma, potem je toliko bolj v zraku viselo vprašanje, kako bo nova, presenetljivo liricna, atmosferska glasba izkuznela v živo. Nova podoba skupine je razpeta med frenetični gesli Blixe Bargelda in petnajstminutni skladbi, novem tour de forceu Neu-

bautnov, Headcleaner: Silence-Musik, v tisto tišino, ki jo nazirajo definirani zvoki je-klenih, plastičnih in se kakšnih doma iznajdenih tolkal, slastno in modularno Bargeldovo interpretiranje tekstov in vse bolj kompaktno skupinsko petje vseh članov. Preprost, učinkovit performance, oder, napolnjen z dogajanjem, z barvito nerazkosno lučjo, vse je podrejeno močni in prepriljivi predstavi, ki poslušalcu dopu-sca, da se najde v njej. Če-tudi zbeži pred gromozanskim hrupom, ki na trenutke rahlja kosti. Čudno, a zdi se, da se prava avantura Einstürzende Neubauten sele začenja. Zelja po igranju, uigranost, vse večja artikulacija in kanaliziranje zvokov urbanih »jeklenih« instrumen-tov, iznajdbe novih, to potrjujejo. Tudi odlični odzivi zbranih in predstavi Einstürzende Neubauten.

Costovanje skupine (koncert bo v sredo, 19. maja v Krizankah) je seveda pravi čas za pogovor o njeni preteklosti in perspektivah. Pred koncertom smo se pogovarjali z obema tolkalcema, F.M. Einheitom in N. U. Unruh. Oba sta izdelovalca novih tolkal, novih instrumentov, Unruh pa je tokrat prvič pokazal krasno me-hansko napravo, »mehanske zvonce«, ki so s svojim kot-ključnim zvenenjem popestrili Headcleanerja.

Kaj se je pravzaprav spremenilo v glasbi Einstürzende Neubauten od

ICO VIDMAR

vase prve plošče kollaps?

Einheit: V bistvu ne vidim kakšnih bistvenih sprememb. Zdi se mi, da je vsaka nova poskoča, ki jo naredimo, povezana s prejšnjo. In če bi takole pogledal nazaj, se mi zdi, da je po trinajstih letih igranja, osnoven pristop do instrumentov, do zvoka, se vedno isti. Po tako dolgem obdobju za neko skupino, smo postali bolj sofisticirani, predvsem smo se ogromno naučili o delovanju glasbe.

Na kakšen način ste bolj sofisticirani?

Einheit: Predvsem v tem, da poslušamo več odprtega prostora, da iz glasbe izločamo vse več prej pristojnih zvokov. Vrhunec bi bila plošča, na kateri bi bil en sam ton. Pri Tabula Rasa mu je vseč predvsem to, da zaradi teh »praznin« poslušalcu dopu-sca razmah njegove domišljije. Lažje se najde v tej glasbi.

Unruh: Blixi teksti so bolj intenzivni. Prej je delal na repetitiji, bilo je več krikov, danes pa le-te pazljivo vključuje v svoje pesmi. Mislim, da je bolj iskren. Predvsem je v skupini vse več instrumentov, ki jih uporabljamo le v eni skladbi, kar precej otežuje živo izvedbo. Toda z osnovi se v Neubautnih res ni kaj ključnega spremenilo. Se vedno igramo s podloženimi trakovi, se vedno igramo improvizirane dele skladb, nekatere niso podlo-

zene, kar poguja element spontanosti v naši glasbi. Novost v instrumenti, ki jih hočem v večji meri vključiti v podobo skupine, npr. ta »naprava« rotirajočimi zvonovi«, to je le začetek. Sam bom sel v to smer.

Sta se kdaj navelicala Neubautnov? Vama je kdaj v teh trinajstih letih vse skupaj presedalo do te mere, da bi zapustila skupino?

Einheit: Uf, vedno so bili vzponi in padci. Rad igram v bendu, a pride dan, ko se ti vse povzpne čez glavo. Neubautni so zame nekaj, kar traja. Nikdar nisem iskal glasbenikov, da bi bil z njimi v skupini. Preprosto smo prišli skupaj. Kot magneti. Prej sem rekel, da se ni nič spremenilo. Seveda se nenehoma spreminjamo. V skupini bom vztrajal, dokler bom v njej odkrival kaj novega, dokler bomo lahko razvijali naše ideje.

Unruh: Včasih se kot glasbenik, ki hoče biti inovativen, v skupini zares dolgočas, saj se moraš na koncertih ponavljati. Mislim pa, da Neubautni sploh se niso dosegli svojega vrhunca. Ne vidim nobenega razloga, da bi nehali. Narobe, stvari postajajo vse bolj vznemirljive.

Slovite po pasnem in pedantnem snemanju plošč. Ali je delo v studiju tisto ključno pri nastanku plošč, ali se tam porajajo nove ideje ali pa v studio ze vsak med vami prinese svoj komad, ki se bo kasneje znašel na plošči?

Einheit: Večina materiala, ki ga posnamemo, nikdar ni izšla na ploščah. Ko smo snemali Tabula Rasa, je izbrunila vojna v zalivu. Noc in dan smo gledali CNN, Ameriko, ki se igra vojno. Razmišljali smo o instrumentih, kot je pesek, hoteli smo posneti gorečo nafto, zato smo zažgali plastične vreče, ki so se raztopile v oljasto sluzasto zmes. Vključevali smo zvoke kamnov, Endru je izdelal instrumente, ki so bili kot scudi. V bistvu smo bili v casnovnih razmikih seveda, v studiju dve leti in pol in za to smo porabili ves prihranjeni denar. Preden smo šli na turnejo, smo bili na robu bankrota, nekateri so se danes do vratu v dolgovi. Brez pomoči balne skupine La La La Step iz Kanade in Akademije finih umetnosti iz Dunaja, te plošče ne bi mogli dokončati. Za obe instituciji smo pripravili dva performancea, glasba z obeh je na Tabula Rasa. V bistvu sta dve tretjini posnetega materiala iz tega snemalnega obdobja obticali nedokončani v studiju.

Unruh: Zame je delo v studiju tisto ključno in najbolj razburljivo. Za vsako snemanje nove plošče vedno pripravim nekaj novih instrumentov, ki jih potem preizkusamo v studiju. Včasih se okrog kakšne mojhi »igrack« počasi začne odvijati zgodba. Iz nje nastane skladba. Zivo igranje je seveda reprodukcija studijskih poskusov in njihove dodela-

Mark Chung in Blixa Bargeld na lujblyanskem odru (Foto: Aleš Pavletič/TRIO)

ve, a predvsem zaradi sposobnosti improvizacije in različnih načinov uporabe instrumentov, se vedno privlačna izkušnja.

Kje je torej razlika med Tabula Rasa in prejšnjimi ploščami?

Einheit: Pristop do nove plošče je bil drugačen. Pri snemanju Tabula Rasa smo bili ves čas vsi skupaj v studiju in igrali. Posneli smo več različnih verzij iste pesmi. Headcleanerja smo po-

sneli petnajstkrat. Bil je kot jutranja telovadba. Vsak dan po zajtrku - Headcleaner. Bistvo tega albuma je, da si član Neubautnov, potem bomo vse naredili skupaj, vse bomo zvalili skupaj, posneli, se skupno odločili, kaj gre na ploščo in kaj ne in skupaj bomo naredili mikse. Zato je ta plošča tako drugačna. Vedno sem poskušal uporabljati studio kot instrument, saj je toliko igrack, s katerimi se lahko

pozabaval. Hecno je, da so po novi plošči govorili, da so na njej najboljše programirani bobni, kar so jih kdajkoli slisali. Toda vse je takorekoč odigrano z rokami. Sele kasneje je prišla studijska obdelava.

Kakšna pa je razlika med delom v studiju in živim nastopom. Zasedli sem tvojo izjavo, da ste »gledališka skupina«.

Einheit: Slo je za namer-no provokativno izjavo, Res

pa je, da se skušamo znebiti tega bolj rockovskega nastopa. Pri živih nastopih smo vse bolj pozorni na preprosto odersko dekoracijo, luči niso razkosne, a naj bi ustrezale atmosferi vsakega komada posebej. Mislim, da je zavest o teatru počasi zorela v skupini in da se to precej pozna tako na plošči kot v živih nastopih. Zato smo tudi spremenili repertoar in ga prilagodili podobi skupine.

IZŠLO JE... / KNJIGE

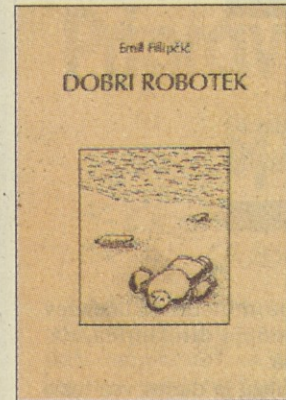
Paul Claudel: Sejalec božje mere; izbrano pesniško delo, povoseno platno, Mladinska knjiga, Ljubljana 1993, zbirka Kondor, 301 stran.

Z naslovom Sejalec božje mere je Marko Marinič zbral poezijo velikega francoskega pesnika, jo prevedel in ji napisal obsežen komentar. V Verzh iz pregnanstva, napisanih ob koncu prejšnjega stoletja, med pesnikovim bivanjem na Kitajskem, je čutili močan vpliv novoromantične poezije, zlasti Baudelaire, Mallarméja in Rimbauda, čeprav motivno odstopajo od vzornikov. Na začetku stoletja je Claudel napisal Procesijski obrednik v pozdrav novemu stoletju. Zbirka Corona beniginitatis anni dei, v kateri pesnik teži k objektivnejši poeziji, zajema poleg nekaterih subjektivnih pesmi tudi himne za velike katoliške praznike. Podobne svetnikov so zasnovane kot zbirka svetniskih življenjepiso, mednje pa je pesnik vključil tudi Dantejevo Beatrice in nekaj drugih posvetnih osebnosti. Pesmi in izreki med tridesetletno vojno so posvečeni španskim borbam v državljanski vojni, kjer se je Claudel ze na začetku postavil na Francovo stran, saj republikanec ni odpuštil množičnih pokolov duhovnikov in redovnikov. Na koncu knjige je pod naslovom Razne pesmi zbranih se nekaj pesmi, napisanih večinoma v tridesetih letih tega stoletja. (V. S.)

Paul Claudel, Izbrane drame, Mohorjeva družba, 1993, 1000 izvodov, vezava.

Pri celjski zalozbi so, kot prva knjiga iz zbirke Nemiljivi, izšle tri drame francoskega dramatika, romanopisca in esejista Paula Claudela (1868-1955), ki ga večkrat postavljajo ob bok Comeillu. Marijino oznanjenje (L'annonce faite à Marie), V prelomu pol dneva (Partage de midi) in Zamenjava (L'Echange) so drame, ki so slovenskemu občinstvu poznane z gledaliških odrov in deloma po prevodih ter odlomkih, objavljenih v predvojnih revijah in casopisih. Izbor dramskih besedil in pričujoji zbirki, predvsem dramskega misterija Marijino oznanjenje, bolj katoliškega dela v svetovni dramski literaturi ne bi bilo moč najti, in drame V prelomu pol dneva, v kateri je Claudel kakor speleolog raziskoval zapletene labirinte mesa in duha in odkrival v njih nove razrešitve, ni naključen; v njej se namreč zrcali življenje diplomata in pesnika, njegove osebne in intimne travme idr. S prevodom Claudelovih dram (drame sta prevedla Ales Berger in Marjeta Vasič), ki bi se nedavno tega utegnile razdeliti slovensko javnost na dva tabora, smo Slovenci dobili, čeprav izpod peresa avtorja, ki ga je zaradi različnih razlogov - razumljivih in nepojasnjenih - tudi v njegovi domovini dolgo časa odbadal molk, del tiste evropske dramatike, ki jo je zahodnoevropska literatura že davno priznala. Slovenci pa se z njo sele spoznavamo. (M. T.)

Emil Filipčić: Mali robotek, zalozba Vitrum, Ljubljana 1993, broširana vezava, 80 strani.

Emil Filipčić je v slovenskem kulturnem prostoru kot pisec že dobro znan (zadnji roman, izdan lani, ima naslov Orangutan, dva rokopa pa čakata na žirijo Slejkovega sklada), čeprav ga, zalibog, se bolj poznajo poslušalci Radia Gaga. Najnovejši roman z naslovom Robotek prinaša dve prepletajoči se zgodbi o Robotku, ki se srečuje z Marsovcem, steklenicami, zarnicami, med to zgodbo pa se vrti v prvosebna pripoved o Robertu, ki zivi skupaj z zapitimi in propadlim očetom in skuša narediti nekaj posebnega, drugega. Zato oropa trgovino, v kateri je pred trinajstimi leti delal kot vajenec, zapelje prijateljevo ženo in jo izsiljuje, uprizarji morbidno sceno, ko ga obiščejo prijatelji in podobno. Posebnost nove Filipčićeve knjige je v okviru zgodbi posebna uporaba pripovednega načina, ki ga večinoma zasledimo v otroški literaturi: Marsovec, Robotek, steklenica in drugi predmeti so namreč »jumaki« romana, pravi subjekti, ki govorijo in razmišljajo, avtor pa je »otroško« obrnil s tem, da so predmeti tako rekoč odrasli - mislijo in čutijo namreč po človeško.

»Zelena plastična je sibko zastokala in stekla skozi dvoristična vrata. Z zamico sva se napeto pogledala, naslednji trenutek sem stekel za njo. Dohitel sem jo sele na polju. Jokala je. Nežno sem jo objel preko ramen in jo božal po laseh.« (T. D. V.)

Charles Bukowski: Faktotum, roman, prevedel Tone Skerjanec, trda vezava, Zalozba Karantanija, Ljubljana, 1993.

Roman Charlesa Bukowskega Faktotum je izšel leta 1975, v pisateljevem avtobiografskem opusu pa »pokriva« obdobje med predcasnim koncem studija, cas II. svetovne vojne, ki se je avtor predvsem zaradi gnusa nad skupnimi moškimi spalnicami ni udeležil, in 50. leta - tekstovno gledano pa se Faktotum pričinja natančno po zaključku Speha na kruhu (1982, Srbi so Ham on Rye prevedli v Blodnega sina) in se konča pred Posto (Post Office, 1979). Pokriva torej obdobje v življenju Henryja Chinaskera, ki ga evropska literarna genetika imenuje »samorazvijanje« ali »iskanje samega sebe«. Seveda se pri Bukowskem občutljiva avtobiografska tvarina razvija povsem po svoje: v fotografskem, impresionističnem slogu, s polno samote in alkohola, predvsem pa brez patetike, po čimer se kontekst tujstva razvije popolnoma drugače kot pri avtorjih, ki so migrirali na primer samo znotraj Stare celine. Skerjanec prevod je dovolj kvaliteten, da imate ob srbski s ponosom na polici tudi slovensko predstavitev. (T. D. V.)

NA KRATKO

Britanski parlament o cenah laserskih plošč

LONDON - Cena laserskih plošč (CD) v Veliki Britaniji bi se morala znižati za najmanj dva funta (330 tolarjev), je sklenila komisija članov parlamenta. Člani parlamenta so tudi ostro napadli politiko velikih britanskih glasbenih zalozb. Kritiki predragih plošč pravijo, da je prodaja plošč v ZDA cenja predvsem zato, ker so cene veliko nižje. Če bi se cene znižale, bi veliki ljudje odhitelo naravnost v trgovine, meni predstavnik laburistov, ki so največji zagovorniki znižanja cen.

Komisija tudi meni, da je 2, 50 funta razlike v ceni med kaseto in lasersko ploščo popolnoma neupravičena. Vendar glasbena industrija ne posluša članov parlamenta in ne zeli upoštevati njihovih nasvetov. (Reuter)

Lizbona, prestolnica kulture v letu 1994

LIZBONA - Prirediteljem programa Lizbona '94 so mednarodne zvezde že zdaj obljubile obisk na koncertih, baletnih predstavah in drugih prireditvah, ko bo portugalska prestolnica center evropske kulture. M. Vitor Constancio, glavni tajnik Socialistične stranke in eden od oblikovalcev, finančni svetovalec programa Lizbona '94, je povedal, da bodo stroški za prireditev narasli do 6, 3 milijona dolarjev. Denar bodo v veliki večini prispevali različni meceni, nekaj pa bo primarknili tudi portugalsko ministristvo za kulturo. Od priznanih umetnikov je svoje sodelovanje že potrdil Bob Wilson s svojo priredbo Alice v čudežni deželi, ki jo spremlja glasba Toma Waitsa. (AFP)

Covent Garden bo zaprt dve leti

LONDON - Covent Garden, londonska opera, bo zaradi ambiciozne, vendar moderne prenove, zaradi katere se mnogi strokovnjaki bojijo, da se bo vse skupaj končalo z bankrotom, zaprt dve leti.

Vecina evropskih opernih hiš je bila temeljito prenovljenih po letu 1945, le Covent Garden, ki je na svojem odru gostil vse superzvezde od Marie Callas do Luciana Pavarottija, se vedno deluje pod streho, zgrajeno pred prvo svetovno vojno.

Scensko upravljanje je tako zapleteno in težko, da je oder največkrat pripravljen komaj kakšno minuto pred dvigom zaves.

Prostora v operni hiši, zgrajeni leta 1858, je tako malo, da se morajo plesalci kraljevega baleta skozi London voziti iz prostorov, kjer imajo vaje, na predstave. »Nemogoče je dobro in učinkovito delati v tem znatnem, vendar propadajočem gledališču iz 19. stoletja,« je povedal glavni direktor Jeremy Isaacs.

Vodstvo Covent Gardena meni, da je prenova ne samo zadržana, ampak tudi nujna, da bo lahko slavna londonska hiša izpolnjevala svoje poslanstvo tudi v 21. stoletju.

Za modernizacijo in »lepotno kuro« bo opera in baletna hiša potrebovala 150 milijonov funtov (230 milijonov dolarjev). Hišo bodo zaprli leta 1997, otvoritev pa načrtujejo za novoletni večer 1999. (Reuter)

ALI JE CESAR NAG?

Konvencionalno in spektakelsko gledališče med utrditvijo in prebojem družbenih norm

BLAZ LUKAN

V predzadnji številki pariskega gledališkega dvomesecnika Cripure si lahko preberemo dva clanka, ki lamentirata nad usodo gledališča v »casu spektakla«. Prvi, uvodnik, najde alibi za obstoj gledališča v tradicionalnem pomenu besede v Wendersovi misli (iz knjige La Verité des images, 1992), ki pravi, da bo potem, ko bo svet podob usel nasi kontroli in eksplodiral, se vedno ostala neka druga kultura, »kontra-kultura, kjer se nič ni spremenilo in se tudi ne bo: pripovedovanje zgodb, pisanje in branje, beseda«. Drugi, zaključni clanek, pa ze izpostavlja »ambivalenco spektakla«, ki ima svojo možnost obstoja le, ce se bo konstituiral kot »cista metafora, pertinentni simbol... ter ponovno našel svojo raziskovalno, razsvetljeteljsko, kritično in refleksivno dimenzijo«.

Ceprav je pariska situacija nekoliko drugačna od naše in moramo moralistični ton obeh clankov preprosto eliminirati, se lahko z njo tudi samo povsem identificiramo. V tem trenutku nam ni pomembna natančna definicija spektakla; pomembno je, da vemo, da poleg naravnosti spektakla na cute mnovice, ob spremem izkoriscanju popularne ideologije in tehnologije, igrajo v njegovi »ontologiji« bistveno vlogo se ekonomija, politika in množični mediji. V spektaklu je zaobsežena totaliteta neke družbe, ki se širi od njenega leaderja

(producenta) do volilca (potrošnika). Spektakel noce biti zamenjava za tradicijo. Le-to pušca dalec za seboj kot irelevantno dejstvo, ki je od njega ze povsem osvobojen. Lahko bi rekli, da resnični spektakel ni s tradicionalno institucionalno kulturo oziroma umetnostjo v nobenem odnosu, razen kolikor jo neprestano spretno in celo »perverzno« zlorablja, tradicionalna institucionalna kultura pa je s spektaklom v napetem, konfliktnem odnosu.

Spektakel zaznamuje »absolutno« blagostanje v svetu ekonomskih in tehnoloških privilegijev, tradicija pa ostaja »revna«, saj jo spodnasata ravno ekonomski manko in tehnološka nemoc. Edino orožje, ki tradiciji v odnosu do spektakla se ostane, je sklicavanje na samo sebe, torej na to, kar jo konstituira in zaradi cesar sploh je tradicija. Vendar s tem reproducira izvirni nesporazum: namesto da bi se sklicevala na tisto, kar je zanjo bistveno, se sklicuje na ne-bistveno, namreč na konvencijo. Pri tem proizvajajo celo vrsto tavitologij, ki delujejo »ljudem spektakla« smešno. Ce ostane samo pri gledališču: fraza »Theater je pač teater!« je pravzaprav pogubna za gledališče, produktivno bi bilo sele vprašanje: »Kaj je to - teater?« Spektakel se o samem sebi ne sprašuje, spektakel je po definiciji zavajajoč, »spektakulističen« (Guy Debord). Gledališče, ki se

ne sprašuje o tem, kaj je njegovo esencialno, se zreducira na konvencijo, njena usoda pa je počasno, a zanesljivo odmiranje. Edini argument konvencionalnega gledališča je njegova institucionalna forma, ki njegov obstoj vzdržuje ad infinitum.

Konvencionalno gledališče se ponasa s tem, da sploh »je«, spektakel-sko pa s tem, da »je« v totaliteti. Oba principa zaznamuje tudi precej-snja mera agresije: spektakelska agresija se manifestira na tržišču in skozi medije, konvencionalna pa v mrzličnem oklepanju institucionalnih struktur, od ministristva do abonmajev, ki utemeljujejo in opravičujejo njen obstoj. Žal pa nape-tost ali celo neposredni konflikt med obema ne prinaša nič produktivnega. Produktiven bo lahko sele nov, »tretji odnos«, ki pa mora sele dobiti oziroma uveljaviti svojo izvirmo gledališko formo. To je odnos, ki ga - ce se vrnemo k Wendersu - lahko imenujemo »kontra-kulturne«, vendar ne v smislu ideologije šestdesetih let, in tudi ne v smislu alibija za ohranjanje konvencije nasproti spektaklu. Konstituirati se mora »sam po sebi«, preprosto v odnosu do sveta kot takega v njegovi totaliteti. To je namreč tista temeljna relacija, ki sta jo oba principa ze zdavnaj izgubila, zato jo je potrebno znova odkriti - in to brez moraliziranja in lamentacij!

FILM / POROČILO S FESTIVALA V CANNESU

Angel na sosednjem sedežu

STOJAN PELKO

Panorama New Yorka. Sneg rahlo naletava, v noci zarijo okna nebotičnikov. Kar naenkrat v to idilo zareže glas: »Vse to je maketa. Nič od tega ni res.« Glas pripada Joelu Silverju, slavnemu hollywoodskemu hit-makerju, prihaja pa iz dvorane. Smo namrec na predpremierni predstavitvi izbranih materialov novega filma bratov Coen, Hudsucker Proxy. Kamera nadaljuje svojo vožnjo med stolpnici, kot bi se tudi na Manhattanu že naselili Wendersovi berlinski angeli. Ustavi se pred stolpnico na Madison Avenue. Na vrhu stolpnice je ura, katere minutni kazalec se nenavdno hitro vrti. Rez.

Pogled angela in casta vodilni niti Wendersovega filma Tako blizu, pa vendar tako daleč proč. Se natančneje: tren ocesa in trenutke casa. Oba enako neumljiva, oba enako usodna. Po svoje to velja tudi za samega režiserja,

saj se zdi, da ga je ob tem novem spogledovanju z angeli (gre namrec za nadaljevanje filma Nebo nad Berlinom) dobesedno povozil čas. Če tudi o času junaki filma izrečejo kar nekaj globokih misli, jim nenehno polzi iz rok. Tokrat je angel Casiel tisti, ki ga doleti utelešenje v cloveka. Resi namrec deklenco, ki pade z balkona - in, hop, ze je tu novi companero, ki nima nic, razen oklepa. Gotovo se se spomnite, da ga je Damiel v starinarnici uspel zamenjati za nekaj obleke. No, Casiel nima te sreče, saj ga ze takoj na zacetku zaloti »angel pekla« William Defoe, odkupi njegov oklep in ga napoti k hazardu. Casi so pac drugi, zato angele na zemlji cakajo kocka, alkohol, pornokasete in orožje. Prav skozi domnevno »razkritje« metatarjenja bivega evropskega Vzhoda z orožjem in videokasetami je hotel Wenders upodobiti duh casa, a je s tovrstno

»aktualnostjo« prej na ravni pridiganja kot pa zanj značilne melanholične refleksije. Se sam Gorbačov ga ne more rešiti! Zato je bila pravzaprav veliko zanimivejša od samega filma Wendersova tiskovna konferenca, na kateri je izrekel nekaj nedvomno zgovornih reči. Povedal je, da ga od podobe vedno bolj vleče k besedi, priznal, da bi se v boju proti nenadzorovani distribuciji pornovidea postavil ob bok komurkoli, tudi najbolj mracnim nazadnjakom - in priznal, da verjame v boga! Zato pa je bila Nastasia Kiniski tudi na tiskovni konferenci videti kot pravi angel.

Z angeli se rada igra tudi Jane Campion. Tokrat se je angel z mize preselil na klavir, klavir pa je odpotoval iz Skotske v Novo Zelandijo. Smo v devetnajstem stoletju, stoletju sester Brontë in Wuthering Heights. To je bil čas, ko so očetje svojim hceram po-

roke urejali se po posti, zato se je lahko zgodilo, da je naša junakinja odpotovala k možu, ki ga ni se nikoli videla. S seboj je vzela hčerko, veliko, veliko kovčkov in klavir. Prizor, v katerem vse to izkrcajo na opusteli obali, je antologijski. Do »doma« je se daleč, pot vodi skozi težko prehodna blatna mocvirja. Zato ubogi klavir, ki oddaja glasbo Michaela Nymana, tudi tedaj, ko se po njem ne sprehajajo nobeni prsti, ostane sam, v tišem dialogu z morskimi valovi. Film Piano se lahko prične. Prva naloga: spraviti klavir čez hribe in doline. Namesto strogega moža to nalogo prevzame nepismeni sosed, briljantni Harvey Keitel. Sprva je sicer vse skupaj videti kot navadna kupčija, v kateri Keitel za klavir ponudi nekaj zemlje - a že takoj slutimo, da je zadaj želja, zelja po njej. Zato sledi nova kupčija: Holly Hunter dobi klavir nazaj, vendar mora za vsako crno tipko naučiti Keitela ene lekcije. Bolj ko so lekcije prakticne, visja je njihova cena. Tako se sredi novozelandskega gozda spleta strasna vez mlade nepotese zenske in resnično ljubečega suroveza. Tragico lepoto vsej zadevi daje dejstvo, da je junakinja nema, zaradi cesar ji poleg prstov ostanejo le se usta hčerke, skozi katera prihajajo njene besede. Kot se za sleherno intersubjektivno razmerje, ki ima opravka z govorico, spodobi, tudi tokrat sporočila pridejo od pravega naslovnika, le da ne vedno v pravi obliki. Tako ta naš mali angelček (zaradi udele-

Režiser Wim Wenders s svojo družico, igralko Solveig Dommartin

zbe v vaski predstavi pol filma resnično nosi krilca), ki nehoti igra vlogo go-between, usodno sporočilo odnese možu namesto ljubimcu. Drama doseže vrhunec z moževim surovim gestom, ko zeni odseka prst. Kar sledi, je le klasičen romantičen razplet, v katerem strast premaga zakon. Edina sled drame je zlovesč kovinski prst, ki bo mehkim zvokom klavirja odslej dajal drugacen zven. Roka, ki je bila osnovno sredstvo komunikacije, je morala plačati ceno za nepravilno izrečene besede. Govorica telesa je placala davek govoric. Tako kot Wenders bi tudi Jane Campion mirno lahko zatrdila, da je v filmu sicer veliko glasbe, a se vse usodne reči zgodijo prav zaradi besed. Kako izreči reči?

ANKETA Kdo bo zmagal?

LJUBLJANA - Pregled filmov, ki se potegujejo za kanske palme, smo v Republiki že. Nekatere potnike na filmski festival v Cannes, kamor je tudi letos odpotovala številna slovenska ekipa kritikov, novinarjev in distributerjev, smo povprašali, kateri film bo letos prejel zlato palmo in - glede na to, da redni spremljevalci v en glas za-trjujejo, da gre za največje festivalsko »kuhinjo« na svetu - komu bi po osebnih nagnjenjih podelili ome-njeno nagrado.

Silvan Furlan (Filmski in gledališki muzej): v Cannesu bo zmogala Jane Campion s filmom Klavirska ura (The Piano, Avstralija), osebo pa navijam za film Kazipot v režiji Rickya Tognazzija (Italija).

Jelka Stergel (Cankarjev dom): Pri zmagovalcih ni pravil: prihaja toliko zanimivih in ekvivalentnih avtorjev, tudi nekdanih zmagovalcev, da preprosto ne morem napovedati do-bitnika palme. Mojih favoritov je več: sem za Tognazzija, ki je mlad in zanimiv režiser, za Kena Loach-a, ki ga spremljam že leta kot avtorja z iskrenim odnosom do teme, spremljam pa tudi režijsko pot Pupija Avatija. Upam, da bo z Magnifikatom pomnožil uspeh filma Božično darilo.

Zdenko Vrdlovec (Dnevnik): Sam navijam za Abela Ferrara in film Body Snatchers, čeprav je canneska praksa takšna, da v tekmovalni program pride režiser, ki je prejšnje leto zablestel v kakem od stranskih programov istega festivala - in je naslednji film praviloma slabši. Sicer pa mislim, da bo palmo dobil eden od Italijanov, ki imajo letos štiri močne filme - ne morem pa zagotovo reči, kdo. (T. D. V.)

Zaključek sezone v celjskem gledališču

CELJE - Zadnja premiera Celjskega gledališča je igra Antona Novacana Herman Celjski, in ne D.Z.-Freyeve Kri in košute kot smo pomotoma napovedali pred dvema dnevnoma na prvi strani časopisa, ki bo premierno izvedena 17. junija na Celjskem gradu v režiji celjskega hisnega režiserja Francija Krizaja, ponovili pa naj bi jo na ljubljanskem gradu konec avgusta v okviru 41. mednarodnega poletnega festivala. S

predzadnjo premiero drame Kri in košute Damirja Zlatarja Freya, ki je bila krstno izvedena na Malem odru mariborskega gledališča v sezoni 1989/90, je Celjsko gledališče znova obudilo oder Herbete Grūna, ki je prostor drugačne gledališkosti, bil pa naj bi v znamenju raziskovanja igralskih potencialov, hkrati pa bi dajal možnosti gledališkega izražanja mlajšim generacijam režiserjev in igralcev. (M. T.)

LITERATURA IN HUMANISTIKA

Vpliv vojne na človeka (okrogla miza)

LJUBLJANA - V Cankarjevem domu so 20. maja ob izidu knjige Balkan ekspres hrvatske publicistke in pisateljice Slavenke Drakulić pripravili literarni večer z okroglo mizo, ki ga je vodila in usmerjala Manca Kosir. Pogovor se je najprej osredotočal na knjigo samo, iz katere je igralka Milena Zupancić prebrala nekaj prete-sljivih odlomkov, Andrej Blatnik je delo predstavil, psihiatr Jože Lokar pa jo je vzel v stokovno presojo. Pogovor se je nadaljeval z vprašanji o odgovornosti intelektualcev v vojni, možnostih posameznika, da spremeni smer kolesja zgodovine in vplivu medijev na doje-manje vojnih grozot. Boris A. Novak je ob tem poudaril, da je odgovornost intelektualcev zelo velika, se posebno tistih, ki posredno ali celo neposredno sodelujejo v podpiranju sovratstva, saj poznajo moč besede in zato vedo, da je ljudi lahko zmanipulirati. Vera v moč besede pa je tudi edina vera, ki je avtorici knjige, po lastnih besedah, se ostala, zato tudi piše pričevanja o vojni in kot je povedal B. A. Novak, je Slavenka Drakulić ljudem, ki nimajo neposrednega stika z vojno, s svojim pisanjem omogočila, da vojno razumejo na osebni način. (V. S.)

Jure Potokar o poeziji v glasbi

LJUBLJANA - Na drugem iz letosnjega ciklusa predavanj revije Literatura je Jure Potokar v predavanju z naslovom Poezija v popularni glasbi na primerih različnih zvrsti in casa, v katerem so pesmi nastajale, utemeljeval tezo Octavia Paza, da je funkcija poezije opevati stvari, ki se dogajajo tukaj in zdaj. Potokar je na primerih pesmi Roberta Johnsona, Joni Mitchell, Johna Prineea, Louja Reedea ter skupin The Smiths in American Music Club pojasnil, da blues, rock in tudi pop dejansko ponujajo vrsto besedil, ki jih lahko beremo kot poezijo izven konteksta glasbe, in na različne načine, od popolnega lirizma preko ironije do protestništva obravnavajo svet, v katerem živimo. Ciklus predavanj revije Literatura se bo nadaljeval prihodnjo sredo ob 20. uri v Društvu slovenskih pisateljev, ko bo na sporedu predavanje Mateja Bogataja Recidiv ljudizma, teden kasneje pa bo letosnji cikel zaključil Andrej Blatnik. (T. D. V.)

Umrla je Ljubka Šorli-Bratuz

TRST - V dvainosemdesetem letu je umrla pesnica in kulturna delavka Ljubka Šorli iz Gorice, malo zatem ko so v Celju v kapucinski cerkvi uprizorili njenih stiranajst sonetov kot predstavo Venec spominčic možu na

VRŠANJE V PALMAH

Za posredovanje v Bosni

CANNES - Terence Young, režiser prvega filma o Jamesu Bondu, je obsodil evropsko administracijo in politike zaradi nesposobnosti, da bi s hitro in učinkovito vojaško akcijo zaustavili strahovito pobijanje v nekdanih Jugoslaviji.

Znani britanski filmski delavec, ki je se je v Cannesu udeležil dobrodelne prireditve za pomoč Bosni in Hercegovini, je o tej občutljivi temi povedal, »da je groteskno, da Evropa se vedno ne more zbrati poguma in volje za posredovanje, najbolj komično pa je to, da je morala Amerika dati pobudo za razrešitev konflikta, ki se odvija v samem srcu Evrope.«

Srečanja so se udeležili tudi drugi znani ljudje iz filmskega sveta. Najbolj upravičeno je kritiko na Evropo usmeril pisatelj Martin Gray, ki je tudi sam preživel nekaj let v nacističnih koncentracijskih taborišcih in zdaj živi v blizini filmskega mesteca. Filmski festival v Cannesu bo danes predvajal dokumentarec o vsakdanu obleganega Sarajeva, ki sta ga posnela Thierry Ravalet in Alain Ferrari. Projekcije se bo udeležil tudi glavni urednik slavnega bosanskega dnevnika Oslobođenje Kemal Kurspahić. (Reuter)

Maska za krizo

CANNES - Italijanska režiserja Paolo in Vittorio Taviani, ki s svojim najnovejšim filmom Fiorile sodelujeta v tekmovalnem delu festivala, sta udeležence tiskovne konference prosila, naj podprejo prizadevanja za resitev filmske industrije v Italiji.

Njun film, ki govori o tragicni usodi toskanske družine, že zdaj zanje velike hvale. Vendar brata trdita, da njun stalni uspeh in letosnja močna zasedba v Cannesu zakrivajo globoko krizo italijanskega filma.

V uradnem izboru so letos stirje italijanski filmi, vsi, razen enega v tekmovanju. Vsa namigovanja, da se vračajo zlata leta italijanskega filma, so po mnenju bratov Taviani neupravičena in preveč optimistična. »Temperatura je tako nizka, da celo Federico Fellini ne more najti finančnih sredstev za svoj novi projekt,« je povedal Paolo. Brata sta pojasnila tudi nenavaden naslov filma; Fiorile je italijansko Floreal, kot so med francosko revolucijo poimenovali mesec junij in simbol upanja nove generacije. (Reuter)

Kje so letos Američani?

CANNES - Skusajte poiskati Američane na letosnjem festivalu v Cannesu in prvo, kar boste videli, je napihnjena podoba Arnolda Shwarzeneggerja, ki visi v pristanišču.

Cinčni obiskovalec festivala to občuti kot prikladno promocijo ameriške navzornosti, kot trdnjavo, ki presega vse, v resnici pa je le figura, napihnjena z vročim zrakom.

Ze klisejsko je reči, da Američani letos niso prisli v Cannes in da je Schwarzenegger, cigar film ni niti v uradni selekciji in niti ni končan, prišel le zamasil luknjo. Celotni direktor festivala Gilles Jacob je potožil, da so novi ameriški filmi le »predelave in slabe kopije francoskih in italijanskih filmov«.

Vendar Američani so v Cannesu. Tri filme imajo vključene v tekmovanje za zlato palmo, nekaj jih bo predvajanih zunaj uradnega programa in kot vedno imajo nepregledno vrsto producentov, distributerjev in ljudi za propagando, ki sklepajo posle v udobnih hotelskih oblažinih sedezih ali pri kupnih barah na plazi.

Nihče od treh Americanov v tekmovanju - Abel Ferrara, Steven Soderbergh in Joel Schumacher - niso med ožjimi kandidati za zlato palmo.

Strokovnjaki menijo, da je za sramežljivost ameriških studiov delno kriv tudi polom filma Toma Cruisa Far and away, ki so ga kritiki lani v Cannesu popolnoma raztrgali. (Reuter)

Elizabeth Taylor pripenja značko proti aidsu na jopič Sylvesterja Stalloneja (A. P.)

Kri, pogum in producenti

CANNES - Bežno oko ne more opaziti velikih nasprotij na filmskem festivalu v Cannesu. Na zunanaj so videti hoteli ob plazi blešceci, elegantni, prijazni. Zvezde nonsalantno smukajo ven in spet noter, vsi so fascinantni. Pogled v notranjost teh istih hotelov pa razkriva celuloidni pek- umorov, droge, pohabljenosti, seksualne perverznosti in psihopatskih tujecev. Letaki, posterji in video posnetki, ki jih za promocijo svojih filmov delijo producenti, kažejo, da njihove najnizje točke človeške humanosti. Ob njih se mora človek vprašati, kako je to lahko del razvedrila.

»Njegova divja obsesija ga vodi skozi temne labirinte srca,« sporoča eden od reklamnih lističev. »Morilec... policaj... nočna mora se nikoli ne neha,« napoveduje drugi.

Na račun producentov, ki jim je vseeno, kaj film sporoča, le da se dobro prodaja, je bilo v Cannesu izrečene veliko kritike. Michael Medvedov je proti »producentškemu lobiju« napisal tudi provokativno knjigo Hollywood proti Ameriki, v kateri se jezi na nasilje s filmskega platna, ki se po njegovem mnenju izraza tudi v resničnem življenju. Vendar ima večina producentov tako trdo kožo, da jih vse kritike in sale na njihov račun ne prizadejejo, vazno je le, da posel dobro teče in da pritegnejo največ medijske pozornosti. (Reuter)

ODGOVOR NA NAŠO OBJAVO

Spoštovani Bruno, kljub relativno kratki časopisni informaciji o mednarodnem srečanju CAD-Forum 93 v Zagrebu, ki ste ga zapisali za Republiko, bi vzel rad ton in tendenco Vasega pisanja kot povod za tole pismo. Čeprav so hitro formilirane misli mnogokrat odlika, v tem primeru popačijo ne samo informacijo, ampak tudi pomen, katerega je imelo to srečanje za hrvatsko stvarnost. Nevarnost, da se cinizem hitrih misli uvrsti v na Balkanu tako priljubljene a priome sodbe, je tudi tu prevelika. Lahko bi ga celo označil za simptomatičnega, kjer interes do nerazpoznavnosti popači dejstva.

Zel bi opisati svoje mnenje o situaciji na Hrvaškem. Za pojasnilo le-tega naj vzamem svoj uvod v predavanje na CAD-Forumu, kjer sem se vprašal, ali je ob sedanjih agresiji hrvatskih enot v Hercegovini konformno sodelovati na tem srečanju. Moj odgovor je bil, da je ravno sedaj neobhodno potrebno sodelovati s hrvatskimi intelektualci in s tem krepiš tiste dele hrvatske družbe, ki so edini zmožni uspostaviti konstruktivno opozicijo enoumju nacionalistične politike.

Moje kratko bivanje v Zagrebu je potrdilo to moje stališče. Hrvatska družba se izraelizira. Relativno moderne družbene strukture se vedno bolj prezemajo s strukturami permanentne potencialne vojne. Na Hrvaškem ni niti vojne niti mira. To po eni strani prepoveduje odločilne vojaške akcije, po drugi strani pa onemogoča normalno, moderno življenje, kakršnega so bili Hrvati vajeni pred vojno. Ta »niti-niti« je odgovoren za dva fenomena, ki sta za Zahodnjaka sicer cudna, če že ne neprijetna, za pasivno večino Hrvatov pa edini odvod vsakodnevnih frustracij: za nacionalizem in za klerikalizem. Boleda je tudi izkušnja, da se komunikacija med samimi Hrvati pa tudi do tujcev že spuša na srbski nivo, kjer imajo vsa dejstva svoje opravičilo neke v zgodovini, če ne v agresiji Srbov oz. Muslimanov.

Ce se ta vojna kmalu ne konča, bomo Slovenci prav kmalu imeli za sosedo narod, ki je bil prisiljen, da začne misliti po srbsko, samo z različnim predznakom. To ni toliko nevarno za Slovence, kakor je to nevarnost za razvoj evropske politike, ce bo le-ta začela reševati vse etnične konflikte na Vzhodu Evrope na ta način, da bo kratkoma vse udeležence orienalizirala. Prav zaradi tega je danes in predvsem danes potrebno sodelovati s Hrvati in Hrvaško. Čeprav se le-ti včasih obnašajo kakor vojna, katere nobena od sosed ni prišla tolaziti, je dolgoročno razen tolerance intelektualna razvojna pomoč edino sredstvo, ki pomaga tako Hrvatom, kakor Evropi. Lep pozdrav iz Evrope. Vito Orazem, Essen

P.S.: Pismo je odmev na članek CAD-Forum '93, ki smo ga objavili 19. maja na str. 13.

NOVICE

Softver na kompaktnem disku

LOS GATOS - Pred leti, ko so bili računalniški programi skromnejših razsežnosti, so softverski paketi vsebovali disketo, dve ali redkeje več ter priročnik in morda kako knjigo. Dandanes pa so programi zares pravi »paketi«: kakih deset in več diskov, razni priročniki, dodatna orodja in pomagala. Stevilne aplikacije prodajajo v tako velikih skatlah, da jih je ze kar težko prenasati. Toda programom na disketah bo kmalu odklenalo. Uporabniki jih lahko vse pogosteje za doplačilo dobijo s trdih diskov serverjev v kabelskih ali brezžičnih mrežah, se pogosteje pa s kompaktnih diskov. Zadnji način ponuja vrsto prednosti: vsebina paketa je zgoščena, vsa opravila so preprostejša, dobavni roki so krajši, stroški dobave manjši. Sun Microsystems na primer samo se tako dobavlja svoj operacijski sistem Unix in aplikacijski softver. Zgolj CD tehnologija omogoča racionalno namestitev in ravnanje s softverskimi izdelki, katerih obseg presega 150 megabytov. Adobe Systems ponuja CD-ROM Type On Call, knjižnico pisav za računalnik macintosh. Knjižnica je na disku in obsega 950 vrst pisave, t. i. fontov. Uporabnik kupi disk in vsakič, ko bi rad kupil kak nov font, kratko malo telefonira posredniku, ki mu po opravljenem placilu sporoči sifro, ki aktivira izbrano vrsto pisave. Korporacija Test Drive je za avgust napovedala kompaktni disk z več kot sto komercialnimi programi. Za vsakega, ki zanima uporabnika, sporočijo sifro, ki program zacasno aktivira - da si ga uporabnik pač ogleda, po nakupu pa dobi pravo sifro, ki omogoča stalno uporabo programa. Test Drive nacrtnuje, da bo stikrat na leto prodal sto tisoč diskov, in sicer za predplačilo 20 dolarjev za program.

Japonci so še vedno za trud

TOKIO - Od osnovnih potreb in življenjskega sloga je odvisno, katere besede posameznik najpogosteje oziroma najraje uporablja. A besede, ki so značilne za ves narod, po besedah predstavnika japonskega Društva za preučevanje informacij in ljudske kulture (PCRS) utegnejo nakazati, kako se bodo ljudje v prihodnosti spreminjali. Sodelavci društva so to mnenje skušali dokazati z raziskavo lastnega naroda. Raziskovalci so pod vodstvom profesorja Takesija Satoja z Univerze Hitocubasi na temelju dva tisoč vprašanih ljudi ugotovili, da Japonci najpogosteje uporabljajo tele besede: 1. trud (napor), 2. iskrenost, 3. svoboda, 4. mir, 5. ljubezen, 6. premišljenost, 7. zaupanje, 8. hvaležnost, 9. zdravje, 10. sanje. Podobna raziskava, ki jo je leta 1979 napravil Institut za kulturne raziskave, je navrgla malce drugačen seznam desetih najbolj priljubljenih besed: 1. trud, 2. vztrajnost, 3. hvaležnost, 4. iskrenost, 5. odpornost, 6. ljubezen, 7. skladnost, 8. premišljenost, 9. naklonjenost, 10. zaupanje. Japonci imajo »trud« očitno še vedno radi, vendar raziskovalci PCRS menijo, da rezultati nakazujejo »delovno-etične spremembe«. Poudarek na besedi »svoboda«, recimo, izraža težnjo, da bi imel posameznik v japonski družbi, ki daje prednost skupinskemu delu, večjo vlogo. To trditve so podkrepiili z dejstvom, da so besedo »svoboda« se zlasti pogosto omenjali ljudje, mlajši od 30 let, medtem ko je bila pri starejših v ospredju beseda »trud«. Zgovorna je večja pogostnost besede »mir«, nič manj pa slabitev pomena »hvaležnosti«. Zanimiva je tudi skrb za »zdravje«, vendar predvsem pri ljudeh, starejših od 60 let.

Kava za »normalne« otroke

NEW YORK - Kofein (iz kave, čaja in koke) pogosto navajajo kot enega izmed povzročiteljev nekaterih obolenj, denimo nespečnosti ali težav s srcem. Toda nedavne raziskave so pokazale, da utegnejo zmerne količine nekaterim otrokom, starih šest do 13 let, celo koristiti. V ameriskem Nacionalnem inštitutu za duševno zdravje so za te raziskave izbrali dve skupini otrok. Člani prve skupine so dobivali sorazmerno veliko količino kofeina (več kot 500 miligramov na dan, ustrezno štirim skodelicam kave), člani druge pa zelo malo (do 50 miligramov na dan). Pokazalo se je, da so otroci, ki so najprej dobivali precej kofeina, potem pa nič več, postali manj bodri, živahni in impulzivni. Otroci, ki so uživali manj kofeina, se pozneje niso spremenili. Ko so otrokom, ki so v prvem delu poskusa uživali precej kofeina, po vmesni »abstinenci« spet začeli dajati to pozivilo, je njihovo vedenje postalo normalno, medtem ko so otroci, ki so dobivali manjše odmerke kofeina, po povečanju količine postali nemirni. Na temelju teh poskusov sklepajo, da so otroci, ki uživajo zmerne količine kofeina, boljše razpoloženi in mirnejšega vedenja.

Nočna energija sonca

REHOVOT - Eno izmed največjih težav v zvezi z uporabo sončne energije je njena »prekinitvena« narava, medtem ko tovarne in gospodinjstva zahtevajo nepretrgano oskrbo. Rešitev bi bila kajpada skladiščenje energije, ki bi jo lahko uporabljali tudi po sončnem zahodu oziroma v oblačnem vremenu. Skupina raziskovalcev z Weizmannovega znanstvenega inštituta v izraelskem Rehovotu je predlagala otipljivo rešitev. Zamisel se je pravzaprav utnila pred več kot desetimi leti, kmalu po odkritju prevodne kemične kopeli proti koncu 70. let. Zdaj so se izraelski raziskovalci domislili, da bi z dodatnimi elektrodami in se eno kopoljo sistem za pridobivanje električne energije iz sončnih žarkov lahko spremenili tudi v akumulator, ker je vsak akumulator pač elektrokemični element. Razvili so že poseben sklop: v kemični kopeli sta polprevodna fotoelektroda in se ena elektroda, v drugi kopeli (z raztopino alkalnega sulfida), ki je od prve ločena z membrano, je tudi ena elektroda. Prvi elektrodi na soncu delujeta kot tekoča sončna celica, ki daje tok, preostali elektrodi pa kot navaden akumulator, iz katerega je moč črpati energijo, ko se zmrči.

Zvezdni prah za Odiseja

MÜNCHEN - Nemški astronom Eberhard Gruen je pred kratkim sporočil, da je evropsko-ameriška sonda Ulysses (angleška različica imena Odisej oziroma Uliks), ki naj bi v letih 1994 in 1995 obletela tečaja Sonca, onkraj asteroidnega pasu odkrila prah, ki ne izvira iz našega osončja (kometov, asteroidov, Jupitrovih lun ipd.). Brez dvoma gre za zvezdni prah, ki se s hitrostjo 30 kilometrov v sekundi giblje okrog Jupitra v retrogradni hiperbolčni tirnici. Hitrost in oblika timice nakazuje, da prah »prihaja od zunaj«, torej ne iz našega osončja. To odkritje je povečalo pomen načrtovane odprave Cassini v letu 1997, ko bodo izstrelili plovilo z instrumenti za analizo mikroskopskih delcev, prestreženih med poletom proti Saturnu. (E. J.)

ARHITEKTURA / OBNOVA MEST, KI SO BILA PORUŠENA V VOJNAH ALI POTRESIH

Iz spokojnih ruševin spet v živahna mesta

V Gradcu je bil od 12. do 15. maja v organizaciji Mednarodnega združenja mest četrti Mednarodni kongres o arhitekturni dediščini na temo: Obnova mest, ki sta jih porušila vojna ali potres. V sre-

naloge sele cakajo. Seveda zato, da bi tisto, kar jih caka, opravili čim boljše, učinkoviteje in tudi ceneje, oziroma, kot je rekel kolega John Sell iz Anglije, zato, da se ne bi ponovile prejšnje napake in pomanjkljivosti.

VLADIMIR STEFANOVIČ

tegija obnove Hrvaske (prof. dr. Reinhardt Breit) in Pomoc pri rekonstrukciji cerkva v Zadru in Zagrebu (dr. Helmut Z. Wantur).

Pozornost so si prav tako zaslužili tudi primeri obnove področij, ki jih je prizadel potres na Siciliji, v Furlaniji in Neaplju oziroma na vojnih območjih v San Salvadorju, Libanonu in na Hrvaškem (prof. dr. Luciano Sopra),

Montecassino 1943/44

čnejsih casih (ki jih na žalost že zdavnaj ni več) bi slo takšno srečanje mmo tudi z manj pozornosti. Na žalost pa so casi taki, da si vojne in katastrofe sledijo druga za drugo v vse krajšem razmiku. Skoraj ne ostaja več dovolj časa, da bi popravili napake in katastrofe prejšnjih generacij in jih predstavili prihodnjim generacijam. To postaja že resna nevarnost za njihovo srečno življenje. Tudi zato, ker so prihodnje generacije že zagrešile iste napake ali pa so na najboljši poti, da to storijo. Videti je, da je tako stanje zbudilo resno skrb tudi pri tistih, ki imajo nalogo obnoviti in graditi tisto, kar njihovi sodobniki v evforijah vojne rusijo in uničujejo.

V povabilu na sodelovanje na tem kongresu, ki je pomenil več kot samo izmenjavo misli in izkušenj, so organizatorji navedli tudi besede avstrijskega pesnika Franza Grillparzerja: Od nacionalnosti prek brutalnosti do bestialnosti. S tem so jasno in nedvoumno izrazili svojo željo, da bi bil kongres se eden od prispevkov pri zmanjševanju razplamtelega nacionalizma in nečlovečnosti, zlasti tam, kjer v Evropi se divja vojna.

Organizatorji kongresa so zbrali predstavnike iz osemnajstih držav, med katerimi so bili tudi predstavniki iz treh novih evropskih, nekdanjih jugoslovanskih republik, iz držav Slovenije, Hrvaske ter Bosne in Hercegovine, ki so aktivno sodelovali pri delu kongresa. Sam kongres je bil dobro zasnovan in kar je najpomembnejše, tudi dobro izveden. Organizatorji si je zamislili izmenjavo izkušenj med tistimi, ki so že šli skozi težke preizkušnje in naloge obnove ter gradnje porušeni mest, in tistimi, ki jih te

Neuradna otvoritev kongresa je bila v krajevnem televizijskem centru, kjer so ob spreminjajočih se komentarjih domačin in tujih udeležencev predvajali krajše posnetke iz obnovljenih mest (Dresden, Varsave, Comen-trija, Berlina) in porušeni mest oziroma mest, v katerih se vedno pustoši vojna (Vukovarja, Dubrovnika, Sarajeva, Pakraca itn.).

Naslednji dan, po slovesni otvoritvi in številnih pozdravnih govorih, so udeleženci prikazali številne primere in izkušnje pri obnovi in gradnji mest in posameznih kulturnozgodovinskih spomenikov, ki so bili porušeni v vojnah ali med potresi (Varsava, Sankt Petersburg, Comentry, Rotterdam, Monte Casino, Guernica, Dunaj ter številni drugi primeri iz Nemčije in Avstrije). Glede na časovno distanco se je razprava v glavnem gibala v strokovnih, bolj rečeno, izvedenskih okvirih. A vseeno je v čudoviti Minoreten Sale lebdela občutek obsodbe in zaskrbljenosti zaradi vojnega uničevanja nasploh in posebej zaradi uničevanja kulturnih, zgodovinskih, religioznih in vseh drugih objektov, katerih namen je bilo uničevanje oz. zatiranje nacionalne identitete, človekovega dostojanstva in sploh civilizacijskih izročil, ki so nastajala stoletja. Vsa ta razmišljanja so našla svoje mesto tudi v končnem sporocilu kongresa. Takrat so bili namreč udeleženci kongresa že podrobneje seznanjeni s stanjem v hrvaških mestih (Tito Kosty) in tamkajšnje kulturnozgodovinske dediščino (dr. Diether Kramer), zlasti s poskodovanostjo Dubrovnika (Matko Vetma). Predstavljeni sta bili tudi dve deli na to temo: Stra-

Veliko manj govora je bilo o Bosni in Hercegovini, tako zaradi enega samega udeleženca od tam kakor tudi zato, ker je Bosna še zmeraj sredi vojne in zato ni popolnih in natančnih podatkov o škodi, kar onemo-

in rekonstrukcije po državljanski vojni in potresu v Armeniji (prof. dr. Reinhardt Breit).

Posebno pomemben prispevek tako v strokovnem kakor v organizacijskem smislu je na kongresu prišel iz Slovenije,

Antwerpen 1993

gica razpravo o tem in predloge za konkretne akcije. Vseeno je bil prebran en referat (mag. Vladimirja Stefanoviča), v katerem je avtor predstavil perspektive povojne obnove multinacionalnega Sarajeva, predvsem pa pozval mednarodno skupnost, naj ukrepa, da bi se prenehalo uničevanje tega enkratnega kulturnozgodovinskega središča.

Natančneje iz Maribora. Ob pokroviteljstvu mariborskega župana Antona Tropenauerja je bil organiziran obisk v Gornjo Radgono, ki je utrpela nekaj poškodb med kratkotrajno vojno junija 1991, kjer so se udeleženci kongresa seznanili z njeno obnovo, ki je potekala ob pomoči Ljubljane in sosednjih stajerskih občin.

Na zadnji dan so ude-

leženci sprejeli tudi sporočilo, oziroma končno poročilo, v katerem so skupaj z gosti in organizatorji kongresa izrekli svoja najgloblja humanistična čustva in stališča, veliko zaskrbljenost za prihodnost novih naraščajev in ohranjanje civilizacijskih izročil. Vlade držav in mednarodnih organizacij so pozvali, naj dejavno sodelujejo pri procesih obnove in gradnje porušeni mest. Poslali so tudi apel odgovornim in vplivnim na vseh ravneh, naj pomagajo najprej pri preprečevanju in potem pri obnovi ne samo gnotne škode, ampak zlasti potrpanih vezi in zaupanja med ljudmi. Zanimiv je bil tudi predlog o ustanovitvi posebnega sklada za obnovo in razvoj porušeni in uničeni mest (nekaj podobnega Marshallovemu nacrtnu), ker v finančnem smislu ze samo problemi beguncev presegajo možnosti posameznih držav.

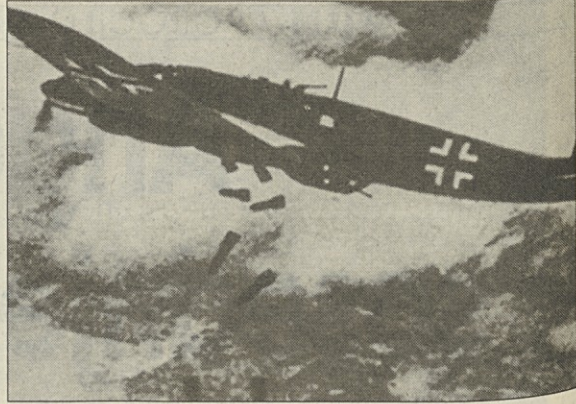
Naj posebej poudarim priporočilo, da se pomoč ne sme omejevati ali usmerjati samo v velika in znana mesta. Zajeti mora tudi manjša mesta oziroma vasi. Priporočili so tudi, naj pri rusilnih potresih uporabljajo izkušnje iz Furlanije ali Armenije.

Na koncu pozivajo vse države na svetu, naj zagotovijo maksimalno človekoljubno pomoč, da bi prebivalci ogroženih področij lahko preživeli in pozneje sami začeli obnavljati svoja mesta in vasi. Priporočilo bo poslano ZN, Evropski skupnosti, Evropskemu parlamentu in drugim pomembnim organizacijam in ustanovam. Kongres je poslal tudi Poziv k miru z geslom Mir nima alternative; poslan je bil na obletnico (15. maj 1955), ko so zavezniške sile zapustile Avstrijo in je Avstrija ponovno postala samostojna. S tem so hoteli poudariti, da razumejo in cutijo z vsemi tistimi, ki se borijo za mir.

Na koncu se nekaj besed o organizaciji kongresa; vsi udeleženci so jo ocenili izjemno visoko. Organizatorji na celu s profesorjem Maxom Mayrom in dr. Hassom Hohmanom so zagotovili zavidljivo strokovno raven in hkrati izjemno medijsko pozornost, predvsem pa vzdusje prijateljskega sodelovanja brez kakršnihkoli političnih prismsi.

Gostitelji, mesto Graz, Stajerska in Avstrija, so kongresu pripisali velik pomen, kar so potrdili tudi z navzočnostjo številnih visokih povabljenih osebnosti, od katerih moramo omeniti guvernerja Stajerske dr. Josefa Krainerja, župana Alfreda Stingla ter ministra za znanost in raziskovanje dr. Erharda Buska, ki je pozdravil udeležence kongresa.

Mestu Gradec se je tako poosrečilo uresničiti še en zavidanja vreden uspeh v boju, da ohrani svoj ugledni položaj na evropskem, kulturnem in znanstvenem prizorišču. Udeleženci kongresa so se razšli vsak z drugacno izkusnjo in pogledi v prihodnost. Nekateri so se vrnili v svoja mirna mesta in domove, drugi so odšli v prisilna, zacasna prebivališča v upanju, da bo kmalu prišel cas, ko bodo lahko obnovili svoja nesrečna mesta in zaziveli novo življenje.

Rotterdam 1940

Dresden 1945

Varšava 1940

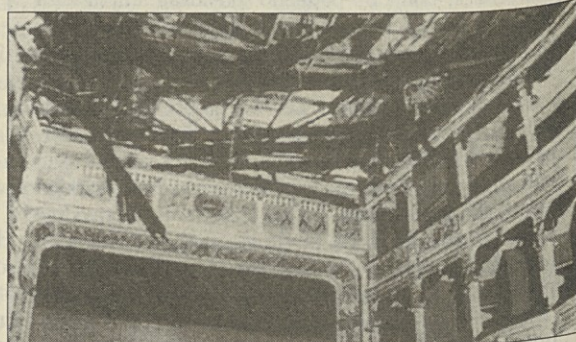
Pakrac 1992

Vukovar 1992

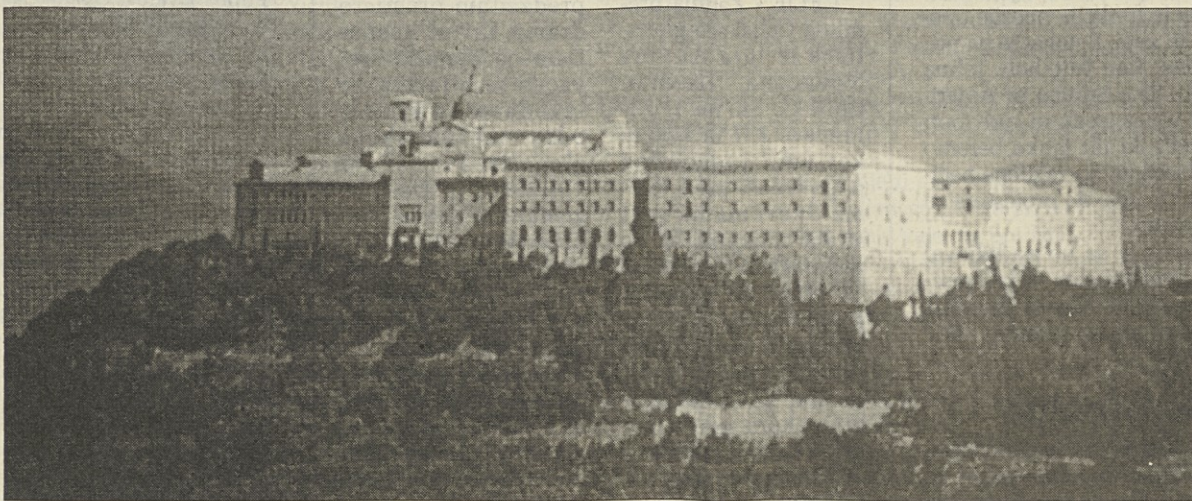
Karlovac 1991

Osijek 1992

Petrinja 1992 (Foto: Amsüss)

Montecassino 1993

Volčji čas

DENIS PONIZ

vno pomoto ali nainvost. Iz »demokratizacije« so upali stopiti v »demokracijo«, se pravi v sistem, kjer so politične odločitve reprezentantov ljudstva vedno in zmeraj podvržene ostri, strogi, enakopravni in stalni kontroli. Demokracija je stanje, v katerem sistem nenehno detektira zametke lopovščine in norosti ter jih preprečuje in kaznuje storilce. Politiki morajo, ponavadi, odstopiti z vseh funkcij. Koliko slovenskih politikov pa je že pokazalo moralni obraz in odstopilo? Najprej smo lahko opazovali, kako so se politične stranke, ki so naplaktile toliko lepih besed, dogovorile zgolj in samo za delitev realne politične oblasti, vse drugo pa jim je takoj po volitvah postalo deveta skrb. Tudi lastna moralna podoba, ki so jo prej zagovarjali. Pri tem so

se posebej izkazale parlamentarne stranke, ki so sklenile kar nekaj »kravjih kupcij« in obnem vsakokrat znova potegnile za nos svoje naivne volilce. Kaj nam pa morejo??? A z nenacelnimi nacernezi in cudnimi parlamentarnimi koalicijami je obdarjen ves demokracijski svet; zaradi tega ni treba posebej viti rok in biti v skrbeh. Cez stiri leta - morda se prej - je spet priloznost za novo politično dirko in kdor rad hazardira, lahko brez posebnega problema stavi na nove politične konje. Obenem pa se je treba zavedati, da so stiri leta lahko usodno dolga doba in marsikaj v tem času je za zmeraj zgubljeno. Razočaranje, o katerem lahko človek kar naprej kaj sliši, v medijih in po javnih krajih, gostilnah in avtobusih,

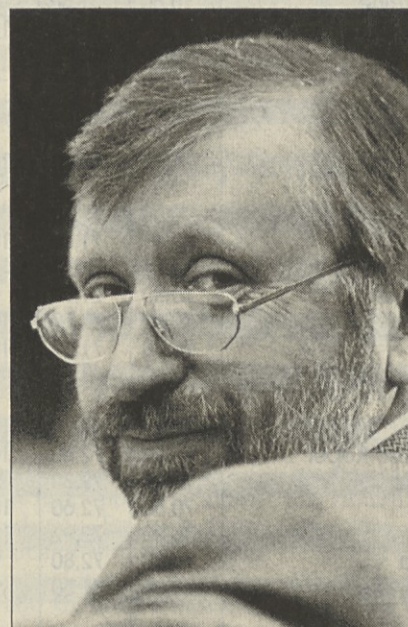
je drugačne vrste. To je razočaranje nad nepravilnostjo izbranih reprezentantov ljudstva, da bi zaustavili ropanje Slovenije in njenega bogastva, ki smo ga - pa naj zveni se tako demagogoško, to je resnica! - ustvarjali vsi. Da se ropanje lahko dogaja v takem obsegu in tako javno, je krivo samo eno: da so izvoljeni predstavniki ljudstva skrbeli predvsem za to, da se obdrži v sedlu, za vsako ceno in na vsak način, vse drugo pa so puscali za neko idealno prihodnost, ki naj bi prišla sama od sebe. Horda lopovov pa je medtem (in se vedno rop) nemoteno ropala na vse mogoče načine. Horda lopovov je tudi zelo bistro ugotovila, kakšno dobrobit lahko prinese članstvo v tej ali oni stranki: in mnogi od teh lopovov so na-

enkrat v sebi odkrili svojo krščansko ali liberalno duso. Mislim, da ni pretirana misel, da se krade večji del z blagoslovom strankarskih elit. Horda lopovov je tudi, to mora biti zdaj jasno celo nedolžnim naivnežem, kupila mnoge politike, ki bi lahko, neobremenjeni, mesali strene novih gospodarjev Slovenije. Slovenija je majhna barka, bolj coln, z zelo omejenimi resursi, zastarelo infrastrukturo in tehnologijo, ekološko umazana dežela. Na tem colnu, če hoče sploh kam odpluti, mora vladati konsenz vseh potnikov. Ta konsenz pa mora temeljiti na dogovoru, ki ga vsi spoštujejo. Dogovor je en sam: spoštovanje elementarnih in izvedenih norm demokracije parlamentarne republike. Dokler pa bo vodilo moralna degradiranost in volji instinkti, ki se budijo pri velikem delu ljudi, tudi tistih, ki menijo, da so moralno neoporečni, bo vsako govorjenje o lepi priho-

dnosti samo ponavljanje naivnosti, ki jo je poznamo. In vse primerjave z bedo nekdanjega vzhoda so samo cenena propaganda, ki temelji na skritih rasiističnih instinktih velikega dela Slovencev, trdno prepričanih, da so uvrščeni med izvoljena ljudstva. In na tako urejenem colnu se pocutim silno neprijetno. Ne bojim se lopovov, ceprav se počasi selijo tudi v kulturo in umetnost, kar, ne nazadnje, tudi kaže, da so svoj umazani elementarni posel že opravili, naropali dovolj kapitala, ga primerno »oplemenitili« in se zdaj skušajo »socializirati«. Bojim se tega, da bo njihova »moralna« norma postala vsesplosna vedenjska norma, ki jo bo večina Slovencev vzela za svoj model. V tem primeru pa bo čisto vseeno, ali bo sistem »enopartijski« ali »večpartijski«: učinki bodo pogubni in za podobo države sramotni. In nanje opozarja pricujoče razmisljanje.

Kuharski recepti in odnosi s Hrvaško

DIMITRIJ RUPEL

Tupa-tam si poslanci v državnozborske klopi pri nesemo casopise ali kakšno drugo zanimivo branje. Ondan sem obsedel na svojem sedezu soocen z gororouradnih papirjev, z razpravo, ki ni zapostila

vseh mojih cutov, in brez casopisa. Odsprehodil sem se do klopi, kjer je ob praznem sedezu poslanca vladajoce koalicije lezal izvod najnovejše Republike, ki sem jo začel takoj prebirati. Nekatere v zadnji tretjini casnika sem opazil pravokotno luknjo: lastnik si je bil izrezal neki članek. Nisem in nisem mogel uganiti, kakšen članek bi to mogel biti. Predstavljal sem si, da je polemika ali kakšno drugo stratesko pisanje. Zamikalo me je izvedeti, v kaj se je bil zapisil poslanski kolega (iz vladne stranke), zato sem sel po nov izvod v poslansko pisarno. Ugotovil sem, da se pri vladajoči koaliciji zanimajo za kuharske recepte. Meso in zelenjavo z blagovzencec gostinskimi imenoma - če se ne motim, je slo za jed, ki se imenuje po neki eksotični prestolnici.

Bil sem seveda razočaran. Od vladnega izrezovalca sem pričakoval, da bo arhiviral pomembne podatke o aferi HIT, o slovensko-hrvaških odnosih ali vsaj o lokalni samoupravi.

Prihodnji teden bomo razpravljali o slovensko-hrvaški meji. Kakšno stališče je mogoče zavzeti ob predpostavkah, da je Slovenija zainteresirana za dobre odnose s sosedno državo; da je Hrvaška »objektivno« v nezaviljivem obrambnem in gospodarskem položaju; da vztrajno odklanja spoznanje o različnih vprašanjih, ki jih konstruktivno izdeluje in ponuja naša država; da se ne drži gentlemanskega dogovora, po katerem naj bi se državi do dokončne ureditve meje vzdrževali provokativnih dejanj (kot sta bila zaustavljanje slovenskih ribicev v Piranskem zalivu ali scenja v sneznikih gozdovih); da so Hrvti začeli graditi mejni prehod na ozemlju, za katero trdimo, da je slovensko....?

Dolgo časa sem bil prepričan, da bo v slovensko-hrvaških odnosih prevladala formalistična pamet: oboji smo ob začetku osamosvajanja prisegli, da nimamo nikakršnih ozemeljskih zahtev. Meja, kakršna je faktično in praktično obstajala do 26. junija 1991, naj bi veljala tudi poslej! To za mnoge slovenske domoljube in predvsem tiste, ki radi brskajo po zgodovinskih zemljevidih, ni bila najbolj posrečena poteza. Večkrat so ponovili zahtevo po meji na reki Mirni, dokazovali, da je prava meja med Slovenijo in Hrvaško tista, ki je nekoč delila cono B od Jugoslavije, to pa je nekoč bila meja koprskega okraja itn. Nisem se strinjal z njimi, ker se mi je - v delikatnih trenutkih dokazovanja razlike med slovensko moderno in balkansko osvajalsko politiko - zdelo važneje spoštovati dogovore kot »težiti« z zgodovinskimi argumenti.

Toda Hrvti so začeli zaostrovanje. Najprej so ustvarili precedens s prepovedjo ribolova, nato z drvarskimi posegi na Snežniku, s plenjenjem slovenskega premoženja v hrvaški Istri... Ko bi slo za točko A, bi - za hrvaško korist - upoštevali meje katastrske občine, ko bi slo za točko B, bi - že spet za hrvaško korist - upoštevali »naravno« mejo po sredini reke ali zaliva. Slovenska stran je vztrajala pri enotnem načelu katastrske meje, pa naj je slo za naslo ali hrvaško korist.

Ko se je začela gradnja mejnega prehoda v Sečovljah in ko so Hrvti prišli na dan s predlogom, da bi si razdelili Piranski zaliv s portoroškim letališčem vred, so hrvaške oblasti implicitno in faktično izrekle **ozemeljsko zahtevo** do Slovenije. Pustimo ob strani vprašanje, čemu je to potrebno Hrvaški (ker mora dokazovati svojo moč pri Slovencih, če je že ne more pri Srbih; ker potrebuje se več morja, se več rib in še več turističnih zmogljivosti??). Ravnamo v skladu s svojimi možnostmi in interesi.

Slovenija ima v zvezi z Hrvaško - kot smo nekoč že ugotavljali - več adutov. Hrvti ne morejo priti do zahodnih držav drugače kakor preko slovenskega ozemlja. Ta prehod jim Slovenija lahko oteži, lahko pa tudi upocasni kolone turistov, ki so namenjeni na Hrvaško. Lahko reče, da ne bo zgradila nobene ceste, ki bi zgladila hrvaško pot na Zahod. Lahko svojim državljanom odvsetuje počitnikovanje na Hrvaškem, hkrati pa organizira polete v Albanijo, Italijo in Grčijo. Slovenija lahko Hrvaški naredi veliko skode v mednarodnih odnosih z izjavo, da ima Hrvaško do Slovenije ozemeljske zahteve. Lahko odpoklicemo svojega veleposlanika. Lahko pa se seveda tudi trše pogajamo in povezujemo točko A in točko B; elektriko iz nuklearke s slovenskimi počitniškimi domovi; podporo v razgovorih o sukcesiji bivše Jugoslavije s koncesijami. Predvsem pa lahko po hititno z gradnjo ceste med Koprom (oziroma Novo Gorico) in Lendavo.

Toda! Kaze, da nekatere naše kolege bolj od politike in državnih reči zanima - kulinarika.

PARADIGMA

Markov evangeliij

MILAN MEDEN

prinesejo v parlament v kovčku. V skladu z oklicano diskontinuiteto razvoja tudi množična občila ne morejo biti drugačna. Pravna država je zakopana tri klatre globoko. Zato lahko pride na vrsto drogira-

nje državljanov s posnetki pogovorov in dosjeji. Koga se zanimata slovenska ustava in zakon, ki jamci tajnost osebnih podatkov? Nic posebej izvirnega ni v tem: enake metode pranja možgan so bile že uporabljene. Vselej

brez pravice negativnega statusa, ki lahko le v izjemnih primerih in pod točno določenimi pogoji omeji svoboscine. Zaradi tega se nam ne more zgoditi nič pretresljivega: kvečjemu nas lahko vržejo iz Sveta Evrope, kjer

negujejo človekove pravice, demokracijo, pluralizem, pravno državo ter miroljubno in strpno sozite. Toda navade so zelezne srjace: v duhu boja proti komunizmu in marksizmu sta poročala liberalno jutro in klerikalni Slovenec tudi pred drugo svetovno vojno. Ne da bi razumela hita zakaj je Leninova partija izkrmavala v Stalinovih čistkah? Novi Slovenec teh napak ne ponavlja.

Samo nadrealiste je treba se zatolci. To so vohuni, ki ne vohunijo in izdajalci, ki ne izdajajo. Nadrealisti berejo med vrsticami. Na primer: skoraj vsi časopisi pišejo, da je nekemu Brunu Sacciju iz črne Afrike direktor Hita »zaplenuil« dragoceno sliko Carla Crivelija. Kaj je narobe, če jo hoče vrniti Sloveniji?

Parlamentarna preiskovalna komisija bi lahko prelistala vsaj Markov Evangelij, ki ga je napisal pokojni Marjan Rozanc. Pretresljivo fabulirana politična kriminalka o

nasli sodobnosti, ki ni ne spodbudna ne razveseljiva: iskanje izgubljene slike - velike oltarne kompozicije. Toda slovenski strankarski politiki nimajo smisla za fantazijo. Sami resni obrazi revolucionarjev. Sami srepi pogledi tožilcev. Katera kura - ki nese zlata jaja - bo na prihodnjih volitvah financirala slovenske stranke in promocijske balone? Če to vprašanje ni osrednje - bi intervencija pravne države v morebitne poslovne nemarnosti zadoščale.

O draga moja tovaršija, bo na prihodnjih volitvah financirala slovenske stranke in promocijske balone? Če to vprašanje ni osrednje - bi intervencija pravne države v morebitne poslovne nemarnosti zadoščale.

Je demokracija res več? Je kruha več? Je pot popolnoma jasna? Slovensko ledino je treba preorati. Globoko. Sele potem lahko seme vzklje.

Za preprih pa so okna. Odprta, kajpak.

Višinski: Ustrelite vseh 17 obtožencev!

Državni tožilec v moskovskem procesu je imenoval obtožence v svojem govoru »toiplo poizigalcev in vohunov«

Moskva, 29. januarja. b. Po končanem zaslišanju obtožencev je povzel besedo državni tožilec Višinski k sklepnemu govoru. Omenil se je k vsakemu izmed 17 obtožencev in vzkliknil: »Tako nizko so torej padli trockisti. Postali so predestraža mednarodnega fašizma!«

V svojem govoru se je najprej dotaknil nekaterih posebnosti procesa, predstave in zasliševanja obtožencev, nato pa je njh počelje obsaditi s najostrejšimi izrazi, napadi in obtožbami. Proces, je dejal med drugim, je odkril vse teroristično in zločinsko delovanje trockističnih zavotnikov, ki so skoraj dolgo vrsto let izvršovali strahotna dejanja. Dokazal je obtemem, kakšnih

dijski in učenci osnovnih šol pošiljajo podobne telegrame.

Radekova mati prosi za sina

Berlin, 29. januarja. AA. Po večih izjavah je Radekova mati, ki živi v Tarsu na Poljskem, poslala Stalina in njegovi materi brojčavo, v kateri jo prosi, naj njenege sina poostre. Brojčavke so ostale brez odgovora.

Vtis procesa v Franciji

Paris, 29. januarja. b. Moskovski proces proti Radeku in tovarišom zaslučujejo v Franciji z največjim zanimanjem. Zanimajo

POŠTICA

Eksotično računstvo

V četrtek, 20. maja 1993 je Republika objavila gloso Ivanke Mihelčič z naslovom: Eksotika izgube spomina.

V njej komentira poslanski večer Leva Krefta o delovanju koalicije in opozicije v Sloveniji. Gospa Mihelčičeva je postavila trditve, da je na zadnjih volitvah »Demos padel tudi zato, ker poleg zgodovinskega cilja osamosvajanja na področju gospodarstva ni storil ničesar...«

V članku nato g. Mihelčičeva se enkrat napiše, da je Demos padel in da so »sicer njesporni heroji osamosvojitve izgubili na volitvah«. Mimogrede zapiše, da je »rahlo smešno, grovotiti o volilnih porazih kot nespornih zmagovalcih«. Tega, da so volilni porazenci nesporni zmagovalci, ni v Levu rekel nihče. Govorili smo o tem, da vladne večine ni mogoče imenovati zmagovalce, ker je vladna večina nastala iz strank, ki imajo približno enako majhno število poslancev kot stranke v opo-

ziciji (izjema je morda LDS). Glavna sporna trditev g. Mihelčičeva pa je seveda ta, da je Demos padel. Gospa Mihelčičeva se bo spomnila, da so Demos sestavljale kot SKD, SLS, Demokracija, Socialdemokracija in Zeleni. Te stranke imajo danes v Državnem zboru 41 poslancev. Stranke nekdanje opozicije (SDP, LDS, Socialisti) imajo danes 36 poslancev. Če k Demosu pristujejo tudi Neodvisno skuštino (Stanic), potem ima Demos parlamentarno večino, kar pomeni, da ni padel, amak zmagal. Bridka resnica slovenske politike po volitvah 1992 je, da so Slovenci krščanski demokraci omogočili strankama nekdanjega režima (LDS in Združena lista) prevzeti oblast.

Gospa Mihelčičeva pa naj sama odloči, ali spada SNS (Jelincic) med dediče Demosa ali k strankam nekdanjega režima.

Dr. Dimitrij Rupel

GLOSA

Bombaški procesi

BOŠTJAN HORVAT

eden temeljnih paradoksov življenja v postkomunistični demokraciji na Slovenskem je, da zaznamuje življenje enak način vladanja strank, ki so podobne prejšnji partiji. Torej smo v marsičem na slabšem. Kopica amaterjev in sarlatanov se po vsakih volitvah pojavi v vseh institucijah političnega sistema. Marsikdo med njimi je strokovnjak na kakšnem področju, vendar ga kadrovska kuhinja naplavi na samotni otok. Ponavadi se mu primeri, da v senci kokosove palme čaka in uživa; druga možnost pa je, da nepravilnega napadejo ljudozerci. Zato vzame v roke puško in jih nekaj postreli. Po-

tem pride poglavar z »odvetnikoma« in na otoku uprizorijo sodišče na prostem. Postkomunistični politik pa pokliče na pomoč svojo stranko. Ta mu zabica, da ne sme popustiti. Proces poteka po vaskem pravu. Politik se brani s tem, da ni jasno, kateri zakona velja v njegovem primeru. Zgoda se v vsakem primeru konča slabo za sibkejšega in ne za tistega, ki ima prav.

Cloveška civilizacija je dosedaj izumila nekaj postopkov razčiščevanja: kazenskega, pravnega, upravnega, izvršilnega... Njihova skupna značilnost je ta, da gre za natančno določena pravila igre, ki so se jih dolžni držati vsi ude-

leženci. Parlamentarne preiskave pa so postopki za ugotavljanje političnih zlorab politikov. V kolikor gre za sum kaznivih dejanj, ni moč govoriti o političnih postopkih. Sojenje za politična dejanja v okviru ustaljenih sodnih, upravnih... postopkov smo poznali v komunizmu. Danes se dogaja nasprotna zloraba: politika v nacionalnem parlamentu uprizarja kazenska sojenja direktorjem - torej ljudem, ki sploh niso deležni parlamentarne imunitete.

Naslednji paradoks postkomunistične družbe na Slovenskem je,

da na pustem otoku izdajajo časopis, v katerem piše natančno tisto, o čemer ne bi smel pisati nihče. V veliko črno stolpnicijo nosijo različni politični amaterji in sarlatani ukradene papirje, ki jih ne bi smeli videti nihče, ki mu tega izrecno ne dovoljuje zakon. Oni pa to delajo. Ze dolgo časa. In nihče jih ne poskusi ustaviti.

Sklepni paradoks postkomunistične družbe na Slovenskem je, da imajo tisti, ki so v komunizmu sodili v kazenskih in ostalih postopkih za politična dejanja - slabo vest. Posledica njihove slabe vesti je, da se sedaj ne upajo soditi politikom za kazniva dejanja (kraje,

goljufije, podkupovanja...).

Nedvomno gre za simptom »bombaskega procesa«: politik si lahko sam izbira sodišče. Politik je nad zakonom in sodnim sistemom, zato prizna zgolj sojenje politične stranke, ki ga je postavila na oblast. Najboljše bi bilo, da bi slovenski parlament spremenili v satje majhnih sodnih dvoran, kjer bi vsaka parlamentarna stranka vodila svoje politične procese. Redna sodišča in toilstva pa do konca lastninstva ne bodo imela opravlja s politiki, ki počnejo kazniva dejanja. Sodniki in tožilci se bodo tako znebili slabe vesti iz preteklosti.

MENJALNIŠKI TEČAJI

21. maj 1993						
menjalnica	Nemška marka (tečaj za 1 DEM)		Avstrijski šiling (tečaj za 1 ATS)		Italijanska lira (tečaj za 100 LIT)	
	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni	nakupni	prodajni
A Banka	70,00	71,95	9,90	10,20	7,82	8,00
AMTK Plus	70,10	72,00	10,00	10,35	7,40	7,90
Atelje 92 Idrija	71,00	72,80	10,10	10,40	7,75	7,90
Avtohisla*	71,00	72,40	10,00	10,40	7,60	7,95
Azur Grosuplje	70,50	71,90	9,90	10,30	7,60	8,00
Banka Vipra	70,20	72,75	10,00	10,30	7,70	7,90
Bela vrtnica	70,50	72,00	9,90	10,30	7,50	8,00
Bobr Trzin in Fuzline	70,50	71,50	9,90	10,25	7,70	8,00
BTC Terminal Sezana	70,90	72,50	10,00	10,30	7,80	7,94
BTC d.d. Ljubljana	70,20	72,90	9,70	10,40	7,70	8,00
Burin Moste	70,20	72,00	9,80	10,30	7,60	7,95
Burin Center	70,30	71,40	9,85	10,15	7,75	7,90
Come 2 us	70,30	72,00	10,00	10,30	7,50	8,00
Dom Kaffa*	70,00	71,30	9,90	10,20	7,70	8,00
Dom na trgu	70,41	71,09	10,00	10,14	7,75	7,94
Emona Globtour	70,00	71,50	9,90	10,32	7,58	7,83
Eros Ljubljana*	70,50	71,50	10,00	10,20	7,70	7,90
Eros Kranj*	70,80	71,00	10,00	10,25	7,60	7,90
Eurotours International	70,50	71,50	9,96	10,25	7,60	7,95
Feniks Koper	70,50	72,60	10,00	10,60	7,78	8,00
Feniks Markovec Koper	70,50	72,60	10,00	10,30	7,76	7,95
Feniks Portoroz	70,50	72,80	9,98	10,30	7,76	8,00
Fiba Koper	70,60	72,60	10,00	10,28	7,80	7,92
Firadas	70,00	72,92	10,00	10,30	7,50	7,90
Galileo Kozina	70,20	72,80	9,90	10,20	7,75	7,95
Golfurist Domžale	70,00	71,50	9,90	10,30	7,60	7,85
Hida*	70,80	70,95	10,05	10,10	7,91	7,96
Hipotekarna banka Koper	70,20	72,40	9,95	10,35	7,65	7,90
Hram Rožice Menges	70,50	70,99	9,95	10,15	7,90	8,00
Hranilno kreditna služba	70,10	71,99	9,93	10,28	7,75	8,00
Ilirika Ilirska Bistrica	70,50	72,60	9,88	10,28	7,76	7,90
Ilirika Slovenj Gradec	70,80	71,95	9,95	10,23	7,81	7,94
Ilirika Postojna	70,50	72,55	9,90	10,28	7,76	7,94
Ilirika Sezana	70,80	71,95	9,95	10,23	7,81	7,90
Italdesign Nova Gorica	70,50	72,25	9,90	10,20	7,78	7,90
Klub Slovenijales	70,80	72,00	9,90	10,25	7,70	7,95
Komercialna banka Triglav	70,00	72,15	9,90	10,20	7,55	7,94
Kompas Hertz Celje*	70,50	72,00	9,90	10,10	7,50	7,85
Kompas Hertz Velenje*	70,50	72,00	9,90	10,10	7,50	7,85
Kompas Hertz Idrija*	70,50	72,00	9,90	10,10	7,50	7,85
Kompas Hertz Tolmin*	70,50	72,00	9,90	10,10	7,50	7,85
Kompas Hertz Novo Mesto*	70,50	72,00	9,90	10,10	7,50	7,85
Kompas Hertz Krško*	70,50	72,00	9,90	10,10	7,50	7,85
Kompas Hertz Bled*	70,50	72,00	9,90	10,10	7,50	7,85
Kompas Fintrade*	70,30	71,80	9,90	10,29	7,75	7,99
Kompas Holidays	70,70	71,50	9,80	10,05	7,60	7,90
Libertas Koper	70,40	71,85	9,97	10,17	7,83	7,93
Ljubljanska banka d.d.	70,03	72,90	9,90	10,33	7,58	7,99
LB Banka Zasavje d.d. Trbovlje	70,00	72,00	9,95	10,24	7,40	7,92
LB Dolenjska banka NM	70,00	73,80	9,90	10,45	7,68	8,00
LB Komercialna banka NG	70,30	73,15	9,62	10,41	7,30	7,95
LB Kreditna banka MB d.d.	70,00	72,00	9,90	10,20	7,40	7,95
LB Splošna banka Celje	71,00	73,40	9,66	10,44	7,48	8,07
LB Splošna banka Koper	69,84	71,93	9,88	10,27	7,53	8,10
Ma Vir	70,00	71,50	9,90	10,20	7,80	8,05
Madai Nova Gorica*	70,50	72,30	9,96	10,22	7,78	7,88
Madai Sempeter*	70,50	72,30	9,96	10,22	7,78	7,88
Media*	70,50	71,20	9,95	10,25	7,65	7,85
Niprom I	70,80	71,20	9,95	10,20	7,80	7,95
Niprom II	70,80	71,20	9,95	10,20	7,80	7,95
Otok Bled	70,50	72,25	9,90	10,19	7,50	7,80
Optimizem Loz*	70,50	72,60	9,95	10,35	7,65	8,00
Optimizem Postojna	70,90	72,60	9,93	10,35	7,79	7,94
Petrol	70,20	70,99	9,90	10,15	7,70	7,90
Pigal Solkan *	70,20	72,20	10,00	10,20	7,75	7,90
Pigal Kobarič *	70,20	72,20	10,00	10,20	7,75	7,90
Pigal Obutek *	70,20	72,20	10,00	10,20	7,75	7,90
Pigal Diskont *	70,20	72,20	10,00	10,20	7,75	7,90
Positna banka Slovenije*	69,80	71,95	9,94	10,20	7,40	7,90
Probanka Maribor	69,90	72,20	9,90	10,15	7,42	7,95
Publikum Ljubljana	71,00	71,29	9,90	10,18	7,81	7,98
Publikum Celje	70,20	71,75	9,85	10,17	7,60	7,90
Publikum Dobova	70,50	72,00	9,61	10,00	7,05	7,60
Publikum Kostanjevica	70,50	72,00	9,61	10,00	7,05	7,60
Publikum Krško	70,50	72,00	9,61	10,00	7,05	7,60
Publikum Maribor	70,80	71,50	9,95	10,15	7,40	7,89
Publikum Metlika	70,60	72,00	9,90	10,10	7,70	7,95
Publikum Mozirje	70,50	72,39	9,90	10,30	7,60	8,00
Publikum Novo Mesto	70,60	72,00	9,90	10,10	7,70	7,95
Publikum Piran	70,40	71,90	9,85	10,15	7,55	7,89
Publikum Tolmin	70,00	72,07	9,95	10,30	7,70	7,89
Publikum Sevnica	70,60	72,40	10,00	10,30	7,40	7,69
Publikum Sentilj	70,40	72,30	9,90	10,24	7,40	7,89
Publikum Sentjur pri Celju	70,20	71,90	9,90	10,15	7,60	7,90
Publikum Trebnje	70,60	73,50	10,00	10,19	7,50	7,72
Publikum Zagorje	70,00	71,99	9,90	10,19	7,50	7,89
Publikum Zalec	70,50	71,69	9,85	10,19	7,60	7,90
Roja	70,10	71,70	9,90	10,17	7,70	7,88
Shalaby Koper	70,70	72,70	9,90	10,50	7,76	7,90
Sit - on	70,00	72,50	9,80	10,30	7,50	8,00
SKB banka d.d.* **	70,70	72,00	10,05	10,23	7,75	7,90
Slovenijaturist Ljubljana	70,50	71,00	10,00	10,10	7,85	7,95
Slovenijaturist zel. p. Ljubljana	70,02	72,00	9,97	10,15	7,65	7,95
Slovenijaturist zel. p. Maribor	69,50	72,50	9,85	10,20	7,00	7,50
Slovenska investicijska banka	70,10	71,40	9,50	10,30	7,65	7,95
St. hran. in posojilnica Kranj	70,50	71,50	10,00	10,15	7,70	7,90
Sonce	70,50	71,50	9,80	10,20	7,80	8,00
SZKB d.d. Ljubljana	70,10	71,99	9,93	10,28	7,75	8,00
Tartarus Postojna	70,98	72,86	9,88	10,31	7,65	8,03
Tentours Domžale	71,00	71,80	9,90	10,30	7,60	7,90
Tori	70,50	72,30	9,85	10,42	7,45	8,03
Tourist service Portoroz	70,00	71,70	9,63	10,13	7,43	7,83
Upimo	70,80	70,99	9,89	10,14	7,85	7,95

Tečaj velja danes: *

MENJALNICA HIDA
Pokrita tržnica Ljubljana
MENJAMO TUDI LIRE, DOLARJE, FRANKE, KRONE, FUNTE IN GULDNE
VEDNO NA ZALOGI TUDI HRVAŠKI DINARJI
Delovni čas: 7.00 do 19.00 Tel.: 061/126-111, 127-273

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 98 z dne 21. maja 1993 — Tečaji veljajo od 22.5.1993 od 00.00 ure dalje

država	šifra	valuta	enota	ZA DEVIZE		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstralija	036	avstr. dolar	1	76,6101	76,8406	77,0711
Avstrija	040	šiling	100	965,5217	968,4270	971,3323
Belgija	056	frank	100	330,5121	331,5066	332,5011
Kanada	124	dolar	1	87,1652	87,4275	87,6898
Danska	208	krona	100	1772,7834	1778,1178	1783,4522
Finska	246	marka	100	2013,9092	2019,9691	2026,0290
Francija	250	frank	100	2016,2864	2022,3535	2028,4206
Nemčija	280	marka	100	6792,2738	6812,7119	6833,1500
Grčija	300	drahma	100	—	50,4481	50,5994
Irska	372	funt	1	—	166,43446	166,9339
Italija	380	lira	100	7,4783	7,5008	7,5233
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	—	5,0000	—
Japonska	392	jen	100	100,1520	100,4534	100,7548
Nizozemska	528	gulden	100	6062,7835	6081,0266	6099,2697
Norveška	578	krona	100	1609,0896	1613,9314	1618,7732
Portugalska	620	escudo	100	71,5906	71,8060	72,0214
Švedska	752	krona	100	1508,5640	1513,1033	1517,6426
Švica	756	frank	100	7514,2925	7536,9032	7559,5139
Velika Britanija	826	funt sterling	1	171,2333	171,7485	172,2637
ZDA	840	dolar	1	110,3540	110,6861	111,0182
Evropska Skupnost	955	ECU	1	133,2033	133,6041	134,0049
Španija	995	peseta	100	89,1825	89,4509	89,7193

Opomba: Tečaj hrvaškega dinarja se uporablja za izkazovanje rezultatov iz poslovanja z Republiko Hrvaško, kjer je omenjena valuta plačilno sredstvo.

Cena za vpis v odstotkih in tekoča nominalna vrednost dvodelnih blagajniških zapisov Banke Slovenije na dan 22. MAJA 1993

št. dni do zapadlosti	veljavni srednji tečaj BS za 1 DEM	cena za vpis v % od nominalne vrednosti (tečaj)			tekoča nominalna vrednost za APOEN (v SIT)			
		(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj	APOEN	(A) tolarski del	(B) devizni del	skupaj
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 10. JUNIJA 1993:					1.000,000	645,890	678,547	1.324,438
19		129,1781%	136,2542%	132,4438%	100,000	64,589	67,855	132,444
1) BLAGAJNIŠKI ZAPISI, IZPLAČLJIVI 5. OKTOBRA 1993:					1.300,000	639,824	664,311	1.304,135
136		98,4344%	102,2017%	100,3181%	130,000	63,982	66,431	130,413

MENJALNI TEČAJ ZA HRD

20. MAJ 1993		v SIT za 100 HRD	
menjalnica	nakupni	prodajni	
Bela vrtnica	3,00	5,00	
Hida*	4,00	5,50	
Hipotekarna banka Koper	2,00	4,00	
Italdesign	4,00	6,50	
Kompas Fintrade	4,00	5,99	
Libertas Koper	4,00	5,30	
LB Kreditna banka Maribor*	4,20	6,20	
LB Dolenjska banka	4,00	6,00	
MA Vir	4,00	5,50	
Sonce	4,00	6,00	
Tori	4,50	6,50	

Tečaj velja danes: *

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

21. MAJ 1993		v LIRAH	
valuta	nakupni	prodajni	
ameriški dolar	1445,00	1492,00	
nemška marka	900,00	920,00	
francoski frank	266,00	274,00	
holandski gulden	798,00	823,00	
belgijski frank	43,50	45,00	
funt šterling	2258,00	2315,00	
irski šterling	2185,00	2250,00	
danska krona	233,00	241,00	
grška dramma	6,40	7,00	
kanadski dolar	1142,00	1178,00	
japonski jen	13,00	13,60	
švicarski frank	991,00	1013,00	
avstrijski šiling	127,00	131,00	
norveška krona	211,50	218,00	
švedska krona	198,00	204,00	
portugalski escudo	9,20	9,90	
španska pezeta	11,60	12,20	
avstralski dolar	1005,00	1036,00	
madžarski florint	10,00	15,00	
slovenski tolar	12,250	12,85	
hrvaški dinar	0,40	0,65	

DANSKA / EVROPSKI MONETARNI SISTEM

Spoštovanje meril utrjuje sporazum

Ministri se bodo pogovarjali o morebitnih spremembah medvalutnega sistema

JEAN-LOUIS DOUBLET / AFP

KÖBENHAVN - Gospodarski in finančni ministri evropske dvanajsterice bodo danes na sestanku v Koldingu na Danskem obravnavali morebitne spremembe pri delovanju evropskega monetarnega sistema, ki je osnova za ekonomsko in monetarno unijo, predvideno z maastrichtskim sporazumom.

Med svojim neformalnim posvetovanjem se bodo ministri posvetovali o dveh poročilih na to temo, od katerih je enega izdelal evropski denarni komite, drugega pa komite guvernerjev evropskih centralnih bank.

Poročilo evropskega monetarnega komiteja, ki združuje predstavnike zakladnic in viceguvernerjev centralnih bank, so bili narocili sefi držav dvanajsterice ob srečanju na vrhu v Birminghamu novembra lani, in sicer po spremembah, ki jih je doživel evropski medvalutni sistem, ko sta ga septembra lani zapustila britanski funt in italijanska lira.

Medvalutni sistem je od septembra 1992 do maja 1993 doživel kar pet prilagajanj, medtem ko je bil pred tem skoraj pet let stabilen. Zadnje prilaganje je bilo 13. maja, ko je španska peze-

ta devalvirala za 8 odstotkov, portugalski escudo pa za 6,5 odstotka.

To nestabilnost so pravzaprav povzročili z danskim »ne« maastrichtskemu sporazumu o evropski uniji junija 1992. V sredo pa so Dansci na drugem referendumu sprejeli sporazum.

Stabilnost medvalutnega sistema je zdaj potrebnejša kot kdajkoli, kajti najkasneje do leta 1999 mora omogočiti ekonomsko in monetarno unijo, predvideno v Maastrichtu.

Kot pravijo evropski diplomatski viri, poročilo monetarnega komiteja ne predvideva radikalnih sprememb sistema medvalutnih razmerij. Priporoča pogostejše, pravčasno prilagajanje, saj ne kaže kakati, da najbolj sibeke valute dosežejo svoje najvišje možne tečaje v medvalutnih razmerjih.

Pravila medvalutnega sistema, ki so ga sestavili leta 1979, zavezuje centralne banke držav članic, da kupujejo in prodajajo na finančnih trgih takoj, ko se neka valuta približa svojemu mejnemu tečaju navzgor ali navzdol. Ta je definiran glede na margino fluktuacije nad ali pod osrednjim tečajem, ki se izra-

za v ekujih za vsako izmed valut, ki je članica sistema. Ta margina je 2, 25 odstotka, razen za pezo in escudo, ki razpolagata s šestodstotno margino.

Guvernerji centralnih bank so ob srečanju v Baslu v Svisi konec aprila poudarili, da je treba od sledj do vzpostavitve enotnega denarja vzdrževati možnost omejenih prilagajanj. »Ta dovoljujejo gospodarstvu različnih držav članic, da ohranjajo svojo konkurenčnost, saj ohranitev visokih obrestnih mer, da bi obranili ogrožene valute, škoduje gospodarskemu razmahu. Pri tem so guvernerji poudarili, da mora biti evropski gospodarski položaj »v osnovi zdrav« in da morajo gospodarske politike vsake izmed članic »prepričati tržisca«.

Spoštovanje meril, ki jih je postavil sporazum iz Maastrichta, bo vsekakor prispevalo h kredibilnosti politike, menijo guvernerji. Toda s stališča realizacije evropske monetarne unije je potrebno, da se italijanska lira in britanski funt cიმეჲვრეშ v skupni monetarni sistem, čeprav ima Velika Britanija pravico do pridržka glede odločitve o sodelovanju v tretji fazi monetarne unije. Trenutno se

Sistem evropskih valut bo kot cvetoc šopek tulipanov?

funt in lira v primerjavi z drugimi devetimi valutami evropskega medvalutnega sistema prosto gibljeta (grška dramma namreč ni v sistemu).

Velika Britanija je zadnja od držav Evropske skupnosti, ki mora ratificirati sporazum iz Maastrichta, potem ko se je 18. maja zanj odločila ve-

cina Dancev. Toda po mnenju britanskih voditeljev ni nujno, da pomeni ta ratifikacija hitro vrnitev funta v evropski medvalutni sistem.

AMERIŠKO-SLOVENSKA POSLOVNA KONFERENCA

Sodelovanja je manj, kot bi radi

Iz Amerike so prišli predvsem predstavniki bank, pravnih pisarn in svetovalnih firm

PORTOROŽ - Tukaj se je včeraj končala dvodnevna ameriško-slovenska poslovna konferenca, ki sta jo pripravila Gospodarska zbornica Slovenije ter Ameriški gospodarski svet za Slovenijo. To je v zadnjem času že drugo srečanje te vrste, prvo je bilo oktobra lani na Bledu. Ameriški gospodarski svet za Slovenijo je bil ustanovljen po naši osamosvojitvi in ameriskem priznanju Slovenije z namenom, da naprej ohranja in pogloblja stike s slovenskim gospodarstvom, ki so jih navezali že prej prek podobnega sveta za nekdanjo Jugoslavijo. Gospodarsko sodelovanje z Ameriko je daleč skromnejše, kot bi si mi zeleli. Povečanje blagovne menjave in angažiranje ameriskega kapitala za naložbe pri nas je realna možnost, seveda pa bo za doseg tega cilja treba pri nas urediti se marsikaj.

Predvsem je treba izdelati gospodarsko zakonodajo, da bo konsistentna in združljiva s tisto, ki velja v zahodnem poslovnem svetu. Po mnenju ameriskih udeležencev seminarja proces privatizacije in gospodarska reforma pri nas potekata »prepočasno«. Jasno je, da kljub najboljši volji in pripravljenosti ameriskih poslovnežev za investiranje pri nas tega ne bo, dokler ne bodo natančno do-

BORIS VUK

ločene in znane pravice tujih investitorjev. Oviru poslovnemu sodelovanju so tudi nejasno določene stopnje raznih dajatev pri nas.

Konferenca so se udeležili predstavniki 36 ameriskih podjetij, večini bank, pravnih pisarn in svetovalskih firm. Njihova vloga in pomen za nas je predvsem v tem, da bodo v Ameriki delovali kot naši »poslovni ambasadorji«. Pri njih doma običajni ljudje, tudi tisti iz poslovnega sveta, ne vedo kaj dosti o Sloveniji in tukajšnjih razmerah; le redki so seznanjeni s tem, da je to demokratična država in normalna, zanesljiva poslovna partnerica. Zato je za nas zelo dragocena pripravljenost tega gospodarskega foruma, da nam pomaga pri promociji v ameriskih poslovnih krogih.

Konferenca je bila postavljena tako, da je bila v prvem delu ločena predstavitev slovenskih razmer in ponudbe Američanom na eni strani in na drugi predstavitev ameriskega gospodarskega prostora in ponudbe Slovincem. Tako so naši predstavniki seznanili Američane z možnostmi trgovanja s Slovenijo in izkušnjami evropskih držav pri tem; o tem, kako pri

nas gledamo na tuje investitorje, z zakonsko regulativo na področju zunanje trgovine. Američani pa so našim poslovnežem govorili o poslovanju in investiranju v ZDA, o možnostih za trgovanje z njimi in o tem, kaj lahko obe državi vladi naredita za pospeševanje medsebojne gospodarske menjave.

V drugem delu srečanja so skupno obravnavali teme, povezane z dolgoročnim sodelovanjem in investicijami, ter bančništvo in financiranje skupnih projektov.

Tretji sklop delovanja konferenca je bil namenjen individualnim stikom udeležencev. Glede na posamične interese in želje so izdelali mrežni plan in tako uspešno organizirali več kot dvesto poslovnih sestankov.

Ameriški udeleženci so bili zelo zadovoljni s samo konferenco in njenimi rezultati. Nedvomno je na njihovo zadovoljstvo vplivalo tudi prijetno okolje bernardinskega hotelskega kompleksa, v katerem je potekalo srečanje. Slovenski udeleženci - bilo jih je 55 (poleg predstavnikov organizatorja) - so bili nekoliko manj zadovoljni, saj povečini ni bilo povsem konkretnih dogovorov. Kot je povedal eden izmed njih: »Kot vsi, bi tudi tle radi poci kupili in drago prodali...«

AVTOMOBILSKA INDUSTRIJA / CHRYSLER

Družba okreva

Prodaja še vedno ne narašča tako, kot si želijo

TORONTO - Predsednik Chryslerja Robert Eaton je v četrtek izjavil, da bi nedavno okrevanje družbe utegnulo kmalu utrditi zaupanje in povečati dividende v tem letu. Eaton, ki je predsedoval prvi letni skupščini delničarjev, potem ko je predsedniško mesto 1. januarja prevzel od Leeja Iacocca, je izjavil, da je ozdravitev družbe bistven pogoj za presojo o naraščanju vrednosti dividend.

Chryslerjevi dolгови so bili uvrščeni pod stopnjo novih vlaganj, kot so sporečile največje posojilne agencije konec leta 1990, in v prvih mesecih 1991, ko so izgube uvrstile Chryslerja na tretje mesto med izdelovalci avtomobilov. Kljub hitremu na-

rasčanju prodaje v letošnjem letu in večjemu povpraševanju kupcev po novih vozilih Chryslerja se naprej ovira neustrezno razmerje med dolgotrajnimi in novimi vlaganji, ki povzročajo stroške posojil. »Za vse nas je dobro, če se bomo cimprej uvrstili višje na lestvici novih vlaganj, kajti sele potem lahko začnemo razmišljati o dividendah,« je izjavil Eaton.

V skladu z načrti družbe Chrysler pričakuje, da bo ta položaj dosegel ze v prvem četrtletju prihodnjega leta. »Če pa upostevamo dogajanja na trgu, lahko upamo, da se bo to zgodilo še prej,« je izjavil Eaton. Chryslerjevi dolгови, ki znašajo približno 15,5 milijarde dolarjev, uvršča Standard

& Poors Corp. kot »BB-plus«, eno stopnjo pod raven vlaganj. Chrysler je izplačal prvič ob četrtletju splosne delnice po 15 centov, potem ko so se znižale za 30 centov januarja 1991.

Eaton je svoj optimizem povezal s širjenjem severnoameriskega avtomobilskega trga in dodal, da pričakuje v letu 1993 v ZDA in Kanadi prodajo 15,4 milijona avtomobilov in tovornjakov, kar je več kot v letu 1992, ko so prodali 14,3 milijona vozil. Napovedal je, da se bo prodaja prihodnje leto povečala na 16,8 milijona vozil, saj povpraševanje se narašča. »Naši prodajni rezultati že zdaj dokazujejo, da nas delez posteno narašča, je izjavil, »prepričan sem, da

bomo z vozili, ki jih izdelujemo, in s tistimi, ki jih bomo kmalu začeli, se naprej tako trdno zastopali. Vendar pa je Eaton opozoril tudi na previdnost glede zaupanja kupcev, saj je nedavno okrevanje še vedno krhko in prodaja vedno ne narašča tako, kot bi si zeleli.

Analitiki so bili precej skeptični glede Eatonovega optimizma. »Ne izključujemo sicer možnosti taksnega povečanja, kot ga je napovedal Robert Eaton,« je izjavil Scott Sprinzen, analitik pri Standard & Poor. »Skrbno spremljamo njihovo proizvodnjo, vendar pa nismo povsem prepričani, da so se izplavali.«

(Reuter)

NEMČIJA / LASTNINJENJE PODJETIJ POVZOČA ŠTEVILNE TEŽAVE

Razprodaja podjetij

Nekdanji lastnik bo moral zagotoviti denar ali poiskati investitorja

ALENKA L. JAKOMIN

lastniki teh denacionalizacijskih deležev (nepremičnin) Zidje, ki so bili razlašeni med letoma 1939 in 1945. Tako je za določeno nepremičnino najprej prispel denacionalizacijski zahtevek Nemca, za njegovim pa za isto nepremičnino presenečenj. V nekdanji Vzhodni Nemčiji (DDR) so po združitvi obeh Nemcij ustanovili posebno ustanovo, ki skrbi za privatizacijo državnih podjetij v vzhodnem delu države, Treuhandanstalt. Dr. Harald Seisler, član vodstva podjetja Boesebeck, Barz und Partner iz Frankfurt, pravi, da mora Treuhand med drugim likvidirati tista podjetja, ki sama niso sposobna preživeti, ostala pa prodati zasebnikom. Vendar so v Treuhandu kmalu nalezli na težave, saj so zaposlili premalo izkušenih svetovalcev na področju upravljanja in pooblaščenih računovodij. Tako so marsikatero podjetje prodali prepoceni, nekatera pogajanja s potencialnimi kupci pa so propadla se pred sklenitvijo kupoprodajnih pogodb.

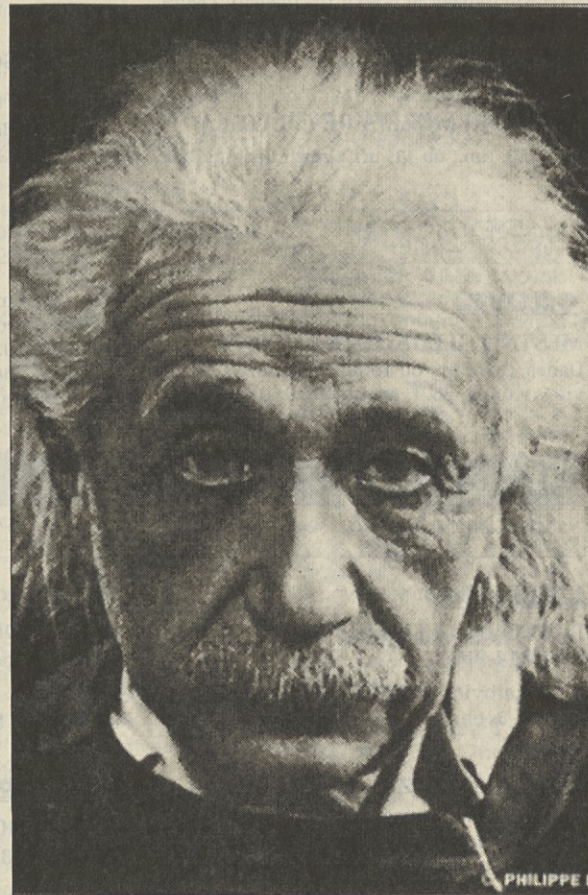
Do zapletov je najprej prislo pri denacionalizaciji, ko so razlašeni državljaniom nekdanje DDR začeli vračati zemljišča in podjetja. Nekateri denacionalizacijski upravičenci so svoje deleže začeli prodajati zasebnim investitorjem, vendar pa se je ob vseh težavah počasi izkazalo, da so bili pred Nemci

kom kapitalizacije) izkazali za zgrešene. Med drugim tudi zato, ker prihaja do nesorazmerij ali celo absurdnih situacij pri vrednotenju strojev, ki so zastareli, poleg tega pa so zaradi pretiranih kreditov vredni dvakrat več kot na Zahodu. Pri vrednotenju povzročajo težave tudi računovodski standardi, ki v DDR niso temeljili na tržnih naceh, ampak na planu. Metoda kapitaliziranih prihodnjih donosov je tako propadla, zato so pri vrednotenju upoštevali metodo neto vrednosti sredstev, ki jo poznamo tudi v Sloveniji. Pri tej metodi so se pojavile težave pri vrednotenju nepremičnin v posameznem podjetju, saj v Vzhodni Nemčiji transakcij z nepremičninami niso poznali. Proces nemške privatizacije pa spremlja tudi prezaoplenost. Kupci namreč v večini primerov niso pripravljeni prevzeti odgovornosti za odpuščanje delavcev, zato morajo pred prodajo podjetja (ponavadi za to poskrbi Treuhand) poskrbeti za odvečne delavce. Tako so investitorjem oziroma kupcem olajšali pogoje: ob nakupu morajo zagotoviti le določeno število delovnih mest. Dr. Seisler pravi, da imajo pri privatizaciji precej težav tudi zato, ker izdelki ne dosegaajo zahodne ravni konkurenčnosti, poleg tega pa so tudi plače vzhodnih Nemcev (glede na produktivnost, ki je še vedno nizka) nesora-

zmerne, saj dosegaajo 70 do 80 odstotkov povprečne plače zahodnonemškega delavca.

Ker se je izkazalo, da je odvečne delovne sile veliko več, kot so sprva nactovali, se Treuhand sicer trudi, da bi cim večjemu številu brezposelnih kljub vsemu zagotovil delovna mesta: če mu to ne bo uspelo, mora stroške odpuščanja poravnati sam. »Vprašanje je, če bo Treuhand se zmozel plačevati te »kazni«, se sprašuje dr. Seisler, ki

meni, da se privatizacijskim težavam pridružujejo se potreba po novem pravnem sistemu in uskladiitev načina življenja, vendar pa je predvideno obdobje za takšno prilagoditev prekratko. Ker je bila v Nemčiji odločitev za vračanje premoženja politična, se javne blagajne praznijo, nekateri zasebniki pa bliskovito bogatijo. Privatizacija je bila uspešna le v tistih podjetjih, kjer je že prej obstajala mesana lastnina, in v tistih, ki so imela srečo, da so kupci izpolnili vse zahtevane pogoje.

Bi Einstein znal razvozlati privatizacijski vozel?

SINGAPUR / NALOŽBE V TUJINI

Za razmah nacionalnega gospodarstva

Družbe iz Singapura so v enem mesecu podpisale pogodbe, vredne 1,1 milijarde USD

SINGAPUR - »Levje mesto« bo investiralo v velike razvojne projekte v Aziji in bo po tej poti popeljalo v ekspanzijo na tujem svojo razvito domaćo ekonomijo, je izjavil v petek premier Goh Chok Tong.

»Regionalno nastopanje je del nase dolgoročne strategije, da ostanemo med prvimi. Tako se bo nase nacionalno gospodarstvo se bolj razmahnilo, nasa podjetja bodo postala močnejša in nekatera od njih multinacionalna,« je Tong dejal vodilnim domačim poslovnem na seminarju,

na katerem so obravnavali naložbe. Po Tongovih besedah bo Singapur ohranil svoja že tradicionalna naložbena območja, kot so Malezija, Indonezija, Tajska in druge sosednje države. Toda privlačne možnosti ponujajo tudi Kitajska, Vietnam in Indija.

Vlada ali pa konzorcij singapurskih podjetij bo izbral nekaj večjih projektov v izbranih mestih in v različnih regijah ali državah. Prek takih projektov bo Singapur prenašal svoje izkušnje v okvirnem planiranju ter razvojem in izvedbe-

nem inženiringu v državah gostiteljicah,« je dejal Tong. Taki projekti, pravilno realizirani, so lahko močan magnet za gospodarsko sodelovanje med Singapurom in državo gostiteljico.

Tong je govoril na seminarju, potem ko se je razvedelo, da je Singapur dosegel preliminarne dogovor o graditvi industrijskega kompleksa v vrednosti več milijard dolarjev pri mestu Suzhou ali v provinci Shandong na Kitajskem. Tamkajšnji predstavniki pravi, da so družbe iz Singapura podpisale ta me-

sec naložbene pogodbe v vrednosti najmanj 1,1 milijarde ameriskih dolarjev, poleg tega pa imajo že sklenjene pogodbe o investiranju na Kitajskem v vrednosti 260 milijonov dolarjev.

»Čeprav smo Kitajcem dobrodošli kot investitorji, so ugodne možnosti tudi drugod,« pravi Tong. »Indija in Vietnam bosta postala poslovno zanimiva, ko se bosta odprla za tuje naložbe. Mi si bomo prizadevali, da bomo med prvimi, ki bodo stopili skozi odprta vrata.«

(Reuter)

GLEDALIŠČA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

TRETJI KULTURNI SOU FESTIVAL

Kunst-Stromajer: LA LA SLINA (ponedeljek, 24.5. ob 21. uri in ponedeljek, 31.5. ob 18. uri). Igra Petra Govc.

Strniša/Frey: ZABE (danes, 22. 5. ob 21. uri, Okrogla dvorana). Igrajo Stefka Drolc, Zeljko Hrs, Pavle Ravnohrib.

KRALJ LEAR (nedelja, 23. 5. ob 18. uri, Galusova dvorana). **Zadnja predstava v sezoni.** Nadomestna predstava za odpovedano predstavo 13. marca. Veljajo iste vstopnice.

DRAMA SNG (061/221-511)

J.B.P. Moliere: SVATBA PO SILI (danes, 22. maja ob 19.30. uri). Za izven (konto).

MALA DRAMA

M. Gad: SAMO IGRA JE IN NE BOLI (danes, 22.5. ob 20. uri). Za izven (konto).

OPERA

HOFFMANNOVE PRIPOVEDKE (danes, 22.5. ob 19. uri). Dirigent: Loris Vitolini. Za izven (konto).

KRPANOVA KOBILA (ponedeljek, 24.5. ob 15. uri). Mladinska.

MESTNO GLEDALIŠČE

LJUBLJANSKO (061/210-852)

TUKAJ IN ZDAJ (nedelja, 23.5. ob 20. uri). *Klinika Tivoli, d.o.o.; Kot da nisem več otrok, premierni projekcija dokumentarnega filma o beguncih iz BIH; Glasbeni program v izvedbi ekipe predstave Klinike Tivoli, d.o.o. in gosta iz Sarajeva Sase Losica (Plavi orkestar). V foyerju MGL je razstava Bojana Klančarja - grafike »UBITI V MAJU« (osmrtnice), Bosna 1993. S svojim obiskom boste pomagali žrtvam iz BIH. Pokrovitelj prireditve je g. Milan Kucan.*

LUTKOVNO GLEDALIŠČE / GLEDALIŠČE BAMBOLINI
Z. More-I.Sancin: SVETOVNO GLEDALIŠČE KANDRSE (danes, 22. 5. ob 20 uri). Za izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

(061/312-860)

O. Scheinplflugova: FILM SE MU JE UTRGAL, OKENCE (danes, 22.5. ob 19.30 - za abonma red Sobotni in za izven; četrek, 27.5. ob 17. uri - za abonma red U in izven).

PREDDVERJE KRIZANK

VEGETABLE SOUP iz Zagreba in IT'S NOT FOR SALE iz Laskega (danes, 22. 5. ob 22.30 uri). Vечni uporniki pankovsko -hardkorvske sole; za zaključek 3. kulturnega festivala.

KD SPANSKI BORCI (061/448-920)

Ray Cooney: ZBEZI OD ZENE (danes, 22. 5. ob 20. uri).Gostovanje Presernovega gledališča iz Kranja.

Miro Gavran: MOZ MOJE ZENE, komedija (četrek, 27.5. ob 20. uri).

GLEDALIŠČE GLEJ (061/2316-679)

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

KULTURNI DOM

Danes, 22. t.m., ob 20. uri BALETNI VECER. Produkcija uencev baletne sole SSG in nastop solistov Opere in baleta SNG iz Ljubljane. Vstop prost.

Gostovanja SSG s predstavo »Cesarjeva nova oblacila«: jutri, 23. t.m., ob 17. uri v vojašnici v Postojni, v ponedeljek, 24. t.m., ob 16. uri in v torek, 25. t.m., ob 9.00 in 10.30 v Murski Soboti, v sredo, 26. t.m., ob 10.00 in 11.30 in v četrek, 27. t.m. ob 10.00 in 11.30, na Ptuj.

DVORANA TRIPCOVICH

Operna sezona in Baleti 1992/93

Danes, 22. t. m., ob 20. uri (red L) - J. S. Bach »Kaffee - Kantate« in J. Brahms »Rinaldo«. Dirigent C. Farcombe. Režija Ivan Stefanutti. Jutri deseta ponovitev, ob 16. uri (red D) Nocoj, ob 20.30 bo na sporedu v veliki telovadnici trzaskes Società Ginnastica - »Verdi Sinfonietta« - dirigent Emilio Pomarico, solist Fabian Perez Tedesco. Na sporedu Wagner, Mozart, Creston. Predprodaja vstopnic za baletne predstave »Trieste danza« je v teku pri blagajni Dvorane Tripicovich: 9-12, 16-19 (zaprt ob ponedeljkih).

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

Jutri, 23. t.m., ob 11. uri »Verdi Sinfonietta«.

KOROŠKA

CELOVEC

MESTNO GLEDALIŠČE

Danes, 22. t. m., ob 19.30 »Bela roža«. Pono-vitev v torek, 25. t. m., ob 19.30.

ZA NAJMLAJŠE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

LUTKOVNO GLEDALIŠČE (061/314-962)

S. Makarovic: KORENCKOV PALCEK (danes, 22. 5. ob 11. uri, Veliki oder).

KULTURNICA, ZIDOVSKA STEZA 1

Albert Papler : HUDOBNI GRASCAK (danes, 22. 5. ob 15.30 in 17. uri za izven). Nastopajo: Janez Albreht kot gost, Peter Dougan, Breda Hrovatin, Alenka Pirjevec, Nace Simoncic, Nina Skrbinek, Jernej Slapernik in

Tomaz Struc: HAMLETS N' ROSES (danes, 22. 5. ob 20.30 uri PREMIERA. Ponovitev: ponedeljek, 24. 5. ob 21. uri in sredo, 26. 5. ob 22. uri).

KUD FRANCE PRESEREN (061/332-288)

ZVEZA RDECELASCEV (nedelja, 23.5. ob 21. uri - PREDPREMIERA; ponedeljek, 24.5. ob 21.uri). Nov umotvor GLEDALISCA ANE MONRO!

MARIBOR

DRAMA SNG (062/221-206)

D. Alighieri: LA DIVINA COMMEDIA/ PA-RADISO (danes, 22. 5. ob 19.30 uri, za red Petek).

MALI ODER

Kabaret XX. stoletja: NAMESTO ROZ- avtorski projekt SVETLANE MAKAROVIC ob spremljavi tria Popcorn (danes, 22. 5. ob 21. uri). Za izven.

OPERA

G. Verdi: RIGOLETO (nedelja, 23. 5. ob 18. uri). Za izven.

Gledališko-plesni projekt LUNA NAD MIS-SIPPIJEM (ponedeljek, 24. 5. ob 19.30 uri). Za red Univerza.

NARODNI DOM

Orazio Vecchi iz Modene: L'AMFIPARNASO (nedelja, 23. 5. ob 20. uri). Glasbena komedija z lutkami. Režija: Alfred Meschnigg-Beljak, animacija lutk: Tine Varl

CELJE

PONIKVA PRI GROBELNEM

Gledališče na prostem

F.S. Finzgar in L. Matjašic: POD SVOBOD-NIM SONCEM (danes, 22. 5. ob 21.30). Gostovanje gledališke skupine PD Simon Gregorcic iz Velike Nedelje.

KRANJ

PRESERNOVO GLEDALIŠČE

(064/222-681)

Evald Flisar: KAJ PA LEONARDO? (danes, 22. 5. ob 20. uri). Za abonma Sobota I. za izven in konto. Gostuje Mestno gledališče Ljubljansko.

POSTOJNA

VOJASNICA

CESARJEVA NOVA OBLACILA (nedelja, 23. 5. ob 17. uri). Gostovanje Slovenskega stalnega gledališča iz Trsta.

Na sporedu Wagner, Mozart, Creston. Solist Fabian Perez Tedesco.

GLEDALIŠČE ROSSETTI

Danes, 22. t. m., ob 20.30 (red I. sobota) gostovanje gled. skupine Teatro di Roma z Goldonijev »La bottega del caffè«. Režija M. Missiroli. Predstava v abonmaju: odrezek st. 11. Prodaja vstopnic pri blagajni v Pasazi Protti in v gledališču Rossetti. Ponovitev jutri ob 16. uri (red. I. nedelja).

GLEDALIŠČE CRISTALLO

LA CONTRADA

Danes, 22. t.m., ob 20.30 bo skupina Teatro Pordenone predstavila »Quatro ragi a briscola« delo L. Rocca. Režija A. Chiappori.

Jutri, 23. t.m., ob 20.30 bo gledališka skupina Della Loggia iz Vidma predstavila »Meracul in badie« Pietra Biasattija. Režija G. Bevilacqua.

V juliju, in sicer 2., 8. in 9., bo v okviru Festivala operete, v sodelovanju z občinskim gledališčem G. Verdi na sporedu predstava »L'amore è un treno« z D. Mazzucato in Max R. Cosottijem. Režija F. Macedonio.

GLEDALIŠČE MIELA

V torek, 25. t. m. - »Il grande pop corn«. Nastopata A. Balasz in M. Grande.Organizacija Združenja Globogab.

Jutri, 23. t.m., ob 15.00 - »Jesus Christ Superstar«, rockopera Andrewa Lloyda Webberja. Ob 19. uri - Otroška plesna šola Nora Mackh - Show Dance Club - Plesni večer »Cindarella«.

IRENA ZUBALIC.

V vlogi Pavlihe se bo predstavil Nace Simoncic, ki bo s premiernim nastopom praznoval svojo 75. letnico (in 43. let zvestobe lutkovnemu gledališču!)

MARIBOR

LUTKOVNO GLEDALIŠČE (062/26-748)

Jana Kolaric: O GOBAH, STONOGI IN PLE-VELU (nedelja, 23. 5., ob 11. uri).

OBCINSKO GLEDALIŠČE TRŽIC - GLASBENO POTOVANJE PO DONAVI

V dvorani občinskega gledališča v Trziču (FJK) se v tem obdobju vrstijo zanimivi koncerti, ki sodijo v okvir letošnjega dela potovanja vzdolž Donave. Gre že za tretji del potovanja oz. prireditve, ki jo je kot umetniški vodja zasnoval Carlo De Incontrera. Zadnji koncert, ki bo obsegal tudi simfonijo Gustava Mahlerja (na sliki), bo na sporedu v ljubljanskem Cankarjevem domu (6. junija, ob 18. uri).

RAZNE PRIREDITVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

KRIZANKE/VITEŠKA DVORANA

EKOLOGIJA-kultura življenja. Predavanje Jana Kristana (danes 22. 5. ob 11. uri). Skupina za alternativno duhovnost.

Novi SLO Video (danes, 22. 5. ob 18.30. uri). Taka in drugačna, z vseh vetrov zbrana spica domače neodvisne video produkcije zadnjih dveh let.

PREDDVERJE KRIZANK

VSAK Z VSAKIM IN POTEM OBRATNO (danes, 22.5. ob 21.30). Premiera plesne predstave.

PEKLENSKO DVORISCE

Predstavitve modne delavnice 70'S ARE DEAD (danes, 22. 5. ob 20.30. uri). Vodja Leonora Jakovljevic; tema Metropolis.

KRIZEVNIŠKA CERKEV

Godalni kvartet VIVA LA MUSICA (danes, 22. 5. ob 19.00 uri). Godli bodo studentje Lju-

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

V sredo, 26. t. m., ob 16., 18. in 20. uri film v francoščini »La meilleure façon de Marcher«

TRZASKA KNJIGARNA

V petek, 28. t. m., ob 17.30 predstavitev knji-

GLASBA

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM (061/222-815)

Simfonična matineja orkestra SLOVENSKE FILHARMONIJE (torek 25. 5. ob 9.30 in 11.30 uri; sredo, 26. 5. ob 9.30 uri, Gallusova dvorana) Dirigiral in komentiral bo Marko Letonja;

MEDNARODNI GRAFICNI LIKOVNI CENTER/GALERIJA TIVOLI

KONCERT (torek, 25.5. ob 19. uri). Flavtistka JURKA ZOROJA in kitarist TOMAZ

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

GLEDALIŠČE MIELA

ZATTERE ALLA DERIVA: v petek, 28. maja, ob 21.30 bo na sporedu koncert skupine The Nudes (Amy Denio, Wädi Gysi, Chris Cutler). Koncert prireja Zadruga Bonaventura, gledališče Miela in s sodelovanjem Združenja More Music.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

GLASBENA MATICA - ZAKLJUCNE AKA-DEMIJE: sredo, 26. t. m., petek, 28. t. m. in v sredo, 2. junija ob 18. uri zaključne Akademije svojih gojencev. Vabljeni!

TRŽIČ

OBCINSKO GLEDALIŠČE

V torek, 25. t. m., ob 20.30 niz Danubio - Una

bljanske Akademije za glasbo

CELJE

SLOVENSKO LJUDSKO GLEDALIŠČE (063/27-246)

PRVO SRECANJE MLADIH PLESNIH USTVARJALCEV REPUBLIKE SLOVENIJE. (nedelja, 23. 5. ob 18 uri).

NOVO MESTO

PLEZALNA KONSTRUKCIJA NA LOKI PRIGLASJE NA GORI EIGER (danes ob 20.30). Futuro-avantgardistični spektakel. EKIPA EIGER in ALENKA AVBAR. Orodna telovadba: Roman Vebler in Ales Janežic, alpinista: Matjaz in Tomaz Erpic in drugi.

PORTOROŽ

AVDITORIJ

BALETNA PREMIERA (danes, 22. 5. ob 16. uri). Baletna sekcija KUD K. Pahor, Piran pod vodstvom Lidije Pogacar

ge prof. dr. Borisa Paternuja »Razpotja slovenske proze«.

AVDITORIJ MUZEJA REVOLTELLA

V ponedeljek, 24. t. m., ob 17. uri predstavitev knjige Emme Baeri »Generazioni. Trasmissione della storia e tradizione delle donne«.

RAJTERIC (na sliki).

Spored: A. Vivaldi, C. Debussy, J. S. Bacha, G. F. Handla, I. Albaniza in I. Iberia.

VELENJE

DVORANA GLASBENE SOLE

POZDRAV POMLADI (danes, 22.5. ob 19.30). Občinska revija otroških, mladinskih in odraslih pevskih zborov ter oktetov.

civiltà musicale: Nastopil bo bariton Andrea Schmidt ob klavirski spremljavi Helmuta Deutscha. Na programu Schubert in Wolf.

VIDEM

STADION FRIULI

12. junija koncert Vasca Rossija. Predprodaja vstopnic je že v teku pri Utat v Pasazi Protti.

TORREANO DI MARTIGNACCO

CITTA' FIERA

Danes, 22. t. m., ob 18. uri jazz koncert »Barbara Errico quartet«.

BASSANO DEL GRAPPA

V ponedeljek, 31. t. m. prvi koncert turnee Zucchera. Ob njem bosta nastopila Sting in Eric Clapton.

RAZSTAVE

SLOVENIJA

LJUBLJANA

CANKARJEV DOM

Razstava OSKARJA KOKOSCHKE - Skice s potovanj (Galerija CD). Razstavo si lahko ogledate do 6. junija.

MESTNA GALERIJA

V sredo, 26. maja, ob 19. uri, otvoritev slikarske in kiparske razstave SODOBNA LITVANSKA UMETNOST iz Kaunsa. Razstava bo na ogled do 15. junija.

KUD FRANCE PRESEREN, Trnovo
Otvoritev razstave slik NATASE RIBIC v torek, 25. maja ob 21. uri.

VODNIKOVA DOMACIJA

Do 8. junija je na ogled razstava slik slikarja VINKA HLEBSA.

KULTURNO-INFORMACIJSKI

CENTER KRIZANKE

Razstava RIHARD JAKOPIC - To sem jaz, umetnik... Iz življenja in dela velikega slikarja.

CEKINOV GRAD (Muzej novejšje zgodovine, 061/323-968)
Do konca maja razstava JANINA KLEMENČICA - Popotna fotografija.

LEKOVA GALERIJA (Verovskova 57)
Do 11. junija razstavlja grafik VENO DOLENC.

LIKOVNO RAZSTAVISCE

RIHARD JAKOPIC

Do 29. maja je na ogled razstava članov Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov.

GALERIJA KRKA

Do 23. 6. je na ogled razstava plastik in grafik akademske kiparke Milene Branisej.

GALERIJA ILIRIJA

Na ogled je razstava slik IRENE POLANEC

GALERIJA SLOVENIJALE

MARIBOR

NOVINARSKI KLUB (062/222-251)
Na ogled sta razstavi slikarja ZLATKA GNEZDA in slikarja TOMA VRANA.

BLED

HOTEL ASTORIA

Razstavlja akademska slikarka KLEMENTINA GOLJJA.

CELJE

GALERIJA SODOBNE UMETNOSTI (II. nadstropje Mestnega gradu)

V novih razstavnih prostorih je na ogled

FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

TRST

TK GALERIJA

Na ogled je fotografska razstava Martina Rauchenwalda (Avstrija), Maurizia Frullanija (Italija) in Rajka Bizjak (Slovenija).

GALERIJA TORBANDENA

Do 11. junija razstavlja Zoran Music. Na ogled bodo slike od 1946 do 1953 leta.

GALERIJA CARTESIUS

Se jutri, 23. t. m., razstavlja slikar Pino Ferfoglia. Urnik ogleda: 11-12.30, 16.30-19.30, ob praznikih 11-13.

ART GALERY (Ul. S. Servolo 6)

Do 31. t.m. je na ogled razstava z naslovom »Progetto 92« videmske slikarke Manuele Plazzotta.

MUZEJ ZIDOVSKESKUPNOSTI

CARLO IN VERA WAGNER

Na ogled je razstava Srebrnine in sakralne opreme židovske liturgije. Urnik ogledov: ob nedeljah od 17. do 20. ure, ob torkih od 16. do 18. ure, ob četrtkih od 10. do 13. ure.

TRGOVSKI CENTER IL GIULIA

BIVSA PIVOVARNA DREHER

Do 6. junija razstavljajo Salvatore Fiume, Michele Cascella in Norberto.

MIRAMARSKI GRAD

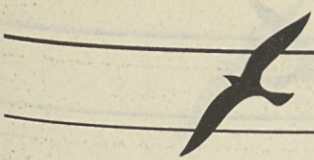
Zgodovinski muzej

Stalna razstava »Nacrti za Miramar«.

MUZEJ REVOLTELLA

Na ogled je stalna razstava »Da Canova a Burri«. V organizaciji Trzaskes letovišcarske ustanove se vsako soboto ob 10.30 vršijo vodeni brezplačni ogledi Muzeja Revoltella.

KOROŠKA

SLOVENSKI PROGRAMI

SLOVENIJA 1	
09.00	Radovedni Tacek: Glava
09.10	Oscar Junior
09.15	Klub klobuk, kontaktna oddaja za otroke
10.50	Pet prijatelj, 8/13 del angleške nanizanke
11.15	Tok tok, kontaktna oddaja za mladostnike
12.05	Zgodbe iz školjke
13.00	Poročila
13.05	Tednik, ponovitev
13.45	Moski, ženske, ponovitev
15.00	Verniki, ponovitev ameriskega filma
17.00	TV dnevnik 1
17.10	Svet odkritij, 8/11 del ameriske poljudnoznanstvene oddaje, VP 1710
18.00	RPL
18.45	TV mernik
19.10	Zrebanje 3 x 3, VPS 1910
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.30	Krizkraz, VPS 2030
	Med vsemi ljudstvi je ples najelementarnejša oblika izražanja čustev, razpoloženja, svaril, čaščenja. Nocojsnja oddaja bo govorila o plesu: klasicnem, modernem in družabnem.
21.35	Poglej in zadeni
22.35	TV dnevnik, VPS 2235
23.20	Sova
	Kaj se je zgodilo Baby Jane?, ameriški film (do 1.10)

SLOVENIJA 2	
12.40	Clovek in glasba: Liszt v Weimarju, 4. del
13.35	Sova, ponovitev
	Ljubezen da, ljubezen ne, 2. del ameriske humoristične nanizanke (igrajo: Susan Dey, Jay Thomas, John Hancock in drugi, režija: Lee Shallat)
14.05	Vrtinec, 5/13 del južnoafriške nadaljevanke
15.00	Sportna sobota
	SP v namiznem tenisu, finale ženske, prenos iz Goeteborga; Kosarka NBA; Kvalifikacije za EP v odbojki, Z, posnetek iz Maribora;
18.25	Prijateljska kosarkarska tekma: Slovenija-BiH, posnetek iz Slovenskih Konjic
18.45	Divji svet živali, 5/25 del angleške poljudnoznanstvene serije
19.30	TV dnevnik 2, vreme, sport
20.10	Studio City
21.10	J. Vautrin-D. Franck: Berlinska gospa, 2/4 del koprodukcije nadaljevanke
	Sova
22.00	Sobotna noč
	Alpski večer '93, 2. del
23.25	Koncert Yvesa Montanda, 2. del
00.20	Video strani

KANAL A	
09.40	IRIS, risanke in spoti
09.50	Astroloska napoved
10.00	Borec iz pekla, ponovitev ameriskega filma
11.30	Rock starine, ponovitev 14. oddaje
18.00	Napoved sporeda in vreme
18.30	Jazzbina, ponovitev 14. oddaje
19.00	MCM
20.15	Dnevnoinformativni program in vreme
20.30	Modna dežela, oddaja o modi
21.00	Matlock: Don, 1. del, 6. del nanizanke
22.00	Dnevno informativni program, ponovitev
22.40	Video grom, glasbena oddaja z Anjo Rupel
00.05	Erotična uspanka
00.25	MCM
01.00	Video strani

KOPER	
18.15	Istrska paberkovanja

RAI 1	
7.50	Film: Il ragazzo dai capelli verdi (fant., '48)
9.10	Aktualno: La penisola del tesoro (7. odd.)
10.10	Videl bos
10.40	Film: Un cane a caccia di Big Cat (pust., '75)
12.25	Vreme in dnevnik
12.35	Rubrika: Check-up
13.25	Izzrebanje lota
13.30	Dnevnik in Tri minute
14.00	Aktualno: Prizma
14.30	Rubrika za avtomobiliste TG Uno Auto
14.45	Sobotni sport
16.20	7 dni v Parlamentu
16.50	Variete: Disney Club
18.00	Dnevnik 1 in lota
18.15	Sport: Quelli del Giro
19.25	Nedeljski evangelijski
19.50	Vreme, dnevnik, sport
20.40	Variete: Luna di miele (vodi G. D'Angelo)
23.00	Nočni dnevnik
23.05	Posebni dnevnika 1
24.00	Dnevnik in vreme
0.35	Film: Il matrimonio di Lady Brenda (dram., VB '88, i. C. Thomas)

RAI 2	
6.55	Aktualno: Mattina 2, vmes (8.00, 9.00, 10.00) kratke vesti
10.05	Evropski dnevi
10.35	Nan.: Doogie Howser
11.00	Rubrika o lepoti Tua
12.05	Nan.: Medico alle Hawaii
13.00	Dnevnik, rubrika Dribbling in vreme
14.00	Segreti per voi
14.10	Nad.: Quando si ama, 14.35 Santa Barbara
15.20	Videl bos
16.10	Izzrebanje lota
16.15	Rubrika Trentatre
16.35	Kosarka All Star Game
18.45	Nan.: Miami Vice
19.35	Vreme, dnevnik, sport
20.20	Variete: Venteventi
20.40	Film: Ore 10, calma piatta (krim., '88, i. Sam Neill, B. Zane)
22.25	Film: Dalla parte del cuore (kom., ZDA '90), vmes (23.30) dnevnik
0.30	Sport: Tenis

RAI 3	
6.45	Rubrika o kmetijstvu
9.20	Neonews in Videl bos
10.05	Koncert RAI 3
11.30	Golf: Open Italije
12.00	Dnevnik ob 12-ih
12.15	Nemi film: Quando le nuvole se ne vanno
13.20	Dok.: Pred 20 leti
14.00	Deželne vesti
14.20	Popoludanski dnevnik
15.15	Sport, vmes (16.30) tenis in golf
18.10	Sportni tednik
18.50	Vreme in dnevnik
19.30	Deželne vesti
19.50	Aktualno: Insieme, 20.15 Lo dico al TG 3
20.30	Film: La più bella avventura di Lassie
22.30	Dnevnik ob 22.30
22.45	Dok.: Prostituzione
23.45	Variete: Magazine 3

RETE 4	
6.25	Nanizanke
8.10	Nad.: General Hospital, Marilena, 9.55 Ines, 10.50 Soledad, vmes (9.30) vesti
11.35	Film: Un pranzo è servito
12.35	Nad.: Celeste
13.30	TG 4 vesti
14.00	Nad.: Sentieri, 16.05 Anche i ricchi piangono, vmes (15.05) rubrika o lepoti
17.00	Kvizi: Io, tu e mamma, 17.35 Tra moglie e marito, 18.15 Il nuovo gioco delle coppie
19.00	TG4 vesti, nato nad.: La signora in rosa
20.30	Variete: Cirkus
22.30	Film: Flash Gordon (fant., ZDA '80, i. S. Jones), vmes vesti
0.30	Koncert v Scali

CANALE 5	
6.30	Na prvi strani
8.35	Nanizanka
9.05	Aktualno: Sabato 5, 10.30 Nonsolomoda, 11.00 Anteprima
11.30	Variete: ore 12
13.00	Dnevnik TG 5
13.25	Sgrabi quotidiani
13.35	Aktualno: Forum giovani, 14.30 Amici
16.00	Otroski variete
17.55	TG 5 Flash - vesti
18.00	Kviz: OK il prezzo è giusto, 19.00 La ruota della fortuna
20.00	Dnevnik TG 5
20.25	Striscia la notizia
20.40	Variete: La corrida (vodi Corrado)
23.00	Aktualno: Italiani na Siciliji, 23.45 vesti
24.00	Film: Il giorno della civetta (dram., It. '68)

ITALIA 1	
6.30	Otroski variete
9.15	Nanizanke
12.45	Odpri studio
12.50	Avtomobilizem F1: VN Monaca
14.15	Varieteja: Non è la RAI, 16.00 UnoMania
16.05	Glasba: TopVenti
17.00	A tutto volume
17.30	Variete: Mitico
17.55	Studio sport
18.05	Nan.: Baywatch, 19.00 Tarzan
19.30	Variete: Ma mi faccia il piacere
20.00	Variete: Karaoke
20.30	Film: Una Magnum per McQuade (ZDA '83, i. Chuck Norris)
22.40	Film: Bertoldo, Bertoldino e Cacasenno (kom., It. '84)
1.00	Odpri studio, sport

TELE 4	
	Lastne oddaje:
13.30	Kronika in komentar
19.30	Dogodki in odmevi

Koper	
13.00	Mannix, ameriska tv nanizanka
13.50	Pariji slave, francoski vojni film (Jürgens, Ronet in drugi)
15.15	N.Y.P.D., serijski film
15.40	Carobna svetilka
	Pustite jih živeti, dokumentarna serija
	Fantazoo, risanke
17.25	Imam te!, avstralski kratki film
	Stripy, risanke
	Rotocalco Nostrano, tedenska rubrika
18.00	Zamejski zbori
18.45	Kabaretna oddaja
19.00	TV dnevnik
19.25	Verska oddaja
19.35	Mannix, ameriska tv nanizanka
20.30	Walkabout, angleški film
22.05	TV dnevnik
23.05	Do konca sveta - ko spregovorijo slike
23.35	Nočni sodnik, am. tv nanizanka
00.00	Horoskopi

Avstrija 1	
09.00	Cas v sliki
10.30	Bingo Bongo, pon. filma
13.35	Dolge noge, dolgi prsti, nemška kriminalna
15.05	Molitve iz božjega vrta: Kit, pes in mravlja
15.35	Duck Tales, risana serija
17.10	X-large, mladinska oddaja
18.00	Cas v sliki
18.30	Kopaljski mojstri iz Malibuja: Tezki časi za Charlyja
20.15	Kdor reče A, vodi Peter Rapp
22.00	Zlata dekleta, serija
22.25	Policijska postaja, ameriška tv kriminalna
00.00	Premaknjence, angl. film (D. Sutherland, E. Gould)
01.40	Poročila/Ex libris

Avstrija 2	
12.55	Tisot mojstrov
14.00	Barcelona pleše in poje
14.45	Plesoče tipke, Schumann in Mozart na računalniškem klavirju
15.00	Ali ljubite klasiko?
16.55	Grščaka, 4. del serije
17.45	Kdo me hoče: Zivali isčejo dom
18.00	Nogomet
20.15	Poletje na Manhattanu, ameriška tragikomedija (J. Lemmon in drugi)
22.10	Sport
22.55	Upor Giulia Manierija, italijanski film
00.25	Manekna in vohljac, serija
01.15	Poročila/Ex libris

Hrvaška 1	
08.10	Poročila
08.15	Slika na sliko, pon.
09.00	Dobro jutro, Hrvaska
10.30	Edukon, solski kontaktni spored
11.30	Decek z Andromeda, ponovitev 3/6 dela otroške nadaljevanke
12.00	Poročila
12.05	Smisel življenja, 4/6 del, ponovitev
12.35	Družina Addams, ponovitev/16 dela
13.05	Me je kdo iskal, ponovitev
14.25	Poročila
14.30	Prizma
15.15	Glasbena oddaja
15.55	Poročila
16.00	TV o televiziji
16.30	Turbo Limach Show, 2/3 del
18.00	Poročila
18.05	TV razstava: Hrvaska fotografija od 1950. do danes
18.20	Santa Barbara, 410. del
19.05	Na začetku je bila beseda
19.30	Dnevnik 1
20.30	Spet zaljubljen, ameriški film
20.55	Eurosong '93, prenos iz Millstreeta
00.15	Dnevnik 2

Hrvaška 2	
14.00	Tv koledar
14.55	Rugby, evropsko prvenstvo skupine B, prenos iz Siska
16.30	Namizni tenis, posnetek iz Göteborga
19.30	Dnevnik 1
19.55	Sport
20.05	Crno-belo v barvah: Jerry Lee Lewis, Heavy Metal
	Svet sredi dvajsetega stoletja, 13., zadnji del
	V avtobusu, 37/51, del angleške humoristične nanizanke
	Pobesneli Max (Mad Max), avstralski film

Madžarska	
08.20	Baptistični verski program
08.30	Za otroke, risanke, igra
12.00	TV-magister
13.30	Festival bluesa
14.05	Marie Curie, 1. del nadaljevanke
15.30	Modre celade v BiH
16.00	Potovalni kviz
16.45	Svet A.C. Clarkeja, poljudnoznanstvena serija
18.15	Dosje Elvis, am. dokumentarni film
19.10	Kolo sreče, kviz
19.40	Večerna pravljica
20.00	Dnevnik
20.35	Kumara, politična solata
21.00	Pravica je last vseh, ameriški film
23.40	Leteči cirkus
	Monthyja Pythona

RADIO

Slovenija 1

(UKV 88.5; 90.0; 91.8; 92.9; 94.1; 96.4; MHz, od 16.00 SV 918 kHz)

4.30, 5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 23.00

Poročila; 19.00 Dnevnik; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutranja kronika; 8.05 Sobotna raglja; 9.30 Jezik naš vsakdanji; 10.05 Kulturna panorama; 11.30 S knjižnega trga; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Naši poslušalci čestitajo; 13.00 Dnes do 13-ih; 13.20 Obvestila; 14.05 Poslušalci čestitajo; 15.00 Radio danes, radio jutri; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.05 Tedenski aktualni mozaik; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Radio na obisku; 22.30 Radijska igra; 22.40 Veliki zabavni orkestri; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Nočni program - Glasba.

Slovenija 2

(UKV 87.8; 92.4; 93.5; 95.3; 96.9; 97.7; 98.9; 99.9; MHz)

6.30, 7.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 14.30, 16.30, 17.30

Poročila; 19.00 Dnevnik; 7.00 Jutranja kronika; 8.00 Servisne informacije; 8.30 Sobotni val; 8.40 Koledar prireditelj; 9.45 Sobotna akcija; 11.00 Moped Show; 12.10 Sport; 13.00 Tematsko popoldne, vmes glasbene želje; 13.50 Ocene; 15.30 Dogodki in odmevi; 17.30 Obvestila; 17.40 Sport; 19.00 Večer na 2; 19.30 PRS (pop-rock-šoder); 21.30 Azzurro; 22.20 Ameriški rock na smetišču.

Slovenija 3

(UKV 96.5; 101.4; 102.0; 103.9; MHz, od 19.30 88.6; 93.1; 100.3; 100.6; do 16.00 SV 918 kHz)

9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 22.00

Poročila; 8.10 Dobro jutro; 9.05 Glasbena matineja; 10.05 Zgodnja dela; 11.05 Jazz, blues, dixieland; 13.05 Izbrali smo; 14.05 Izobraževalni program; 15.00 Zborovske skladbe; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.40 Sobotni feljton; 17.00 Glasbeni arhiv; 18.05 Radijski roman; 18.25 Hector Berlioz; 19.35 Serenada; 20.00 Fidelio; 22.30 Partiture; 23.55 Lirični utrinek.

Radio Koper

(slovenski program)

(SV 549 kHz, UKV 88.5 - 93.8 - 100.3 - 100.6 - 104.3 - 107.6 MHz)

8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30

Poročila; 12.30 Dnevnik; 6.00 Otvoritev, napoved programa, koledar; 6.30 Jutranjik, osmrtnice; 7.30 Pregled tiska; 7.45 Evergreen; 8.00 Modri val; 8.45 Servisne informacije;

9.00 Pesem tedna; 9.35 Bla bla radio; 11.30 Turistična poročila; 14.00 Okno v svet; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbeni desert; 16.20 Zamejska reportaža; 16.30 Int. music news; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Osmrtnice; 18.00 Dajmo naši; 18.30 V znamenju sporta.

Radio Koper

(italijanski program)

6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30

Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30

Dnevnik; 6.00 Pozdrav, almanah; 6.20 Drobci; 7.45 Prireditve; 8.00 Ura je 8; 8.05 Horoskop, slovarček; 8.35 Pop-evka tedna; 9.00 Ulica velikih vrhov; 9.35 Ugibajmo skupaj; 9.50 Glasba po izbiri; 10.00 Pregled tiska; 10.05 Tema dneva; 11.00 Narečna oddaja; 11.30 Kulturna srečanja; 12.00 Glasbeni desert; 13.00 Glasba po željah; 14.45 Mladinska redakcija; 16.00 Mixage; 17.00 Hot hits; 18.45 Il sogno andaluso; 20.00 Nočni program.

Radio Trst A

7.00, 13.00, 19.00

Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00

Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koledar in pravljica; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Kulturni dogodki; 8.40 Slov. lahka glasba; 9.00 Bučanje himalajskih hudournikov (pise R. Dolhar); 9.20 Revival; 10.00 Poročila; 10.10 Solisti Beloruske filharmonije; 11.30 Odprta knjiga: Podobe iz sanj (I. Kankar, pripoveduje Mira Sardoč); 11.45 New Age; 12.00 Krajevne stvarnosti; 12.45 Glasnik Kanalske doline; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 Krajevne stvarnosti; 15.00 C. Zlobec: Italijanska srečanja slovenskega pesnika; 15.20 Glasba za vse okuse; 16.00 Šaljivo - resno; 16.20 Glasba za vse okuse; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Mi in glasba: Letošnja srečanja glasbenih šol Primorske, 2. del; 18.00 Mala scena: Ob srebrni reki (izbor izseljenške proze, pripravila Zora Tavčar, r. Marjana Prepeluh); 18.35 Vabilo na ples; 19.20 Napovednik.

Radio Opčine

11.30, 15.30, 17.30

Poročila; 10.00 Foyer; 15.00 Glasba po željah.

Radio Koroška

18.10-19.00

Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

IZBOR IZ SATELITOV

MUSIC TELEVISION

08.00 Awake on the wildside; Cannes Weekend; 11.00 The Big Picture; 11.30 Vol 14.00 Video; European Video Song contest; 17.00 Dance; 21.00 Saturday Night live; 21.30 Beavis and Buttthead; 01.00 Video; 03.00 Nočni video

SKY ONE

07.00 Car 54, where are you?; 07.30 Rin Tin Tin; 08.00 Fun Factory; 14.00 Rich Man, poor Man; 15.00 Zaljubljen v čarolnico; 16.00 Risanke; 17.00 Dukes of Hazzard; 19.00 Beverly Hills, 90210; 21.00 Nerene skrivnosti; 22.00 Cops I, Cops II

PRO 7

06.05 Serije, ponovitve; 09.05 Simba, ponovitve brit. filma; 11.00 Nevidni nasprotnik, ameriški vestem; 12.40 Mash, serija; 15.55 Staying Alive, am. glasbeni film; 18.25 Diamantni pekel ob Mekongu, nem./fr./it. pustolovski film; 20.15 Priča, ameriška kriminalna; 22.30 Glavna tarča, am. kriminalna

PREMIERE

07.00 Romeo; 13.40 Zenska brez preteklosti, am. i. film; 20.15 Premaknjeni policist, am. film; 21.55 Boks iz Aachna, tekma v polteški kategoriji; 00.10 Galerija sle, ameriški erotični film; 02.30 Akira, japonska risanka

EUROSPORT

08.30 Aerobika; 09.00 Mednarodni motorsport; 10.00 Motociklizem; 10.30 Kosarka; NBA;

11.00 Nogomet; 12.30 Angleško prvenstvo rallyju; 13.00 Formula 1 za VN Monaca, prenos; 14.00 Kolesarstvo in SP v namiznem tenisu; 16.00 Tenis, ženske, prenos; 01.00 Tenis, ponovitev

3SAT

17.25 Pekel v Manitobi, nemški film; 19.30 Leteči Holandci, opera R. Wagnerja; 23.00 Gledališko srečanje v Berlinu

SAT 1

07.15 Risanke; 13.30 Meč grofa Monte Christa, am. pustolovski film; 20.15 Deseti clovek, ameriški tv

NOVICE

Goriški orodni telovadci danes na DP v Ljubljani

Z Matjazem Klemsetom na čelu bo naša ekipa MPI in SPI v vajah na bradlji, drogu, krogih in preskoku v soboto zastopala SZ Dom na državnem prvenstvu v množičnem mnogoboju v Ljubljani. Vso srečo fantje! (-MUC-)

Jutri deželna faza »Giocavolley«

V nedeljo, 23. maja se bo v 30 italijanskih mestih istosčasno vršila deželna faza turnirja v miniodbojki »Giocavolley«, ki ga prireja organizacija UISP. Eno od teh mest bo tudi Trst, tekmovanje pa bo v rikatoriju Cobolli (Strada vecchia del Istria), s pričetkom ob 9 uri. Turnirja bosta dva, eden za letnik 1983 in mlajši, eden pa za letnika 1981 in 1982. Zmagovalci se bodo udeležili na finale, ki bo od 24. do 27. junija v kraju Salsomaggiore. Napovedan je tudi nastop nekaterih slovenskih skupin.

Borovke 1. na turnirju

Odbojkarice Bora Friulexport so zmagovale četverboja za naraščajnice, ki ga je v četrtek priredilo društvo Altura. Rezultati: Altura - Cus 2:0, Oma - Bor 0:2, Cus - Oma 0:2, Bor - Altura 2:0, Altura - Oma 1:2, Cus - Bor 0:2. Vrstni red: Bor Friulexport, Oma, Altura in Cus.

Dve zmagi Kontovela

MINIBASKET - »TROFEJA ZINI«
Kontovel - Intermuggia 66:56 (32:33)
KONTOVEL: Brezigar 11 (3:6), Pavletic 14 (2:6), Trobec, Doglia 9 (3:4), Lupinc 7 (1:2), Milic 3 (1:2), Grilanc 2. Sustersic 2, Semec 4, Msten 12 (0:2), Bogatec 2, trener Meden.
Kontovelci so pokazali lep napredek in zaslužen premagali močno Intermuggio. Zal pa je prisko do nesportnega dogodka, ko so Miljanci iz protesta zaradi sodniške odločitve zapustili igrišče minuto pred koncem tekme.
»TROFEJA NISTRI«
Università Popolare - Kontovel 9:32 (5:22)
KONTOVEL: T. Nabergoj 4 (0:2), Turco 4, M. Nabergoj, Budin 4, Cernjava 4, Matjacic, Zavaddal 4, Razem 12, Pernarcic, Piculin, Furlan, Matjacic, trener Mahnic.
Ze po prvi četrtini je bilo jasno, da Kontovcem na tem srečanju znaga ne more uiti.

DOMAČI ŠPORT**Danes**

Sobota, 22. maja 1993
ODBOJKA
1. MOSKA DIVIZIJA
20.30 v Trstu, OS. Rossetti: Pallavolo Trieste - Sloga
1. ZENSKA DIVIZIJA
18.00 v Trstu, sola Caprin: Killjoy - Breg Union beton; 19.30 na Proseku, sola F. Levstik: Kontovel - Virtus; 19.00 v Moraru: Sofal Morarrese - Olympia.
2. ZENSKA DIVIZIJA
18.00 v Marianu: Intrepida - Dom Insa
KOŠARKA
1. DIVIZIJA
15.30 v Trstu, Altura: Virtus - Polet
NAMIZNI TENIS
Državno prvenstvo za mladinske kategorije v Terniju: nastopata tudi Kras in Bor

Jutri

Nedelja, 23. maja 1993
KOŠARKA
1. DIVIZIJA
11.00 v Brisicah, tel. Evratti: Circolo Lavoratori Porto - Prosek
PROPAGANDA
9.00 v Trstu, Ul. Caravaggio: Bor - Kontovel
NAMIZNI TENIS
Državno prvenstvo za mladinske kategorije v Terniju: nastopata tudi Kras in Bor.
TENIS
IT. POKAL - MOSKI
9.00 na Opcinah, Ul. Alpini: Polisportiva Opicina - Gaja
IT. POKAL - ZENSKE
15.00 na Padricah: Gaja - AT Poggi Paese

Obvestila

SPDT
prireja danes, 22. t. m. nočni pohod na Slavnik. Zbirališče pohodnikov na slovenski strani meje pri Kravem potoku ob 21. uri, odkoder bo pohod mimo Mihel in Presnice do Tumove koče.

PLANINSKA ODSEKA SC SLOGA IN SK DEVIN
vabita člane in prijatelje jutri, 23. t. m. na tradicionalno srečanje mladih planincev na Vremščici v organizaciji PD Sezana. Zbirališče na trgu v Senozecah ob 8.30.

SK BRDINA
sporoča, da se pričnejo suhi treningi. Zbirališče v torek, 25. t. m., ob 17.30 na trgu Brdina na Opcinah. Vabljeni vsi tekmovalci in drugi.

SK DEVIN - SEKCIJA ZA GORSKA KOLESARJE
obvesča, da je v teku vpisovanje za sezono 1993. Informacije na tel. št. 220423 (David).

ZSSDI
obvesča, da bo v ponedeljek, 24. t. m., ob 20.30 na sedezu SD Zarja v Bazovici seja nogometne komisije.

PK BOR
organizira v soboto, 29. t. m. v bazenu pri Alturi zaključno tekmovanje sezone. Pričetek ob 16. uri. Ogrevanje v vodi od 15.30, ob 18. uri nagrajevanje in družabnost v Borovem športnem centru pri Sv. Ivanu. Vabljeni vsi člani!

NOGOMETNI ODSEK PRI SD ZARJA
vabi dečke rojene v letih 1982, 83, 84, 85 in 86, ki jim je všeč nogomet in bi se hoteli pobliže seznaniti s to športno panogo, na "Teden v igrah", ki se bo odvijal v športnem centru v Bazovici od 21. do 26. junija 1993. Za prevoz in hrano poskrbi športno društvo. Pohitite z vpisom, ker je število tečajnikov omejeno! Tel. 226483 vak dan od 19. do 21. ure.

JK CUPA
vabi člane in prijatelje, danes ob 18. uri, na predavanje z diapozitivi o navigaciji v Polineziji. Predaval bo tržski profesor Manley St. Denis, ki živi na Havajih in je svetovno znan nacrtovalec ladijskih trupov. Predavanje bo na sedezu Cupe v Sesljanu. Vabljeni.

NAMIZNI TENIS / DRŽAVNO PRVENSTVO MLADINSKIH KATEGORIJ

Katji Milič naslov tudi med posameznicami

Krasovka slavila med naraščajnicami - Pri deklicah Vanja Milič srebrna - Danes na vrsti še mladinke

Razveseljive novice iz mladinskega namiznoteniskega državnega prvenstva v Terniju kar dežujejo. Po Krasovi ekipni zmagi dekliške naraščajniške postave in osvojitvi naslova dvojic beleži Krasova sola se uspehe v individualnem tekmovanju. Junakinja včerajšnjega dne sta bili Katja Milič, ki je osvojila državni naslov med naraščajnicami in Vanja Milič, ki je med deklicami zasedla mesto tik pod vrhom. Po dvajsetih letih bo Katja Milič kot

druga Krasova igralka zapisana v zlato v knjigo osvojenih naslovov med naraščajnicami. Varovanka trenerja Serčerja je prebila zid, pred odhodom na državno prvenstvo je namreč izjavila: »Vedno druga!«, kar se je seveda nanašalo na kategorijo deklic. Sedaj ji je uspelo.

V izločilnem delu je odlično igrala proti Ermele, za tem premagala nevarno Saro Don Vito in se v finalu pomerila v izredno napetem dvoboju z Monio Franchi,

ki je zadnje leto naraščajnica. V treh setih je Franchi morala priznati premoč novinki v tej kategoriji. Finalna tekma med Krasovo perspektivno deklico Vanjo Milič in Deborah Valboni se je v obeh nizih zaključila z tesnim izidom v korist Piemontcank. Vanja je pokazala odlično borbo že v polfinalu proti Caliarjevi iz Bocna, v četrtini finala pa se je morala pomeriti s svojo klubsko soigralko Natašo Milič.

Svoj krstni nastop na

državnem prvenstvu sta opravila tudi Nina in Gorazd Milič. Krasovi naraščajnici Erika Radović in Ivana Stubelj, ki sta se uspešno prebili iz skupine, sta se v finalnem delu uvrstili med šestnajstero najboljših. Danes dopoldne so na vrsti mladinci ekipno in posamezno. Kras bo nastopil v močni postavi Ana Bersan in Monika Radović, sledile bodo posamezne tekme, kjer bo nastopila tudi borova igralka Lara Posega.

(J.J.)

Matjaz Serčer - tvorec Krasovih uspehov

Gorazd Milič opravi krstni nastop na DP

Soliden nastop jadralcev Sirene v Portorožu

Na slovenskem državnem prvenstvu v jadralnem razredu Evropa, ki je bil konec prejšnjega tedna v Portorožu, sta nastopila tudi dva temovalca barokovljanskega TPK Sirena. V konkurenci 28 jadralcev je Miran Gustin zasedel solidno konco sesto mesto, Andrej Mocilnik pa je bil šestnajsti, Nov slovenski prvak je članica JK Olimpija iz Izole Vesna Dekleva, favorit Branko Brčin pa je pristal šele na šestem mestu. Izvedli so pet regat, za katere je bilo značilno pomanjkanje pravega vetra.

NOGOMET / ZAMENJAVE

Že spremembe na krmilu ekip

Novi trenerji pri treh ekipah

Ceprav nogometna sezona amaterskih ekip se uradno še ni končala smo pri naših društvih zabeležili že nekaj novosti, ki ne zadevajo nogometasev, temveč trenerje. Iz pogovora, ki smo ga imeli v teh dneh s trenerji, smo izvedeli, da Zarja za prihodnjo sezono ni več potrdila Pongracica, ki je vodil bazovsko enajsterico le letošnjo sezono. Tudi pri Primorcu je prisko do zamenjave trenerja. Edija Kralja, ki je od februarja letos nadomestil odstavljene Francinija, bo prihodnjo sezono zamenjal Virgilio Palotta. Pri Krasu pa je trener Enzo Collavecchia zaradi nesporazuma s predsednikom podal

odstavko in s tem ne bo vodil ekipe niti na turnirju, ki ga Kras igra v teh dneh. Collavecchia sicer zapade pogodba s Krasom 30. junija.

B.R.

Breg, Kras in Primorec na turnirju San Sergia

Nogometna prvenstva v amaterskih ligah so se končala pred nedavnim, sedaj pa je čas raznih turnirjev, bolj ali manj zanimivih in kvalitetnih. Brez dvoma eden izmed najzanimivejših turnirjev, ki se je začel pred dnevi, poteka pri Sv. Sergiju v organizaciji društva San Sergio. Gre za tretji memorial Walterja Caconeja, na katerem nastopajo tudi tri nase enajsterice, in sicer Kras, Primorec in Breg.

Na tem turnirju nastopa deset ekip, ki so razdeljene v dve skupini. V prvi sta poleg naših predstavnikov se Domio in Fortitudo, medtem ko v drugi skupini igrajo Campanelle, Junior Aurisina, Portuale, San Sergio in Chiarbola.

Prvo in drugoplasirani iz vsake skupine bodo igrali polfinalna srečanja 8. in 9. junija ob 18.30, medtem ko bo finalno srečanje 11. junija ob 18.30.

Sporod slovenskih derbijev pa je naslednji: danes, 22. t.m. ob 19.00: Kras-Breg, torek, 25. t.m. ob 18.30: Breg-Primorec, torek, 1. junija ob 18.30: Primorec-Kras.

(E.B.)

ATLETIKA / NA TEKMOVANJU NARAŠČAJNIKOV

Atleti Bora Bctkb precej uspešni

Še posebej so se izkazali tekači

Borovi naraščajniki so prejšnjo soboto in nedeljo tekmovali na deželni fazi ekipnega društvenega prvenstva. V Huminu so kljub zdesetkani postavi (odsotna sta narmec bila metalca Kerze in Cernigoj ter skakalec s palico Kotrla) zasedli 7. mesto med 13. nastopajočimi ekipami in prvič po mnogih letih premagali dosedaj močnejše sovratnike trzaskoga Cral-ACT.

S popolno postavbo bi lahko borovi atleti dosegli tretjo stopničko v Furlaniji-Juljski krajini, saj bi tako krili 20 nastopov in dosegli približno 1.500 točk več. Borovi predstavniki so izboljšali deset osebnih rekordov ter so se proslavili predvsem v tekih, solidni so bili v skokih, slabi pa v vseh metih. Glavni »junak« je bil kot se že dogaja več mesecev dolgooproga Gabrijel Testi, ki se je že na prejšnjem atletskem vikendu spustil pod »magično« mejo 2' na 800 m (1, 59"5). Tokrat je popravil društveni rekord na 3000 metrov za celih 30" (9"3", 8), ter obenem zmagal na 1.500 m z odličnim časom 4'12".

Dve drugi mesti je pobral Marko Sestan sicer specialist na 400 in 400 ovire, ki se je tokrat zrtvoval za društvo in nastopil na neobičajni pro-

Gabrijel Testi

gi 2000 m ovire, kjer je dosegel 6'53" ter 800 m 2'6"1 in bil poplačen z dvema osebnima rekordoma.

Tudi ostali borovci so uspešno tekmovali. Goran Ruzzier je dosegel osebni rekord v hoji na 5 kilometrov s časom 29'48". Andrej Demarc je bil dvakrat tretji, in sicer na 400 ovire s časom 60"7, na 400 m pa je tekkel 56". Ruggero Pilan je tekkel 100m v 11, 9

sek., Federico Gelfi je postavil osebna rekorda v troskoku z 12, 82m in v višini s 177 cm, Goran Ruzzier pa v disku 20 m in 16 cm.

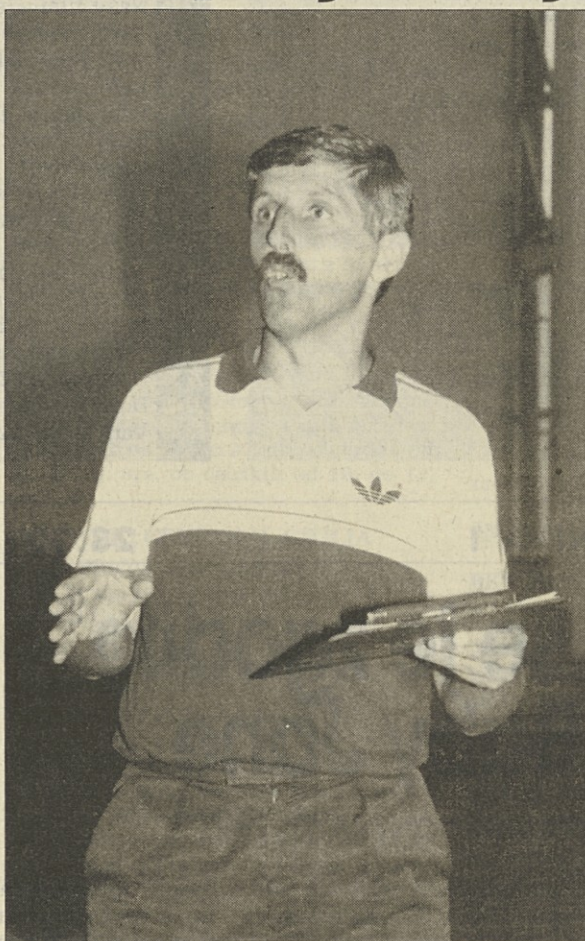
Naraščajniki se sedaj vneto pripravljajo za bližnje deželno prvenstvo v mnogobojih, ki bo na sporedu v Pordenonu 5. in 6. junija. Danes in jutri pa bo videnski stadion Friuli tokrat izjemoma prepusten atletom.

Nastopili bodo starejši člani atletske sekcije SZ Bor, ki bodo skušali pokrivati ves olimpijski program (21 disciplin). Krite 21 disciplin niso macje solze in borovi atleti se bodo na vse kriplje trudili, da dokažejo, da njihove barve v Furlaniji-Juljski krajini res zacenejo nekaj pomeniti. V prvi fazi tega tekmovanja, ki je bila 8. in 9. maja na goriških Rojcah, so že zablesteli z izboljšanjem 20 let starih društvenih rekordov in sicer na 800 m in 400 m ovire.

Zadnja dva rekorda, ki sta pripadala predsedniku atletske sekcije Duškotu Svabu sta bila potolčena po zaslugi Stefana Pedita, izkazal pa se je tudi Furio Pil na teku na 200m 23"5 in 400 m 51"9 ter seveda kot običajno Igor Sedmak v troskoku 14 m 92 cm.

KOŠARKA / POGOVOR Z DRVARIČEM

»Pri vas sem imel veliko prijateljev«

Zdovca in Teomana Alibegovića
Naj dodamo, da so kandidati za evropsko prvenstvo naslednji.

Play-maker: Jure Zdovc (Limoges) letnik 1966, 196 cm visok, kapetan; Darko Mirt (Miklavz) 1960, 187 cm; Bostjan Leban (Slovan Ljubljana) 1973, 194 cm.

Beki: Boris Gorenc (Smelt Olimpija) 1973, 197 cm; Jaka Daneu (Smelt Olimpija) 1971, 197 cm; Janko Narat (Davidson University) 1973, 196 m.

Krili: Teoman Alibegović (Mangiaebvi Bolo-

gna) 1967, 204 cm; Roman Horvat (Smelt Olimpija) 1971, 191 cm.

Centri: Slavko Kotnik 1962, 204 cm; Zarko Djurišić 1961, 204 cm; Marjan Kraljević 1970, 213 cm; Marko Tušek (vsi Smelt Olimpija) 1975, 204 cm; Primož Bačar (Postojna) 1968, 206 cm; Ales Kunc (Slovan Ljubljana) 1973, 207 cm.

Od teh 14 igralcev bo Drvaric izbral 12, ki bo potovalo v Wrocław in nato, upajmo, na EP v Nemčijo.

Bodo ti košarkarji ponovili lep uspeh z olimpijskih iger v Barceloni?

Naloga gotovo ne bo lahka, saj ne bodo mogli več računati na »faktor presenečenja«. Na olimpijskih igrah v Spaniji so bili neznanka, sedaj pa so kar vredni spostovanja.

Takoj po zadnji Jadranovi prvenstveni tekmi si moral v Ljubljano na priprave reprezentance, tako da skoraj ni bilo časa za daljši pogovor ali oceno o minuli sezoni. Kako pa bi na kratko ocenil svojo dveletno izkušnjo pri nas?

»Moram reci, da sem se pri vas izredno dobro počutil. Bil je to pravi ambient prijateljev. Zal mi je, da smo izpadli iz lige, toda glede na kakovost lige in glede na to, naša ekipe in društvo nista urejena na profesionalni osnovi, več nismo mogli doseči. Mislim pa, da je bilo vsekakor pozitivno dejstvo, da so se uveljavili nekateri mladi igralci. Zame pa je bila pozitivna izkušnja predvsem ta, da sem se moral znajti tudi ob skromnem fondu igralcev. Možnosti večje selekcije igralcev seveda ni bilo in trener se je moral pač prilagoditi položaju.«

Kaj pa želite Jadranu za naprej?

»Vsi smo želeli obdržati B ligo. Nam ni uspelo. Sedaj pa bo potrebno absolutno obdržati C ligo. Zato pa bo potrebno nadaljevati z enakim volumnom dela tudi za naprej. To se pravi najmanj štiri treninge tedensko, saj je tudi raven v tej konkurenci kar visoka. Potrebno pa bo delati tudi na mladinskem področju, kajti samo široka baza je tudi pogoj za boljše kvaliteto.«

Milan sinoči osvojil točko

V vnaprej igrani tekmi

Le nekaj dni pred finalno tekmo pokala prvakov proti Olympiqueu iz Marseille je Milan sinoči v vnaprej odigrani prvenstveni tekmi v Cagliariju vnovic pokazal, da mu v tem zadnjem delu sezone, predvsem zaradi številnih poškodb, zmanjkuje sapa. Rezultat 1:1 sicer v celoti ustreza Milančanom, toda Capellovo mostvo se zdalec ni v pravi formi.

Sinoči bi se lahko za Milan izteklo dosti slabše. Urugvajec Cagliarija Francescoli je po napaki celotne Milanove obrambe že v četrti minuti dosegel gol in spravi ob živce kakih 500 Milanovih navijancev, ki so se na stopniščih spopadli s policisti. Živcnost je zajela tudi igralce, ki so sicer reagirali, a brez pravega učinka. Papin pa je v napadu deloval kot izgubljen ovca. Iz zagate je goste, tako kot že nico kolikokrat spravi Massaro, ki je izenačil že v 33. minuti, to pa je bilo tudi vse, kar je Milan pokazal v Cagliariju.

NAMIZNI TENIS / SP NA ŠVEDSKEM

Premoč Azijcev pri dvojicah

Pri posameznikih kolajne v Evropo

GÖTEBORG - Na svetovnem prvenstvu v namiznem tenisu sta se v finalu mešanih dvojic pomerila kitajski par Wang Tao-Liu Wei in južnokorejska dvojica Yoo Nam Kyu-Hyun Jung Hwa. Pri moških dvojicah sta v četrtfinalu izpadla se zadnja evropska para Persson-Lindh in Waldner-Appelgren, najmanj bronasto kolajno pa so si priborili trije kitajski in en južnokorejski par.

Tudi posamezniki in posameznice so že odigrali četrtfinalne dvoboje. Pri igrah se je izmed Evropejk v polfinalu uvrstila samo 23-letna Romunka Otilia Badescu, ki je v osmini finala premagala Singapurko Jing Jun Hong in kolo pozneje se peto nosilko Li Bun Hui iz Južne Koreje. Romunka je prva Evropejka, ki bo po desetih letih dobila odličje na svetovnem prvenstvu, čast Kitajk pa bo v polfinalu branila samo četrta nosilka Gao Jun. Pri moških bodo vse štiri kolajne ostale v Evropi. Olimpijski zmagovalci Jan-Ove Waldner se je z briljantno igro uvrstil v polfinale. Prvi nosilec, ki je kolo prej imel veliko dela z Rusom Dimitrijem Mazunovom, je z raznovrstno igro popolnoma onemogočil južnokorejska Kim Taek-sooja. »Igral sem tako dobro, kot že dolgo ne, lahko bi rekel, da tako kot na olimpijskih igrah,« je dejal Sved, ki se bo v današnji polfinalni partiji pomeril z Jeanom-Michelom Saivom. Belgijec je v petih nizih premagal tretjega nosilca Kitajca Maa Wengeja, drugi polfinalni par pa sta Jean-Philippe Gatien, ki je s težavo premagal belgijsko presenečenje Andrasa Podpinko, in Hrvat Zoran Primorac, ki je v četrtm kolu izločil Nemca Jorga Rosskopf, v četrtfinalu pa se Kitajca Wanga Yongganga.

Rezultati: moške dvojice - četrtfinale: Tao/Lin (Kit, 1) - Persson/Lindh (Sve, 5)

14:21, 21:13, 21:15, 21:10, Nam-kyo/Taek-soo (J. Kor, 3) - Waldner/Appelgren (Sve, 7) 21:16, 17:21, 21:13, 15:21, 21:15, Guoliang/Zhigang (Kit) - Myong Jun/Gyong Sop (S. Kor) 21:12, 21:8, 21:15, Ma/Li (Kit, 11) - Hee-chan/Chul-seung (J. Kor, 6) 21:15, 21:9, 15:21, 21:19.

Mešane dvojice - polfinale: Tao/Wei (Kit, 1) - Ma/Yunping (Kit, 8) 21:18, 21:11, 21:12, Nam-kyo/Hyun Jung-hwa (J. Kor, 6) - Sun Il/Sun Bok (S. Kor, 13) 21:14, 21:14, 21:14.

Zenske - 4. kolo: Badescu (Rom) - Jun Hong (Sing) 21:17, 22:20, 19:21, 13:21, 21:19, Bun Hui (S. Kor) - Na (Kit, 14) 21:16, 21:19, 21:11, Zihe (Kit, 7) - Koyama (Jap) 22:20, 13:21, 21:10, 21:13, Jung-hwa (J. Kor, 3) - Weiyei (Kit, 11) 21:12, 21:18, 25:23, Jun (Kit, 4) - Kostromina (Belorus) 21:12, 21:19, 21:17, Struse (Nem) - Sun Bok (S. Kor, 13) 21:15, 21:12, 21:13, Yuan (Kit) - Po Wa (Hongkong) 21:16, 18:21, 21:11, 21:10, Jing (Tajvan, 12) - Schoepp (Nem) 19:21, 21:12, 21:18, 21:19; četrtfinale: Badescu (Rom) - Bun Hui (S. Kor, 5) 21:13, 21:13, 20:22, 21:19, Jung-hwa (J. Kor, 3) - Zihe (Kit, 7) 21:17, 21:19, 21:8 Jun (Kit, 4) - Struse (Nem) 21:17, 21:17, 21:10, Jing (Tajvan) - Yuan (Kit) 21:17, 25:23, 20:22, 21:17.

Moški - 4. kolo: Waldner (Sve, 1) - Mazunov (Rus) 19:21, 21:16, 21:16, 13:21, 21:17, Taek-soo (J. Kor, 5) - Huang (Kan, 16) 22:20, 21:18, 21:19, J.-M. Saive (Bel, 7) - Grubba (Pol, 10) 21:17, 21:15, 21:19, Ma (Kit, 3) - Gun Sang (Severna Koreja) 21:13, 16:21, 21:13, 22:20, Yonggang (Kit, 15) - P. Saive (Bel) 21:12, 21:11, 21:12, Primorac (Hrv, 14) - Rosskopf (Nem, 6) 21:15, 14:21, 21:16, 16:21, 21:16, Podpinka (Bel) - Tao (Kit, 8) 21:15, 21:17, 19:21, 14:21, 22:20, Gatien (Fra, 2) - Samsonov (Belorus) 21:17, 20:22, 21:15, 22:20; četrtfinale: Waldner (Sve, 1) - Taek-soo (J. Kor, 5) 21:10, 21:9, 21:18, J.-M. Saive (Bel, 7) - Ma (Kit, 3) 12:21, 21:19, 21:17, 13:21, 21:13, Primorac (Hrv, 14) - Yonggang (Kit, 15) 22:20, 21:10, 19:21, 21:13, Gatien (Fra, 2) - Podpinka (Bel) 21:12, 28:26, 17:21, 10:21, 21:17.

TENIS / PRED TURNIRJEM V PARIZU

»Big Jim« že pridno trenira na igriščih Roland Garrosa

Jim Courier se vestno pripravlja na turnir v Parizu (Telefoto AP)

O Kukoču v Chicagu šele julija meseca

CHICAGO - Glavni vodja profesionalne NBA kosarkarske ekipe Jerry Krause je izjavil, da bo govor o Toniju Kukoču šele meseca julija. Krause je tudi odločno demantiral vest, čes da bi se, kot je pisal eden od italijanskih dnevnikov, v ponedeljek v New Yorku srečal s Kukočevim posrednikom.

»V ponedeljek bom zares v New Yorku, toda ne zato, da bi govoril o Kukoču, temveč da bi si ogledal polfinalno tekmo naše ekipe s Knicksi. Na vsak način želim spet poudariti, da s Kukočem ne moremo podpisati nobenega dogovora pred julijem, saj bomo šele tedaj izvedeli za svoj 'roster' glede plac,« je dejal Krause.

Olympique podkupoval?

MARSEILLE - Kot prava bomba je včeraj pretresla »nogometno Francijo« vest, čes da je eden od predstavnikov Olympiquea skusal podkupiti igralce Valenciennesa. Libero te ekipe Jacques Glassmann je namreč povedal trenerju Boru Primorcu, da mu je telefonski »nekdo« in mu je obljubil lepo vsoto denarja, »če bi igral slabo«. Tehnični vodja Olympiquea Jean-Pierre Bernes pa je odvrnil: »To je zares smešno in je samo preteveza, da bi se Valenciennes izognil dodatnim tekmam v boju proti izpadu.« In je se dodal: »Dokaj sumljivo je tudi, da se vse to dogaja nekaj dni pred finalnim nastopom v pokalu prvakov. Očitno nekatere moti, da je Olympique tako uspešen.«

Juventusova zmaga odmeva tudi na Kitajskem

PEKING - O Juventusovem slavju v pokalu UEFA proti Borussia iz Dortmundu je na široko prisal tudi kitajski tisk. Se pred kratkim bi bilo pisanje o italijanskih »nogometnih milijonarjih« prava anatema.

Američani in Španci

DÜSSELDORF - Izidi turnirja mostvenega svetovnega pokala v tenisu z nagradnim skladom 1, 7 milijona dolarjev - modra skupina: ZDA - Rusija 3:0 (Pete Sampras - Aleksander Volkov 7:5, 6:1; Michael Chang - Andrej Česnokov 6:1, 6:4; Patrick McEnroe/Richey Reneberg - Volkov/Andrej Olhovski 6:3, 6:4); Španija - Švica 2:1 (Carlos Costa - Jakob Hlasek 6:1, 3:6, 4:6; Sergi Bruguera - Marc Rosset 6:4, 6:1; Bruguera/Tomas Carbonell - Hlasek/Rosset 6:2, 6:2).

Lewis ne bo skakal v daljavo

NEW YORK - Zaradi poškodbe vratnih vretenc, ki jo je dobil februarja v prometni nesreči, svetovni prvak Carl Lewis letos ne bo mogel skakati v daljavo. To je v certek povedal menedžer atletskega kluba Santa Monica in dodal, da se bo trikratni olimpijski prvak v skoku v daljavo letos bolj posvetil teku na 100 in 200 metrov in poskusil v obeh disciplinah tudi nastopiti na letosnjem svetovnem prvenstvu v Stuttgartu. Danes bo Lewis nastopil na igrah New Yorka, enem od dveh ameriških »grand prixov«. Na 100 metrov bodo med njegovimi tekmeči olimpijski zmagovalci na 200 m Mike Marsh, dvakratni svetovni prvak na 200 m Calvin Smith in dvoranski svetovni prvak na 60 m, Kanadčan Bruny Surin.

Pascal Lino kaznovan

ROTTERDAM - Francoski kolesar Pascal Lino bo moral plačati mednarodni kolesarski zvezi UCI kazen 1.950 ameriških dolarjev, ker so med klasično dirko Amstel Gold pri njem odkrili sledi uporabe amfetamina. Lino, ki je bil lani najboljši francoski kolesar na dirki Tour de France, 11 dni je nosil tudi rumeno majico, je »obsojen« tudi na tri mesece pogojno, po pravilniku francoske kolesarske zveze pa mu lahko za tri leta prepovejo nastopanje. Letos član španskega mostva Festina je bil 52. na dirki Amstel Gold.

Zico počiva

TOKIO - Brazilski nogometaš Zico, ki je bil strelec gola v prvem kolu nove poklicne japonske lige, zaradi nartagne stenske mišice ne bo igral vsaj tri tedne. 40-letni igralec mostva Kashima Antlers je zapustil igrišče že po osemnajstih minutah igre proti mostvu Yokohama Flügels. Antlersi so vseeno zmagali s 3:2 in po dveh kolih vodijo z maksimumom osvojenih točk.

Kvalifikacijski turnir za OI na Otoku

ZÜRICH - Olimpijski hokejski kvalifikacijski turnir bo po odpovedi prvotnih prirediteljev Švice v Veliki Britaniji. To je včeraj sporočil generalni sekretar mednarodne hokejske zveze IIHF. Švicarji so si za prvi cilj namreč zastavili vrnitev v skupino A, pri tem pa naj bi jih olimpijski cirkus le oviral. Švice na turnirju ne bodo nadomestili, na njem pa bodo nastopile reprezentance Slovaške, japonske, Latvije, Poljske in Velike Britanije.

Namestitvev navijačev za tekmo v Trstu

TRST - Za jutrišnjo prvenstveno tekmo A lige Brescia - Lazio, ki bo na »nevtralnem« trzaskem stadionu »Rocco«, bodo »ločili« navijače obeh klubov. Z navijaci Lazia pa bodo sedeli tudi Trzascani. Trzaska policija se seveda boji, da bi prislo na tekmi do izgrediv. Glede Triestine pa naj omenimo, da naj bi dose-danji trenerja Perottija zamenjal nekdanji državni reprezentant in svetovni prvak Ciccio Graziani. Novo vodstvo Triestine je namreč precej nepričakovano odslovilo dose-danji trenerja Perottija in mostvo začasno poverilo trenerju mladinske ekipe Russu. Kaze pa, da je med trzaskimi navijaci precej negotovanja glede zamenjave trenerja, do katere je prislo le dve koli pred koncem prvenstva.

AVTOMOBILIZEM / V MONTE CARLU VČERAJ PROST DAN

Rastoči stroški ogrožajo prihodnost formule ena

MONTE CARLO - Rastoči stroški za novo tehnologijo in obremenjujoči učinki svetovne gospodarske recesije bi po misljenju enega izmed vodilnih sponzorjev utegnili pahnti formulo 1 v krizo. Walter Thoma, predsednik podjetja Philip Morris, ki proizvaja cigarete Marlboro in je največji pokrovitelj dirk za svetovno prvenstvo, je na kosilu v Monte Carlu govoril o nadaljnji usodi formule 1. Njegovo sporočilo, da mora formula 1 nujno zmanjšati svoje stroške ali pa se vzdrževati s pomočjo različnih pokroviteljev, je preplavilo paddock, kjer so mostva v petek uživala v tradicionalnem prostem dnevu in knezevini.

»Prav ima, nekaj je treba ukreniti,« se je s Thomo strinjal Ken Tyrrell, ki se je tudi sam dolgo casa zavzemal za prepoved drage visoke tehnologije, ki že mesece povzroca nasprotujoča si mnenja posameznih mostev. Drugi se spet zavzemajo, da bi formula 1 ostala z vodilno tehnologijo. Predsednik Renaulta Louis Schweitzer je pred dvema tednoma v Barceloni zagrozil, da se bo francoski proizvajalec motorjev umaknil iz formule 1, ce FISA ne bo hitro izdala tehničnih nartrov za prihodnje sezone. Opozorila Walterja Thome, ki so sledila prejšnjim hudim napadom lastnika Camela Duncana Leeja na stroške tehnologije, je nov udarec za moralo formule 1. Thoma pravi, da je treba v prihodnje skrbno nartrovati »cirkus« s hitrimi avtomobili in nadzorovati stroške, zato predlaga skrajšanje dolžine ene dirke s treh na dva dneva. Ob

tem je takoj pristavil, da Marlboro ne bi rad pretrgal stikov s sportom, zato se zavzema za nove možne poti v razvoju formule 1.

S temi skrbmi pa se prav nič ne obremenjuje Alain Prost, ki je pri 38 letih se bolj lačen zmag kot kdaj koli prej. »Imam že tri naslove svetovnega prvaka, letos pa si želim se četrtega. Če mi bo to uspelo, bom prihodnje leto startal na peti naslov,« meni Francoz, ki mu je eno leto počitka po grozni sezoni 1991 pri Ferrariju vilo se več volje do dirkanja. Letos si je na dose-danjih petih dirkah vsakih priboril »pole position«, ki jih je sicer na 183 nastopih nabral samo 20, in pravi, da preprosto uživa v novih dvobojih z Ayrtonom Senno. »Najino tekmovanje je koristno za oboja in je seveda pozitivno tudi za formulo 1. Vsaka zmaga ima svojo tezo, ki jo lahko meriš glede na kakovost tekmecev,« je dejal svetovni prvak v letih 1985, 1986 in 1989, ni pa zelel nicesar napovedovati za jutrišnjo dirko, kajti danes je pred vozniki se zadnji boj za cimboljski startni položaj.

»Na ozkih ulicah moras biti potrpeljiv in cakati na napako tekmecev, kar pa je zelo težko. Kadar voziš za nekom, se rado zgodi, da narediš napako tudi sam, saj nimas pregleda nad progom. Škoda, da se ne da prehitovati. To je najmanj spektakularna dirka v sezoni,« je se dodal Francoz.

V Monte Carlu so vozniki po dveh dneh dežja lahko uživali v suhem vremenu. To pomeni, da se bo moral najhitrejši na prvem treningu Damon Hill privaditi na nove razmere, ce bo zelel ubraniti prvo mesto.

ODMOR - Alain Prost, Michael Schumacher in Damon Hill včeraj prosti (AP)

NOGOMET / POKAL ANGLEŠKE NOGOMETNE ZVEZE

Arsenal osvojil angleški pokal

LONDON - V drugem poskusu je Arsenalu uspelo premagati Sheffield Wednesday in tako osvojil pokal angleške nogometne zveze. Tekma se je končala z 2:1 po podaljskih, odločilni gol pa je v zadnjih sekundah srečanja dosegel Linighan.

Arsenal je pred nedavnim osvojil tudi ligaski pokal, zanimivo pa je, da sta se tudi takrat pomerila ista nasprotnika. Tudi rezultat je bil enak: 2:1. Ce se povrnemo k zadnji tekmi, lahko za kroniko povemo, da je najprej povedel Arsenal z golom

Wrighta v 34. minuti. Arsenal je bil tudi po vedem zadetku boljši, toda Sheffieldu je uspelo z golom Waddla izenaciti v 68. minuti.

Vsi poskusi obeh ekip, da bi dosegli zmagoviti gol v regularnem delu pa so bili zaman. Tako kot na prvem srečanju v soboto (takrat se je srečanje po podaljskih končalo 1:1) sta bila potrebna dva podaljska po 15 minut. Ko je že vse kazalo, da tudi tokrat ne bo odločitve, pa je Linighan dosegel zmagoviti zadek in prinesel veliko zmago Arsenalu.

Igralci Arsenalu z osvojenim pokal (Telefoto AP)

Smrt na križišču

LJUBLJANA - Z renaultom 5 je Franc K. v četrtek vozil od Trzina proti Ljubljani. Ko je pripeljal do črnškega križišča, je zavil levo na cesto proti Sentjakobu, pri tem pa zaprl pot za stavi 128, ki mu jo je nasproti pripeljal Egidij K. Ta je trčenje sicer skušal preprečiti z zaviranjem, a je po desetih metrih drsenja vseeno tresnil v petko, ki jo je odbilo čez betonski robnik in je potem obstala na otoku za pešce. Voznika avtomobilov sta trčenje prezvela z manjšimi poškodbami, sopotnico v Francevi petki Ano Krivec pa so morali iz zmečkane pločevine izrezati gasilci. Hudo ranjeno so odpeljali na urgenco Kliničnega centra, vendar je že med potjo umrla.

Odpeljal se je...

MURSKA SOBOTA - V četrtek ob 21.40 sta pri naselju Rankovci trčila avtomobila: v avtomobil Deana C. iz Nemčevcev je namreč udaril neznani avtomobil, ki je nepravilno pripeljal po »Deanovem« vozni poti. Trčenje je bilo na srečo neznajše narave, tako da je neznanec lahko - ne da bi počakal na pogovor z oškodovanim - odpeljal naprej proti Murški Soboti. Iscejo ga, lahko pa se na policiji (telefon številka 92) oglasi tudi sam. Policija prosi tudi morebitne priče dogodka, da jih pokličejo.

Pomladanska poljska dela...

MARIBOR, MURSKA SOBOTA - V četrtek je popoldne je 34-letni Maks Trojner iz Brengove s traktorjem, na katerega je imel priključen obračalnik, spravljal seno. Zaradi prevelikega naklona zemljišča, po katerem se je Maks vozil pri delu, se je traktor z obračalnikom prevrnil na bok. Traktorist je padel z njega in se tako hudo poškodoval, da je že na kraju nesreče umrl. Dva dni prej pa je Jož J. pri siliranju trave neprevidno stegnil roko in stroj mu je zgrabil dlan. Zdravi se v mariborski bolnišnici.

Nevarno »prosto« plezanje

LJUBLJANA - Pred dnevi je 34-letni Dusan G. pozvonil pri sosedu v prvem nadstropju hiše, v kateri stanuje, in jo poprosil, če lahko čez njen balkon spleza na svojega, ki je nadstropje višje. Izgubil je namreč ključ svojega stanovanja. Pri podvigu pa mu je spodrsnilo in padel je skoraj sedem metrov globoko. Zdravi se v Kliničnem centru.

Vroča razprava

LJUBLJANA - V Kliničnem centru po prepiru in netrepu počiva 48-letni Jasmin N., začasni Ljubljancin, ki sicer stanuje v Gradisovem samskem domu. Tega četrtekvega večera se je v domu v »pogovor« zapletel s pet let mlajšim Abdulahom D. iz BiH. Pri očitno različnih mnenjih so Abdulahu popustili živci in je svojega sogovornika z nožem večkrat zabodel: malo v roko in malo v hrbet.

Piščančja smrt zaradi pozabljivosti

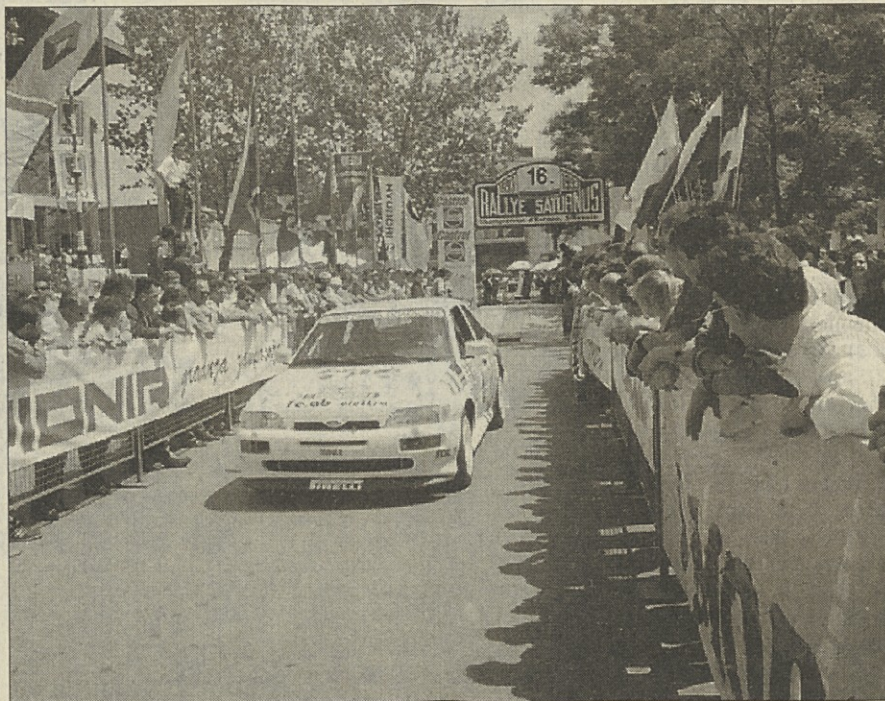
KOČEVJE - Četrtek je bil usoden dan za piščance na farmi Mlaka. Zaradi »slamparije« delavcev, ki so ob odhodu pozabili vključiti prežrcevalne naprave, je poginilo 1460 piščancev. Če življenja piščancev merimo v dolarjih, je to zneslo 400.000 tolarjev, kolikor so v podjetju izračunali, da so izgubili z njihovim poginom.

Izginili čez noč

LJUBLJANA - V četrtekovi noči so avtomobilski tatovi udarili dvakrat: na Vogelni ulici so sunili VW passat z registrsko številko LJ 10E 050, pred blokom na Kvedrovi pa jim je »padel v oko« crn fiat tipo - LJ S3 222. Avtomobila sta dva izmed petindevetdesetih, ki so jih v Ljubljani ukradli med 1. januarjem in 15. majem. Pri tem je znano dejstvo, da ukradeni avtomobili iz nase države ponavadi čez noč »izhlapijo« čez južno mejo in pristanejo na črnih avtomobilskih

trgih - najpogosteje v Srbiji in celo raju Vzhoda za avtomobilske mešetarije - Bolgariji. Tako so od teh, v prvih starih mesecih in pol ukradenih avtomobilov nasi kriminalisti prisli na sled le devetih. Če se ozremo na preteklo leto in pogledamo številke o ukradenih avtomobilih, bomo ugotovili, da imamo kaj malo možnosti, da ukradeni vozilo se kdaj dobimo nazaj: lani so namreč samo v Ljubljani ukradli 226 avtomobilov - nasli so jih le 41.

Rally Saturnus - zaprte ceste

Zaradi cestne dirke Rally Saturnus 1993 bo danes med 8. in 14. uro zaprta cesta Cesarski vrh - Godovci. Cesta Planina - Ravbarkomanda - Postojna - Hrusevje - Landol - Planina bo zaprta med 9. in 15. uro. Zaradi zadnje etape rallyja v industrijski coni Moste v Ljubljani bo danes med približno 13.30 in 15. uro promet oviran okoli Letališke ceste. Obvozi so urejeni.

Tolar na tolar vaba za vlomilce

MARIBOR - Zadnje dni je bila vlomilska bera v stajerski prestolnici »kar v redu«. V Frankolovski ulici so odkrili, da jih je vlomilec obiskal neke med 10. in 20. majem in odnesel za 50.000 tolarjev tehničnih predmetov in deviz. V četrtek dopoldne je bila na udaru Tomsčeva ulica; vlomilci (-

ali pa je to bil v obeh primerih isti) so si na tej ulici v dopoldanskem času nabrali v enem stanovanju za 50 tisočakov zlatnine, v drugem pa so »pokasirali« za 670.000 tolarčkov deviz. Po ropu Krekove banke kaže, da Mariborčani ne zapajo preveč bankam in raje devize tlačijo v domače nogavice.

Žeja

RADENCI - Policisti so v četrtek ujeli Janeza H. in Vladimirja H. iz Cernelavcev. Policijska »gosta« sta dan vlomila v stanovanje neke Radencanke, »obiskala« pa sta tudi skladišče Radenske.

Prevročna pekarna in goreči kozarci

LJUTOMER, CELJE - V četrtek zjutraj je gorelo na podstresju Pekarne Ljutomer. Vzrok je bila neustrezno speljana lesena strešna konstrukcija mimo dimnika krušne peči, ki se je zaradi visoke temperature vnela. Tudi v skladišču hrvaskega podjetja Straža - sedež ima na hrvaski strani mejnega prehoda Rogatec -, ki je na slovenski strani tik ob meji, je zagorelo v četrtek opoldne. Ugoto-

vili so, da so delavci podjetja zazigali odpadke na koncu skladišča - tam to že dalj časa počno - tokrat pa so bili nekoliko neprevidni. Zagorele so plastične folije, ogenj pa je preskočil se na lesene palete in zgorelo jih je 56. Na njih so bili kozarci za vlaganje - ogenj je zajel več kot 29.000 kozarcev, nekateri so bili polni izdelkov Zvečev. Skode je za okoli 120 tisoč tolarjev.

JUTRI

23. maja

Mlad, komaj šeststidesetleten, je 23. maja leta 1941 v Ljubljani umrl pomembni slovenski skladatelj, ideolog radikalnega glasbenega modernizma, Slavko Osterc.

Rodil se je 17. junija leta 1895 v Verzeju. Po končanem učiteljsku v Mariboru je odšel v Prago, kjer je pri znanih profesorjih Novaku, Jiraku in Habi studiral na konservatoriju. Od Habe, ki je v svojem glasbenem iskanju šel tako daleč, da je dal izdelati 1/4-tonski klavir, se je navzel konstruktivizma in četrto-penjske glasbe. Domov je prišel kot goreč zagovornik teh nazorov in postal profesor kompozicije na ljubljanskem konzervatoriju.

Ostercova eksperimentalnost je v konformistični ljubljanski glasbeni vsakdan vnesla pravo zmedo. Vendar se je okoli profesorja zbralo dovolj učenecv, ki so mu zvesto prisluhnili, se posebej, ker se Osterc ni prepuštil eksperimentalnemu zanosu, ampak se je kmalu ustalil in ustvarjal v preprostejši, iskreni glasbeni govorici. S svojim raznolikim in bogatim opusom se je uveljavil tudi v tujini.

Leta 1962 je skladatelj Ivo Petric ustanovil ansambel Slavko Osterc, ki ni le gojil glasbe velikega mojstra, ampak - kar je še dragocenejše - vzbudil mlade ustvarjalce, da so mu posvetili prek sto novih del.

S POTI PO SLOVENIJI

LONI KOS

Na stičišču slovenskih krajev

Biser Rašice je Trubarjev gaj - Bitka za slovensko knjigo - »Pred Bugom smo usi glih!«

Trubarjeva Rašica, ali Rašica. Ko boste prišli v rojstni kraj človeka, ki je pobudnik in nosilec enega izmed največjih zgodovinskih dejanj v kulturi in nenazadnje ena najimpozantnejših in najizrazitejših osebnosti v zgodovini Slovencev, vas bo morda najprej presenetilo dvojje imen za Trubarjev rojstni kraj. Najbrž bo držalo ime Rašica, kajti potok, ki teče pod vasjo in je vrsto let poganjal Trubarjev mlin, v svojih valovih nosi ime Rašica.

Rašica je tako blizu, za marsikoga pa daleč in oddaljena. Ko se peljete iz Ljubljane proti jugu, točneje po cesti, ki vodi proti Ribnici, Kočevju in naprej proti morju, boste le nekaj ki-

lometrov za Turjakom opazili vasico Rašica. Zavili boste desno in skoraj padli v objem Trubarjevega gaja. Prišli boste v vas, ki je bila nekoč stičišče slovenskih krajev, saj so se v davnih casih v Rašici križale poti iz Novega mesta in Stiškega samostana, poti, ki so vodile v Vipavsko dolino in Trst, na Reko in v sirni svet. Popotniki in trgovci so izmenjavali blago, svoja pričakovanja, vesti ... Skratka, na Rašici je bil nekoč pravi pravcati semenj. Danes je manj živahno, ljudje, ki živijo za kraj in z njim pa želijo, da se Rašica še bolj uveljavi in najde mesto tam, kjer ji pripada. To pa je v samem vrhu kulturnih spomenikov Slo-

venije.

»Rašica, katere pomen je v kulturnem trikotniku Trubar, Levstik in Stritar, je se vedno bela lisa na turističnem zemljevidu Slovenije. Čeprav ni dolgo tega, ko smo praznovali 400-letnico Trubarjeve smrti in postavili oziroma obnovili Trubarjev gaj, je med Slovenci se vedno premalo zanimanja za rojaka, ki je oče slovenske knjige. Primož Trubar je bil človek, ki se je prvi bojeval za slovensko knjigo in jezik. Sestega junija bo minilo točno 485 let od njegovega rojstva. Na ta dan bomo razglasili krajevni praznik, kajti do sedaj smo ga imeli skupaj s krajani Turjaka. Moram reči, da ni stvari, ki bi današnjega sodobnega popotnika ustavila na Rašici. Zacetni moramo popolnoma od zacetka in promovirati naš kraj, če seveda želimo, da se bo nekaj premaknilo. Kraj spada pod občino Vic-Rudnik. Kako je z denarjem, vemo vsi. Naj se dodam, da smo zaradi bližine Ljubljane

morda nekoliko zane-marjeni. Promocije, ki bi morala nenehno teči, zal ni. Samo podatek, da smo imeli od septembra 1986, ko je bila domacija prenovljena in svečano odprta, vsako leto do 20.000 obiskovalcev, in da nam je zmanjkalo publikacij, ki pišejo o Trubarju, dovolj zgovorno govori o odnosu do kulturnih vrednot. Zalozbe ne gre do prepogosto v ponatis. Vprašanje odnosa do slovenske besede, slo-

Hiša, ki v sebi skriva duhovno zakladnico

venstva, kulture in ne nazadnje do samega Primoža Trubarja potemtakem ni zaman. Nam, ki živimo v tem prostoru, ni bilo vseh tudi to, da smo dobili Trubarja na desetletarskem bankov-

cu. Njegovo mesto bi moralo biti prvo. Morda to kaže na duhovno devalvacijo Slovencev. Se veliko zanimivega in pikrih besed je strnil Andrej Perhaj, ki je odgovorna oseba oziroma vodje po domaciji in v bližnji galeriji.

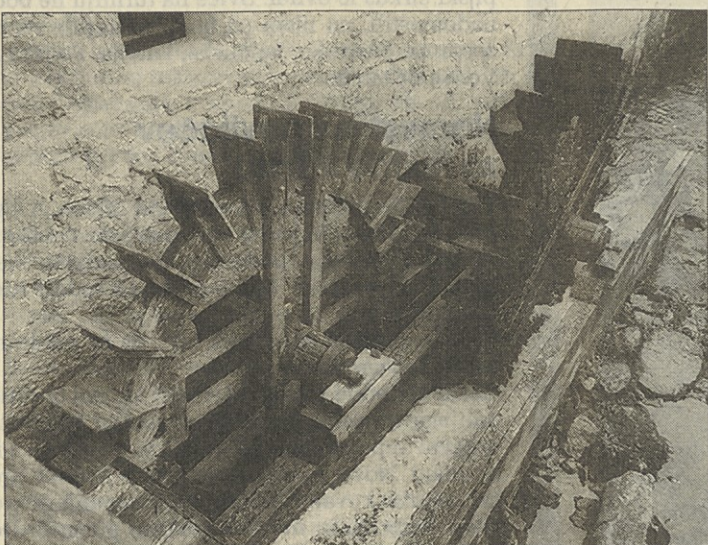
Trubarjeva domacija ali muzejski prostor, pod katerim je mlin, in ena izmed redkih vodnih zgradb venecijank, ki se vedno dela in stoji le nekaj korakov stran, obiskovalca duhovno omamita. Vzdusje v prostoru je do skrajnosti temno in tako simbolizira case Trubarjevega bivanja. Valji v notranjosti spominske hiše imajo v sredini stekleni prerez in v njem so Trubarjeve knjige. Po rdečih stenah pa je v risbi in pisavi razlito življenje velikega moza. Med zlatom, v katerem je narejen Trubarjev portret, ki ga je ustvaril Jakob Lederein, belo pisavo in temno rdečimi stenami zavibira v obiskovalcu tudi dihi. Obcutki, da si prišel v posvečen prostor ali pa v »grobnico« iz katere vse vre in zge, je tisto sporočilo, ki ga

je Primož Trubar tudi zapisal. »Rodil sem se v deželi kranjski na Rašici, ki pripada baronom Turjaskim, po kristusovem rojstvu v 1508 letu, ko so Benecani v vojski proti vrlemu cesarju Maksimiljanu Prvem zavzeli mesto Trst in ga držali eno leto.« Leta 1577 je Ivan Tavcar o Trubarju zapisal: »Pokažite mi moza, ki bi bil bolj vreden spomenika od Primoža Trubarja. Ali ne živi v vsaki slovenski knjigi, dasi je že zgnil zadnji njegov pepel v tuji zemlji? Ali ni se danes učitelj slovenskega naroda.« Trubar pa je svojim Slovincem pisal iz oddaljene dežele: »Prosimo Boga zame, koker jest za vas veden proti Bogu vzdihnojem. Tu vom zdaj iz muja Nigirdoma pišem.«

Kdorkoli bo stopil v Trubarjevo spominsko sobo na Rašici, bo iz nje odšel z mešanimi občutki. Nekateri bodo zacutili moč slovenstva, druge pa bo vsaj za hip paralizirala tista moč, ki jo je Primož Trubar nosil v sebi, jo izžareval in jo sejal v imenu slovenskega semena.

Cerkvica sv. Jerneja

Potok Rašica še vedno poganja mlin, ki ga je nekoč uporabljal Trubarjev oče Miha (Vse foto: Loni Kos)

JEDILNIK

SLAVKO ADAMIJE

zeliščna juha
dušene telečje prsi
zdrobov strukelj
solata po želji
sadna pita

Dušene telečje prsi

SESTAVINE:

kos telečjih prsi (približno 1,20 kg), 100 g slanina, 150 g čebule, 100 g korenja, vejica mete, korenina petersilja, rezina zelene, 30 g kisa, zrno popra, kosček ingverja, muskatni oreh, sol, belo vino

CAS PRIPRAVE: 60 minut

Telečja rebra, ki jim je mesar odstranil rebra, natremo s soljo in grobo mletim poprom. Kozico obložimo z rezinami slanina in z na listice narezano čebulo. Dodamo narezan korenček in petersiljevo korenino, malo zelene, kosček ingverja, sopek sesekljane mete in malo muskatnega oreška.

Na to zelenjavo položimo telečje prsi, pokrijemo in počasi dušimo. Zalijemo z govejo juho in prilijemo kis. Jed naj vre približno 25 minut. Ko je meso mehko, ga po dolgem zrežemo na rezine in jih zložimo v toplo skledo. Sok se enkrat prevremo, dolijemo malo belega vina in dodamo nekaj na listice narezanih gob. S to omako oblijemo rezine telečjih prsi.

VEGETARIJANSKI JEDILNIK

NEVA MIKLAJČ PREDAN

dušen riz
paradižnikova omaka
pečene banane s kokosom

Pečene banane
s kokosom

SESTAVINE:

4 banane, jajce (po želji), 125 g kokosove moke, zlica masla, 1/2 l pomarančnega soka

Olupljene banane povaljamo v jajcu in nato v kokosovi moki. Pečemo jih v segretem maslu na zmernem ognju tako dolgo, da kokosova skorja porumeni, to je približno 2 minuti. Prelijemo jih s pomarančnim sokom in ponudimo vroče.

ŽENEVA / SVETOVNA ZDRAVSTVENA ORGANIZACIJA

Srhljive številke o širjenju aidsa in seropozitivnih

Lani je bilo seropozitivnih 12 milijonov, njihovo število dnevno naraste za 5 tisoč, prizaneseno ni nobeni regiji

ŽENEVA - Od začetka epidemije se je z virusom aidsa okužilo že 14 milijonov ljudi. Po zadnjih podatkih Svetovne zdravstvene organizacije (WHO) več kot polovica seropozitivnih živi v subsaharski Afriki, aids pa ni prizanesel nobenemu območju našega planeta. V Zahodni Evropi je več kot pol milijona seropozitivnih, v Severni Ameriki več kot en milijon, pol-

drugi milijon v Latinski Ameriki in podobno število na Azijskem jugu in jugo-vzhodu. V začetku leta 1992 je WHO racunala, da je v svetu 12 milijonov okuženih. Od tedaj število vrtoglavo raste v povprečju po 5.000 dnevno okužb, tako da bo pred letom 2.000 na svetu od 30 do 40 milijonov seropozitivnih.

V Afriki je že skoraj 9 milijonov seropozitivnih,

pred koncem stoletja bo število obolelih za aidsom doseglo 5 milijonov. Najbolj prizadeta so območja osrednje in vzhodne Afrike, kjer je epidemija dosegla razsežnosti prave katastrofe. V nekaterih mestih je na tri odrasle vsaj eden zbolel za aidsom ali pa je seropozitiven.

Najbolj zaskrbljujoče pa se bolezen razvija na Azijskem jugu in jugo-

vzhodu, kjer se virus HIV širi z blazno hitrostjo predvsem v Indiji in na Tajskem. Direktor programa WHO proti aidsu Michael Merson napoveduje, da bo kaj kmalu število okuženih v obeh azijskih regijah prekoracilo število okuženih v Afriki.

Izvedence prav tako skrbijo razvoj okužbe v Latinski Ameriki in na Karibih. Vse bo odvisno, kako hitro se bo širil virus HIV v Braziliji, ki ima po ZDA največ okuženih. Epidemija pa se širi tudi v regije, ki jim je bilo do sedaj prizaneseno, in sicer Magreb in Blizni vzhod (75 okuženih). Vzhodna Evropa in Srednja Azija (50 tisoč okuženih). WHO se boji, da se bo aids začel naglo širiti tudi v državah vzhodnega blokazaradi gospodarske krize, etničnih in verskih spopadov, preseljevanj, porastaprostitucije in uživanja mamil.

»Zaradi aidsa se v raznih krajih že spopadajo z gospodarsko in družbeno katastrofo«, trdi dr. Merson in dodaja, »na srečo po desetih letih izkušenj v boju proti virusu vemo, kako se lahko obranimo pred infekcijo, tako da lahko preprečimo na tisoče in morda na milijone mrtvih. Da to dosežemo, pa potrebujemo ogromna finančna sredstva«, je navedel Merson.

ZDA / V ZOOLOŠKEM VRTU V SAN FRANCISCU

Že petnajsti mladič

V zooškem vrtu v San Franciscu je pred nekaj tedni prišlo do veselega dogodka: par nilskih konj je dobil že 15. mladiča, tega, ki ga vidimo na sliki ob materi (Telefoto AP)

ŠKOTSKA / OPERACIJA V GRLU

Ugledna bolnica

LONDON - Mati britanske kraljice, 92-letna vdova kralja Georgea VI., se nahaja v aberdeenski bolnišnici, kjer so jo v noči na petek operirali »zaradi manjše obstrukcije v grlu«. Glasnik bolnišnice Alan Reid ni hotel navesti podrobnosti operacije, le navedel je, da je bolnica dobro prestala operacijo, ki je bila »nezahtevna«, a za osebo v taki starosti vse prej kot nedolžna zadeva, ker so jo operirali v popolni anestezi. Kraljica mati bo ostala še nekaj dni v bolnišnici na opazovanju. Po vsemu sodeč ni slo za kako novotvorbo temveč za krc sapnika, ki povzroča, da se bolnik prične dušiti in mu je treba takoj operacijsko pomagati. Simptomi so v glavnem podobni onim, ko nekomu po nesreči konca v sapnik večji kos hrane. Operacija je prizadela skoraj vse Britance, saj je 92-letna vdova kralja Georgea VI. najbolj priljubljen član britanske kraljeve družine.

NEMČIJA / V PESTREM PROGRAMU PROSLAV JE KAR 325 PRIREDITEV

Potsdam, nekdanja pruska prestolnica praznuje letos svojo prvo tisočletnico

ANA KOVAC

POTSDAM - Nemsko mesto Potsdam v bližini Berlina letos praznuje svojo tisočletnico - ob tej priložnosti so pripravili program »Potstausend«, ki je bil dolgo vsebinsko, kadrovsko in finančno sporen in je vsenemsko rajanje, zato viselo v negotovosti. Zdaj so se vsi problemi resili in Potsdam že praznuje. Praznovanje bo trajalo pol leta in prireditve bodo prav vsak dan. Pestri program predvideva kar 325 prireditev, predvsem umetniških, kulturnih, zgodovinskih in družabnih, niso pa pozabili niti na športne in modne dogodke, seminarje, konference in predavanja. Celotni festival bo stal 10 milijonov mark, sponzorji pa so se že za predhodno restavriranje mesta porabili 18 milijonov mark. Do 9. maja se bodo odvijale uvodne prireditve in prvi prireditveni cikli je posvečen odnosom med Potsdamom in Francijo, ter njuni zgodovinski povezanosti. Na gala plesu se bo zbralo 600

castnih gostov, ki jim bo najprej spregovoril hohenzollernski princ Louis Ferdinand, nato pa se potsdamski zupan Gramlich in zupan pobratenega mesta Bonn. Vrhunec programa predstavljajo štirje sklopi prireditev, ki se osredotočajo na ljudi in dežele, ki so imele v zgodovini močan vpliv na prusko mesto Potsdam. Poleg Francije so to se Nizozemska, Češka in Rusija. Cela vrsta prireditev pa bo razkrivala protislovnosti v potsdamski razvojenosti med tradicijo tolerancnega edikta na eni strani ter militarizma in nacionalsocializma na drugi. Strideset realsocialističnih let ni pri zdravljenju te razdrojenosti prav nič pomagal. Slovesnosti ob tisočletnici Postdama se bodo končale 2. oktobra, na predvečer praznika nemške združitve. Glavna poletna slovesnost pa bo 3. julija, na kateri bo prisoten tudi nemški predsednik Weizsäcker.

Postdam, enega najlepših nemških

mest so zavezniški bombniki v noči na 14. april 1945 skoraj do tal porušili - natanko 200 let od dne, ko so položili temeljni kamen gradu Sanssouci. Na grad in park so se nekoliko kasneje spravili se Rusi, saj so ameriška letala večkrat zgrešila svoj cilj. Tako so na primer meščanska stanovanja v predmestnih četrtih ostala cela. Te hiše stojijo še danes. Kljub precejšnjemu uničenju Potsdamu le ni slo tako hudo: Frankfurt na Maini, Hamburg in Dresden so bili precej bolj porušeni, le nekoliko manj pa Münster in Westfalija. Močnejši udarec, ki je Potsdamu zlomil hrbtnico, je prišel kasneje.

Potsdam je imel kar dvojno smolo. V Nemski demokratični republiki so na prioriteto listo zgodovinskih mest, ki so bila potrebna rekonstrukcije, uvrščali le tista mesta, ki so imela kakršnokoli zvezo z delavskim gibanjem. Sredstva, namenjena ponovni izgradnji in sanaciji mest, so najprej

namenili vzhodnemu Berlinu, nato vzhodnemu Berlinu in nato spet vzhodnemu Berlinu.

Za druga mesta je ostalo le malo denarja. Vendar tudi med temi mesti Potsdam ni bil pri vrhu seznama, saj je za mnoge simboliziral sovražno prustvo. V času vzhodnonemškega realsocializma so prenovili samo mestno hišo, kockasto vasko hišo in masivno cerkev Sv. Nikolaja. Skozi mesto so zgradili nove ceste, ki so za redki promet, ki poteka skozi Potsdam, mnogo preširoke, puste in brezoblične hotelske zgradbe pa so mestu dokončno odvzele car. Podobe predvojnega Potsdama so se ohranile le še na starih fotografijah in razglednicah.

Mestni jubilej pa ima za Nemce bolj simbolen pomen. Casopisi izdajajo posebne priloge, konservativci odkrivajo deželo svojih pruskih prednikov. Ni jim toliko do mesta s 140.000 prebivalci kot za zbledeli pru-

ski sijaj in slavo. Kljub temu je carobna beseda Prus izgubila svojo magično moč. Detlef Kotsch, član berlinske zgodovinarske komisije pravi: »Prusija je mrtva. In mrtva naj tudi ostane.«

Prusko umiranje na obroke se je začelo že v prejšnjem stoletju, natancneje leta 1871, ko so se Prusi priključili nemškemu Reichu. Kasneje leta 1918, ko se je končala vladavina Hohenzollernov, in končno leta 1945, ko so zavezniški v potsdamskem gradu Cecilienhof razdelili in razprodali poraženo Nemčijo. Brandenburgska ribiška vasica je v 17. stoletju dokazala svoj razcvet, ko se je vanjo naselila vojska. Mesto z okolico, kjer je 19 jezero in 20 gradov, je v nasprotju s sedanjim Berlinom socialnogodovinsko nazadovalo. V Potsdamu ni bilo delavcev, temveč »presenetljivo veliko bajonetov in zelo malo knjig«, kot je zapisal Voltaire.

V Tokiu močan potresni sunek

TOKIO - Včeraj ob 11.37 po krajevnem času so v Tokiu zaznali močan potresni sunek 4. jakostne stopnje po japonski lestvici, ki odgovarja 5. stopnji po Richtertju. Po prvih vesteh ni bilo žrtve, prav tako ni nevarnosti tsunamija, orjaskih valov, ki jih povzročajo podmorski potresi. Epicenter potresa je bil namreč v Tokijskem zalivu, tako da se niso valovi razvili v višino zaradi kratke vodne steze. Sunek so zaznali na vsem območju ob zalivu: Tokio, Jokohama, Ciba, Ichihara in Kisarazu. Kot običajno so se samodejno ustavile vse železniške kompozicije, za ves promet so tudi zaprli letališče Haneda.

Slabo vreme ovira reševalno akcijo

BOGOTA' - Reševalci so dosedaj našli le 36 trupel od 132 potnikov in članov posadke kolumbijskega boeinga 727, ki je v sredo trčil v neki hrib nedaleč od medellinskega letališča. Zaradi goste megle so morali prekiniti polete helikopterjev, tako da skušajo sedaj reševalci prispeti na kraj nesreče po kopnem. Razbitine letala se nahajajo nad 3.500 metrov nadmorske višine, tako da ni gotovo, če bo reševalcem podvig uspel. Da bi bila mera polna, v dolini močno dežuje, na pobočjih hriba pa pada ledenomrzlel dež.

Z brcami in pestmi na moža na policiste pa kar s kladivom

LOS ANGELES (CILE) - 26-letna Soledad del Carmen Vergara iz cilskega Los Angelesa (470 kilometrov južno od Santiaga) je družinske spore reševala kar z brcami, klofutami in pestmi. Moz je te njene izbruhe stoično prenašal, dokler mu ni bilo dovolj in je poklical policijo. Može postavijo so se kaj kmalu prepričali, da ni slo za zakasnelo prvoaprilsko salo, saj je nadobudna predstavница nežnega spola agente najprej opsovala, ker pa jim ni bilo dovolj, je izpod krila potegnila težko kladivo in začela udrihati po agentih. Zensko so seveda aretirali, možu pa ne bo treba dokazovati, da je poročil nasilno ženo.

Iz maščevanja izvedla pravi pokol

PEKING - Da bi se maščevala zaradi spora, ki ga je plačala s dvema mesecema zapora, je neka kitajska kmetica s pomočjo svojega prijatelja zagnala v sosedovo hišo doma izdelani peklenški stroj, ki je povzročil smrt petih ljudi. 37-letna Zhou Yonmei se je sprla s svojim sosedom zaradi nekega kolovoza. Pred meseci je med enim od takih prekanj vzela nož in ranila sosedovega brata. Ko se je po dveh mesecih vrnila iz zapora, je hotela »dokončno rešiti spor«. Sedaj je s svojim prijateljem ponovno v zaporu, kjer čaka na skoraj neizbežno smrtno razsodbo.

Eksplodija v Katowicach 6 mrtvih in 6 ranjenih

VARSAVA - Šest oseb je izgubilo življenje, drugih šest pa jih je bilo ranjenih v eksploziji obrata za izdelovanje plastičnih mas »Niton-Erg« pri Katowicach. Po trditvah generalnega direktorja Tadeusza Lanczaka je do eksplozije prišlo med tretjo izmeno, bila pa je tako razdiralna, da je popolnoma unicila eno halo obrata.

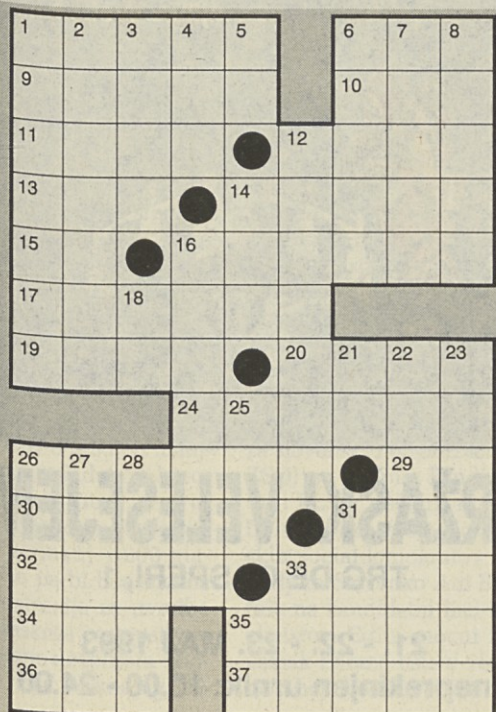
Kravo aretirali zaradi umora

Sao Paulo - Pol Brazilije ne more več od smeha, ker je namestnik komisarja v Itapeju (Bahia) Decio Henrique de Souza aretirali kravo Florisbela zaradi namernega umora nekega kmeta. Krava je na rogove nabila nekega dninarja, ki je bil v sporu z njenim lastnikom. Državni pravdnik iz Bahie Carlos Eduardo Passos je prekal arretacijo in komisarjevega namestnika obsodil na povračilo stroškov za 28 pol papirja, na katerih je vestno zabeležil, vse kar je bremenilo kravo. Passos je obenem sprožil pravo krizarsko vojno proti podobnim primerom, ki jih kot kaže kar mrgoli v Braziliji. Na dan prihajajo skoraj nemogoče tragikomčne bedarije. Tako je neki preiskovalec skušal opravičiti svoj neuspeh, ker mu ni uspelo odkriti nekega pojasnjevalca, češ da je ta zbežal »s predmetom zločina«.

Požar v Cebuju

MANILA - Le nekaj ranjenih je obracun silovitega požara, ki je zajel neki petnadstropni hotel v filipinskem Cebuju. Kot poroča neka krajevna radijska postaja, so številni japonski turisti poskakali kar v hotelski bazen, da bi se rešili plamenov. Zaradi pomankanja vode so gasilci ure in ure nemotno gledali, kako je požar skoraj popolnoma uničil poslopje.

PRIPRAVIL: SILVO KOVAC

Vodoravno:

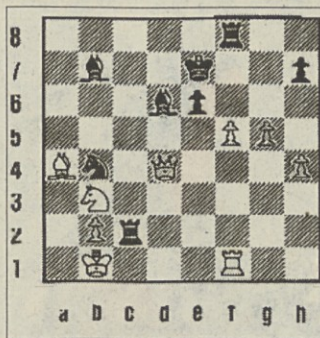
1. travnata ravnina v Argentini, brez drevja in z redkim grmovjem, 6. izraelska luka, Akon, 9. francoski skladatelj (Jacques), 10. eden, 11. zemlja, 12. življenjsko obdobje pri ženski, ko ugašajo spolne funkcije, klimakterij, 13. španski rt v Sredozemlju, 14. rimski vojskovodja in državnik, ki je rimsko državo ubranil pred Germani in leta 451. pr. n. št. premagal Atilo, 15. zacetnici češkega verskega reformatorja Husa, 16. tipalka, 17. švicarski kanton z glavnim mestom Aarau, 19. pripadnik naroda v Kambodži, 20. glavno mesto afriške države ob Gvinejskem zalivu, 24. puša z oljem za mazanje, 26. nekdanji hrvaški kosarkar (Petar), 29. starejši Citroenov avto, 30. nacija, 31. orodje zanjic, 32. prvi moski, 33. brezbarvna tekočina, ki se uporablja kot sredstvo za omamljanje, 34. nekdanji pakistanski

predsednik (Zia), 35. ameriška filmska igralka (Sharon), 36. umetnost (latinsko), 37. grška filmska igralka (Irene).

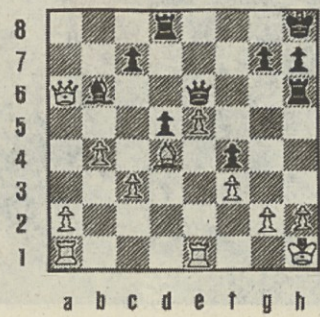
Navpično:

1. stolec pri pipi, pipnik, 2. praoc Judov po bibliji, 3. zivalski mehki deli, ki rabijo za človeško prehrano, 4. namizno pregrinjalo, 5. arabski zrezec, 6. antični nativ za krepot, 7. slovensko visokogorsko smučisce, 8. otok carovnice Kirke v grški mitologiji, 12. velik red zuzelk, 14. Marijina mati, 16. strokovnjak za poljedelstvo, 18. kemijski znak za renij, 21. osebni zaimek, 22. bolezen z dolgotrajnimi napadi glavobola, 23. hitri vlak, 25. sintetično halucinogeno mamilo, 26. sinova žena, 27. nekdanji madžarski državnik (Janos), 28. mejna reka med Iranom in Azerbajdžanom, 31. oznaka v brzojavah, ki nadomešča piko, 33. grška crka, 35. kratica za svetovno prvenstvo.

Kmer, Lome, oljnik, Skans, Hk, eter, Adam, srp, narod, GS, skansi, Antj, JH, antena, Aargan, Vodoravno: pampa, Aka, Ibert, raj, prst, mena, Nao, Aeti, JH, antena, Aargan, RESTITE

Naloga 171 Naloga 172

Sahovska naloga st. 171
Kotkov - Cerkakov / SZ 1968

Slabo zavarovani črni kralj je ostal sredi sahovnice in bele figure ga nevarno ogrožajo. Ali se lahko črni, ki je na potezi, reši pritiska belih figur in ogrozi belega kralja ter se reši v remi? Reševalci boste gotovo uživali v kombinacijah, ki jih ponudi že prva poteza črnega!

Sahovska naloga st. 172
Cehover - Lutikov / SZ 1951

Z zamenjavo figur zeli beli preiti v koncnico, saj ima prednost dveh kmetov. Črni, ki je na potezi, pa se zeli izogniti takemu razpletu in krene po svoji poti - poti, ki ga pripelje k zmagi. Kako je črnemu uspelo že po nekaj potezah prisiliti

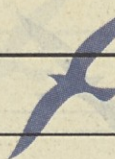
nasprotnika k predaji, je naloga reševalcev!

Resitev naloge st. 169

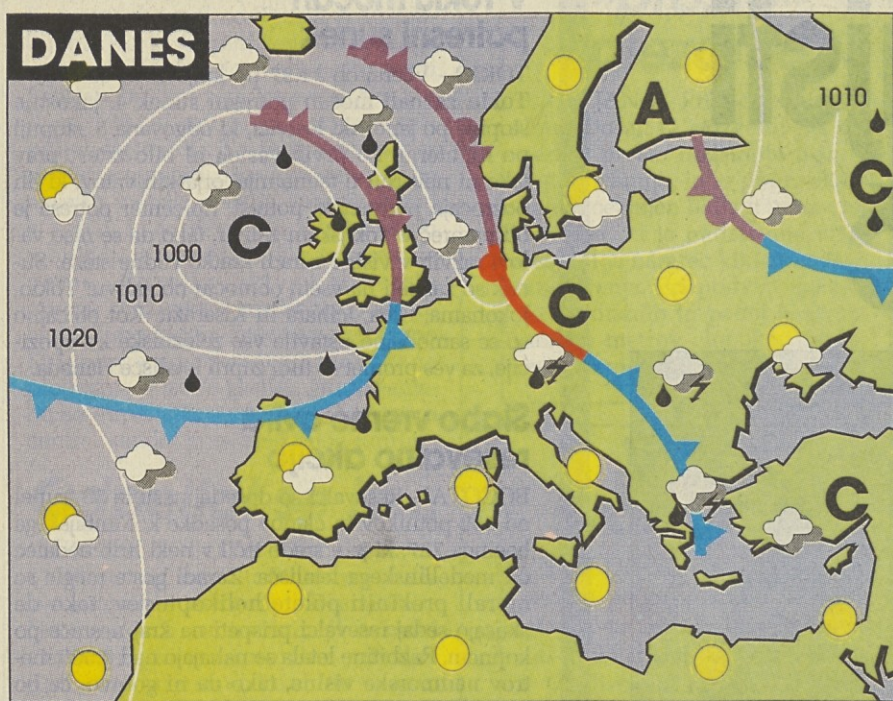
Po potezi 1...Sh4+! je osamljeni beli kralj v trenutku postal lahek plen napada črnih figur, saj bo 2.Kf1 sledi 2...Dh3+ z matom. V partiji je sledilo :2.g4 Dg4+ 3.Kf1 Dh3+ 4.Dg2 Dd3+ in beli se vda! Na 5.Kg1 sledi 5...Te1 z matom!

Resitev naloge st. 170

Beli kralj ne vzame črnega kmeta na polju d4, temveč s potezo 1.d6! zapre črnemu lovcu diagonalno b8-h2. Slabše je 1.Kf3 h4!. Na izsiljenje 1...ed6 2.Kd3!! Odlična poteza, ki vodi k remiju! Ne gre 2.a5? Ke2! črni pobira kmete 2...Lg3: 3.a5 d5 4.a6 Lb8 5.a7!! se zadnja žrtve in beli kralj je v patu! 5...La7: remi!

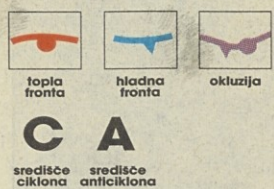

EVROPA/FRONTA VZHODNO OD NAS

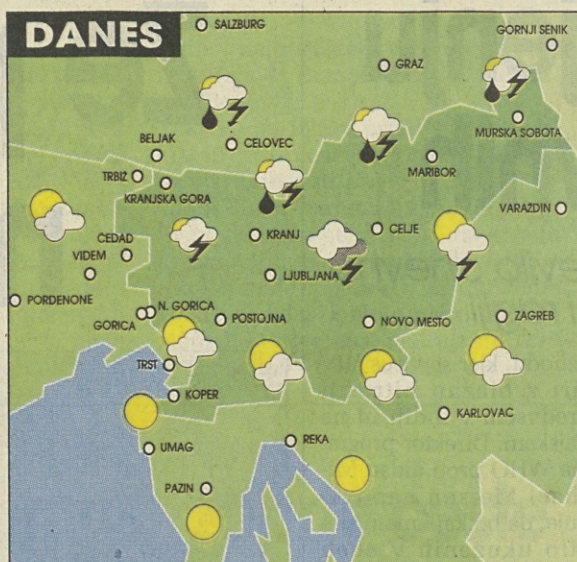
Vremenska slika:

Nad Sredozemljem in Balkanom je območje enakomernega zračnega pritiska. Ponoci se je prek Alp proti severovzhodu pomikala hladna fronta, za njo priteka k nam hladnejši zrak. V visinah se danes nad Panonsko nizino zadržuje jedro hladnega in vlažnega zraka.

ALPE JADRAN / NA MORJU BO SONČNO

OBLACNOST	DEŽ/SNEG mm na dan
 pod 10%	 pod 5
 10-30%	 5-10
 30-50%	 10-30
 50-80%	 30-60
 nad 80%	 nad 60
VETER	NEVIHTE
 5-10 m/s	
 nad 10 m/s	
	MEGLA

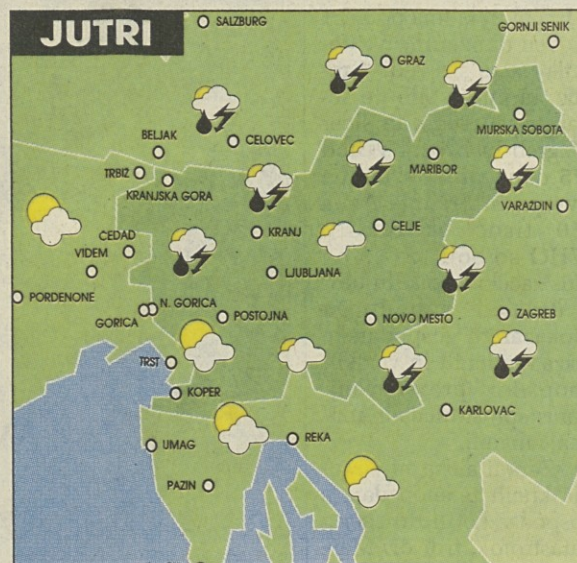

Slovenija:

Sončno bo, popoldne predvsem v severni in vzhodni Sloveniji plohe ali nevihte. Najvišje dnevne temperature od 19 do 24°C.

Sosednje pokrajine:

V Furlaniji in ob Jadranu bo jasno, drugod spremenljivo oblačno s popoldanskimi plohami ali nevihtami.

V Sloveniji

V nedeljo bo sončno, v vzhodni Sloveniji bodo popoldne plohe ali nevihte.

Obeti

V ponedeljek bo sončno.

RAZMERE NA CESTAH V SLOVENIJI

Ceste so normalno prevozne. Promet se odvija brez zastojev, le na mejnem prehodu Dolga je treba čakati do 6 ur.

Vroče, vetrovno, že kar poletno vreme

JANEZ MARKOSEK

Zadnjih nekaj dni je bilo vreme že kar poletno. Tisti, ki se ukvarjajo s kmetijstvom in so svoje travnike pokosili v nedeljo ali v začetku tedna, so do včeraj seno že posušili. Sušenje je pospešil veter, ki je od srede dokaj močno pihal. Nekaj možnosti za sušenje bo se v začetku prihodnjega tedna. Minuli konec tedna je bilo nad zahodno in srednjo Evropo ter Sredozemljem obsežno območje nizkega zračnega pritiska, v visinah se je ob sibirskih vetrovih zadrževal hladni in vlažen zrak. Sredi dneva in popoldne so se v vsej Sloveniji in tudi v njeni bližnji okolici pogosto pojavljale plohe in nevihte. Najvišje dnevne temperature so se povzpale komaj nad 20 stopinj. Na vzhodni strani območja nizkega zračnega pritiska je tople zrak prodrl daleč proti severu. Na Finskem, kjer imajo polarni dan, so se temperature dvignile tudi do 27°C, kar je za tiste kraje prava tropška vročina. V začetku tedna se je po prehodu oslabilen hladne fronte tudi nad srednjo Evropo. Alpami in osrednjim Sredozemljem zgradilo območje visokega zračnega pritiska. Ker je v torko prehodno k nam pritekalo malo bolj vlažen zrak, so popoldne nastale na Dolenjskem, Kočevskem in v okolici Ljubljane posamezne nevihte. Do včeraj popoldne pa je bilo vreme suho in brez dan vetrovno. Jugozahodni veter je bil posledica formiranja območja nizkega zračnega pritiska nad jugozahodno Evropo. Hladna fronta se je zadrževala nad Francijo, zahodnimi Alpami in zahodnim Sredozemljem in je sele minulo noč presla Slovenijo. Zelo hladno je bilo sredi tedna v Španiji. Tam se je

zjutraj v nekaterih krajih ohladilo na samo tri stopinje, precej toplo pa je bilo na območju Alp, na Balkanu ter v vzhodnem delu srednje Evrope. Pri nas so se najvišje dnevne temperature dvignile do 28°C. Današnji prehod hladne fronte in zamenjava zračne mase nad nami je pomenil konec prvega letosnjega obdobja vročega vremena. Teden dni nazaj smo opisali strukturo nevihtnega oblaka, danes pa si oglejmo pogostnost pojavljanja neviht v Sloveniji. Pogostnost neviht pri nas je med najvišjimi v Evropi. Pas največje nevihtne pogostnosti teče čez osrednjo Slovenijo proti vzhodni Avstriji. Nevihte se najbolj pogosto pojavljajo spomladi, poleti in zgodaj jeseni, in sicer pred prihodom hladne fronte ter ob samem prehodu, lahko tudi se dan ali dva po prehodu, kadar v visinah se ostane hladni in vlažen zrak, zrak pri tleh pa se ob sončnem vremenu že dovolj ogreje. Ze pred hladno fronto, ko le-ta sele doseže zahodne Alpe, se ob splošnem dviganju zračnih plasti pojavijo predvsem v hribovitih območjih Slovenije predfrontalne nevihte. Te so posledica dotoka zelo vlažnega zraka iznad severnega Sredozemlja. Posebnost vremena v Sloveniji je ravno pogostnost pojavljanja neviht dan pred prehodom hladne fronte. Povprečno letno število dni z nevihto v obdobju 1961-1990 je naslednje: v Ljubljani, Novi Gorici in Slovenj Gradcu 48 dni, v Bovcu 47, v Novem mestu in Ilirski Bistrici 46, v Crnomlju 39, na Kredarici 38, v Mariboru 36, v Celju in Postojni 35 ter v Murski Soboti 30 dni.

TEMPERATURE ALPE JADRAN včeraj ob 7. in ob 13. uri	TEMPERATURE PO EVROPI včeraj ob 8. in ob 14. uri
LJUBLJANA..... 19/25	HELSINKI..... 13/28
TRST..... 19/23	STOCKHOLM..... 11/26
CELOVEC..... 16/24	KØBENHAVN..... 14/26
BRNIK..... 16/25	MOSKVA..... -7/24
MARIBOR..... 19/28	BERLIN..... 17/30
CELJE..... 20/28	VARSÁVA..... 13/26
NOVO MESTO..... 19/27	LONDON..... 8/14
NOVA GORICA..... 17/25	AMSTERDAM..... 10/22
MUR. SOBOTA..... 16/29	BRUSELJ..... 10/21
PORTOROŽ..... 20/24	PARIZ..... 9/14
POSTOJNA..... 13/22	DUNAJ..... 14/29
ILIRSKA BISTRICA..... 10/22	MÜNCHEN..... 13/28
KOČEVJE..... 19/24	ZÜRICH..... 9/25
CRNOMELJ..... 21/27	ŽENEVA..... 9/18
SLOV. GRADEC..... 14/26	RIM..... 13/26
BOVEC..... 13/21	MILAN..... 15/24
RATEČE..... 13/19	BEOGRAD..... 15/29
VOGEL..... 11/10	BARCELONA..... 8/21
KREDARICA..... 4/3	BUKAREŠTA..... 15/25
VIDEM..... 17/24	ISTANBUL..... 13/21
GRADAC..... 17/27	IZBONA..... 11/19
MONOSTER..... 16/25	ATENE..... 16/25
ZAGREB..... 20/28	TUNIS..... 13/28
REKA..... 19/25	MALTA..... 15/25
	KAIRO..... 18/30

DOLŽINA DNEVA
Sonce bo danes vzšlo ob 05.23 in zšlo ob 20.35. Dan bo dolg 15 ur in 12 minut. Luna bo vzšla ob 05.48 in zšla ob 21.41.
SETVENI KOLEDAR
Luna je v znamenju Dvojčka, element zrak. Dan je primeren za presajanje in nego okrasnega cvetja.
TEMPERATURE JEZER, REK IN MORJA
Ježera: Blejsko NP, Bohinjsko NP, Trst NP, Gradec NP, Crikvenica 20,9°C, Pulj NP, Losinj NP, Split 21,0°C, Hvar 18,8°C, Vis 20,2°C, Hvar 18,9°C.
Reke: Mura (G. Radgona) 11,6°C, Sava (Radece) 14,6°C, Savinja (Laško) 12°C, Ljubljanska (Moste) 12,1°C, Bistrica (Sodražica) 10,5°C, Paka (Sostanj) NP, Sora (Suha) 10,9°C, Gradščica (Dvor) 9,4°C, Iska (Iska) 9,8°C.
PLIMOVANJE
Danes: ob 5.31 najnižje -57 cm, ob 11.56 najvišje 27 cm, ob 17.09 najnižje -17 cm, ob 23.09 najvišje 47 cm
Jutri: ob 6.05 najnižje -54, ob 12.38 najvišje 24 cm, ob 17.45 najnižje -11 cm, ob 23.40 najvišje 41 cm

Horoskop

piše

Aleksandra Zorc Berce

OVEN 21-3/20-4 : Čeprav vam ni jasno, kje in kako se boste dokopali do potrebne vsote denarja, trdno verjamete, da boste to pravočasno nabrali in se enkrat za vselej rešili bremena.

BIK 21-4/20-5 : Na sestanku boste povedali vse, kar ste imeli v mislih in vase besede prav gotovo ne bodo zavite v celofan. Če ste si s tem naredili škodo, bo pokazal čas.

DVOJČKA 21-5/21-6 : Malo ste se navelicali igrati vloge tako, kot vam jo pišejo drugi, ki so vam povrh prej pri delu obljubljali veliko več samostojnosti in neodvisnosti.

RAK 22-6/22-7 : Pripraviti se boste morali na daljše potovanje, od katerega si ne obetate le veliko uspeha, ampak tudi sprostitiv in spremembo. Pozabite na domače probleme.

LEV 23-7/23-8 : Za nekaj časa bi morali vse pomembnejše odločitve preložiti ali pa jih enostavno prepustiti drugim, ki jih to zadeva v enaki meri. Ustvarjena slika je napačna!

DEVICA 24-8/22-9 : Čaka vas daljše mirno obdobje, ko si boste obljubili, da se ne boste ukvarjali s problemi, ki vas tarejo sedaj. Prav je tako, pozneje se vam bo razkril čisto nov pogled.

TEHNIKA 23-9/22-10 : Nakopilo se vam je toliko problemov, da jih sami ne boste mogli rešiti. Situacija se odraža v živčnosti, ki jo prenašate na bližnjo okolico.

ŠKORPIJON 23-10/22-11 : Napor in trud, ki jih boste morali vložiti, če boste zeleli zadržati imidž, ki ste ga uspešno gradili, bodo od vas zahtevali še dodatne napore.

STRELEC 23-11/21-12 : Čeprav ste zadovoljni, ker se vam je tveganje izplačalo, to se ne pomeni, da ste sedaj splezali na zeleno vejo. Čaka vas še nekaj hudih in napornih dni.

KOZOROG 22-12/20-1 : Včasih se vam zdi, da se težko posvečate le eni osebi in da ob tem veliko zamujate. Zato iscete in zahtevate pri partnerjih predanost brez rezerve.

VODNAR 21-1/19-2 : Stimulacija, psihična in fizična, je tisto, kar potrebujete, sicer ne boste našli izhoda iz začaranega kroga, v katerem ste. Vase ideje so namreč preveč idealne.

RIBI 20-2/20-3 : Vaša nepraktičnost včasih meji že na norost. Res je, da se potem prepozno točete po glavi in sprašujete, zakaj ste vedno vi tisti, ki plačuje račune.

TRST / NA TRŽAŠKEM VELESEJMU SO VČERAJ ODPRLI ŽIVALSKO RAZSTAVO »EXPOZOO«

Pogled v kraljestvo živali

Razstava bo odprta občinstvu še danes in jutri, na njej pa si je mogoče ogledati nekatere res zanimive primerke, od udavov in strupenjač do pajkov in metuljev, pa tudi raznovrstne čistokrvne pse in mačke

Mehiški legvan prav gotovo ne sodi med lepote v živalskem kraljestvu (KROMA)

Živobarvne južnoameriške papige (KROMA)

Zelva velikanka je velik jedec (KROMA)

TRST - Na tržaskem gospodarskem razstavišču so tokrat prisli na svoj račun ljubitelji živali. Včeraj so namreč odprli tridnevno živalsko razstavo, na kateri si je mogoče ogledati nekaj prav zanimivih primerkov. Razstavo prireja družba Expo-zoo iz Sesta S. Giovanni pri Milanu v sodelovanju z Italijanskim herpetološkim institutom iz Verone, odprta pa bo še danes in jutri, in sicer od 10. do 24. ure.

Gre brez dvoma za zanimiv preizkus živalskega sveta. Obiskovalci takoj na začetku trčijo ob nekaj orjaskih udavov. Med njimi je tudi »mavrični« piton, ki seveda predstavlja posebno atrakcijo že zaradi svojih razkošnih barv. Na vrsti so nato velika mehiški legvan s svojimi

MARTIN BRECELI

drobnimi mladici, pa se drugi raznovrstni kuscari in sploh plazilci, med katerimi je tudi več vrst kač strupenjač.

Poglavje zase predstavljajo ptice. Ogledas si lahko naše domače slavce, pa celo vrsto drugih pevk vse do dokaj redkih primerkov južnoameriških ar, kot se strokovno imenujejo velike živobarvne papige z dolgim repom, ki izstopajo tudi zaradi svojega močnega vresčanja. Na ogled so nato bogate zbirke pajkov in metuljev, najrazličnejši oblik in velikosti, v drugi polovici razstavne hale pa se zajci, psi, mačke ter skorajda miniaturni poni. Večino mačk in psov so dali na ogled rejci iz Furlanije-Juljske krajine.

Med zanimivostmi sodi brez dvoma tudi orjaska zelva, ki baje poje toliko hrane na dan kot kit. Obiskovalce pa pritegnejo tudi razne ribe v akvarijih. Skratka, gre za dokaj pester pogled v živalski svet, ki pritegne pozornost vseh obiskovalcev, posebno pa otrok. Naj v tej zvezi povejmo, da so prireditelji brezplačno razdelili kakih 5 tisoč vstopnic malčkom iz otroških vrtcev in osnovnih sol v tržaski, goriski, videmski in pordenonski pokrajini.

Razstavljene živali niso na prodaj. Toda poskrbljeno je tudi za tiste, ki bi si hoteli »olajšati« denarnice. Njim na voljo sta zlasti raznovrstna oprema in hrana za domače živali, od krtač do umetnih kosti za pse, pa še razne knjige in priročniki o živalih. Prireditelji so v svoja va-

vedati pa moramo tudi, da nam je znani tržaski živalski muzej, ki smo ga srečali med občinstvom, dejal da ni zasledil primerov, ki bi kakor koli mejili na trpinčenje živali. Seveda pa razstavljene živali le niso proste v svojem naravnem okolju.

I.E.I. predstavlja: PRIJATELJI ŽIVALI
čudovita razstava
živih živali in
njihov svet

TRŽAŠKI VELESEJEM
TRG DE GASPERI, 1

21. - 22. - 23. MAJ 1993
neprekinjen urnik: 10.00 - 24.00